A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2016. szeptember 8.*

„Verseny — Kartellek — A citalopram gyógyszerhatóanyagot tartalmazó antidepresszáns gyógyszerek piaca — A cél általi versenykorlátozás fogalma — Potenciális verseny — Generikus gyógyszerek — Szabadalmak fennállásából eredő piacralépési akadályok — A szabadalom jogosultja és generikus gyógyszereket gyártó vállalkozások között kötött megállapodások — Az EUMSZ 101. cikk (1) és (3) bekezdése — Téves jogalkalmazás és mérlegelési hibák — Indokolási kötelezettség — Védelemhez való jog — Jogbiztonság — Bírságok”

A T-472/13. sz. ügyben,

a **H. Lundbeck A/S** (székhelye: Valby [Dánia]),

a **Lundbeck Ltd** (székhelye: Milton Keynes [Egyesült Királyság])

(képviselik őket: R. Subiotto QC, és T. Kuhn ügyvéd)

felpereseknek,

támogatja őket:

a **European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA)** (székhelye: Genf [Svájc], képviselik: F. Carlin barrister és M. Healy solicitor)

beavatkozó fél,

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: J. Bourke, F. Castilla Contreras, B. Mongin, T. Vecchi és C. Vollrath, később: F. Castilla Contreras, M. Mongin, T. Vecchi, C. Vollrath és T. Christoforou, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

az [EUMSZ] 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT/39226 – Lundbeck-ügy) 2013. június 19-én hozott C(2013) 3803 final bizottsági határozat részleges megsemmisítése iránti kérelme és a felperesekkel szemben e határozatban kiszabott bírság összegének csökkentése iránti kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (kilencedik tanács),

tagjai: G. Berardis elnök (előadó), Czúcz O. és A. Popescu bírák,

hivatalvezető: L. Grzegorczyk tanácsos,

* Az eljárás nyelve: angol.

tekintettel az eljárás írásbeli szakaszára és a 2015. november 26-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

I – *A jelen ügyben érintett társaságok*

1 A H. Lundbeck A/S (a továbbiakban: Lundbeck) a dán jog szerinti társaság, amely irányítása alatt tart egy olyan vállalatcsoportot, beleértve az egyesült királysági székhelyű Lundbeck Ltd-t, amely a központi idegrendszert érintő betegségek – így a depresszió – kezelését szolgáló gyógyszeripari termékek kutatására, fejlesztésére, gyártására, marketingjére, értékesítésére és forgalmazására szakosodott.

2 A Lundbeck egy originálisgyógyszer-gyártó, vagyis olyan vállalkozás, amely tevékenységét új gyógyszerek kutatására és ezek forgalmazására összpontosítja.

3 A Merck KGaA egy, a gyógyszeriparra szakosodott, német jog szerinti társaság, amely az érintett megállapodások megkötésének időpontjában közvetve, a Merck Generics Holding GmbH csoporton keresztül 100%-os tulajdonosa volt az Egyesült Királyságban a generikus gyógyszeripari termékek fejlesztéséért és forgalmazásáért felelős Generics UK Ltd nevű leányvállalatának (a továbbiakban: GUK).

4 Az Európai Bizottság úgy tekintette, hogy a Merck és a GUK a versenyjog értelmében egyetlen vállalkozást (a továbbiakban: Merck [GUK]) alkottak a releváns tényállás idején.

5 A 2003. augusztustól Arrow Group ApS nevet viselő Arrow Group A/S (a továbbiakban megkülönböztetés nélkül: Arrow Group) egy vállalatcsoport élén álló, dán jog szerinti társaság, amely több tagállamban is jelen van, és amely 2001 óta aktív a generikus gyógyszerek fejlesztése és értékesítése terén.

6 Az Arrow Generics Ltd az Egyesült Királyság joga szerinti társaság, amely az Arrow Group leányvállalata, előbb 100%-os, majd 2002. februártól 76%-os tulajdoni arányban.

7 A Resolution Chemicals Ltd az Egyesült Királyság joga szerinti társaság, amely generikus gyógyszerek gyógyszerhatóanyagainak gyártására specializálódott. 2009. szeptemberig az Arrow Group irányítása alatt állt.

8 A Bizottság úgy tekintette, hogy az Arrow Group, az Arrow Generics és Resolution Chemicals egyetlen vállalkozást (a továbbiakban: Arrow) alkottak a releváns tényállás idején.

9 Az Alpharma Inc. a gyógyszeriparban, többek között a generikus gyógyszereket érintően világszinten aktív, amerikai jog szerinti társaság volt. 2008. decemberig az A. L. Industrier AS norvég jog szerinti társaság irányítása alatt állt. Ezt követően megvásárolta egy egyesült királysági gyógyszeripari vállalkozás, amelyet pedig megvásárolt egy egyesült államokbeli gyógyszeripari vállalkozás. E szerkezetátalakítások során az Alpharma Inc. először 2010. áprilisban az Alpharma LLC-vé, majd 2013. április 15-én a Zoetis Products LLC-vé alakult át.

10 Az Alpharma ApS az Alpharma Inc közvetett 100%-os irányítása alatt álló, dán jog szerinti társaság volt. Több leányvállalattal rendelkezett az Európai Gazdasági Térségben (EGT). Több szerkezetátalakítást követően 2008. március 31-én az Alpharma ApS az Axellia Pharmaceuticals ApS-szé alakult át, amelyet 2010-ben Xellia Pharmaceuticals ApS (a továbbiakban: Xellia) névre neveztek át.

11 A Bizottság úgy tekintette, hogy az Alpharma Inc., az A. L. Industrier AS és az Alpharma ApS egyetlen vállalkozást (a továbbiakban: Alpharma) alkottak a releváns tényállás idején.

12 A Ranbaxy Laboratories Ltd egy indiai jog szerinti társaság, amely gyógyszerhatóanyagok, illetve generikus gyógyszerek fejlesztésére és gyártására szakosodott.

13 A Ranbaxy (UK) Ltd egy angol jog szerinti társaság, a Ranbaxy Laboratories leányvállalata, amelynek feladata az előbbi termékeinek értékesítése az Egyesült Királyságban.

14 A Bizottság úgy tekintette, hogy a Ranbaxy Laboratories és a Ranbaxy (UK) egyetlen vállalkozást (a továbbiakban: Ranbaxy) alkottak a releváns tényállás idején.

II – *Az érintett termék és az arra vonatkozó szabadalmak*

15 A jelen ügyben érintett termék a citalopram megnevezésű gyógyszerhatóanyagot tartalmazó antidepresszáns gyógyszer.

16 1977-ben a Lundbeck Dániában szabadalmi bejelentést tett a citalopram gyógyszerhatóanyagot, valamint az említett hatóanyag előállítására használt alkilezési és ciánozási eljárásokat illetően. Az e hatóanyagra és a két eljárásra vonatkozó szabadalmakat (a továbbiakban: eredeti szabadalmak) Dániában és több nyugat-európai országban adták ki 1977 és 1985 között.

17 Az EGT-t illetően az eredeti szabadalmakból, valamint adott esetben a gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványának bevezetéséről szóló, 1992. június 18-i 1768/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 182., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 11. kötet, 200. o.) által előírt kiegészítő oltalmi tanúsítványokból eredő oltalom 1994 (Németország vonatkozásában) és 2003 (Ausztria vonatkozásában) között lejárt. Konkrétan az Egyesült Királyság esetében az eredeti szabadalmak 2002. januárban jártak le.

18 Az idők során a Lundbeck más, a citalopram hatékonyabb előállítását szolgáló eljárásokat fejlesztett ki, amelyekre szabadalmakat kért és gyakran kapott is az EGT különböző országaiban, illetve a Szellemi Tulajdon Világszervezetétől (WIPO) és az Európai Szabadalmi Hivataltól (EPO) (a továbbiakban: a Lundbeck új szabadalmai).

19 Így különösen először is 1998-ban és 1999-ben a Lundbeck két szabadalmi bejelentést nyújtott be az EPO-hoz a citalopram gyártását jód, illetve amid felhasználásával lehetővé tevő eljárásokra. Az EPO a Lundbeck részére 2001. szeptember 19-én megadta az amid felhasználásával járó eljárásra vonatkozó szabadalmat (a továbbiakban: amidra vonatkozó szabadalom), 2003. március 26-án pedig a jód felhasználásával járó eljárásra vonatkozó szabadalmat (a továbbiakban: jódra vonatkozó szabadalom).

20 Másodszor 2000. március 13-án a Lundbeck szabadalmi bejelentést nyújtott be a dán hatóságokhoz a citalopram olyan előállítási eljárását illetően, amely a felhasznált sók kristályosítás révén történő megtisztításának módszerét írta elő. Hasonló bejelentéseket tett az EGT más országaiban, illetve a WIPO-nál és az EPO-nál. A Lundbeck több tagállamban megkapta a szabadalmat a kristályosítást alkalmazó eljárásra 2002 első félévében, többek között 2002. január 30-án az Egyesült Királyságra vonatkozóan (a továbbiakban: kristályosításra vonatkozó szabadalom). Az EPO 2002. szeptember 4-én

adott szabadalmat a kristályosításra. Egyebekben Hollandiában a Lundbeck már 2000. november 6-án ezen eljárásra vonatkozó használati mintát (a továbbiakban: a Lundbeck használati mintája), vagyis valódi előzetes vizsgálat nélkül biztosított, hat évig érvényes szabadalmat kapott.

21 Harmadszor 2001. március 12-én a Lundbeck szabadalmi bejelentést nyújtott be az Egyesült Királyság hatóságaihoz egy olyan, a citalopram előállítását szolgáló eljárás vonatkozásában, amely a felhasznált sók filmes desztilláció révén történő megtisztításának módszerét írta elő. Az Egyesült Királyság hatóságai 2001. október 3-án szabadalmat adtak a Lundbeck részére az említett filmes desztillációs eljárásra (a továbbiakban: filmes desztillációs eljárásra vonatkozó szabadalom). E szabadalmat azonban 2004. június 23-án visszavonták, mivel nem volt újszerű a Lundbeck egy másik szabadalmához képest. A Lundbeck Dániában 2002. június 29-én kapott hasonló szabadalmat.

22 Végül a Lundbeck 2002 végére vagy 2003 elejére előirányozta egy új antidepresszáns gyógyszer, az escitalopram (vagy S-citalopram) gyógyszerhatóanyagon alapuló Cipralex forgalomba hozatalát. Ez az új gyógyszer ugyanazokat a betegeket célozta, mint akiket a Lundbeck citalopram gyógyszerhatóanyagon alapuló, szabadalom által védett Cipramil megnevezésű gyógyszerével lehet kezelni. Az escitalopram gyógyszerhatóanyagot legalább 2012-ig érvényes szabadalmak védték.

III – *A vitatott megállapodások*

23 2002 során a Lundbeck a citalopramot illetően hat megállapodást (a továbbiakban: vitatott megállapodások) kötött négy, a generikus gyógyszerek gyártása vagy forgalmazása terén aktív vállalkozással; ezek a Merck (GUK), az Alpharma, az Arrow és a Ranbaxy voltak (a továbbiakban: generikus vállalkozások).

A – *A Merck (GUK)-kal kötött megállapodások*

24 A Lundbeck két megállapodást kötött a Merck (GUK)-kal.

25 Az első megállapodás 2002. január 24-én lépett hatályba, eredetileg egyéves időtartamra, és kizárólag az Egyesült Királyság területére vonatkozott (a továbbiakban: az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás). A megállapodást a Lundbeck egyesült királysági leányvállalata írta alá, vagyis az Egyesült Királyság joga szerinti Lundbeck Ltd társaság. E megállapodást később hat hónappal meghosszabbították, így az 2003. július 31-én járt le. Ezt követően, miután a Merck (GUK) augusztus 1-je és 4-e között rövid időre a piacra lépett, a felek 2003. augusztus 6-án aláírták a megállapodás második meghosszabbítását, legfeljebb hat hónapos időtartamra, amely azonban lerövidíthető volt abban az esetben, ha a Lundbeck nem indít pert más, a piacra belépni próbáló generikus vállalkozások ellen, illetve ha befejeződik a Lundbeck és a Lagap Pharmaceuticals Ltd, egy másik generikus vállalkozás között folyó jogvita (a továbbiakban: Lagap-per).

26 E megállapodás szerint a felek többek között a következőket kötötték ki:

– fennáll a kockázata, hogy a GUK által a „Termékek” fogalomba hozatalát, forgalmazását és értékesítését illetően tervezett egyes cselekmények sérthetik a Lundbeck szellemi tulajdonjogait, és annak részéről fennálló követelések alapját képezhetik (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.1 pontja), azzal, hogy e „Termékeket” az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontja úgy határozza meg, mint „a GUK által kifejlesztett, alapanyag formáját öltő, ömlesztett vagy tabletta formájú, a mellékletben meghatározott, és a GUK által az aláírás napján benyújtott, a 2. mellékletben csatolt termékleírásnak megfelelően gyártott citalopram termékek”;

– figyelemmel a felek között létrejött megállapodásra, a Lundbeck 2 millió fontsterling (GBP) összeget fizet a GUK részére a „Termékek” 2002. január 31-i megállapodásban előírt mennyiségben történő szállításáért (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.2 pontja);

– a GUK ezenkívül további 1 millió GBP megfizetése ellenében vállalja, hogy leszállítja a 2002. április 2-i megállapodás mellékletében meghatározott „Termékeket” (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.3 pontja);

– a teljesített kifizetések és a „Termékeknek” az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.2 és 2.3 pontja alapján a GUK által való leszállítása minden olyan követelés teljes és végleges rendezését jelenti, amelyet a Lundbeck a GUK-kal szemben szellemi tulajdonjogainak megsértése alapján a GUK által ezen időpontig szállított „Termékek” vonatkozásában támaszthat (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.4 pontja);

– a Lundbeck vállalja, hogy „Végtermékeit” a GUK részére értékesíti, a GUK pedig vállalja, hogy e „Végtermékeket” kizárólag a Lundbecktől szerzi be azok GUK és leányvállalatai által az Egyesült Királyságban a megállapodás időtartama alatt és feltételei szerint végzett értékesítése céljából (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 3.2 pontja), azzal, hogy e „Végtermékeket” a megállapodás 1.1 pontja úgy határozza meg, mint „a [Lundbeck] által a GUK részére a jelen megállapodásnak megfelelően szállítandó végtermékek formájában citalopramot tartalmazó termékek”;

– a Lundbeck vállalja, hogy a GUK részére 5 millió GBP nettó nyereségnek megfelelő összeget fizet, feltéve, hogy a GUK megrendeli tőle a kikötött mennyiségű „Végterméket” a megállapodás időtartama alatt (vagy egy alacsonyabb, a teljesített megrendelések arányának megfelelő összeget) (az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 6.2 pontja).

27 A megállapodás első meghosszabbítása többek között havi 400 000 GBP megfizetését írta elő annak fejében, hogy a GUK teljesíti az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 6.2 pontját, valamint módosította a „nettó nyereség” meghatározását.

28 Az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás második meghosszabbítása többek között havi 750 000 GBP megfizetését írta elő annak fejében, hogy a GUK teljesíti e megállapodás 6.2 pontját.

29 Az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2003. november 1-jén járt le, a Lagap-per egyezség útján történő rendezését követően. A megállapodás teljes időtartama alatt a Lundbeck összesen 19,4 millió eurónak megfelelő összeget utalt át a GUK részére.

30 A Lundbeck és a GUK között 2002. október 22-én egy második megállapodást is kötöttek, amely az Egyesült Királyság kivételével lefedte az EGT-t (a továbbiakban: az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás). E megállapodás 12 millió euró megfizetését írta elő, amiért cserébe a GUK vállalta, hogy nem értékesít vagy szállít az EGT egész területén (az Egyesült Királyság kivételével) citalopramot tartalmazó gyógyszeripari termékeket, valamint hogy megtesz minden észszerű erőfeszítést annak érdekében, hogy a Natco Pharma Ltd (a továbbiakban: Natco), a Merck (GUK) által saját generikus citalopram változatának forgalmazása érdekében felhasznált citalopram gyógyszerhatóanyag (a továbbiakban: a Natco hatóanyaga vagy a Natco citalopramja) gyártója, felhagyjon a citalopram, illetve a citalopram tartalmú termékek szállításával az EGT-ben a megállapodás időtartama alatt (az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 és 1.2 pontja). A Lundbeck vállalta, hogy nem indít pereket a GUK-kal szemben, feltéve, hogy az tiszteletben tartja az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontja alapján őt terhelő kötelezettségeket (az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.3 pontja).

31 Az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 2003. október 22-én járt le. A Lundbeck összességében 12 millió eurónak megfelelő összeget utalt át e megállapodás alapján a GUK részére.

B – *Az Arrow-val kötött megállapodások*

32 A Lundbeck két megállapodást írt alá az Arrow-val.

33 Ezek közül az első, az Egyesült Királyság területére vonatkozó megállapodást (a továbbiakban: Arrow UK megállapodás) 2002. január 24-én kötötte egyfelől a Lundbeck, másfelől az Arrow Generics és a Resolution Chemicals (a továbbiakban együtt: Arrow UK).

34 Az Arrow UK megállapodás időtartama eredetileg 2002. december 31-ig terjedt, vagy, ha az korábbi időpont, akkor addig, amíg jogerős bírósági határozatot nem hoznak a Lundbeck által az Arrow UK-val szemben az Egyesült Királyság bíróságai előtt egy állítólagosan az utóbbi által szabadalmai tekintetében elkövetett bitorlás miatt indítani szándékozott eljárásban (a továbbiakban: az Arrow elleni bitorlási kereset) (az Arrow UK megállapodás 4.1. pontja). Ezt követően e megállapodást kiegészítések aláírása révén kétszer meghosszabbították. Az első meghosszabbítás a 2003. január 1-je és március 1-je közötti időszakra vonatkozott (az Arrow UK megállapodás első kiegészítésének 3.1 pontja), míg a második azt írta elő, hogy e megállapodás vagy 2004. január 31-én ér véget, vagy hét nappal a Lagap-pert lezáró bírósági határozat aláírása után (az Arrow UK megállapodás második kiegészítésének 4.1 pontja). Mivel e jogvita 2003. október 13-án egyezség útján rendeződött, az Arrow UK megállapodás október 20-án megszűnt. Ebből következik, hogy e megállapodás teljes időtartama 2002. január 24-től 2003. október 20-ig tartott (a továbbiakban: az Arrow UK megállapodás időtartama).

35 Az Arrow UK megállapodás tartalmát illetően a következőkre kell rámutatni:

– e megállapodás első preambulumbekezdése (a továbbiakban az egyes preambulumbekezdések: Arrow UK preambulumbekezdések) többek között arra hivatkozik, hogy a Lundbeck a kristályosításra vonatkozó szabadalom és a filmes desztillációs eljárásra vonatkozó szabadalom jogosultja;

– a negyedik Arrow UK preambulumbekezdés rögzíti, hogy „az Arrow [UK] harmadik féltől engedélyt kapott arra, hogy az Egyesült Királyságba behozzon nem a Lundbeck által vagy annak engedélyével gyártott citalopramot (a továbbiakban: az említett Citalopram, az egyértelműség kedvéért azzal, hogy e meghatározás csak az Egyesült Királyságban forgalmazásra és eladásra szánt citalopramra vonatkozik, a más országokban forgalmazásra és eladásra szánt citalopram kizárásával)”;

– a hatodik Arrow UK preambulumbekezdés szerint a Lundbeck az „említett Citalopramon” olyan laboratóriumi teszteket végzett, amelyek alapján megalapozottan feltételezheti, hogy az Arrow UK bitorolja többek között a fenti első francia bekezdésben említett szabadalmakat;

– a hetedik Arrow UK preambulumbekezdésben az szerepel, hogy az Arrow UK nem ismeri el, hogy megsértette ezeket a szabadalmakat, sem azt, hogy azok érvényesek, de elfogadja, hogy a Lundbecknek ilyen értelmű meggyőződései vannak, amelyeket az Arrow UK nem tud megdönthetetlen bizonyítékokkal cáfolni;

– a nyolcadik Arrow UK preambulumbekezdés emlékeztet arra, hogy a Lundbeck azzal fenyegetett, hogy ideiglenes intézkedést kér, valamint hogy szándékában áll bitorlási keresetet indítani az Arrow ellen;

– e megállapodás 1.1 pontja azt írja elő, hogy „az Arrow [UK] saját nevében, és minden kapcsolt és kapcsolódó jogalany nevében kötelezettséget vállal arra, hogy [az Arrow UK megállapodás időtartama alatt] az Egyesült Királyság területén nem gyárt, ruház át, kínál fel átruházásra, használ fel, valamint a második szállítási időpontot követően nem importál, illetve átruházás céljára vagy más célból nem őriz meg (1) [»]említett Citalopramot[«] vagy (2) bármely más olyan citalopramot, amely a Lundbeck szerint sérti annak [szellemi] tulajdonjogait, valamint annak érdekében, hogy lehetővé tegye a Lundbeck részére annak megállapítását, hogy történt-e jogsértés, vagy sem, [az

Arrow UK megállapodás időtartama alatt] elegendő mennyiségű mintát szolgáltat a Lundbeck számára elemzés céljából, legalább egy hónappal bármely olyan gyártást, importálást, értékesítést vagy értékesítési ajánlatot megelőzően, amelyet az Arrow [UK] [az Arrow elleni bitorlási kereset kapcsán…] hozott, fellebbezéssel meg nem támadható jogerős határozat meghozatalát megelőzően szándékozik elvégezni”;

– e megállapodás 1.2 pontja rögzíti az Arrow UK ahhoz való hozzájárulását, hogy az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában szereplő kötelezettségvállalásait rögzítsék egy olyan végzésben, amelynek meghozatalát a Lundbeck fogja kérni az Egyesült Királyság illetékes bíróságától;

– e megállapodás 2.1 pontja emlékeztet arra, hogy a Lundbeck, amint lehet, benyújtja az Arrow elleni bitorlási keresetet, és semmiképpen sem később, mint 2002. március 31.;

– e megállapodás 2.2 pontja úgy rendelkezik, hogy figyelemmel az Arrow UK megállapodás 11. pontjában hivatkozott kötelezettségvállalásokra, valamint arra, hogy az Arrow UK nem igényel „cross-undertaking in damagest” (olyan összeg, amelyet az angol jog szerint a Lundbecknek kellett volna letétbe helyeznie a bíróság előtt, ha intézkedés kibocsátását kérte volna az Arrow elleni bitorlási kereset kapcsán), a Lundbeck négy részletben 5 millió GBP-t fizet az Arrow részére; ezt az összeget később az Arrow UK megállapodás első kiegészítésének 2.1 pontja értelmében 450 000 GBP-vel, e megállapodás második kiegészítésének 2.1. és 3. pontja értelmében pedig 1,350 millió GBP-vel növelték;

– e megállapodás 2.3 pontja azt mondja ki, hogy abban az esetben, ha az Arrow elleni bitorlási keresettel kapcsolatban hozott jogerős határozat azt mondaná ki, hogy az Arrow UK nem sértette meg a Lundbeck szellemi tulajdonjogait, az e megállapodás 2.2 pontjában előírt összeg jelentené azt a teljes kártérítést, amelyet az Arrow UK a Lundbecktől azon veszteségek után kaphat, amelyeket az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjából fakadó kötelezettségek miatt szenvedett el;

– a megállapodás 3.4 pontja azt írja elő, hogy az Arrow UK leszállítja a Lundbeck részére „az említett citalopramból” meglevő készletét, két részletben, amelyek közül az első, körülbelül 3,975 millió dobozolt tablettás részletnek legkésőbb 2002. február 6-ig, míg a második, körülbelül 1,1 millió ömlesztett tablettát érintő részletnek legkésőbb 2002. február 15-ig kell leszállításra kerülnie.

36 Egyebekben ki kell emelni, hogy 2002. február 6-án a Lundbeck elérte az Arrow UK megállapodás 1.2 pontjában hivatkozott végzés meghozatalát (a továbbiakban: az Arrow hozzájárulásával hozott végzés).

37 A második, Dánia területére vonatkozó megállapodást 2002. június 3-án kötötte a Lundbeck és az Arrow Group (a továbbiakban: dán Arrow-megállapodás).

38 A dán Arrow-megállapodás az aláírásától, 2002. június 3-tól 2003. április 1-jéig terjedő időtartamra jött létre, vagy, ha az rövidebb, akkor addig, amíg jogerős bírósági határozatot nem hoznak az Arrow elleni bitorlási keresetben. Mivel ilyen határozatot nem hoztak, az említett megállapodás 2002. június 3-tól 2003. április 1-jéig hatályban volt (a továbbiakban: a dán Arrow-megállapodás időtartama).

39 A dán Arrow-megállapodás tartalmát illetően a következőkre kell rámutatni:

– az első, harmadik és ötödik–kilencedik preambulumbekezdése lényegileg megegyezik az első, negyedik és hatodik–nyolcadik Arrow UK preambulumbekezdéssel, azzal, hogy a dán Arrow-megállapodás kilencedik preambulumbekezdése az Arrow hozzájárulásával hozott végzésre hivatkozik;

– e megállapodás 1.1 pontja azt írja elő, hogy „az Arrow [Group] elfogadja, hogy lemondja és megszünteti az olyan citalopramot tartalmazó termékek mindennemű importját, gyártását, előállítását, értékesítését vagy egyéb forgalmazását, amely a Lundbeck szerint sérti annak szellemi tulajdonjogait [dán] területen [a dán Arrow-megállapodás] időtartama alatt”;

– e megállapodás 2.1 pontja kimondja, hogy az Arrow Group által vállalt kötelezettségek kompenzációjaként a Lundbeck az utóbbi részére 500 000 amerikai dollárt (USD) fizet;

– e megállapodás 2.2 pontja szerint abban az esetben, ha az Arrow elleni bitorlási keresettel kapcsolatban hozott jogerős határozat azt mondaná ki, hogy az Arrow Group nem sértette meg a Lundbeck szellemi tulajdonjogait, az e megállapodás 2.1 pontjában előírt összeg jelentené azt a teljes kártérítést, amelyet az Arrow Group a Lundbecktől azon veszteségek után kaphat, amelyeket a dán Arrow-megállapodás 1.1 pontjából fakadó kötelezettségek miatt szenvedett el;

– e megállapodás 3.1 pontja ehhez hozzáteszi, hogy a Lundbeck 147 000 USD áron megvásárolja az Arrow Group körülbelül 1 millió tablettából álló citalopramkészletét.

C – *Az Alpharmával kötött megállapodás*

40 A Lundbeck 2002. február 22-én kötött megállapodást az Alpharmával (a továbbiakban: Alpharma-megállapodás), az ezen időponttól 2003. június 30-ig terjedő időszakra (a továbbiakban: az Alpharma-megállapodás időtartama).

41 E megállapodás megkötését megelőzően, 2002 januárjában az Alpharma egy készletnyi olyan, a citalopram gyógyszerhatóanyagból előállított generikus citalopramtablettát vásárolt az Alfred E. Tiefenbacher GmbH & Co.-tól (a továbbiakban: Tiefenbacher), amelyeket az indiai Cipla társaság saját eljárásai szerint gyártott (a továbbiakban: a Cipla citalopramja vagy a Cipla gyógyszerhatóanyaga), és abból további mennyiségeket is rendelt.

42 Az Alpharma-megállapodás preambulumát illetően többek között a következőkre kell rámutatni:

– az első preambulumbekezdés emlékeztet arra, hogy „a Lundbeck olyan szellemi tulajdonjogok jogosultja, amelyek kiterjednek különösen a »Citalopram« (a megállapodás szövegében végig nagy c-vel írva) gyógyszerhatóanyag […] gyártására vonatkozó szabadalmakra, beleértve az [e megállapodás] A. mellékletében (a továbbiakban: A. melléklet) szereplő szabadalmakat”;

– a második preambulumbekezdés rögzíti, hogy a Lundbeck „Citalopram” tartalmú gyógyszeripari termékeket gyárt és értékesít valamennyi tagállamban, továbbá Norvégiában és Svájcban, azzal, hogy ezen országok együttesen „Terület”-ként kerülnek megnevezésre;

– a harmadik és negyedik preambulumbekezdés utal arra, hogy az Alpharma „Citalopram” tartalmú gyógyszeripari termékeket gyártott és értékesített a „Területen”, a Lundbeck hozzájárulása nélkül;

– az ötödik és a hatodik preambulumbekezdés szerint a Lundbeck az Alpharma termékein olyan laboratóriumi teszteket végzett, amelyek alapján megalapozottan feltételezheti, hogy az e termékek előállítása érdekében alkalmazott gyártási módszerek sértették szellemi tulajdonjogait;

– a hetedik preambulumbekezdés emlékeztet arra, hogy 2002. január 31-én a Lundbeck az Egyesült Királyság bíróságai előtt pert indított (a továbbiakban: az Alpharma elleni bitorlási kereset), annak érdekében, hogy adjanak ki intézkedést „a Citalopramot tartalmazó termékek Alpharma részéről történő értékesítése ellen, a Lundbeck szellemi tulajdonjogainak megsértése miatt”;

– a nyolcadik preambulumbekezdésben az szerepel, hogy az Alpharma elismeri, hogy a Lundbeck megállapításai helyesek, és vállalja, hogy nem hoz forgalomba „ilyen termékeket”;

– a kilencedik és a tizedik preambulumbekezdés leszögezi, hogy a Lundbeck:

  – „elfogadja, hogy az Alpharma részére kompenzációt fizet annak érdekében, hogy elkerülhesse a szabadalmi pert”, amelynek kimenetele nem jelezhető előre abszolút biztonsággal, és amely költséges és időigényes;

  – „elfogadja, hogy a jogvita megoldása érdekében megvásárolja az Alpharmától a teljes, Citalopramot tartalmazó termékkészletét, valamint részére e termékek után kompenzációt fizet”.

43 Az Alpharma-megállapodás főszövegét illetően többek között a következőkre kell rámutatni:

– az 1.1 pont szerint az Alpharma és leányvállalatai „visszamondják, leállítják és nem végzik a Területen […] Citalopramot tartalmazó gyógyszeripari termékek semmilyen importját, […] gyártását […] vagy értékesítését a [releváns időszak] folyamán”, a Lundbeck pedig eláll az Alpharma elleni bitorlási keresettől;

– ugyanezen pont kimondja, hogy nem vonatkozik az escitalopramra;

– az 1.2 pont előírja, hogy „az [1.1] pontban rögzített kötelezettség bármilyen megsértése esetén vagy a Lundbeck felhívására az Alpharma […] önkéntesen aláveti magát a Területhez tartozó bármely ország bármely illetékes bírósága intézkedésének”, valamint hogy a Lundbeck az ilyen intézkedést garancia letétbe helyezése nélkül kérheti;

– az 1.3 pont kimondja, hogy az e megállapodásban előírt kötelezettségek kompenzációjaként és a peres eljárás költségeinek és időtartamának elkerülése érdekében a Lundbeck 12 millió USD összeget fizet az Alpharma részére, ebből 11 milliót az Alpharma „Citalopramot” tartalmazó termékeiért, három 4 milliós részletben, amelyeket 2002. március 31-én, 2002. december 31-én és 2003. június 30-án kell teljesíteni;

– a 2.2 pont rögzíti, hogy az Alpharma legkésőbb 2002. március 31-ig leszállítja a Lundbeck részére az ezen időpontig a birtokában lévő „Citalopramot” tartalmazó termékek teljes készletét, vagyis az Alpharma-megállapodás megkötésének időpontjában már a birtokában lévő 9,4 millió tablettát és az általa megrendelt 16 millió tablettát.

44 Az A. melléket tartalmazza a Lundbeck által a megállapodás aláírása előtt előterjesztett, 28 szellemi tulajdonjogi igényt tartalmazó listát, amely igények közül az említett időpontra kilencnek már helyt is adtak. E szellemi tulajdonjogok a citalopram gyógyszerhatóanyagának előállítását célzó, a kristályosításra vonatkozó szabadalomban és a filmes desztillációs eljárásra vonatkozó szabadalomban hivatkozott eljárásokra vonatkoztak.

45 Egyébként rá kell mutatni, hogy 2002. május 2-án egy egyesült királysági bíróság olyan, hozzájárulással hozott végzést hozott, amely előírta az Alpharma elleni bitorlási kereset felfüggesztését a Lundbeck és többek között az Alpharma közötti azon megállapodás megkötése miatt, amely szerint az utóbbi és leányvállalatai „visszamondják, leállítják és nem végzik a [tagállamokban], Norvégiában és Svájcban (a továbbiakban: Releváns Területek) [az Egyesült Királyság hatóságai által kiadott kristályosításra vonatkozó szabadalomban és a filmes desztillációs eljárásra vonatkozó szabadalomban] vagy bármely más, a Releváns Területen megadott vagy kért egyenértékű szabadalomban hivatkozott eljárások alkalmazása révén előállított citalopramot tartalmazó gyógyszeripari termékek semmilyen importját, […] gyártását […] vagy értékesítését 2002. június 30-ig” (a továbbiakban: az Alpharma hozzájárulásával hozott végzés).

D – *A Ranbaxyval kötött megállapodás*

46 A Lundbeck 2002. június 16-án írt alá egy megállapodást a Ranbaxy Laboratories-zel (a továbbiakban: Ranbaxy-megállapodás), 360 napra. Egy 2003. február 19-én aláírt kiegészítés (a továbbiakban: Ranbaxy-kiegészítés) értelmében e megállapodást 2003. december 31-ig meghosszabbították. A megállapodás teljes időtartama tehát 2002. június 16. és 2003. december 31. közé esik (a továbbiakban: a Ranbaxy megállapodás időtartama).

47 A Ranbaxy-megállapodás preambuluma (a továbbiakban: Ranbaxy-preambulum) szerint:

– a Ranbaxy Laboratories Indiában két eljárási szabadalmat igényelt a citalopram tekintetében, és citalopram tartalmú gyógyszereket gyártott, azzal a szándékkal, hogy azokat többek között az EGT-ben forgalomba hozza (a Ranbaxy-preambulum második és harmadik preambulumbekezdése, valamint a Ranbaxy-megállapodás A. melléklete);

– a Lundbeck e citalopramon laboratóriumi teszteket végzett, és megállapította, hogy az alkalmazott eljárások sértik az amidra vonatkozó szabadalmat és a jódra vonatkozó, még nem megadott szabadalmat (lásd a fenti 19. pontot), míg a Ranbaxy Laboratories vitatja e jogsértések fennállását (a Ranbaxy-preambulum ötödik–nyolcadik preambulumbekezdése);

– a Lundbeck és a Ranbaxy Laboratories megállapodást kötött annak érdekében, hogy elkerülhessék a szabadalmi pert, amely költséges és időigényes, és amelynek kimenetele nem jelezhető előre abszolút biztonsággal (kilencedik preambulumbekezdés).

48 A Ranbaxy-megállapodásban többek között a következők szerepelnek:

– „[a jelen megállapodásban] rögzített feltételek mellett, valamint a Lundbeck részéről azt itt előírt kifizetések teljesítése esetén a Ranbaxy Laboratories nem tart igényt semmilyen jogra [a megállapodás preambulumában hivatkozott] [s]zabadalmi [b]ejelentést vagy a Ranbaxy Laboratories által felhasznált bármilyen előállítási eljárást illetően, továbbá megszünteti, abbahagyja és lemond az említetteken alapuló gyógyszeripari termékek gyártásáról és értékesítéséről [többek között az EGT-ben] a jelen megállapodás időtartamára” (a Ranbaxy-megállapodás 1.1 pontja és a Ranbaxy-kiegészítés 1.0 pontja);

– „az 1.1 pontban rögzített kötelezettségek megsértése esetén vagy a Lundbeck felhívására” a Ranbaxy Laboratories és a Ranbaxy (UK) elfogadják, hogy alávetik magukat az illetékes nemzeti bíróság ideiglenes intézkedésének, anélkül hogy a Lundbecknek garanciát kellene letétbe helyeznie vagy az e megállapodásból fakadókon kívül bármilyen kötelezettséget kellene vállalnia (a Ranbaxy-megállapodás 1.2 pontja);

– a felek között létrejött megállapodás alapján a Lundbeck a releváns időszak alatt részletekben 9,5 millió USD összeget fizet a Ranbaxy Laboratories részére (a Ranbaxy-megállapodás 1.3 pontja és a Ranbaxy-kiegészítés 2.0 pontja);

– a Lundbeck a gyári árhoz képest 40% engedménnyel a Ranbaxy Laboratories vagy a Ranbaxy (UK) részére citalopramtablettákat értékesít, abból a célból, hogy ezeket az Egyesült Királyság piacán értékesítsék (a Ranbaxy-megállapodás 1.3 pontja és B. melléklete);

– a Lundbeck és a Ranbaxy Laboratories kötelezettséget vállalnak arra, hogy nem indítanak pert egymás ellen semmilyen, a megállapodásban fentebb hivatkozott szabadalom alapján (a Ranbaxy-megállapodás 1.4 pontja).

IV – *A Bizottság lépései a gyógyszeripari ágazatban és a közigazgatási eljárás*

49 2003. októberben a Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (KFST, dán verseny- és fogyasztóvédelmi hatóság) tájékoztatta a Bizottságot a szóban forgó megállapodások fennállásáról.

50 Mivel azok többségükben az EGT egészét, vagy legalábbis a Dán Királyságon kívül más tagállamokat is érintettek, olyan megállapodás született, hogy a Bizottság vizsgálja meg azok összeegyeztethetőségét a versenyjoggal, a KFST pedig nem folytatja e kérdés vizsgálatát.

51 2003 és 2006 között a Bizottság [az EUMSZ 101. cikkben] és [az EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 20. cikkének (4) bekezdése értelmében vett helyszíni vizsgálatokat folytatott a Lundbecknél és más, a gyógyszeripari ágazatban aktív társaságoknál. A Lundbeck és egy másik társaság részére továbbá az említett rendelet 18. cikke (2) bekezdésének értelmében vett információkérést is küldött.

52 2008. január 15-én az 1/2003 rendelet 17. cikkének megfelelően a Bizottság elfogadta a gyógyszeripari ágazatra vonatkozó vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatot (COMP/D2/39514 ügy). E határozat egyetlen cikke kimondta, hogy a lefolytatandó vizsgálat emberi felhasználásra szánt innovatív és generikus gyógyszerek piaci bevezetésére vonatkozik.

53 2009. július 8-án a Bizottság közleményt fogadott el, amelynek tárgya a gyógyszeripari ágazatra vonatkozó vizsgálati jelentésének összefoglalása. E közlemény egy technikai mellékletben tartalmazza az említett vizsgálati jelentés teljes változatát, egy kizárólag angolul elérhető bizottsági munkadokumentum formájában.

54 2010. január 7-én a Bizottság megindította a hivatalos vizsgálati eljárást a Lundbeckkel szemben.

55 2010-ben és 2011 első féléve során a Bizottság információkéréseket küldött a Lundbecknek és a vitatott megállapodásokban részt vevő többi társaságnak.

56 2012. július 24-én a Bizottság eljárást indított a vitatott megállapodásokban részt vevő társaságokkal szemben, és részükre, valamint a Lundbeck részére is kifogásközlést küldött.

57 A kifogásközlés minden olyan címzettjét meghallgatták a 2013. március 14-én és 15-én tartott meghallgatás során, amely ezt kérte.

58 2013. április 12-én a Bizottság tényállásközlést küldött a kifogásközlés címzettjei számára.

59 A meghallgatási tisztviselő 2013. június 17-én adta ki zárójelentését.

60 2013. június 19-én a Bizottság az [EUMSZ] 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT/39226 – Lundbeck-ügy) meghozta a C(2013) 3803 final határozatot (a továbbiakban: megtámadott határozat).

V – *A megtámadott határozat*

61 A megtámadott határozatban a Bizottság úgy tekintette, hogy a vitatott megállapodások az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése és az EGT-Megállapodás 53. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, cél általi versenykorlátozásoknak minősülnek (a megtámadott határozat 1. cikkének (1) bekezdése).

62 A Merck (GUK) és a Lundbeck között létrejött két megállapodást egységes és folyamatos jogsértésnek tekintették, amely 2002. január 24-től 2003. november 1-jéig tartott.

63 Ahogy az a megtámadott határozat (824) és (874) preambulumbekezdésében szereplő összefoglalóból kitűnik, a Bizottság e tekintetben többek között az alábbi elemekre támaszkodott:

– a megállapodások megkötésének időpontjában a Lundbeck és a Merck (GUK) legalább potenciális versenytársak voltak az Egyesült Királyságban és az EGT-ben, és tényleges versenytársak az Egyesült Királyságban az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás második meghosszabbítását megelőzően;

– a Lundbeck e megállapodások alapján jelentős értéket ruházott át a Merck (GUK) részére;

– ezen értékátruházás ahhoz a feltételhez kapcsolódott, hogy a Merck (GUK) elfogadja a piacra lépés említett megállapodásokban szereplő korlátozásait, különösen pedig azon kötelezettségvállaláshoz, hogy nem értékesíti a Natco citalopramját vagy más generikus citalopramot az Egyesült Királyságban és az EGT-ben e megállapodások releváns időtartama alatt;

– ezen értékátruházás körülbelül annak a nyereségnek felelt meg, amelynek elérésére a Merck (GUK) számított, amennyiben sikeresen belépett volna a piacra;

– a Lundbeck nem érhetett volna el ilyen korlátozásokat az eljárási szabadalmaira hivatkozva, mivel a Merck (GUK)-ot e megállapodások értelmében terhelő kötelezettségek túlmentek az eljárási szabadalmak jogosultjait megillető jogokon;

– e megállapodások nem írtak elő arra vonatkozó kötelezettségvállalást a Lundbeck részére, hogy tartózkodik a Merck (GUK) elleni bitorlási keresetek benyújtásától abban az esetben, ha az utóbbi a piacra lépett volna a generikus citaloprammal a megállapodások lejártát követően.

64 Az Arrow és a Lundbeck között kötött két megállapodást egységes és folyamatos jogsértésnek tekintették, amely 2002. január 24-től 2003. október 20-ig tartott.

65 Ahogy az a megtámadott határozat (962) és (1013) preambulumbekezdésében szereplő, az Arrow UK megállapodásra és a dán Arrow-megállapodásra vonatkozó összefoglalókból kitűnik, a Bizottság többek között az alábbi elemekre támaszkodott:

– e megállapodások megkötésének időpontjában a Lundbeck és az Arrow legalább potenciális versenytársak voltak az Egyesült Királyságban és Dániában;

– a Lundbeck e megállapodások alapján jelentős értéket ruházott át az Arrow részére;

– ezen értékátruházás ahhoz a feltételhez kapcsolódott, hogy az Arrow elfogadja a citalopram egyesült királysági és dán piacra lépése említett megállapodásokban szereplő korlátozásait, különösen pedig az Arrow azon kötelezettségvállalásához, hogy nem értékesít olyan generikus citalopramot, amely a Lundbeck álláspontja szerint bitorolja szabadalmait, e megállapodások időtartama alatt;

– ezen értékátruházás lényegileg annak a nyereségnek felelt meg, amelyet az Arrow akkor érhetett volna el, ha sikeresen belépett volna a piacra;

– a Lundbeck nem érhetett volna el ilyen korlátozásokat az új szabadalmai alkalmazásának eredményeként, mivel az Arrow-t e megállapodások értelmében terhelő kötelezettségek túlmentek az eljárási szabadalmak jogosultjait megillető jogokon;

– e megállapodások nem írtak elő arra vonatkozó kötelezettségvállalást a Lundbeck részére, hogy tartózkodik az Arrow elleni bitorlási keresetek benyújtásától abban az esetben, ha az utóbbi bármelyik megállapodás lejártát követően az Egyesült Királyság vagy Dánia piacára lépett volna a generikus citaloprammal.

66 Az Alpharma-megállapodást illetően, ahogy az a megtámadott határozat (1087) preambulumbekezdésében szereplő összefoglalóból kitűnik, a Bizottság többek között az alábbi elemekre támaszkodott:

– e megállapodás megkötésének időpontjában a Lundbeck és az Alpharma legalább potenciális versenytársak voltak az EGT több országában;

– a Lundbeck e megállapodás alapján jelentős értéket ruházott át az Alpharma részére;

– ezen értékátruházás ahhoz a feltételhez kapcsolódott, hogy az Alpharma elfogadja a piacra lépése említett megállapodásban szereplő korlátozásait, különösen pedig Alpharma azon kötelezettségvállalásához, hogy nem értékesít semmilyen generikus citalopramot az EGT-ben a releváns időtartam alatt;

– ezen értékátruházás lényegileg annak a nyereségnek felelt meg, amelyet az Alpharma akkor érhetett volna el, ha sikeresen belépett volna a piacra;

– a Lundbeck nem érhetett volna el ilyen korlátozásokat a kristályosításra vonatkozó szabadalom és a filmes desztillációs eljárási szabadalom alkalmazásának eredményeként, mivel az Alpharmát e megállapodás értelmében terhelő kötelezettségek túlmentek az eljárási szabadalmak jogosultjait megillető jogokon;

– a megállapodás nem írt elő arra vonatkozó kötelezettségvállalást a Lundbeck részére, hogy tartózkodik az Alpharma elleni bitorlási keresetek benyújtásától abban az esetben, ha az utóbbi a megállapodás lejártát követően a piacra lépett volna a generikus citaloprammal.

67 A Ranbaxy-megállapodást illetően, ahogy az a megtámadott határozat (1174) preambulumbekezdésében szereplő összefoglalóból kitűnik, a Bizottság többek között az alábbi elemekre támaszkodott:

– e megállapodás megkötésének időpontjában a Lundbeck és a Ranbaxy legalább potenciális versenytársak voltak az EGT-ben;

– a Lundbeck e megállapodás alapján jelentős értéket ruházott át a Ranbaxy részére;

– ezen értékátruházás átadása ahhoz a feltételhez kapcsolódott, hogy a Ranbaxy elfogadja a piacra lépése említett megállapodásban szereplő korlátozásait, különösen pedig a Ranbaxy azon kötelezettségvállalásához, hogy nem gyártja és nem értékesíti a citalopramját az EGT-ben a releváns időtartam alatt, sem leányvállalatai, sem harmadik személyek útján;

– ezen értékátruházás jelentősen meghaladta azt a nyereséget, amelyet a Ranbaxy akkor érhetett volna el, ha értékesíti az általa addig gyártott generikus citalopramot;

– a Lundbeck nem érhetett volna el ilyen korlátozásokat az eljárási szabadalmaira hivatkozva, mivel a Ranbaxyt e megállapodás értelmében terhelő kötelezettségek túlmentek az eljárási szabadalmak jogosultjait megillető jogokon;

– a megállapodás nem írt elő arra vonatkozó kötelezettségvállalást a Lundbeck részére, hogy tartózkodik a Ranbaxy elleni bitorlási keresetek benyújtásától abban az esetben, ha az utóbbi a piacra lépne a generikus citalopramjával a vitatott megállapodás lejártát követően.

68 A Bizottság bírságokat is kiszabott a vitatott megállapodások valamennyi részesével szemben. Ennek érdekében az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatást (HL 2006. C 210., 2. o., a továbbiakban: 2006. évi iránymutatás)

alkalmazta. A Lundbecket illetően a Bizottság a 2006. évi iránymutatásban leírt általános módszert alkalmazta, amelynek alapját a kartell egyes résztvevői által eladott érintett termékek értéke jelenti (a megtámadott határozat (1316)–(1358) preambulumbekezdése). A vitatott megállapodások többi részes felét, vagyis a generikus vállalkozásokat illetően a Bizottság azzal az említett iránymutatás 37. pontjában szereplő lehetőséggel élt, hogy az ügy egyediségére figyelemmel e felek tekintetében eltérhet e módszertől (a megtámadott határozat (1359) preambulumbekezdése).

69 Ily módon, a vitatott megállapodások Lundbecktől eltérő feleit illetően a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a bírság alapösszegének meghatározása céljából, valamint annak biztosítása érdekében, hogy az kellő elrettentő hatással rendelkezzen, figyelembe kell venni azon összegek értékét, amelyeket a Lundbeck e megállapodások értelmében átruházott rájuk, anélkül hogy különbséget tennének a jogsértések között azok jellege vagy földrajzi hatóköre, illetve az érintett vállalkozások piaci részesedései alapján; e tényezőkre a megtámadott határozatban csak a teljesség kedvéért tértek ki (a megtámadott határozat (1361) preambulumbekezdése).

70 Ezzel szemben a Lundbeck tekintetében a Bizottság a 2006. évi iránymutatásban leírt általános módszert alkalmazta, az érintett piacon történt eladások értékét véve alapul. Mivel a Lundbeck citaloprameladásainak értéke lényegesen csökkent a vitatott megállapodások időtartama alatt, és ezek nem fedtek le egy egész pénzügyi évet, a Bizottság kiszámította az eladások éves átlagos értékét. Ennek érdekében először kiszámította a Lundbeck citaloprameladásainak átlagos havi értékét az egyes vitatott megállapodások időtartama alatt, majd ezt az értéket megszorozta tizenkettővel (a megtámadott határozat (1326) preambulumbekezdése és 2215. lábjegyzete).

71 A Bizottság egyébként négy külön bírságot szabott ki a Lundbeckre, úgy tekintették ugyanis, hogy a hat vitatott megállapodás négy elkülönülő jogsértést alapoz meg, mivel a Lundbeck és a Merck (GUK) között kötött két megállapodás egységes és folyamatos jogsértést eredményezett, ahogy a Lundbeck és az Arrow közötti két megállapodás is. Annak érdekében, hogy ne szabjon ki aránytalan bírságot, a Bizottság ugyanakkor az ügy körülményeire figyelemmel csökkentő korrekciós tényezőt alkalmazott egy, a különböző jogsértések közötti földrajzi és időbeli átfedéseket tükröző módszer alapján (a megtámadott határozat (1329) preambulumbekezdése). Ez a módszer 15%-os csökkentést eredményezett minden olyan jogsértésnél, amely esetében átfedéseket állapítottak meg (a megtámadott határozat 2218. lábjegyzete).

72 A megállapított jogsértések – amelyeket a Bizottság „súlyosnak” minősített, mivel azok a piacról való kizárással jártak – súlyára, az e jogsértések által érintett termékek piacán a Lundbeck magas piaci részesedésére, a vitatott megállapodások igen széles földrajzi hatókörére, valamint arra figyelemmel, hogy valamennyi ilyen megállapodást végrehajtották, a Bizottság úgy tekintette, hogy az eladások értékének alkalmazandó arányát 11%-ban kell megállapítani azon jogsértések vonatkozásában, amelyek földrajzi hatóköre az EGT egésze volt, valamint 10%-ban a többi jogsértés vonatkozásában (a megtámadott határozat (1331) és (1332) preambulumbekezdése).

73 A Bizottság erre az összegre szorzótényezőt alkalmazott annak érdekében, hogy figyelembe vegye a jogsértések időtartamát (a megtámadott határozat (1334)–(1337) preambulumbekezdése), továbbá egy 10%-os kiegészítő összeget az elkövetett első, vagyis az Arrow-val kötött megállapodásokra vonatkozó jogsértés után, a 2006. évi iránymutatás 25. pontja alapján, annak érdekében, hogy biztosítsa, hogy a felperesekkel szemben kiszabott bírságok kellő elrettentő hatással bírjanak (a megtámadott határozat (1340) preambulumbekezdése).

74 Figyelemmel a vizsgálat teljes időtartamára, a Bizottság ugyanakkor 10%-kal csökkentette a megtámadott határozat valamennyi címzettjével szemben kiszabott bírságok összegét (a megtámadott határozat (1349) és (1380) preambulumbekezdése).

75 E megfontolások alapján, valamint figyelemmel arra, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodást a Lundbeck Ltd írta alá, a Bizottság összesen 93 766 000 euró összegű bírságot szabott ki a Lundbeckkel szemben, amelyből 5 306 000 eurót a Lundbeck Ltd-vel egyetemlegesen, a következő megoszlás szerint (a megtámadott határozat (1238) és (1358) preambulumbekezdése, valamint 2. cikke):

– 19 893 000 eurót a Merck (GUK)-kal kötött megállapodások miatt, amelyből 5 306 000 eurót a Lundbeck Ltd-vel egyetemlegesen;

– 12 951 000 eurót az Arrow-val kötött megállapodások miatt;

– 31 968 000 eurót az Alpharmával kötött megállapodás miatt;

– 28 954 000 eurót a Ranbaxyval kötött megállapodás miatt.

Az eljárás és a felek kérelmei

76 A Törvényszék Hivatalához 2013. augusztus 30-án benyújtott keresetlevelükkel a felperesek, a Lundbeck és a Lundbeck Ltd, előterjesztették a jelen keresetet.

77 A Törvényszék kilencedik tanácsának elnöke 2014. május 20-i végzésével engedélyezte a European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (Európai Gyógyszergyártók Szövetsége, a továbbiakban: EFPIA vagy beavatkozó fél) beavatkozását a jelen eljárásba, a felperesek kérelmeinek támogatása érdekében.

78 A Törvényszék 1991. május 2-i eljárási szabályzatának 64. cikkében előírt pervezető intézkedések keretében a feleket felhívták arra, hogy az EFPIA beavatkozási beadványa kapcsán tett észrevételeik keretében nyilatkozzanak a 2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet (C-67/13 P, EBHT, EU:C:2014:2204) által a jelen ügyre gyakorolt esetleges hatásokról.

79 A felek a Törvényszék Hivatalához 2015. január 15-én benyújtott beadványaikban az előírt határidőn belül megtették észrevételeiket.

80 Az eljárás írásbeli szakaszának lezárására ugyanezen a napon került sor.

81 Az előadó bíró javaslata alapján a Törvényszék (kilencedik tanács) úgy döntött, megnyitja a szóbeli szakaszt, és az eljárási szabályzatának 89. cikke szerinti pervezető intézkedések keretében írásban megválaszolandó kérdéseket intézett a felekhez.

82 A felek e kérdésekre a Törvényszék Hivatalához 2015. október 30-án benyújtott beadványaikban az előírt határidőn belül válaszoltak.

83 A Törvényszék a 2015. november 26-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és az általa feltett szóbeli kérdésekre adott válaszaikat.

84 A felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:

– rendeljen el bizonyításfelvételt annak érdekében, hogy a Bizottság benyújtsa a KFST-val folytatott levelezésének szerkesztetlen változatát;

– semmisítse meg a megtámadott határozatot;

– másodlagosan törölje a velük szemben e határozat alapján kiszabott bírságok összegét;

– harmadlagosan lényegesen csökkentse az említett bírságok összegét;

– a Bizottságot minden esetben kötelezze a részükről felmerült költségek viselésére;

– hozzon meg minden olyan intézkedést, amelyet megfelelőnek ítél.

85 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet mint megalapozatlant;

– a felpereseket kötelezze a költségek viselésére, a beavatkozó fél költségeinek kivételével;

– a beavatkozó felet kötelezze saját költségeinek viselésére.

86 A beavatkozó fél azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozatot a felperesekre vonatkozó részében;

– a Bizottságot kötelezze a beavatkozó fél költségeinek viselésére.

87 A felperesek azon kérelmét illetően, amely arra irányul, hogy a Törvényszék rendeljen el bizonyításfelvételt annak érdekében, hogy a Bizottság benyújtsa a KFST-val folytatott levelezésének szerkesztetlen változatát, rá kell mutatni, hogy e dokumentumok jelen keresettel összefüggésben megtörtént spontán benyújtását követően a felperesek a tárgyaláson megerősítették, hogy e kérelmet nem kívánják fenntartani.

A jogkérdésről

88 A felperesek keresetük alátámasztására hat jogalapot sorolnak fel. Ezeket előadásuk sorrendjében kell megvizsgálni.

I – *Az első, téves jogalkalmazásra és mérlegelési hibára alapított jogalapról, amennyiben a megtámadott határozat úgy ítéli meg, hogy a generikus vállalkozások és a Lundbeck legalábbis potenciális versenytársak voltak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában*

89 A felperesek előadják, hogy a megtámadott határozat tévesen értelmezi úgy az annak megállapítása szempontjából releváns ítélkezési gyakorlatot, hogy egy megállapodás korlátozza-e a potenciális versenyt, hogy annak előfeltétele, hogy a megállapodás hiányában fennállnak a piacra lépés valós és konkrét lehetőségei, és úgy vélik, hogy a Bizottság e tekintetben lényeges tényeket hagyott figyelmen kívül.

90 A felperesek érveinek megvizsgálása előtt röviden fel kell idézni a releváns ítélkezési gyakorlatot, valamint a Bizottság által a megtámadott határozatban a Lundbeck és a generikus vállalkozások közötti potenciális versenyt illetően követett megközelítést.

A – *A potenciális versenyre vonatkozó elemzés a megtámadott határozatban*

91 A megtámadott határozat (615)–(620) preambulumbekezdésében a Bizottság a gyógyszeripari ágazat sajátos jellemzőivel foglalkozott, és megkülönböztetett két szakaszt, amelyek során a potenciális verseny ebben az ágazatban megnyilvánulhatott.

92 Az első szakasz több évvel a gyógyszerhatóanyagra vonatkozó szabadalom lejárta előtt kezdődhet, amikor az érintett gyógyszer generikus változatának forgalomba hozatalára készülő generikus gyártók elkezdik kifejleszteni azokat az életképes gyártási folyamatokat, amelyek a szabályozási követelményeknek megfelelő terméket eredményeznek. Ezt követően a második szakaszban, a tényleges piacra lépésének előkészítése érdekében a generikus vállalkozásnak az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 311., 67. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.) alapján forgalombahozatali engedélyt kell szereznie, be kell szereznie a tablettákat egy vagy több generikus gyártótól, vagy magának kell legyártania azokat, forgalmazókat kell keresnie, vagy ki kell alakítania saját forgalmazási hálózatát, vagyis több olyan előzetes lépést kell tennie, amelyek nélkül soha nem állna fenn tényleges verseny a piacon.

93 A gyógyszerhatóanyagra vonatkozó szabadalom közeljövőben való lejárta tehát dinamikus versenyfolyamatot indít be, amelynek során a különböző generikus gyógyszereket előállító vállalkozások rivalizálnak azért, hogy melyikük lép először piacra. Az első olyan vállalkozás ugyanis, amelynek sikerül belépnie a piacra, jelentős nyereséget érhet el, mielőtt a verseny intenzívebbé válik, és az árak drasztikusan csökkenni kezdenek. Ezért e vállalkozások készek jelentős befektetésekre és jelentős kockázatok vállalására annak érdekében, hogy elsőként léphessenek az érintett termék piacára az érintett gyógyszerhatóanyagra vonatkozó szabadalom közvetlen lejártát követően.

94 A potenciális verseny e két szakaszában a generikus gyógyszereket gyártó vagy azok értékesítését tervező vállalkozások gyakran szembesülnek szabadalmi jogi és szellemi tulajdonjogra vonatkozó kérdésekkel. Mindazonáltal általában megtalálják a módját, hogy elkerüljék az olyan fennálló szabadalmak megsértését, mint az eljárásokra vonatkozó szabadalmak. E tekintetben ugyanis több lehetőség áll rendelkezésükre, kérhetnek szabadalombitorlással kapcsolatos nemleges megállapítást, vagy az originális gyártónak a piacralépési szándékukról való tájékoztatása révén „elháríthatják az akadályokat”. Termékeiket „kockázattal” is forgalomba hozhatják, védekezve az esetleges bitorlásra vonatkozó állításokkal szemben, vagy viszontkeresetet terjesztve elő, annak érdekében, hogy megkérdőjelezzék a bitorlási kereset alátámasztása érdekében hivatkozott szabadalmak érvényességét. Végül együtt is működhetnek gyógyszerhatóanyaguk szállítójával annak érdekében, hogy módosítsák a gyártási eljárást, vagy hogy csökkentsék a bitorlás kockázatait, továbbá egy másik gyógyszerhatóanyag-gyártóhoz is fordulhatnak az ilyen kockázat elkerülése érdekében.

95 A megtámadott határozat (621)–(623) preambulumbekezdésében a Bizottság emlékeztetett arra, hogy a jelen ügyben a Lundbeck eredeti szabadalmai 2002. januárban az EGT legtöbb országában lejártak. Ez dinamikus versenyfolyamatot indított el, amelynek során több, generikus gyógyszereket gyártó vagy forgalmazó vállalkozás tett lépéseket annak érdekében, hogy elsőként léphessen a piacra. A Lundbeck e fenyegetést 1999. decembertől érzékelte, amikor is azt írta le a 2000. évre vonatkozó stratégiai tervében, hogy „mostantól 2002-ig várható, hogy a generikus gyógyszerek jelentős piaci részesedésre tesznek szert a Cipramil értékesítése terén”. Ehhez hasonlóan 2001. decemberben a Lundbeck azt rögzítette a 2002. évre vonatkozó stratégiai tervében, hogy arra számít, hogy különösen az Egyesült Királyság piacán igen jelentős lesz a generikus gyógyszerek által támasztott verseny. E körülményekre figyelemmel a Bizottság megállapította, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában a generikus vállalkozások versenynyomást gyakoroltak a Lundbeckre.

96 Ezenkívül a megtámadott határozat (624)–(633) preambulumbekezdésében a Bizottság rámutatott arra, hogy a szabadalmak vitatása a potenciális verseny megnyilvánulása a gyógyszeripari ágazatban. E tekintetben emlékeztetett arra, hogy az EGT-ben ahhoz, hogy forgalombahozatali engedélyt kapjanak, vagy hogy megkezdhessék a gyógyszerek forgalmazását, a generikus gyógyszereket forgalmazni kívánó vállalkozások nem kötelesek bizonyítani azt, hogy termékeik nem sértenek semmilyen szabadalmat. Ahhoz, hogy a bíróság arra kötelezhesse az érintett vállalkozást, hogy termékeit a továbbiakban ne értékesítse a piacon, az originális gyártónak kell bizonyítania azt, hogy e termékek legalább első ránézésre sértik valamelyik szabadalmát. Márpedig a jelen ügyben a Bizottság többek között a vitatott megállapodások részes feleinek értékeléseire támaszkodva úgy ítélte meg, hogy a kristályosításra

vonatkozó szabadalmat – amelyre a Lundbeck jelentős mértékben támaszkodott a generikus gyógyszerek Egyesült Királyságban történő piacra lépésének megakadályozása érdekében – 60%-os valószínűséggel érvénytelenné fogja nyilvánítani egy bíróság, valamint hogy azt a generikus vállalkozások kevéssé tekintik újító jellegűnek. E körülmények között a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az, hogy a generikus vállalkozások „kockázattal" lépnek a piacra, és esetlegesen bitorlási keresetekkel kellett szembesülniük a Lundbeck részéről, a potenciális verseny megnyilvánulását jelentik. Ennélfogva a Bizottság megállapította, hogy a Lundbeck eljárási szabadalmai nem teszik lehetővé a generikus vállalkozások előtt nyitva álló valamennyi piacralépési lehetőség megakadályozását.

97 A megtámadott határozat (635) preambulumbekezdésében a Bizottság a jelen ügyben nyolc lehetséges piacra jutási lehetőséget azonosított:

– először is a termék „kockázattal" történő forgalomba hozatala, szembesülve a Lundbeck esetleges bitorlási kereseteivel;

– másodszor a piacra lépés előtt az „akadályok elhárítására" irányuló erőfeszítések megtétele az originális gyártó felé, különösen az Egyesült Királyságban;

– harmadszor a piacra lépés előtt a bitorlással kapcsolatos nemleges megállapítás igénylése egy nemzeti bíróságtól;

– negyedszer a valamelyik szabadalom érvénytelenségére való hivatkozás egy nemzeti bíróság előtt, az originális gyártó által indított bitorlási keresetet követő viszontkereset keretében;

– ötödször valamelyik szabadalom vitatása a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nemzeti hatóságok vagy az EPO előtt, kérve e szabadalom visszavonását vagy korlátozását;

– hatodszor együttműködés a jelenlegi gyógyszerhatóanyag-gyártóval vagy annak beszállítójával annak érdekében, hogy módosítsák a gyógyszerhatóanyag-gyártó eljárását, oly módon, hogy kizárják vagy csökkentsék az originális gyártó eljárási szabadalmai bitorlásának kockázatát;

– hetedszer másik gyógyszerhatóanyag-gyártó keresése egy fennálló beszerzési szerződés keretében;

– nyolcadszor másik gyógyszerhatóanyag-gyártó keresése egy fennálló beszerzési szerződés keretén kívül, vagy mert az említett szerződés ezt lehetővé teszi, vagy esetleg azért, mert egy kizárólagos beszerzési szerződés érvénytelenné nyilvánítható, amennyiben a gyógyszerhatóanyag-gyártóról megállapítják, hogy bitorolja a Lundbeck eljárási szabadalmait.

B – *Az alkalmazandó elvek és ítélkezési gyakorlat*

1. A potenciális verseny fogalmáról

98 Mindenekelőtt rá kell mutatni, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése – tekintettel az e rendelkezésben a tagállamok közötti kereskedelem érintettségére és a versenyre gyakorolt következményekre megállapított feltételekre – csak olyan ágazatokra vonatkozik, amelyek nyitottak a verseny számára (lásd: 2012. június 29-i E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet, T-360/09, EBHT, EU:T:2012:332, 84. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

99 Az ítélkezési gyakorlat szerint a verseny feltételeinek vizsgálata a kérdéses piacon nemcsak a releváns piacon már jelen lévő vállalkozások között fennálló tényleges versenyen alapul, hanem a potenciális versenyen is, azért, hogy a piac struktúrájának, és az annak működését meghatározó gazdasági és jogi háttérnek a figyelembevételével megállapítható legyen, vajon valós és konkrét lehetőség van-e arra, hogy az érintett vállalkozások egymással versenyezzenek, vagy hogy az új versenytárs az érintett piacra

léphessen, és a letelepedett vállalkozásokkal versenyezzen (1998. szeptember 15-i European Night Services és társai kontra Bizottság ítélet, T-374/94, T-375/94, T-384/94 és T-388/94, EBHT, EU:T:1998:198, 137. pont; 2011. április 14-i Visa Europe és Visa International Service kontra Bizottság ítélet, T-461/07, EBHT, EU:T:2011:181, 68. pont; E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet, fenti 98. pont, EU:T:2012:332, 85. pont).

100 Annak vizsgálata érdekében, hogy valamely vállalkozás potenciális versenytársat jelent-e valamely piacon, a Bizottságnak azt kell vizsgálnia, hogy az általa vizsgált megállapodás megkötése hiányában e vállalkozásnak valós és konkrét lehetősége lett volna-e arra, hogy az említett piacra lépjen, és ott letelepedett vállalkozásokkal versenyezzen. Az ilyen bizonyítás nem alapulhat egyszerű feltevésen, hanem azt tényekkel vagy a releváns piac szerkezetének elemzésével kell alátámasztani. Így nem lehet egy vállalkozást potenciális versenytársnak minősíteni, ha piacra lépése nem életképes gazdasági stratégián alapul (lásd: E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet, fenti 98. pont, EU:T:2012:332, 86. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

101 Ebből szükségképpen következik, hogy noha valamely vállalkozás piacralépési szándéka esetleg releváns lehet annak vizsgálata során, hogy potenciális versenytársnak tekinthető-e az említett piacon, az említett piacra való belépési képessége az az alapvető szempont, amelyen e minősítésnek alapulnia kell (lásd: E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet, fenti 98. pont, EU:T:2012:332, 87. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

102 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a potenciális verseny korlátozása, amely versenyt már a piacon kívüli vállalkozás puszta létezése is előidézheti, nem függhet annak bizonyításától, hogy e vállalkozás rövid időn belül az említett piacra szándékozik lépni. Ugyanis már a puszta létezésével is versenynyomást gyakorolhat az e piacon ténylegesen tevékenykedő vállalkozásokra, amely nyomást az váltja ki, hogy fennáll annak kockázata, hogy a piac vonzerejének növekedése esetén új versenytárs lép piacra (Visa Europe és Visa International Service kontra Bizottság ítélet, fenti 99. pont, EU:T:2011:181, 169. pont).

103 Az ítélkezési gyakorlat egyebekben azt is kiemelte, hogy maga az a tény, hogy egy adott piacon már jelen lévő vállalkozás megállapodásokat próbált kötni, vagy információcserét szolgáló mechanizmusokat kívánt kialakítani más, e piacon jelen nem levő vállalkozásokkal, arra utaló komoly valószínűsítő körülmény, hogy e piacra nem volt lehetetlen belépni (lásd ebben az értelemben: 2011. július 12-i Hitachi és társai kontra Bizottság ítélet, T-112/07, EBHT, EU:T:2011:342, 226. pont; 2014. május 21-i Toshiba kontra Bizottság ítélet, T-519/09, EU:T:2014:263, 231. pont).

104 Bár ebből az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a Bizottság támaszkodhat többek között a piacon jelen lévő vállalkozás felfogására annak megítélése érdekében, hogy más vállalkozások e vállalkozás potenciális versenytársainak tekinthetők-e, mindazonáltal a piacra lépés pusztán elméleti lehetősége nem elég annak bizonyításához, hogy fennállt a potenciális verseny. A Bizottságnak tehát ténybeli bizonyítékokkal vagy a releváns piac szerkezetének elemzése révén be kell bizonyítania, hogy a piacra lépés kellően gyorsan megvalósulhatott volna ahhoz, hogy egy lehetséges piacra lépés veszélye nyomassza a piac résztvevőinek magatartását, olyan költségek mellett, amelyek gazdaságilag elviselhetők lettek volna (lásd ebben az értelemben: E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet, fenti 98. pont, EU:T:2012:332, 106. és 114. pont).

2. A bizonyítási teherről

105 Az ítélkezési gyakorlat, valamint az 1/2003 rendelet 2. cikke azt írja elő, hogy a versenyszabályok megsértését az azt állító félnek vagy hatóságnak kell bizonyítania. Ily módon a jogsértés megtörténtével kapcsolatos jogviták esetén a Bizottságra hárul az általa megállapított jogsértések

bizonyítása, és azon bizonyítékok előterjesztése, amelyek alkalmasak a jogsértést alkotó tényállás jogilag megkövetelt módon történő bizonyítására (lásd: 2013. április 12-i CISAC kontra Bizottság ítélet, T-442/08, EBHT, EU:T:2013:188, 91. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

106 Ezen összefüggésben, ha a bíróságnak kétségei vannak, azt a jogsértést megállapító határozat címzettjének minősülő vállalkozás javára kell értelmezni. A bíróság így nem vonhatja le azt a következtetést, hogy a Bizottság a kérdéses jogsértés fennállását jogilag megkövetelt módon bizonyította, ha ezzel kapcsolatban még kétsége van, különösen bírságot kiszabó határozat megsemmisítése iránti kereset esetén (lásd: CISAC kontra Bizottság ítélet, fenti 105. pont, EU:T:2013:188, 92. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

107 Tekintettel kell lenni ugyanis az ártatlanság vélelmére, amely különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájának 48. cikkén alapul. Tekintettel a kérdéses jogsértések jellegére, és a hozzájuk kapcsolódó szankciók jellegére és súlyosságára, az ártatlanság vélelme többek között irányadó a vállalkozásokra alkalmazandó versenyszabályok megsértésével kapcsolatos eljárásokra, amelyek pénzbüntetés vagy kényszerítő bírság kiszabásához vezethetnek (lásd ebben az értelemben: CISAC kontra Bizottság ítélet, fenti 105. pont, EU:T:2013:188, 93. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

108 Ezen túlmenően figyelembe kell venni, hogy valamely természetes vagy jogi személy hírnevét jelentősen rombolhatja annak megállapítása, hogy e személy versenyjogi jogsértésben vett részt (lásd: CISAC kontra Bizottság ítélet, fenti 105. pont, EU:T:2013:188, 95. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

109 A Bizottságnak tehát pontos és egybevágó bizonyítékokat kell nyújtania annak bizonyítására, hogy a jogsértés megtörtént, illetve azon szilárd meggyőződésének alátámasztására, hogy az állítólagos jogsértések az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében korlátozzák a versenyt (lásd: CISAC kontra Bizottság ítélet, fenti 105. pont, EU:T:2013:188, 96. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

110 Mindazonáltal fontos hangsúlyozni, hogy nem szükséges a Bizottság által előterjesztett minden egyes bizonyítéknak eleget tennie e feltételeknek a jogsértés összes elemét tekintve. Elegendő, ha az intézmény által felhozott valószínűsítő körülmények csoportja a maga teljességében értékelve megfelel e követelménynek (lásd: CISAC kontra Bizottság ítélet, fenti 105. pont, EU:T:2013:188, 97. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

111 Végül rá kell mutatni, hogy amennyiben a Bizottság megállapítja, hogy egy vállalkozás versenyellenes intézkedésben vett részt, e vállalkozásnak kell eltérő magyarázatot szolgáltatnia magatartására, nem csupán a nyilvánosságra nem jutott dokumentumok benyújtása révén, hanem minden rendelkezésére álló eszközzel (lásd ebben az értelemben: 2004. január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EBHT, EU:C:2004:6, 79. és 132. pont).

112 Mindazonáltal, ha a Bizottság okirati bizonyítékokkal rendelkezik egy versenyellenes magatartásra, az érintett vállalkozások nem szorítkozhatnak olyan körülmények előadására, amelyek más megvilágításba helyezik a Bizottság által megállapított tényállást, és a bizottsági érvelést helyettesítő más magyarázatot adnak e tényállásra. Okirati bizonyítékok megléte esetén ugyanis az említett vállalkozásoknak nem csupán az a feladatuk, hogy egy állítólagos alternatív magyarázatot nyújtsanak a Bizottság által megállapított tényállásra, hanem az is, hogy ezen, a Bizottság által előterjesztett iratokra figyelemmel megállapított tényállás fennállását vitassák (lásd ebben az értelemben: CISAC kontra Bizottság ítélet, fenti 105. pont, EU:T:2013:188, 99. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

3. A Törvényszék által végzett felülvizsgálat terjedelméről

113 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 263. cikk alapján az uniós bíróság mind jogi, mind pedig ténybeli szempontból felülvizsgálja a felperes által a megtámadott határozattal szemben hivatkozott érveket, és jogosult a bizonyítékokat értékelni és az említett határozatot megsemmisíteni. Ezért, noha összetett gazdasági értékeléseket igénylő területeken a Bizottság mérlegelési mozgástérrel rendelkezik, ez nem jelenti azt, hogy az uniós bíróság nem vizsgálhatja felül a tisztán gazdasági jellegű tényeknek a Bizottság általi értelmezését. Az uniós bíróságnak ugyanis nem csupán a hivatkozott bizonyítékok tárgyi valószerűségét, megbízhatóságát és koherenciáját kell vizsgálnia, hanem azt is ellenőriznie kell, hogy e bizonyítékok tartalmazzák-e az adott összetett helyzet értékeléséhez figyelembe veendő összes releváns adatot, valamint alátámasztják-e a belőlük levont következtetéseket (lásd ebben az értelemben: 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EBHT, EU:C:2014:2062, 53. és 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

114 E megfontolások fényében kell megvizsgálni a felperesek arra vonatkozó érvelését, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában nem állt fenn potenciális verseny közöttük és a generikus vállalkozások között.

C – Az első, arra alapított részről, hogy a gyógyszerek harmadik személyek szellemi tulajdonjogát sértő forgalomba hozatala nem minősül az EUMSZ 101. cikk értelmében vett potenciális verseny megnyilvánulásának

115 A felperesek előadják, hogy a megtámadott határozat tévesen alkalmazza a jogot, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a gyógyszerek harmadik személyek szellemi tulajdonjogát sértő forgalomba hozatala az EUMSZ 101. cikk értelmében vett potenciális verseny megnyilvánulásának minősül. Összeegyeztethetetlen a szabadalmaknak biztosított oltalommal és az azokból fakadó kizárólagos jogokkal, ha a potenciális verseny fennállását a generikus gyógyszerek e harmadik személyek szabadalmain alapuló bitorlási per kockázatával járó forgalomba hozatalának feltételezésére alapítjuk. Az EUMSZ 101. cikk kizárólag a jogszerű versenyt védi, ez pedig nem állhat fenn abban az esetben, ha egy olyan kizárólagos jog, mint egy szabadalom, jogilag vagy ténylegesen megakadályozza a piacra lépést.

116 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

117 Emlékeztetni kell arra, hogy az ipari tulajdon sajátos célja többek között az, hogy a jogosult számára biztosítsa – a feltaláló kreatív erőfeszítéseinek jutalmazása érdekében – a találmány kizárólagos használatára vonatkozó jogot az ipari termékek gyártása és első kereskedelmi forgalomba hozatala céljából, vagy közvetlenül, vagy pedig harmadik személy számára hasznosítási engedélyek megadása révén, valamint a tiltakozáshoz való jogot valamennyi szabadalombitorlás ellen (1974. október 31-i Centrafarm és de Peijper ítélet, 15/74, EBHT, EU:C:1974:114, 9. pont).

118 Az ítélkezési gyakorlat ugyanakkor egyáltalán nem zárja ki az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazását a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodásokra. Az ítélkezési gyakorlat, éppen ellenkezőleg, azt mondja ki, hogy bár a valamely tagállam ipari tulajdonnal kapcsolatos jogszabályai által elismert jogok fennállását a hivatkozott cikk nem érinti, e jogok gyakorlásának feltételei mindazonáltal az ott szereplő tilalmak hatálya alá tartozhatnak. Mindig ez az eset állhat fenn, amikor egy ilyen jog gyakorlása egy kartell céljának, eszközének vagy következményének tűnik (lásd ebben az értelemben: Centrafarm és de Peijper ítélet, fenti 117. pont, EU:C:1974:114, 39. és 40. pont).

119 Ehhez hasonlóan az ítélkezési gyakorlat szerint, noha a Bizottságnak nem kell meghatároznia egy szabadalom hatályát, ugyanakkor ezen intézmény nem maradhat teljesen passzív akkor, ha a szabadalom hatálya releváns az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk megsértésének értékelése szempontjából (1986. február 25-i Windsurfing International kontra Bizottság ítélet, 193/83, EBHT, a

továbbiakban: Windsurfing-ítélet, EU:C:1986:75, 26. pont). A Bíróság arra is rámutatott, hogy a szabadalom sajátos célját nem lehet úgy értelmezni, hogy az védelmet biztosít az olyan keresetekkel szemben is, amelyek egy szabadalom érvényességének vitatására irányulnak, figyelemmel arra, hogy közérdek a gazdasági tevékenység minden olyan akadályának elhárítása, amely egy tévesen megadott szabadalomból következhet (fent hivatkozott Windsurfing-ítélet, EU:C:1986:75, 92. pont).

120 Márpedig a jelen ügyben a felperesek érve azon a téves előfeltevésen alapul, amely szerint egyrészt a generikus vállalkozások kétségkívül megsértették szabadalmaikat, másrészt pedig, hogy e szabadalmak bizonyosan ellenálltak volna azoknak az érvénytelenségi kifogásoknak, amelyekre az említett vállalkozások az esetleges bitorlási keresetekkel összefüggésben hivatkoztak volna.

121 Noha igaz ugyanis, hogy a szabadalmak érvényességét mindaddig vélelmezni kell, amíg azokat az erre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság vagy bíróság kifejezetten vissza nem vonja vagy érvénytelenné nem nyilvánítja, az érvényesség ilyen vélelme nem lehet egyenértékű a szabályosan forgalomba hozott azon generikus termékek jogellenességének vélelmével, amelyekről a szabadalom jogosultja úgy véli, hogy sértik a szabadalmat.

122 Ahogy azt megalapozottan fejti ki a Bizottság, anélkül hogy azt a felperesek megkérdőjelezték volna, a jelen ügyben a generikus gyógyszerek piacra lépése esetén a felperesekre tartozott annak a nemzeti bíróságok előtti bizonyítása, hogy e gyógyszerek sértik valamelyik eljárási szabadalmát, mivel a kockázattal történő piacra lépés önmagában nem jogellenes. Egyébként a Lundbeck által a generikus vállalkozásokkal szemben indított bitorlási kereset esetén az utóbbiaknak viszontkereset révén lett volna lehetőségük arra, hogy vitassák a Lundbeck által hivatkozott szabadalom érvényességét. Az ilyen keresetek ugyanis gyakoriak a szabadalmak területén, és számos esetben eredményezik a szabadalom jogosultja által hivatkozott eljárási szabadalom érvénytelenségének megállapítását (lásd a megtámadott határozat (75) és (76) preambulumbekezdését). Ekképpen, a megtámadott határozat (157) és (745) preambulumbekezdésében szereplő bizonyítékokból kitűnik, hogy a Lundbeck maga is 50–60%-ra tette ennek valószínűségét a kristályosításra vonatkozó szabadalom vonatkozásában.

123 Ezenkívül a megtámadott határozatból egyértelműen kitűnik, hogy a potenciális verseny jelen ügyben való fennállásának megállapítása érdekében a Bizottság a fenti 99. pontban hivatkozott European Night Services és társai kontra Bizottság ítéletben (EU:T:1998:198) és a fenti 99. pontban hivatkozott Visa Europe és Visa International Service kontra Bizottság ítéletben (EU:T:2011:181) kialakított ítélkezési gyakorlatra támaszkodott, amely szerint a piac struktúrájának, és az annak működését meghatározó gazdasági és jogi háttérnek a figyelembevételével meg kell vizsgálni, hogy vajon valós és konkrét lehetőség van-e arra, hogy az érintett vállalkozások egymással versenyezzenek, vagy hogy az új versenytárs az érintett piacra léphessen, és a letelepedett vállalkozásokkal versenyezzen (a megtámadott határozat (610) és (611) preambulumbekezdése).

124 E tekintetben, figyelemmel a fenti 122. pontban felidézett körülményekre, meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor úgy ítélte meg, hogy a Lundbeck eljárási szabadalmai nem jelentenek szükségképpen legyőzhetetlen akadályokat a citalopram piacára belépni kívánó és arra készen álló generikus vállalkozások számára (lásd ebben az értelemben: Toshiba kontra Bizottság ítélet, fenti 103. pont, EU:T:2014:263, 230. pont), amelyek e célból már jelentős befektetéseket is eszközöltek a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában.

125 Vitathatatlanul lehetséges, hogy a felperesek bizonyos esetekben megnyerhették volna a pert az illetékes bíróságok előtt, elérve, hogy azok intézkedéseket hozzanak a generikus vállalkozásokkal szemben, vagy kártérítésre kötelezzék őket. A megtámadott határozatban valamennyi generikus vállalkozás vonatkozásában szereplő bizonyítékokból ugyanakkor kitűnik, hogy e lehetőséget az adott időszakban nem tekintették kellően fenyegető lehetőségnek az utóbbiak számára. Ily módon a Merck (GUK) például úgy ítélte meg a Lundbeck kristályosításra vonatkozó szabadalmának közzétételét követően,

hogy a Natco citalopramja „nem képezi vita tárgyát”, hogy „egyik közzétett szabadalmi bejelentés […] sem jelent problémát”, valamint hogy a szakértők nyilatkozataira figyelemmel „semmilyen szabadalmi probléma” nem áll fenn (a megtámadott határozat (237), (248) és (334) preambulumbekezdése).

126 Ezenkívül egyáltalán nem volt biztos, hogy a felperesek ténylegesen kereseteket indítottak volna akkor, ha a generikus gyógyszerek belépnek a piacra. A megtámadott határozat kétségkívül elismeri, hogy olyan általános stratégiát alakítottak ki, amely abból állt, hogy bitorlási keresetekkel fenyegetőztek, illetve hogy ilyen kereseteket nyújtottak be eljárási szabadalmaik alapján. Mindazonáltal, a felperesek szempontjából bármilyen keresetindításra vonatkozó döntés a kereset eredményességének valószínűségétől függött, valamint attól, hogy úgy tekintik-e, hogy a valamelyik forgalmazott generikus termék bitorolja az egyik szabadalmukat. Márpedig teljes bizonyossággal tudomással bírtak arról, hogy a „generikus gyártók gyárthattak volna citalopramot a gyógyszerhatóanyagot védő eredeti szabadal[muk]ban leírt eljárás révén [...], vagy hogy beruházhattak volna egy teljesen új eljárás kialakításába” (a megtámadott határozat (150) preambulumbekezdése). Egyébként az esetleges viszontkereseteket illetően a Lundbeck tudta, hogy a kristályosításra vonatkozó szabadalom „nem éppen a legstabilabb szabadalom”, valamint hogy azt bizonyos versenytársai „középiskolai kémiának” tekintik (a megtámadott határozat (149) preambulumbekezdése).

127 Végül meg kell jegyezni, hogy a jelen ügyben a Lundbeck eredeti szabadalmai már lejártak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában, valamint hogy a kristályosításra vonatkozó szabadalmat az Egyesült Királyságban az UK Patents Act 1977 (az Egyesült Királyság 1977. évi szabadalmi törvénye) 25. cikkének értelmében még nem adták meg az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás és az Arrow UK megállapodás megkötésének időpontjában. Az, hogy az Egyesült Királyságban a Lundbeck javára ideiglenes intézkedéseket hozzanak a Merck (GUK)-kal és az Arrow-val szemben, tehát kevéssé valószínű, ha nem lehetetlen volt e vállalkozásoknak a szabadalom megadásának időpontját megelőzően az Egyesült Királyságban történő piacra lépése esetén. Következésképpen kevéssé valószínű, hogy a Lundbeck elérhette volna az intézkedések meghozatalát valamennyi generikus vállalkozással szemben, még akkor is, ha következetesen pereket indított volna az utóbbiak ellen. Ehhez hasonlóan a jódra vonatkozó szabadalmat is csak 2003. március 26-án ítélték oda.

128 Ennélfogva a Bizottságnak a megtámadott határozat (635) preambulumbekezdésében szereplő kijelentéséhez hasonlóan meg kell állapítani, hogy általános jelleggel több konkrét és reális piacralépési lehetőséget jelentő út állt a generikus vállalkozások rendelkezésére a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában (fenti 97. pont). Ezek közé tartozik többek között a generikus termék „kockázattal” történő forgalomba hozatala, annak lehetőségével, hogy esetleges perek során szembe kerülnek a Lundbeckkel.

129 Az ilyen lehetőség valóban a potenciális verseny megnyilvánulása egy olyan, a jelen ügyhöz hasonló helyzetben, amelyben a Lundbeck eredeti, a citalopram gyógyszerhatóanyagra, valamint az alkilezési és ciánozási gyártási eljárásokra egyszerre vonatkozó szabadalmai lejártak, és léteztek más olyan eljárások, amelyek lehetővé tették a generikus citalopram előállítását, és amelyekről nem állapították meg, hogy sértik a Lundbeck egyéb szabadalmait, ahogy azt a felperesek maguk is elismerték a kifogásközlésre adott válaszukban. Ezenkívül a generikus vállalkozások által a vitatott megállapodások megkötését megelőzően a citalopram piacára való belépés érdekében tett, a Bizottság által a megtámadott határozatban valamennyi generikus vállalkozás vonatkozásában ismertetett (lásd a (738)–(743) és (827)–(832) preambulumbekezdést a Merck [GUK] esetében, a (877)–(883) és (965)–(969) preambulumbekezdést az Arrow esetében, az (1016)–(1018) preambulumbekezdést az Alpharma esetében és az (1090)–(1102) preambulumbekezdést a Ranbaxy esetében) lépések és befektetések – amelyek létezését a felperesek sem vitatják – azt bizonyítják, hogy e vállalkozások készek voltak belépni a piacra, és vállalni ez e belépéssel járó kockázatokat.

130 Végül el kell utasítani a felperesek azon érvét is, amely szerint a generikus vállalkozások kockázattal történő piacra lépése jogellenes volt, mivel az nem tekinthető tényleges vagy potenciális verseny jogszerű folytatásának.

131 Az ítélkezési gyakorlat ugyanis csak azt követeli meg, hogy bizonyítsák, hogy a generikus vállalkozások rendelkeztek a piacra lépés valós és konkrét lehetőségével, valamint az arra való képességgel, ami bizonyosan fennáll abban az esetben, ha e vállalkozások jelentős befektetéseket eszközöltek a piacra lépés érdekében, továbbá már megszerezték a forgalombahozatali engedélyeket, vagy megtették a szükséges lépéseket azok észszerű időn belül történő beszerzése érdekében. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy közülük egyeseknek saját kockázatukra sikerült még a piacra való belépés is, a vitatott megállapodások megkötését megelőzően, vagy azt követően. Ennek megfelelően az NM Pharma, a Merck (GUK) svédországi forgalmazója „nagyon biztató” értékesítéseket ért el közel öt hónap alatt a svéd piacon az EGT-re vonatkozó megállapodás megkötését megelőzően, anélkül hogy aggasztotta volna a Lundbeck (a megtámadott határozat (837) preambulumbekezdése). A Merck (GUK) is el tudott adni generikus citalopramtablettákat 3,3 millió GBP értékben az Egyesült Királyságban 2003 augusztusában, mielőtt sor került volna az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás második, gyümölcsözőbb meghosszabbítására. A felperesek állításának elfogadása annak elismerését eredményezné, hogy még a piacra történő ilyen tényleges belépés sem jelenti a potenciális verseny megnyilvánulását, pusztán azért, mert meg voltak győződve annak jogellenességéről, illetve esetleg megpróbálhatták volna, eljárási szabadalmaikra hivatkozva, bitorlási keresetek keretében kifogásolni azt. Márpedig a fenti 120–122. pontban kifejtett indokok miatt az ilyen érvelést mindenképpen el kell utasítani.

132 Ennélfogva a felperesek tévesen vélik úgy, hogy a Bizottság figyelmen kívül hagyta szabadalmaik érvényességének vélelmét és az azokhoz kapcsolódó tulajdonjogaikat, amikor a jelen ügyben a generikus vállalkozások „kockázattal” járó piacra lépését a Lundbeck és e vállalkozások közötti potenciális verseny megnyilvánulásának minősítette.

133 Az első részt tehát el kell utasítani.

D – *A második, arra alapított részről, hogy a Bizottság szubjektív értékelésekre alapozott annak megállapításakor, hogy a generikus vállalkozások a Lundbeck tényleges vagy potenciális versenytársai voltak*

134 A felperesek úgy vélik, hogy a megtámadott határozat hibás, mivel annak eldöntésekor, hogy a felek potenciális versenytársak-e, a vitatott megállapodásokban részes felek azzal kapcsolatos szubjektív értékelésére támaszkodik, hogy egy szabadalom érvényes-e, és hogy egy termék bitorlást valósít-e meg, vagy sem.

135 Először is úgy ítélik meg, hogy a megtámadott határozat nem bizonyítja a jogilag megkövetelt módon azt, hogy a generikus vállalkozások szubjektív értékelése az volt, hogy álláspontjuk szerint fennállt a valós esélye annak, hogy egy bíróság megállapítja, hogy a Lundbeck szabadalmai érvénytelenek, vagy hogy azok vonatkozásában nem követtek el bitorlást. Márpedig az 1/2003 rendelet 2. cikkének értelmében a Bizottságnak kell bizonyítania, hogy a vitatott megállapodások által lefedett időszakok során lehetőség volt a nem jogsértő piacra lépésre. Az ilyen értékelés ezenkívül hiányos és később vitatott információkon alapul, így azokat nem lehetett volna felhasználni a vitatott megállapodásokban részes felek közötti potenciális verseny fennállásának bizonyítására.

136 Másodszor a megtámadott határozat téves, és nem vesz figyelembe olyan objektív körülményeket, amelyek alátámasztják a generikus vállalkozások piacra lépésével kapcsolatos nehézségeket, mint például a Lundbeck által szolgáltatott, a bitorlás fennállását megerősítő tudományos bizonyítékokat, azt, hogy a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvényességét mind az EPO fellebbezési tanácsa, mind pedig a holland szabadalmi hivatal megerősítette minden vonatkozásban, illetve azt, hogy a

Lundbeck javára előzetes intézkedéseket vagy az ideiglenes intézkedések már formáit rendelték el az általa 2002–2003-ban indított eljárások több mint 50%-ában. A megtámadott határozat tehát nem bizonyítja kellő mértékben a generikus vállalkozások piacralépési kapacitását, és nem döntötte el azt a kérdést, hogy a Lundbeck szabadalmai érvényesek voltak-e, illetve hogy azokat megsértették-e a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában, ami objektív kérdés.

137 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

138 Előzetesen helyben kell hagyni a Bizottság által követett, a megtámadott határozat egészéből kitűnő megközelítést, amely szerint elsődlegesen a vitatott megállapodások időpontját megelőző vagy azzal egyidejű bizonyítékokat kell figyelembe venni (lásd analógia útján: 2014. július 11-i Esso és társai kontra Bizottság ítélet, T-540/08, EBHT, EU:T:2014:630, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

139 Egyrészt ugyanis a Bizottság nem képes oly módon rekonstruálni a múltat, hogy elképzeli azokat az eseményeket, amelyek megtörténtek volna, és amelyek éppen e megállapodások miatt nem következtek be. Másrészt az e megállapodásokban részes feleknek azóta minden érdekük ahhoz fűződik, hogy olyan érvelést adjanak elő, amely azt támasztja alá, hogy nem volt semmilyen reális kilátásuk arra, hogy piacra lépjenek, vagy hogy úgy vélték, termékeik megsértik a Lundbeck valamelyik szabadalmát. Mindazonáltal kizárólag az akkor rendelkezésükre álló információk és a piaccal kapcsolatos akkori felfogásuk alapján döntöttek úgy, hogy egy adott magatartást követnek, és hogy megkötik a vitatott megállapodásokat.

140 Egyebekben az ilyen megközelítés megfelel a fenti 119. pontban hivatkozott Windsurfing-ítéletnek (EU:C:1986:75, 26. pont), amelyben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bizottságnak nem kell meghatároznia egy szabadalom hatályát, ugyanakkor nem maradhat teljesen passzív, ha a szabadalom hatálya releváns az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk megsértésének értékelése szempontjából.

141 A Bizottság tehát nem követett el hibát, amikor olyan objektív dokumentumokra támaszkodott, amelyek a vitatott megállapodásokban részes feleknek a Lundbeck eljárási szabadalmainak erejével kapcsolatos felfogását tükrözték a megállapodások megkötésének idején (lásd többek között a megtámadott határozat (669) preambulumbekezdését), annak érdekében, hogy értékelje az e felek közötti versenyhelyzetet, azzal, hogy későbbi bizonyítékok is figyelembe vehetők, amennyiben lehetővé teszik annak jobb megállapítását, hogy mi volt a felek akkori álláspontja, illetve ezzel kapcsolatos nézőpontjuk megerősítését vagy megcáfolását, valamint az érintett piac működésének jobb megértését. E bizonyítékok mindenesetre nem lehetnek döntőek a vitatott megállapodásokban részes felek közötti potenciális verseny fennállásának vizsgálata szempontjából.

142 Ezenkívül a felperesek tévesen állítják, hogy a Bizottság „szinte kizárólag” ilyen szubjektív értékelésekre támaszkodott a megtámadott határozatban a közöttük és a generikus vállalkozások közötti potenciális verseny meglétének bizonyítására. A Bizottság ugyanis minden érintett generikus vállalkozás vonatkozásában aprólékosan megvizsgálta azok valós és konkrét piacralépési lehetőségeit, olyan objektív elemekre támaszkodva, mint a már megvalósított befektetések, a forgalombahozatali engedély megszerzése érdekében tett lépések és többek között a gyógyszerhatóanyag-szállítókkal között beszerzési szerződéseik. E különböző elemeket egyébként a felperesek kifejezetten vitatták minden generikus vállalkozás vonatkozásában, és azokat a lenti hatodik–kilencedik rész keretében fogjuk megvizsgálni.

143 Ehhez hasonlóan a felperesek hiába hivatkoznak arra, hogy a Bizottság nem vette kellő mértékben figyelembe az általuk szolgáltatott bizonyítékokat, amelyek alátámasztják szabadalmaik generikus vállalkozások általi bitorlásának fennállását vagy a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvényességét, amelyet többek között az EPO is megerősített minden releváns elemében 2009-ben.

144 Egyrészt, noha a vitatott megállapodások megkötésével egyidejű egyéb nyilatkozatok alapján úgy lehetne vélni, hogy a generikus vállalkozásoknak kétségeik voltak termékeik nem bitorló jellegét illetően, vagy hogy a Lundbeck meg volt győződve arról, hogy szabadalmai érvényesek, ezek nem elegendők azon megállapítás megkérdőjelezéséhez, amely szerint a generikus vállalkozásokat potenciális fenyegetésnek tekintették a Lundbeck szempontjából, és hogy azok már puszta létezésükkel is versenynyomást gyakorolhattak a Lundbeckre és az ugyanezen a piacon tevékenykedő vállalkozásokra (lásd ebben az értelemben: Visa Europe és Visa International Service kontra Bizottság ítélet, fenti 99. pont, EU:T:2011:181, 169. pont). E tekintetben a legnagyobb bizonyító erőt az a körülmény képviseli, hogy a Lundbeck megállapodásokat kötött a generikus vállalkozásokkal annak érdekében, hogy késleltesse piacra lépésüket (lásd ebben az értelemben: Toshiba kontra Bizottság ítélet, fenti 103. pont, EU:T:2014:263, 231. pont).

145 Másrészt a felperesek által hivatkozott, a vitatott megállapodások megkötésénél későbbi bizonyítékok nem lehetnek döntőek az említett megállapodások megkötésének időpontjában a potenciális verseny fennállásának értékelése szempontjából. Még ha fel is tételezzük ugyanis, hogy az EPO 2009-ben minden releváns elemében megerősítette a kristályosításra vonatkozó szabadalmat (lásd a megtámadott határozat (166) preambulumbekezdését), mindazonáltal a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában a generikus vállalkozások és maga a Lundbeck is kételkedtek e szabadalom érvényességében, és nem volt kizárt, hogy azt egy nemzeti bíróság érvénytelennek nyilváníthatja, ahogy az egyébként az első alkalommal az EPO részéről is megtörtént (a megtámadott határozat (151) és (166) preambulumbekezdése).

146 Ezenkívül, ahogy azt megalapozottan fejti ki a Bizottság, a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában a Lundbeck javára semmilyen ideiglenes intézkedést nem hoztak, sem a Natco citalopramját használó generikus vállalkozásokkal (mint a Merck [GUK]), sem a Cipla citalopramját vagy a Matrix indiai társaság által gyártott, a citalopram gyógyszerhatóanyagból kifejlesztett generikus citalopramot (a továbbiakban: a Matrix citalopramja vagy a Matrix gyógyszerhatóanyaga) használó generikus vállalkozásokkal (mint az Arrow és az Alpharma), sem pedig a Ranbaxy által gyártott, a citalopram gyógyszerhatóanyagból kifejlesztett generikus citalopramot (a továbbiakban: a Ranbaxy citalopramja vagy a Ranbaxy gyógyszerhatóanyaga) használó generikus vállalkozásokkal szemben, és az EGT egyik bírósága sem állapította meg a kristályosításra vonatkozó szabadalom, az amidra vonatkozó szabadalom, illetve a jódra vonatkozó szabadalom bitorlását.

147 A felperesek tehát tévesen hivatkoznak arra, hogy a Bizottság lényegileg szubjektív értékelésekre támaszkodott annak megállapításakor, hogy a Lundbeck és a generikus vállalkozások potenciális versenytársak voltak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában.

148 Ennélfogva a második részt is el kell utasítani.

E – *A harmadik, arra alapított részről, hogy egy érvényes szabadalom vitatása nem minősül a piacra lépés valós és konkrét lehetőségének*

149 A felperesek előadják, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy tekintette, hogy egy érvényes szabadalom vitatása a piacra lépés valós és konkrét lehetőségének minősül. Vitatják különösen azt, hogy a nemzeti szabadalmi bíróságok vagy az EPO elé terjesztett nemleges megállapítás iránti kérelem, egy szabadalom érvénytelenségére való hivatkozás vagy egy szabadalom kifogásolása olyan utakat jelentenek, amelyek a Lundbeck eljárási szabadalmai ellenére lehetővé teszik a generikus vállalkozások számára a piacra lépést.

150 Először is a felperesek úgy vélik, hogy a megtámadott határozat összekeveri a piacra lépést és a piacra lépést lehetővé tévő befektetéseket, valamint hogy túlzottan kitolja a potenciális verseny határait. Az ítélkezési gyakorlat azt követeli meg, hogy bizonyítsák a valós és konkrét piacralépési lehetőségeket,

valamint hogy e belépés kellően gyorsan történjen ahhoz, hogy a potenciális piacra lépés fenyegetése nyomassza a piaci szereplők magatartását. Márpedig a siker esetén a piacra lépést lehetővé tévő befektetések eszközlése valós és konkrét lehetőségeinek bizonyítása nem felel meg e feltételnek.

151 Másodszor a szabadalmak érvényességének vélelme miatt nem lehet úgy tekinteni, hogy e szabadalom érvényessége vitatásának lehetősége a piacra lépés valós és konkrét lehetőségének minősül. A Bizottság által e tekintetben elfogadott megközelítés ellentétes a fenti 99. pontban hivatkozott European Night Services és társai kontra Bizottság ítélettel (EU:T:1998:198, 139. pont).

152 Harmadszor, még ha fel is feltételezzük, hogy a szabadalmak vitatása a piacra lépés valós és konkrét lehetőségét jelenthette a generikus vállalkozások számára, e vitatás nem tette volna lehetővé a kellően gyors piacra lépést. A Bizottság által a gyógyszeripari ágazatra vonatkozó vizsgálatában használt megfogalmazás szerint ugyanis egy szabadalom megtámadása átlagosan közel három évig tart, ami nem tette lehetővé a generikus vállalkozások kellően gyors piacra lépését. A megtámadott határozat ezzel kapcsolatban homályos, mivel ha a generikus vállalkozások nem léphettek jogszerűen a piacra a vitatott megállapodások időtartama alatt, akkor e megállapodások semmilyen hatást nem gyakorolhattak a versenyre.

153 Negyedszer a felperesek úgy vélik, hogy még ha el is fogadnánk a Bizottság álláspontját, a megtámadott határozatban legalább azt bizonyítani kellett volna, hogy a vitatott megállapodások nélkül a generikus vállalkozások a nemzeti bíróságok előtt pert indítottak volna, és valószínűleg meg is nyerték volna azt, vagy legalábbis esélyük lett volna a per megnyerésére a szabadalmak megtámadása esetén.

154 Végül a felperesek előadják, hogy a Bizottság álláspontja egy, az eljárási szabadalmakkal kapcsolatos, a molekulákra vonatkozó szabadalmakhoz képest fennálló indokolatlan előítéleten alapul.

155 A beavatkozó fél is arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság tévesen tekintette úgy, hogy a Lundbeck és a generikus vállalkozások potenciális versenytársak voltak. E megállapítás nem veszi kellő mértékben figyelembe a Lundbeck szabadalmai érvényességének vélelmét, valamint azt, hogy az ideiglenes intézkedések legyőzhetetlen akadályt jelentettek volna a generikus vállalkozások számára, ha megpróbálnak a piacra lépni. Elveti továbbá azt az állítást, amely szerint a szabadalmak érvényességének vitatása szerves része a versenyfolyamatnak.

156 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

157 A felperesek állításával ellentétben meg kell állapítani, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban nem tekintette úgy, hogy egy szabadalom érvényessége bírósági vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok előtti vitatásának puszta lehetősége elegendő a potenciális verseny fennállásának megállapításához. A jelen ügyben a generikus vállalkozások és a Lundbeck közötti potenciális verseny fennállásának megállapítása érdekében ugyanis a Bizottság számos körülményt vett számításba, mint a generikus vállalkozások által piacra lépésük előkészítése érdekében már eszközölt jelentős befektetéseket és erőfeszítéseket, azt, hogy már megszerezték a forgalombahozatali engedélyeket, vagy megtették a szükséges lépéseket azok észszerű időn belül történő beszerzése érdekében, hogy a felperesek elismerték, hogy rendelkezésre állt bizonyos számú eljárás arra, hogy szabadalmaik megsértése nélkül állítsanak elő citalopramot, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában egyetlen bíróság sem állapította meg, hogy a generikus termékek bitorló jellegűek, valamint hogy fennállt annak nem elhanyagolható kockázata, hogy a Lundbeck egyes eljárási szabadalmait érvénytelenné nyilváníthatják. Ezenkívül, az egyik generikus vállalkozás, a Merck (GUK), még sikeresen be is lépett a piacra a vitatott megállapodások időtartamát megelőzően és azalatt. Végül az, hogy a felperesek úgy döntöttek, hogy jelentős összegeket fizetnek a generikus vállalkozásoknak azért, hogy piacon kívül maradjanak a vitatott megállapodások időtartama alatt, szintén azt bizonyítja, hogy az utóbbiak potenciális versenytársak voltak, mivel a felperesek őket a piaci helyzetükre versenynyomást gyakorló fenyegetésnek tekintették (fenti 103. és 144. pont).

158 A felperesek által előterjesztett érvek egyike sem alkalmas e megállapítás megkérdőjelezésére.

159 Ami ugyanis először a generikus vállalkozások által a piacra lépésük előkészítése érdekében eszközölt befektetéseket illeti, elegendő azt megállapítani, hogy a Bizottság soha nem tekintette úgy, hogy az ilyen befektetések önmagukban elegendőek a generikus vállalkozások és a felperesek közötti potenciális verseny fennállásának bizonyításához. A Bizottság éppen ellenkezőleg, e tekintetben releváns elemek csoportjára támaszkodott minden egyes generikus vállalkozás esetében (lásd a fenti 157. pontot). Ezenkívül, ahogy azt a Bizottság megalapozottan adja elő, a potenciális verseny fennállása nem annak bizonyítását igényli, hogy a generikus vállalkozások bizonyosan a piacra léptek volna, és hogy e belépés elkerülhetetlenül sikeres lett volna, hanem kizárólag annak bizonyítását, hogy e vállalkozások valós és konkrét lehetőségekkel rendelkeztek erre. Az ellenkező állítás azt eredményezné, hogy tagadunk mindennemű különbséget a tényleges verseny és a potenciális verseny között.

160 Az ítélkezési gyakorlat vitathatatlanul azt mondja ki, hogy a piacra lépés pusztán elméleti lehetősége nem elég a potenciális verseny fennállásának bizonyításához, valamint hogy a Bizottságnak ténybeli bizonyítékokkal vagy a releváns piac szerkezetének elemzése révén be kell bizonyítania, hogy a piacra lépés kellően gyorsan megvalósulhatott volna ahhoz, hogy egy lehetséges piacra lépés veszélye nyomassza a piac résztvevőinek magatartását, olyan költségek mellett, amelyek gazdaságilag elviselhetők lettek volna (fenti 104. pont).

161 Mindazonáltal nem tűnik ki az, hogy a Bizottság a jelen ügyben figyelmen kívül hagyta ezt az ítélkezési gyakorlatot, mivel a gyógyszeripari ágazat Bizottság által a megtámadott határozatban elvégzett elemzése, valamint az egyes generikus vállalkozásoknak a vitatott megállapodások megkötése idején fennálló sajátos helyzete (fenti 129. pont) kellő mértékben bizonyítja, hogy e vállalkozások belépése a citalopram piacára nem pusztán elméleti lehetőség volt, hanem e tekintetben valós és konkrét lehetőségekkel rendelkeztek, ahogy az kitűnik a hatodik–kilencedik rész lenti vizsgálatából is. Egyébként meglepő lenne, ha egy olyan tapasztalt vállalkozás, mind a Lundbeck, elfogadná, hogy több millió eurót fizet a generikus vállalkozások részére azon kötelezettségvállalásukért, hogy bizonyos ideig nem lépnek piacra, ha ezek piacra lépésének lehetősége pusztán elméleti jellegű lett volna.

162 Másodszor a felperesek által említett, a fenti 99. pontban hivatkozott European Night Services és társai kontra Bizottság ítélettel (EU:T:1998:198, 139. pont) nem ellentétes a Bizottság által a jelen ügyben követett megközelítés. Noha ugyanis ebben az ítéletben a Törvényszék utalt olyan kizárólagos jogok fennállására, amelyek a közösségi vasutak fejlesztéséről szóló, 1991. július 29-i 91/440/EGK tanácsi irányelv (HL L 237., 25. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 341. o.) elfogadását megelőzően a tagállamok többségében jogilag vagy ténylegesen akadályozták a nemzetközi utasforgalmi szolgáltatások nyújtását, illetve az infrastruktúrához való hozzáférést, e helyzet nem ültethető át a jelen ügyre, mivel a Lundbeck eljárási szabadalmai semmiképpen sem hasonlíthatók azon kizárólagos jogokhoz, amelyekkel a vasúti vállalkozások ezen irányelv elfogadását megelőzően rendelkeztek, az érintett piacok pedig jelentős különbségekkel bírnak. Ezenkívül, ahogy azt a Bizottság megalapozottan jegyzi meg, az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben a Törvényszék azt kifogásolta, hogy a Bizottság nem végezte el a piac részletes elemzését annak érdekében, hogy bizonyítsa a potenciális verseny fennállását, és olyan feltevésekre támaszkodott, amelyeket semmilyen ténybeli bizonyíték, illetve a releváns piac szerkezetének semmilyen elemzése nem támasztotta alá. A jelen ügyben ezzel szemben a felperesek nem állíthatják megalapozottan, hogy a fenti 157. pontban összefoglalt és a megtámadott határozatban valamennyi generikus vállalkozás vonatkozásában részletesen ismertetett releváns körülmények összessége a releváns piac jellegzetességeinek részletes elemzése által alá nem támasztott, pusztán elméleti spekulációk körébe tartozna.

163 Harmadszor emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat a potenciális verseny fennállásának bizonyítása érdekében kizárólag azt írja elő, hogy a piacra lépés észszerű időn belül történjen, anélkül hogy e tekintetben pontos korlátot határozna meg. Ennélfogva ahhoz, hogy a jelen ügyben meg lehessen állapítani a potenciális verseny fennállását, nem szükséges, hogy a Bizottság bizonyítsa azt, hogy a generikus vállalkozások piacra lépése bizonyosan a vitatott megállapodások lejárta előtt történt

volna, már csak azért sem, mert ahogy azt a Bíróság már megállapította, konkrétan a gyógyszeripari ágazatban a potenciális verseny a szabadalom lejárta előtt is fennállhat (lásd ebben az értelemben: 2012. december 6-i AstraZeneca kontra Bizottság ítélet, C-457/10 P, EBHT, EU:C:2012:770, 108. pont).

164 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Bíróság azzal kapcsolatos megjegyzése, hogy a potenciális verseny a szabadalom lejárta előtt is fennállhat, független attól, hogy a szóban forgó kiegészítő oltalmi tanúsítványokat csalárd vagy szabálytalan módon szerezték-e meg. A fenti 163. pontban hivatkozott AstraZeneca kontra Bizottság ítélet (EU:C:2012:770, 108. pont) alapjául szolgáló ügyben ugyanis többek között egy olyan vállalkozás által elkövetett erőfölénnyel való visszaélésről volt szó, amely megtévesztő nyilatkozatokat tett annak érdekében, hogy az illetékes nemzeti hatóságok olyan kiegészítő oltalmi tanúsítványokat adjanak neki, amelyek lehetővé teszik számára, hogy a gyógyszerét védő szabadalmak jövőbeli lejártát követően is kifogásolhassa e gyógyszer generikus változatainak piacra lépését. Ebben az összefüggésben a Bíróság lényegileg úgy ítélte meg, hogy az említett nyilatkozatok versenyellenes jellegét nem kérdőjelezte meg az, hogy e kiegészítő oltalmi tanúsítványokat öt és hat év közötti időtartammal azelőtt kérelmezték, hogy azok hatályba léptek volna, és hogy ezen időpontig a felperesek jogai szabályos szabadalmi oltalom alatt álltak. A Bíróság szerint az ilyen szabálytalan kiegészítő oltalmi tanúsítványok nem csupán az alapszabadalmak lejárta után jártak jelentős kizáró hatással, hanem arra is alkalmasak voltak, hogy azáltal torzítsák a piac szerkezetét, hogy még e lejárat előtt sértik a potenciális versenyt. Ennélfogva ezen ítélkezési gyakorlat megerősíti, hogy a potenciális verseny már a gyógyszert védő szabadalom lejárta előtt fennáll, valamint hogy az e lejárat előtt tett lépések relevánsak annak értékelése szempontjából, hogy e verseny korlátozott volt-e.

165 Negyedszer a felperesek tévesen állítják, hogy a Bizottságnak bizonyítania kellett volna, hogy a generikus vállalkozások bírósági eljárásokat indítottak volna, és hogy megnyerték volna a pereket az illetékes nemzeti bíróságok előtt. A megtámadott határozat (624) és azt követő preambulumbekezdéseiből ugyanis kitűnik, hogy a generikus vállalkozások ahhoz, hogy megszerezhessék a forgalombahozatali engedélyt és a piacon forgalmazhassák generikus termékeiket, nem voltak kötelesek bizonyítani azt, hogy e termékek nem sértenek semmilyen szabadalmat, amit egyébként a felperesek sem kérdőjeleznek meg. Ily módon a Merck (GUK) a forgalmazója, az NM Pharma révén 2002. májusban piacra léphetett Svédországban, anélkül hogy be kellett volna szereznie a bitorlással kapcsolatos nemleges megállapítást, és anélkül, hogy a Lundbeck ellene pert indított volna. Az originális gyártónak, a jelen esetben a Lundbecknek kellett volna bizonyítania azt, hogy e termékek sértik valamelyik szabadalmát, amit saját értékelése szerint is különösen nehezen lehetett alátámasztani, mivel eljárási szabadalmakról volt szó (lásd a megtámadott határozat (629) preambulumbekezdését). Ezenkívül, ahogy azt a Bizottság kifejti, nem biztos, hogy a Lundbeck mindenféleképpen megindította volna a generikus vállalkozások elleni kereseteket, ha azok belépnek a piacra (lásd a fenti 126. pontot). Az még kevésbé biztos, hogy a Lundbeck megnyerte volna a pereket, ha úgy döntött volna, hogy ilyen kereseteket indít (lásd a fenti 122. pontot, valamint a megtámadott határozat (75) és (76) preambulumbekezdését).

166 Végül emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság nem hagyta figyelmen kívül a Lundbeck eljárási szabadalmaihoz kapcsolódó érvényességi vélelmet (fenti 121–132. pont). A felperesek ennélfogva nem állíthatják, hogy a megtámadott határozat az ilyen szabadalmak ellen irányuló negatív előítéleten alapul. A Bizottság ugyanis figyelembe vette e szabadalmak fennállását, de úgy ítélte meg, anélkül hogy e tekintetben mérlegelési hibát követett volna el, hogy azok nem tették lehetővé a generikus vállalkozások bármilyen piacra lépésének megakadályozását a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában.

167 Ennélfogva a harmadik részt el kell utasítani.

F – *A negyedik, arra alapított részről, hogy a forgalombahozatali engedély hiánya megakadályozza valós vagy potenciális verseny fennállását*

168 A felperesek úgy vélik, hogy a Bizottság tévesen állapította meg a potenciális verseny fennállását, annak ellenére, hogy bizonyos generikus vállalkozások nem rendelkeztek forgalombahozatali engedéllyel, pusztán azzal az indokkal, hogy azok megpróbáltak ilyen engedélyt szerezni a vitatott megállapodások megkötése előtt (a megtámadott határozat (620) preambulumbekezdése). E megállapítás ellentétes a megtámadott határozat egyes részeivel (többek között a (85) preambulumbekezdéssel), valamint a gyógyszeripari ágazatra vonatkozó vizsgálat következtetéseivel és az érintett feleknek a forgalombahozatali engedély megszerzéséhez szükséges, legalább tizennégy hónapos, de az EGT egyes országaiban akár huszonöt hónapig is terjedő időtartam tárgyában tett egyedi észrevételeivel. A felperesek szerint helyesebb lett volna, ha a megtámadott határozat konkrétan értékeli, hogy az egyes generikus vállalkozásoknak volt-e valós és konkrét lehetősége a forgalombahozatali engedély megszerzésére a vitatott megállapodások időtartama alatt az egyes érintett országokban, mivel minden egyes ország elkülönült földrajzi piacot alkot, egyes megállapodások pedig egyedi országokra vonatkoztak. Mindenesetre a forgalombahozatali engedélyek nem teszik lehetővé az azonnali piacra lépést, mivel ennek érdekében további előkészítő szakaszok szükségesek.

169 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

170 E tekintetben mindenekelőtt rá kell mutatni arra, ellentétben a felperesek állításával, hogy a Bizottság minden egyes generikus vállalkozás vonatkozásában értékelte, hogy rendelkezett-e forgalombahozatali engedéllyel a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában, illetve hogy szerezhetett-e forgalombahozatali engedélyt a kellően közeli jövőben.

171 Ezenkívül meg kell jegyezni, hogy a potenciális verseny magában foglalja többek között a szükséges forgalombahozatali engedélyeket megszerezni kívánó generikus vállalkozások tevékenységeit, valamint valamennyi, a piacra lépés előkészítéséhez elengedhetetlen közigazgatási és üzleti lépés megtételét (lásd a fenti 91–94. pontot). E potenciális versenyt védi az EUMSZ 101. cikk. Abban az esetben ugyanis, ha a versenyjog megsértése nélkül lehetne fizetni azon vállalkozásoknak, amelyek éppen teljesítik a valamely generikus gyógyszer forgalmazásának előkészítéséhez elengedhetetlen lépéseket, például a forgalombahozatali engedély beszerzését, és amelyek ennek érdekében jelentős befektetéseket eszközöltek, azért, hogy állítsák le, vagy csak lassítsák ezt a folyamatot, akkor soha nem állna fenn tényleges verseny, vagy csak jelentős késedelmek mellett, aminek költségeit a fogyasztók, vagyis a jelen esetben a betegek vagy a nemzeti egészségbiztosítási pénztárak viselnék.

172 Ily módon a Merck (GUK)-ot illetően a Bizottság megállapította, hogy az 2002. január 9-én szerzett forgalombahozatali engedélyt az Egyesült Királyságban, valamint hogy forgalmazója, az NM Pharma 2002. május óta szintén rendelkezett forgalombahozatali engedéllyel Svédországban. A Merck (GUK) és az NM Pharma a 2001/83 irányelv 18. cikke szerinti 90 napos kölcsönös elismerési eljárást kívánták igénybe venni annak érdekében, hogy forgalombahozatali engedélyeket szerezzenek az EGT többi országában (a megtámadott határozat (326) preambulumbekezdése).

173 Az Arrow egyesült királysági helyzetét illetően a megtámadott határozat (878)–(881) preambulumbekezdésében a Bizottság rámutatott arra, hogy e vállalkozás megállapodást kötött a Tiefenbacherrel annak érdekében, hogy felhasználhassa az utóbbi által a már Hollandiában meglevő forgalombahozatali engedélye alapján az Egyesült Királyságban kért forgalombahozatali engedélyt. A Bizottság arra is rámutatott, hogy az Arrow UK megállapodás aláírását közvetlenül megelőző szakaszban arra számítottak, hogy az Egyesült Királyság hatóságai e forgalombahozatali engedélyt igen gyorsan ki fogják adni, valamint hogy a későbbiekben kialakult késedelem oka az volt, hogy a felperesek megtámadták a holland forgalombahozatali engedélyt.

174 Az Arrow dániai helyzetét illetően a megtámadott határozat (967) és (968) preambulumbekezdésében a Bizottság hangsúlyozta azt, hogy a dán Arrow-megállapodás preambuluma utalt arra, hogy e vállalkozás hamarosan „licenciát” szerez egy harmadik személytől, és hogy e harmadik személy forgalombahozatali engedélyét mellékelve csatolják. Ahogy azt a Bizottság megalapozottan jegyzi meg, az, hogy az Arrow végül nem vásárolta meg ezt a forgalombahozatali engedélyt, nem jelenti azt, hogy nem volt valós és konkrét lehetősége a piacra lépésre az említett megállapodás megkötésének időpontjában.

175 Az Alpharmát illetően többek között a megtámadott határozat (476), (485), (520) és (530) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy e vállalkozás a Tiefenbacherrel kötött beszerzési szerződése alapján felhasználhatta az utóbbi részére megadott forgalombahozatali engedélyeket, legalábbis Hollandia és Németország vonatkozásában, és vagy maga kérhetett forgalombahozatali engedélyt az EGT többi tagállamára, vagy azt kérhette a Tiefenbachertől, hogy terjessze ki a kölcsönös elismerési eljárást e többi országra.

176 Ezenkívül 2001. októberben az Alpharma arra számított, hogy megkapja a forgalombahozatali engedélyeket, és 2002-ben különböző időpontokban forgalmazni kezdi a generikus citalopramot Ausztriában, Dániában, Finnországban, Németországban, Hollandiában, Norvégiában, Svédországban és az Egyesült Királyságban. Ehhez hasonlóan, amikor aláírták az Alpharma-megállapodást, négy forgalombahozatali engedély volt kiadva (Dániában, Finnországban, Hollandiában és Svédországban), míg a közeljövőben várták az Egyesült Királyságra vonatkozó forgalombahozatali engedély megadását (lásd a lenti 281. pontot). Egyébként e megállapodás időtartama alatt az Alpharma megkapta a forgalombahozatali engedélyeket az EGT négy másik országára (Norvégia, Németország, Ausztria és az Egyesült Királyság).

177 A Ranbaxyt illetően a megtámadott határozat (1094) preambulumbekezdésében a Bizottság lényegileg arra mutatott rá, hogy e vállalkozás 2002. júniusban benyújtotta citalopramja gyógyszerhatóanyagát illetően a gyógyszer alapadatait (Drug Master File, a továbbiakban: DMF) az Egyesült Királyság illetékes hatóságához. E lépés, noha nem volt elengedhetetlen a forgalombahozatali engedély megszerzéséhez, megkönnyítette azt az eljárást, amely lehetővé teszi az olyan generikus citalopramtablettákra vonatkozó forgalombahozatali engedéllyel már rendelkező generikus vállalkozás számára, amelyeket a Ranbaxyétól eltérő gyógyszerhatóanyagból állítottak elő, hogy kérje forgalombahozatali engedélyének olyan módosítását, hogy az kiterjedjen a Ranbaxy citalopramjára is. A DMF illetékes hatóságokhoz való benyújtása ugyanis lehetővé teszi a gyógyszerhatóanyag gyártója számára, hogy ne közöljön bizalmas információkat a gyógyszerhatóanyagát megvásárló, és az e hatóanyagból általuk gyártott gyógyszerekre vonatkozó forgalombahozatali engedély iránti kérelmet benyújtani kívánó generikus vállalkozásokkal.

178 Ezenfelül a megtámadott határozat (1095) preambulumbekezdésében a Bizottság arra hivatkozott, hogy egy 2002. áprilisban tartott találkozó során a Ranbaxy arról tájékoztatta a Lundbecket, hogy nyolc hónapon belül tud forgalombahozatali engedélyt szerezni, valamint hogy éppen tárgyalásokat folytat citalopramja egy potenciális vevőjével, amely azzal a már meglevő forgalombahozatali engedélyének módosítása révén három-négy hónapon belül piacra tudott volna lépni. A felperes azon állítását, amely szerint az ilyen nyilatkozatok csak „blöfföt” jelentenek, részletesebben a jelen jogalap lenti kilencedik részénél vizsgáljuk meg.

179 E bizonyítékok azt támasztják alá, hogy az érintett generikus vállalkozások vagy már megszerezték a forgalombahozatali engedélyt a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában, vagy éppen megtették az ahhoz szükséges lépéseket, hogy azt rövid vagy középtávon beszerezzék, vagy pedig eljárhattak oly módon, hogy termékeik más forgalombahozatali engedélyek hatálya alá tartozzanak. Bár a forgalombahozatali engedély megszerzése bizonyos esetekben végül több időt vehetett igénybe a tervezettnél, a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában a generikus vállalkozásoknak valós és konkrét lehetőségei voltak e forgalombahozatali engedélyek kellően rövid időn belüli megszerzésére, és arra, hogy az EGT több országában be tudjanak lépni a citalopram piacára a 2001/83 irányelv 18. cikke által előírt kölcsönös elismerési eljárásra hivatkozva, ezáltal versenynyomást gyakorolva a

Lundbeckre. Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a jelen esetben a generikus vállalkozások a Lundbeck eredeti szabadalmainak lejártát megelőzően egy–három évvel megkezdték az előkészületeket a citalopram piacára való belépésre (lásd a megtámadott határozat (219), (373), (476) és (549) preambulumbekezdését), továbbá intenzív versenybe kezdtek annak érdekében, hogy elsőként lépjenek a piacra e szabadalmak lejártát követően (lásd a megtámadott határozat (622) preambulumbekezdését).

180 A Bizottság tehát nem hibázott, amikor a megtámadott határozat (620) preambulumbekezdésében megállapította, hogy a forgalombahozatali engedély hiánya nem akadályozta meg, hogy a generikus gyógyszerek a közeljövőben piacra léphessenek, mivel a generikus vállalkozások folytatták az e tekintetben szükséges engedélyek megszerzésére irányuló lépéseket, a vitatott megállapodások Lundbeckkel történő megkötését megelőzően.

181 Egyebekben emlékeztetni kell arra, hogy bár e tekintetben fontos körülményről van szó, a Bizottság a megtámadott határozatban a generikus vállalkozások és a Lundbeck közötti potenciális verseny fennállásának bizonyítása érdekében nem kizárólag arra hivatkozott, hogy a generikus vállalkozásoknak lehetőségük volt a forgalombahozatali engedély megszerzésére, hanem több tényező összességére, figyelemmel az egyes generikus vállalkozások konkrét helyzetére a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában, valamint a gyógyszeripari ágazat sajátosságaira (lásd a fenti 91–96. és 157. pontot). Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy maga az a tény is, hogy a Lundbeck úgy döntött, hogy megállapodásokat köt a generikus vállalkozásokkal, arra utaló fontos valószínűsítő körülmény, hogy a Lundbeck e vállalkozásokat potenciális fenyegetésnek tekintette a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában (lásd ebben az értelemben: Toshiba kontra Bizottság ítélet, fenti 103. pont, EU:T:2014:263, 231. pont).

182 A negyedik részt tehát szintén el kell utasítani.

G – Az ötödik, arra alapított részről, hogy a generikus vállalkozások nem tudtak volna igénybe venni más eljárásokat vagy más gyógyszerhatóanyag-gyártókat a vitatott megállapodások időtartama alatt

183 A felperesek vitatják a megtámadott határozat azon megállapítását, amely szerint a piacra jutás lehetséges útjai között (a megtámadott határozat (635) preambulumbekezdése) többek között szerepelt a generikus vállalkozás együttműködése gyógyszerhatóanyag-gyártójával, annak érdekében, hogy módosítsák e gyártó eljárását, illetve egy másik gyógyszerhatóanyag-gyártóra váltás. Elméleti helyettesítő megoldásokról van szó, mivel egyrészt nem létezett olyan másik üzletileg életképes módszer a citalopram előállítására, amely lehetővé tette a jogszerű belépést az EGT piacára 2002-ben és 2003-ban, másrészt pedig a generikus vállalkozásoknak nem volt elég idejük arra, hogy gyógyszerhatóanyag-gyártót cseréljenek a vitatott megállapodások lejárta előtt.

184 Először is nincs olyan komoly valószínűsítő körülmény, amely lehetővé tenné a Lundbeck által szolgáltatott bizonyítékok megcáfolását, amelyek szerint egyetlen üzletileg életképes és bitorlással nem járó eljárás sem tette lehetővé a piacra lépést 2002-ben és 2003-ban. A megtámadott határozatban a Merck (GUK), az Alpharma, az Arrow és a Ranbaxy vonatkozásában hivatkozott egyik körülmény sem elegendő az ellenkező alátámasztására.

185 Egyébként a megtámadott határozat tévesen hivatkozik a Lundbeck nyilatkozataira annak bizonyítása érdekében, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában léteztek más, bitorlással nem járó eljárások (a megtámadott határozat (634) preambulumbekezdése). A Bizottság tévesen feltételezte, hogy a Lundbeck által egyik nyilatkozatában hivatkozott valamennyi eljárás bitorlásmentes, üzletileg pedig hatékony volt, és tiszteletben tartotta az EGT szabályozási követelményeit, holott egyik sem tette lehetővé megbízható és bitorlással nem járó gyógyszerek révén a piacra lépést 2002–2003-ban. A

felperesek szerint a megtámadott határozat figyelmen kívül hagyja azt a számos bizonyítékot, amelyek azt támasztják alá, hogy az eredeti ciánozási és alkilezési eljárásokat nem lehetett felhasználni a citalopram életképes előállítására.

186 Másodszor és mindenféleképpen, a felperesek úgy vélik, hogy még ha rendelkezésre is állt volna bitorlással nem járó és üzletileg életképes eljárás révén előállított generikus citalopram a vitatott megállapodások időtartama alatt (ami nem állt fenn), a generikus vállalkozások azt nem vehették volna igénybe a vitatott megállapodások hatálya alá tartozó hónapok során, vagy legalábbis nem „eléggé gyorsan” ahhoz, hogy a potenciális belépés fenyegetése tényleges versenynyomást gyakoroljon azok időtartama alatt.

187 Egy ilyen változtatás ugyanis azzal járt volna, hogy az egy tagállam illetékes hatósága által kiadott forgalombahozatali engedélyben foglaltak módosításának vizsgálatáról szóló, 1995. március 10-i 541/95/EK bizottsági rendelet (HL L 55., 7. o.) 3. cikkének értelmében vett jelentős, úgynevezett II. típusú jelentős módosítást (a továbbiakban: II. típusú módosítás) kérnek, amely a fennálló forgalombahozatali engedélynek a gyógyszerhatóanyag-gyártó felváltása miatt történő módosítására irányuló eljárás. Márpedig a II. típusú módosítás elérése a legnehezebb, mivel az új forgalombahozatali engedély iránti kérelem benyújtásával kapcsolatos eljárásnak megfelelő eljárással jár. Ezen eljárás teljes időtartama tizenkilenc hónapig terjedhet. Egyébként az ilyen módosítás eléréséhez szükséges időtartamhoz hozzá kell adni az új eljárás megkereséséhez és kifejlesztéséhez szükséges időtartamot, a gyógyszer térítés érdekében való nyilvántartásba vételéhez szükséges időtartamot, a térítés jóváhagyásához szükséges időtartamot, valamint a gyógyszer gyártásához és forgalmazásának megkezdéséhez szükséges időtartamot.

188 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

189 Először is a felperesek tévesen tekintik úgy, hogy egyetlen üzletileg életképes és bitorlással nem járó eljárás sem tette lehetővé a piacra lépést a vitatott megállapodások időtartama alatt.

190 Kezdetben ugyanis, ahogy az a megtámadott határozat (150) preambulumbekezdésében szerepel, a Bizottság kifogásközlést megelőző információkéréseire válaszolva a Lundbeck maga is úgy vélte, hogy a generikus vállalkozások előállíthattak generikus citalopramot az eredeti szabadalmaiban leírt eljárásokat (vagyis a ciánozási és alkilezési eljárásokat) alkalmazva, vagy egy más típusú eljárást alakítva ki, így szabadalmai nem voltak alkalmasak arra, hogy megakadályozzanak a generikus vállalkozások részéről támasztott mindennemű versenyt.

191 Ezenkívül a Lundbeck maga is megerősítette, hogy az új eljárási szabadalmai nem voltak alkalmasak a piacra lépés valamennyi lehetőségének kizárására, még ha a kristályosításon alapuló eljárás tűnt is a leghatékonyabbnak. Ekképpen, példaként, a Bizottság a megtámadott határozat (163) preambulumbekezdésében rámutat, hogy a Niche Generics Ltd úgy lépett a piacra, hogy bitorlással kapcsolatos nemleges megállapítást kapott egy másik indiai gyógyszerhatóanyag-gyártó, a Sekhsaria citalopramjára. Egyébként a megtámadott határozat (634) preambulumbekezdésében hivatkozott bizonyítékokból kitűnik, hogy 2002. márciusban a Lundbeck szabadalmi szakértői kijelentették, hogy „lehetséges olyan gyógyszerhatóanyagot gyártani, amely valószínűleg nem igényli a szabad bázis kristályosítását”, vagyis amely nem a Lundbeck kristályosításra vonatkozó szabadalmán alapul. A Lundbeck alelnöke is úgy nyilatkozott egy 2002. november 9-i sajtóközleményben, hogy „naivitás [lett volna] azt képzelni, hogy a generikus gyártók nem állíthatnak elő Cipramilt a szabadal[muk] megsértése nélkül” (a megtámadott határozat (634) preambulumbekezdése).

192 A felperesek azonban előadják, hogy soha nem ismerték el, hogy más eljárásokat lehetett volna alkalmazni a citalopram piacra lépése érdekében, egyrészt a szabadalmaik megsértése nélkül, másrészt pedig ipari mennyiségben előállított, megbízható gyógyszerek révén.

193 Ugyanakkor először is emlékeztetni kell arra, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában az EGT egyik bírósága sem döntött a generikus vállalkozások által kifejlesztett termékek bitorló jellegéről (lásd a fenti 146. pontot). A felperesek ennélfogva nem hivatkozhatnak megalapozottan arra, hogy a generikus vállalkozások által kifejlesztett generikus gyógyszerek sértették az eljárási szabadalmaikat, mivel e gyógyszerek legfeljebb potenciálisan jelentettek bitorlást a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában.

194 Másodszor, ahogy azt a Bizottság előadja, azt az állítást, amely szerint nem létezett a generikus citalopram olyan, bitorlást nem eredményező változata, amelyet ki lehetett fejleszteni ipari léptékben, a tények nem támasztják alá. Egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy bármely gyógyszerhatóanyag-gyártó támaszkodhatott volna a Lundbeck citalopram gyógyszerhatóanyagra vonatkozó, lejárt szabadalmával együttesen közzétett eredeti ciánozási és alkilezési eljárásokra (fenti 16. pont). Ekképpen, ahogy az kitűnik a megtámadott határozat (158) preambulumbekezdéséből, a Matrix citalopramjára vonatkozó Lagap-perben a Lundbeck egyik jogi képviselője elismerte, hogy lehetséges, hogy az eredeti szabadalmakban található eljárásokat gazdasági szempontból lehet fejleszteni, anélkül hogy erre vonatkozóan bármilyen időtartamot megjelölt volna, illetve hogy minden azon múlik, hogy milyen módon végzik a ciánozást, valamint hogy a Matrix „hatékonyabban végzi a ciánozást, mint ahogy azt addig elképzelték”, ami azt bizonyítja, hogy lehetséges volt ipari léptékben generikus citalopramot előállítani a Lundbeck eredeti szabadalmaira támaszkodva.

195 Mindenesetre a megtámadott határozat a megkövetelt módon bizonyítja, hogy valamennyi generikus vállalkozás kellően rövid időn belül rendelkezett vagy rendelkezhetett volna a citalopram olyan eljárásokon alapuló generikus változatával, amelyekről nem bizonyították, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában sértették a Lundbeck bármely szabadalmát.

196 Ily módon a Natcónak a Merck (GUK) által használt citalopramja a Lundbeck lejárathoz érkezett eredeti szabadalmainak hatálya alá tartozó eljárásokon vagy más, szintén lejárt szabadalmak által védett eljárásokon alapult (a megtámadott határozat (228) és (281) preambulumbekezdése). A Merck (GUK) és a Schweizerhall között kötött beszerzési szerződés kifejezetten kimondta, hogy a Natco gyógyszerhatóanyaga tudomásuk szerint nem valósít meg bitorlást (a megtámadott határozat (235) preambulumbekezdése). Ezenkívül hangsúlyozni kell, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás megkötésének időpontjában, 2002. január 24-én a kristályosításra vonatkozó szabadalmat még nem adták meg sem az Egyesült Királyságban, sem az EGT egészében (lásd a fenti 20. pontot). Az a kérdés, hogy a Natco eljárása potenciálisan sértette-e a kristályosításra vonatkozó szabadalmat, tehát csak hipotetikus kérdés volt e megállapodás megkötésének időpontjában. Az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás megkötésekor a Lundbeck kristályosításra vonatkozó szabadalmát az EPO már kétségkívül megadta, de egyáltalán nem volt biztos a Natco gyógyszerhatóanyagának bitorló jellege, illetve az sem, hogy e szabadalom érvényességét jogvita esetén megerősítették volna-e (lásd a fenti 122. pontot).

197 Egyébként, még ha a Lundbeck bitorlási kereseteket is indított volna a Merck (GUK)-kal szemben, és bebizonyosodott volna termékeiről a bitorlás, a Merck (GUK) mindezek ellenére kétségtelenül be tudott volna észszerű időn belül szerezni más forrásokból olyan citalopramot, amelyen bitorló jellegét nem bizonyították. Ugyanis, bár a Merck (GUK) nyolcéves időtartamra kötött beszerzési megállapodást a Schweizerhallal, e megállapodás azon az elképzelésen alapult, hogy a Natco termék nem valósít meg bitorlást (a megtámadott határozat (235) preambulumbekezdése), így a Merck (GUK) kétségkívül felmondhatta volna ezt a megállapodást bitorlás esetén, akár e megállapodás kifejezett rendelkezései alapján, akár az e szerződésre alkalmazandó német jog értelmében. Márpedig többek között a megtámadott határozat (248) és (351) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a piacon léteztek a Merck (GUK) által különösen a Merck németországi leányvállalata, a Merck dura GmbH révén ismert egyéb generikus citalopram források is. Mindenesetre, még ha fel is tételezzük, hogy a Merck (GUK) a Schweizerhallal kötött megállapodás értelmében köteles volt kizárólag a Natcótól beszerezni, illetve hogy az utóbbi által gyártott generikus citalopram bitorolja a kristályosításra

vonatkozó szabadalmat, akkor sem kizárt, hogy a Natco elő tudta volna állítani a citalopram gyógyszerhatóanyagot más, bitorlással nem járó eljárásokra támaszkodva, ahogy arra a Bizottság a megtámadott határozat (746) preambulumbekezdésében rámutatott.

198 A Tiefenbacher által az Arrow és az Alpharma részére szállított generikus citalopramot illetően rá kell mutatni, hogy bár azt eredetileg a Cipla eredeti eljárása (a továbbiakban: „Cipla I”-eljárás) révén állították elő, amely esetében fennállt a bitorlás kockázata, mindazonáltal a Tiefenbacher könnyen átállhatott volna a Matrix citalopramjára, amelyet először a Matrix eredeti eljárása (a továbbiakban: „Matrix I”-eljárás), majd a Matrix által használt új eljárás (a továbbiakban: „Matrix II”-eljárás) révén állítottak elő. Márpedig emlékeztetni kell arra, hogy a „Cipla I”- és a „Matrix I”-eljárás bitorló jellegét az EGT egyetlen bírósága sem állapította meg a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában (fenti 146. pont).

199 Az azon generikus citalopram előállítására használt „Matrix II”-eljárást illetően, amelyhez a Tiefenbacher révén az Arrow és az Alpharma is hozzáférhetett, a megtámadott határozat (154), (155), (421) és (674) preambulumbekezdéséből, valamint 1828. lábjegyzetéből az következik, hogy ezt az eljárást már 2002. májusban kifejlesztették, annak érdekében, hogy utólag csökkentsék annak kockázatát, hogy a Matrix citalopramja megsérti a kristályosításra vonatkozó szabadalmat. A Lagap-perben a Matrix indiai helyiségeiben folytatott helyszíni vizsgálatot követően a Lundbeck elismerte, hogy a „Matrix II”-eljárás nem bitorolta a szabadalmait. Ennélfogva, ahogy azt a Bizottság megalapozottan jegyezte meg, kevéssé számít, hogy az említett elismerést megelőzően néhány nemzeti bíróság helyt adott a Lundbeck ezen eljárással kapcsolatos ideiglenes intézkedés iránti kérelmeinek. Ehhez hasonlóan semmilyen következtetést nem lehet levonni abból a körülményből, amely szerint annak érdekében, hogy forgalombahozatali engedélye kiterjedjen a „Matrix II”-eljárásra is, a Tiefenbacher az 541/95 rendelet 3. cikkének értelmében vett kis jelentőségű, úgynevezett I. típusú módosítás (a továbbiakban: I. típusú módosítás) iránti kérelem előterjesztésére szorítkozhatott, amely többek között a fennálló forgalombahozatali engedélynek az ugyanazon gyógyszerhatóanyag-gyártó által alkalmazott eljárás módosítása miatt történő módosítására irányuló eljárás. E körülmény ugyanis nem kérdőjelezi meg a Lagap-perben a Lundbeck részéről ezen – ezenfelül a későbbiekben több generikus vállalkozás által a Lundbeck bármilyen reakciója nélkül alkalmazott – eljárás nem jogsértő jellegének elismerését.

200 Hasonló megjegyzések fogalmazhatók meg a Cipla által a generikus citalopram előállítása céljából alkalmazott, a Tiefenbacher révén elvben szintén elérhető új eljárás (a továbbiakban: „Cipla II”-eljárás) vonatkozásában is. A Bizottság ugyanis többek között a megtámadott határozat (898) preambulumbekezdésében hangsúlyozta azt, hogy ez a vitatott megállapodások időtartama alatt kifejlesztett eljárás potenciálisan nem járt bitorlással, és 2002 szeptemberében arra vonatkozóan egy forgalombahozatali engedély I. típusú módosítása iránti kérelmet is benyújtottak. Ily módon az Arrow és az Alpharma a Neolabhoz hasonlóan megpróbálhatta volna értékesíteni az ezen eljárás alkalmazásával előállított citalopramot, anélkül hogy az ellen a Lundbeck eredményesen tiltakozhatott volna, ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozat 1671. lábjegyzetében kiemelte.

201 Végül a Ranbaxy által alkalmazott eljárást illetően meg kell jegyezni, hogy a Lundbeck még e vállalkozás reakciómodelljeinek vizsgálatát követően is fordított kifizetéseket tartalmazó megállapodást kívánt vele kötni, ahelyett hogy intézkedést kérve a nemzeti bíróságokhoz fordult volna. Ebből következik, hogy a Lundbeck nem volt biztos az említett eljárás szerint előállított gyógyszerhatóanyag bitorló jellegében, ahogy az a megtámadott határozat (564) és (1109) preambulumbekezdéséből is kitűnik. Ezenfelül a Ranbaxy mind a Lundbeck, mind a gyógyszerhatóanyaga megvásárlásában potenciálisan érdekelt generikus vállalkozások vonatkozásában kijelentette, hogy a gyógyszerhatóanyag nem valósított meg bitorlást, ahogy azt a Bizottság is megjegyezte, többek között a megtámadott határozat (1105) preambulumbekezdésében.

202 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy még ha fel is tételezzük, hogy a generikus vállalkozások által forgalmazott termékek megsértették a Lundbeck valamelyik szabadalmát, ami a jelen ügyben a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában nem volt bizonyított, a generikus vállalkozások akkor is vitathatták volna e szabadalmak érvényességét az illetékes bíróságok előtt (lásd a fenti 122. pontot).

203 Másodszor el kell utasítani a felperesek azon érvét, amely szerint a Bizottságnak bizonyítania kellett volna, hogy a másik eljárásra vagy a másik gyógyszerhatóanyag-gyártóra való átállásra a vitatott megállapodások időtartama alatt került sor. Annak megállapítása érdekében ugyanis, hogy fennáll-e a potenciális verseny a generikus vállalkozások és a Lundbeck között, a Bizottság csak annak bizonyítására volt köteles, hogy a generikus vállalkozásoknak valós és konkrét lehetőségeik voltak a piacra lépésre, kellően rövid időn belül ahhoz, hogy tényleges versenynyomást gyakoroljanak a Lundbeckre a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában. A Bizottság nem volt köteles azt bizonyítani, hogy a generikus vállalkozások kétségtelenül elérhettek volna egy üzletileg életképes és bitorlással nem járó eljárást a vitatott megállapodások időtartama alatt, csak azt, hogy e tekintetben valós és konkrét lehetőségeik voltak e megállapodások megkötésének időpontjában, anélkül hogy ezek a lehetőségek tisztán elméletiek lettek volna.

204 Márpedig a felperesek nem tagadják, hogy a generikus vállalkozások módosíthattak egy fennálló forgalombahozatali engedélyt, vagy másik gyógyszerhatóanyag-gyártóra válthattak a bitorlás megemelkedett kockázata esetén, ugyanakkor előadják, hogy ez több hónapot, sőt a vitatott megállapodások időtartamát meghaladó időt vehetett volna igénybe. Nem követelhetik ugyanakkor a Bizottságtól, hogy bizonyítsa, hogy mi történt volna a vitatott megállapodások hiányában egy olyan összefüggésben, ahol az említett megállapodások megkötésének időpontjában több opció állt nyitva a generikus vállalkozások számára a piacra lépésre. A fennálló forgalombahozatali engedély módosítása vagy a gyógyszerhatóanyag másik beszállítótól való beszerzése nem tisztán elméleti lehetőség volt egyik generikus vállalkozás számára sem, ahogy azt a megtámadott határozatban e tekintetben található bizonyítékok is alátámasztják (lásd a lenti hatodik–kilencedik részt). A felperesek maguk is elismerték például azt, hogy az Arrow és az Alpharma közvetítőjeként eljáró Tiefenbacher Hollandiában alig két és fél hónap alatt elérhette volna a Matrix citalopramjára kapott forgalombahozatali engedélyének I. típusú módosítását (a megtámadott határozat (418) preambulumbekezdése).

205 Mindenesetre e lehetőség kétségkívül még csak nem is volt szükséges a generikus vállalkozások többségénél ahhoz, hogy piacra tudjanak lépni, és még kevésbé ahhoz, hogy versenynyomást tudjanak gyakorolni a Lundbeckre, mivel már végezték a szükséges lépéseket, sőt bizonyos esetekben már meg is kapták a beszállítójuk generikus citalopramjával (vagy a Ranbaxy esetében saját generikus citalopramjával) való piacra lépést célzó forgalombahozatali engedélyt, és azt a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában egyetlen bíróság sem nyilvánította bitorló jellegűnek. Ezenkívül, ahogy az a fenti 181. pontban megállapításra került, maga azt a tény, hogy a Lundbeck megkötötte a vitatott megállapodásokat a generikus vállalkozásokkal, arra utaló fontos valószínűsítő körülmény, hogy az utóbbiakat a piaci pozíciójára versenynyomást gyakorló potenciális fenyegetésként fogta fel.

206 Ennélfogva az ötödik részt is el kell utasítani.

H – *A hatodik, arra alapított részről, hogy nem állt fenn potenciális verseny a Lundbeck és a Merck (GUK) között a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában*

207 A felperesek előadják, hogy a megtámadott határozat tévesen állapította meg, hogy a Merck (GUK) a Lundbeck potenciális versenytársa volt az Egyesült Királyságban és *mutatis mutandis* az EGT-ben az állítólagos jogsértés idején.

208 Álláspontjuk szerint, noha releváns lehet az a kérdés, hogy a Merck (GUK) piacra szándékozott-e lépni, továbbra is annak eldöntése a lényeges, hogy megvolt-e erre a képessége. Márpedig a megtámadott határozat elhallgatja azt a tényt, hogy a Merck (GUK) csak a Natco citalopramjához fért hozzá, amely sértette a Lundbeck kristályosításra vonatkozó szabadalmát, ami azt jelenti, hogy jogszerűen nem volt képes piacra lépni.

209 Ezenkívül a megtámadott határozat (754) preambulumbekezdésében tévesen állapította meg a tényállás korabeli dokumentumok alapján, hogy a Merck (GUK) rendkívüli módon biztos volt a szabadalmi helyzetében. A felperesek álláspontja szerint a Bizottság e dokumentumokat szelektíven és összefüggésükből kiragadva idézte.

210 Ezenfelül a felperesek szerint a Merck (GUK) nem volt a Lundbeck potenciális versenytársa, mivel nem vehetett volna igénybe más, bitorlással nem járó eljárások szerint előállított gyógyszerhatóanyagokat a vitatott megállapodások időtartama alatt. 2003-ban ugyanis semmilyen más üzletileg életképes és bitorlással nem járó generikus termék nem létezett. Mindenesetre, még ha fel is tételezzük, hogy a Merck (GUK) fordulhatott volna más, bitorlással nem járó gyógyszerhatóanyagokat előállító gyártókhoz, az, ha a Merck (GUK) harmadik személytől szerzett volna be citalopramot, sértette volna a közötte és a Schweizerhall között kötött megállapodás 1.3 cikkét, amely azt mondta ki, hogy a Merck (GUK) éves citalopramgyógyszerhatóanyag-szükségletének 100%-át a Schweizerhalltól szerzi be (a megtámadott határozat (235) preambulumbekezdése).

211 Végül a felperesek úgy vélik, hogy a megtámadott határozat nem indokolja azon megállapítását, amely szerint a Merck (GUK) a Lundbeck potenciális versenytársa volt az EGT-ben (az Egyesült Királyságot bele nem értve) az állítólagos jogsértés idején. Mivel a megtámadott határozatban a Bizottság a Lundbeckkel szemben kiszabott bírság összegét a citalopram teljes EGT-ben történő eladásainak értéke alapján számította ki, önmagában ez a körülmény elegendő a megtámadott határozat megsemmisítéséhez.

212 Ami a citalopram svédországi, az NM Pharma közvetítésével történt értékesítéseit illeti (a megtámadott határozat (836)–(838) preambulumbekezdése), amelyek alapján a Bizottság azt állapította meg, hogy a Merck (GUK) komoly potenciális versenytárs volt, beleértve az EGT egyéb piacait is (a (840) preambulumbekezdés), a felperesek előadják, hogy az, hogy úgy döntöttek, hogy Svédországban szelektív pert indítanak, amely nem érinti az NM Pharmát, nem bizonyítja azt, hogy a Merck (GUK) képes volt, vagy valós és konkrét lehetőségekkel rendelkezett arra, hogy belépjen az EGT egyéb piacaira. A megtámadott határozat nem bizonyítja kellő mértékben azt, hogy a Merck (GUK) a Lundbeck tényleges vagy konkrét versenytársa volt az EGT-országok összességében, mivel az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás megkötése előtt csak egy forgalombahozatali engedéllyel rendelkezett Svédországban. Németországban, Olaszországban, Hollandiában és Spanyolországban a Merck (GUK) csak az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás lejártát követően, máshol pedig ezen megállapodás időtartama alatt kapott forgalombahozatali engedélyt.

213 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

214 A felperesek érveinek vizsgálata előtt röviden fel kell idézni a Merck (GUK) és a Lundbeck közötti potenciális versenyre vonatkozó, a Bizottság által a megtámadott határozatban elvégzett vizsgálatot. A Bizottság e tekintetben megkülönböztette az Egyesült Királyságban fennálló helyzetet és az EGT-ben érvényesülő helyzetet az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás, illetve az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás megkötésének időpontjában.

1. Az egyesült királysági helyzet

215 Elsőként az egyesült királysági versenyhelyzetet illetően a Bizottság úgy vélte, hogy a 2002. január 24-ét, azaz az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás aláírásának időpontját megelőző időszakban a Lundbeck volt az egyetlen olyan vállalkozás, amely citalopramot értékesített az Egyesült Királyságban. 2002. január 5-én a Lundbeck eredeti szabadalmai lejártak az Egyesült Királyságban. Ettől az időponttól tehát a citalopram egyesült királysági piaca főszabály szerint nyitva állt a generikus termékek előtt, feltéve hogy azok megfeleltek a minőségre, biztonságra és hatásosságra vonatkozó jogszabályi követelményeknek, amit egy forgalombahozatali engedély erősített meg. Ennélfogva a citalopramot tartalmazó generikus termékeket az Egyesült Királyságban gyártó vagy ott értékesíteni szándékozó vállalkozásokat, amelyeknek reális kilátásuk volt arra, hogy generikus citalopramot szerezzenek be, és hogy a közeljövőben forgalombahozatali engedélyt kapjanak, a Lundbeck potenciális versenytársainak lehetett tekinteni. Több mint valószínű, hogy a generikus gyógyszerek piacra lépése, különösen egyszerre több generikus vállalkozás piacra lépése intenzív árversenyfolyamatot indított volna, amely gyorsan és átfogóan csökkentette volna a citalopram árát (a megtámadott határozat (738) preambulumbekezdése).

216 Miután tájékoztatta a Lundbecket arról a szándékáról, hogy belép a citalopram piacára, a Merck (GUK) volt az első olyan generikus vállalkozás, amely forgalombahozatali engedélyt kapott az Egyesült Királyság piacára 2002. január 9-én. Ezen időszak során a Merck (GUK) 8 millió tablettás, az Egyesült Királyságban értékesítésre készen álló citalopramkészletet halmozott fel, amelynek alapját a Natco gyógyszerhatóanyaga képezte (a megtámadott határozat (741) preambulumbekezdése).

217 A Lundbeckkel 2002. január 24-én megkötött, Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás eredményeként a Merck (GUK) nem forgalmazta a generikus citalopramot a piacon, a megállapodás időtartamának végéig, amelyet eredetileg 2003. júliusra irányoztak elő. Mindazonáltal 2003. augusztus 1-je és 4. között, mielőtt a megállapodást másodszor 2003. augusztus 6-án meghosszabbították, a Merck (GUK) ténylegesen eladta generikus citalopramját az Egyesült Királyságban 3,3 millió GBP értékben (a megtámadott határozat (472) preambulumbekezdése).

218 A Bizottság a megtámadott határozat (743) preambulumbekezdésében azt állapította meg, hogy e tények kellő mértékben bizonyították, hogy a Merck (GUK) valós és konkrét lehetőségekkel rendelkezett arra, hogy belépjen a citalopram egyesült királysági piacára az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás aláírásának időpontjában. Ezenfelül az, hogy a Merck (GUK) 2003. augusztusban röviden ténylegesen belépett a piacra, kellő mértékben bizonyítja, hogy a Merck (GUK) és a Lundbeck potenciális versenytársak voltak a vitatott megállapodások aláírásának időpontjában, 2002. januárban. Egyébként maga az a tény, hogy a Lundbeck hozzájárult e megállapodások alapján egy jelentős értékátruházáshoz a Merck (GUK) részére, kellő mértékben bizonyítja, hogy a Lundbeck olyan potenciális versenytársnak tekintette a Merck (GUK)-ot, amelynek piacra lépése várható volt, és amely fenyegetést jelentett piaci helyzetére a vitatott megállapodások aláírásának időpontjában.

219 A felperesek ugyanakkor vitatják, hogy ezek az elemek elegendőek voltak annak bizonyításához, hogy fennállt a potenciális verseny közöttük és a Merck (GUK) között, továbbá úgy vélik, hogy a Bizottságnak mindenekelőtt a Merck (GUK) arra vonatkozó képességét kellett volna bizonyítania, hogy belépjen a piacra, ahelyett hogy e tekintetben a szándékait veszi figyelembe. Megkérdőjelezik a Bizottság által a megtámadott határozatban szerepeltetett különböző nyilatkozatokat is, amelyeket álláspontjuk szerint összefüggésükből kiragadva idéztek, és amelyek nem teszik lehetővé annak bizonyítását, hogy a Natco gyógyszerhatóanyaga nem sértette meg a Lundbeck semmilyen szabadalmát, és különösen a kristályosításra vonatkozó szabadalmat.

220 Elegendő ugyanakkor annyit megállapítani, hogy a Bizottság nem kizárólag a Merck (GUK) és a Lundbeck szubjektív értékeléseire támaszkodott a köztük fennálló potenciális verseny bizonyítása érdekében, hanem olyan objektív elemekre is, mint az, hogy a Merck (GUK) az Egyesült Királyságra

vonatkozó GUK-megállapodás megkötésének időpontjában beszerzési szerződést kötött a Schweizerhallal, amely a Natco citalopramjának beszerzését célozta, hogy már kialakított egy jelentős készletet a generikus citalopramból, valamint hogy 2002. január 9-én forgalombahozatali engedélyt kapott az Egyesült Királyságban.

221 Először is a felperesek mindazonáltal azt állítják, hogy a Merck (GUK) nem tudta volna szabadalmaik megsértése nélkül értékesíteni generikus termékeit a piacon. Ugyanakkor ismét csak szubjektív értékelésükről van szó, mivel az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás megkötésének időpontjában az EGT egyetlen bírósága sem állapította meg, hogy a Natco gyógyszerhatóanyaga, amelyet a Merck (GUK) a generikus citalopramjának előállítására használt, sérti a Lundbeck bármely szabadalmát. Ezenkívül e megállapodás megkötésének időpontjában a Lundbeck kristályosításra vonatkozó szabadalmát még meg sem adták az Egyesült Királyságban. Végül emlékeztetni kell arra, hogy nem a Merck (GUK)-nak kellett bizonyítania termékei nem bitorló jellegét ahhoz, hogy forgalmazhassa azokat az Egyesült Királyságban (lásd a fenti 122. pontot). Legfeljebb azt kockáztatta, hogy intézkedés iránti kérelmekkel vagy bitorlási keresetekkel szembesül a Lundbeck részéről, anélkül azonban, hogy bármilyen garancia lett volna arra, hogy az megnyeri a pert, mivel a Lundbeck saját megítélése szerint a bitorlás fennállását eljárási szabadalmak esetében különösen nehéz bizonyítani (a megtámadott határozat (629) preambulumbekezdése). Ezenfelül, jogvita esetén viszontkereset révén felhozhatta volna a Lundbeck szabadalmai érvényességének kérdését is (lásd a fenti 122. pontot).

222 Ellentétben a felperesek álláspontjával, a Bizottság nem volt köteles bizonyossággal bizonyítani, hogy a megállapodások időtartama alatt a Merck (GUK) belépett volna-e a piacra egy olyan gyógyszerhatóanyag révén, amely nem sértette meg a Lundbeck semmilyen szabadalmát. Csak azt kellett bizonyítania, hogy a Merck (GUK) valós és konkrét lehetőségekkel rendelkezett a piacra lépésre a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában, valamint hogy e kilátások nem pusztán elméleti lehetőségek voltak, hanem valós piacralépési képességre utaltak, kellően rövid időn belül ahhoz, hogy az versenynyomást gyakoroljon a Lundbeckre.

223 Márpedig a (738) és azt követő preambulumbekezdésekben szereplő, a fenti 215–218. pontban összefoglalt elemekre figyelemmel a felperesek nem állíthatják megalapozottan, hogy a Bizottság nem tett eleget e feladatnak. Az a körülmény ugyanis, hogy a Merck (GUK) rövid időre piacra tudott lépni generikus gyógyszereivel 2003. augusztusban, amikor úgy ítélte meg, hogy a Lundbeckkel kötött megállapodásának feltételei már nem elég jók (a megtámadott határozat (755) preambulumbekezdése), látványosan alátámasztja, hogy a Merck (GUK) legalábbis potenciális versenytársa volt a Lundbecknek az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás megkötésének időpontjában. Ha elfogadnánk a felperesek álláspontját, az azt jelentené, hogy a Merck (GUK) még ekkor sem volt a Lundbeck potenciális versenytársának tekinthető, mivel nem került megállapításra, hogy termékei nem sértik a Lundbeck egyik szabadalmát sem, annak ellenére, hogy 3,3 millió GBP értékben adott el tablettákat az Egyesült Királyságban. Egy ilyen álláspontnak egyértelműen nem lehet helyt adni. Végül az a körülmény, hogy a Lundbeck inkább megállapodást kötött a Merck (GUK)-kal annak érdekében, hogy késleltesse a piacra lépését, szintén azt támasztja alá, hogy az említett vállalkozást e megállapodás aláírásának időpontjában olyan fenyegetésnek tekintette, amely képes versenynyomást gyakorolni a citalopram piacán (lásd a fenti 103. pontot).

224 Másodszor a felperesek azon érvét illetően, amely szerint a Merck (GUK)-nak nem volt lehetősége arra, hogy másik gyógyszerhatóanyag-gyártót vegyen igénybe a vitatott megállapodások időtartama alatt, meg kell állapítani, hogy ez az érv a fentiekre figyelemmel hatástalan, mivel a Bizottság ahhoz, hogy a Merck (GUK)-ot a Lundbeck potenciális versenytársának tekintse e megállapodások megkötésének időpontjában, nem volt köteles bizonyossággal megállapítani, hogy az belépett volna-e a piacra egy nem bitorló jellegű gyógyszerhatóanyag révén. Mindenesetre, ahogy arra megalapozottan mutat rá a Bizottság, az a beszerzési szerződés, amelyet a Merck (GUK) a Schweizerhallal kötött, azon az elgondoláson alapult, hogy a Natco gyógyszerhatóanyaga nem sérti a Lundbeck egyetlen szabadalmát az eredeti szabadalmainak lejártát követően. Abban az esetben, ha a Merck (GUK)-nak a Natco gyógyszerhatóanyagán alapuló termékeit bitorló jellegűnek ítélték volna, igen valószínű, hogy a Merck

(GUK) felmondhatta volna e szerződést és megpróbálhatott volna generikus citalopramot beszerezni a Schweizerhalltól eltérő beszállítótól, vagy pedig együttműködhetett volna a Schweizerhallal annak érdekében, hogy az bitorlással nem járó eljárások eredményeként előállított generikus citalopramot szállítson neki (fenti 197. pont).

225 Ennélfogva a Bizottság nem hibázott, amikor azt állapította meg a megtámadott határozatban, hogy a Merck (GUK) az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás aláírásának időpontjában valós és konkrét lehetőségekkel rendelkezett arra, hogy belépjen a citalopram egyesült királysági piacára, valamint hogy ebből következően ebben az időpontban legalábbis potenciális versenytársa volt a Lundbecknek.

2. Az EGT-beli helyzet

226 Ami ezt követően az EGT-ben fennálló versenyhelyzetet illeti, a Bizottság a (827) és azt követő preambulumbekezdésekben kifejtette azokat az indokokat, amelyek miatt úgy ítélte meg, hogy a Merck (GUK) a Lundbeck potenciális versenytársának volt tekinthető az EGT-államok többségében. A megállapodások aláírásának időpontjában a Merck (GUK) a Natco gyógyszerhatóanyagára vonatkozó kizárólagos forgalmazási megállapodást kötött a Schweizerhallal. E megállapodás eredményeként a Schweizerhall lett a Natco privilegizált forgalmazója az EGT több államában (Belgium, Németország, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Hollandia, Finnország, Svédország és Norvégia), a Merck (GUK) pedig annak „privilegizált ügyfelévé” vált abban az értelemben, hogy citalopramszükségleteit prioritásként kezelték (a megtámadott határozat (235) preambulumbekezdése).

227 2002. májusban az NM Pharma, a Merck (GUK) svédországi forgalmazója forgalombahozatali engedélyt kapott, és belépett a svéd piacra. Az NM Pharma jelentős forgalmazói hálózattal rendelkezett Norvégiában is, és arra kívánta felhasználni svéd forgalombahozatali engedélyét, hogy forgalombahozatali engedélyeket szerezzen Belgiumban, Dániában, Spanyolországban, Hollandiában, Finnországban és Norvégiában a 2001/83 irányelv által előírt kölcsönös elismerési eljárás révén. A Merck (GUK) a maga részéről az Egyesült Királyságban kapott forgalombahozatali engedélye révén hasonló forgalombahozatali engedélyeket kívánt megszerezni Németország, Írország, Görögország, Franciaország, Olaszország, Ausztria és Portugália vonatkozásában (a megtámadott határozat (829) és (830) preambulumbekezdése). Ezenkívül az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás preambulumának D. pontja elismeri a Merck (GUK) potenciális versenytársi szerepét az EGT területén (a megtámadott határozat (831) preambulumbekezdése).

228 Ezek az elemek lehetővé tették a Bizottság számára, hogy megállapítsa, hogy a Merck (GUK) és a Lundbeck legalábbis potenciális versenytársak voltak az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 2002. októberi aláírásakor. A Merck (GUK) forgalmazója, az NM Pharma révén a megállapodás aláírását megelőző néhány hónapban Svédországban még tényleges versenytársa is volt a Lundbecknek. Egyébként maga az a tény, hogy a Lundbeck hozzájárult e megállapodások alapján egy jelentős értékátruházáshoz a Merck (GUK) részére, kellő mértékben bizonyítja, hogy a Lundbeck olyan potenciális versenytársnak tekintette a Merck (GUK)-ot, amelynek piacra lépése várható volt, és amely fenyegetést jelentett a citalopram piacán fennálló helyzetére az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás aláírásának időpontjában (a megtámadott határozat (832) preambulumbekezdése).

229 A felperesek ugyanakkor előadják, hogy a citalopramhoz hasonló gyógyszeripari termékek ellátásának termékpiaca nemzeti kiterjedésű, így a Bizottságnak azt kellett volna értékelnie, hogy a Merck (GUK) és a Lundbeck potenciális versenytársak voltak-e az EGT minden egyes tagállamában, ahelyett hogy az EGT egésze vonatkozásában egységes értékelést végzett.

230 Rá kell ugyanakkor mutatni, hogy a Bizottság által a megtámadott határozat (827)–(840) preambulumbekezdésében végzett elemzés (lásd a fenti 226–228. pontokat) kellően meggyőző módon bizonyítja, hogy a Merck (GUK) és Lundbeck az EGT egész területén potenciális

versenytársaknak volt tekinthető az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás aláírásának időpontjában. Az, hogy a Merck (GUK) nem kapott forgalombahozatali engedélyt az EGT valamennyi államában az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás aláírásának időpontjában, sőt, annak időtartama alatt sem, nem jelenti azt, hogy nem voltak valós és konkrét lehetőségei az EGT különböző államaiban a piacra lépésre e megállapodás aláírásának időpontjában.

231 Ahogy ugyanis azt a Bizottság a megtámadott határozat (827) és azt követő preambulumbekezdéseiben bizonyította, a Merck (GUK) szándéka az volt, hogy az Egyesült Királyságban már megkapott forgalombahozatali engedélye és forgalmazója, az NM Pharma Svédországban megszerzett forgalombahozatali engedélye alapján a 2001/83 irányelv által előírt kölcsönös elismerési eljárás felhasználásával forgalombahozatali engedélyeket szerez más tagállamokban (lásd a fenti 227. pontot).

232 Egyébként az, hogy az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás az EGT egész területét lefedi (az Egyesült Királyság kivételével), kellő mértékben bizonyítja, hogy a Lundbeck a Merck (GUK)-ot e terület egészén potenciális fenyegetésnek fogta fel, és hogy az reális és konkrét lehetőségekkel rendelkezett arra, hogy a citalopram piacára lépjen, ha nem is az EGT valamennyi államában, de legalább azok nagy többségében (lásd a megtámadott határozat (827) és azt követő preambulumbekezdéseit). Ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozat 1540. lábjegyzetében kiemeli, nem volt köteles bizonyítani azt, hogy az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás hiányában a Merck (GUK) bizonyosan piacra lépett volna az EGT valamennyi tagállamában e megállapodás időtartama alatt. Nem lehet ugyanis utólag rekonstruálni a piacra lépés időpontját minden egyes EGT-tagállamban, mivel az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás célja és hatása éppen a Merck (GUK) által e tekintetben tett erőfeszítések félbeszakítása volt.

233 Ezenkívül egy ilyen érv ismét csak figyelmen kívül hagyja a tényleges és a potenciális verseny közötti megkülönböztetést; az utóbbi ugyanis nem igényli a biztos piacra lépés bizonyítását, csak valós és konkrét lehetőségek fennállását ebben a tekintetben. Márpedig a megtámadott határozat (328) és (347) preambulumbekezdéséből többek között kitűnik, hogy a Merck (GUK)-nak megvolt a szándéka és a képessége arra, hogy az EGT-ben kellően rövid időn belül forgalmazza a citalopramot ahhoz, hogy versenynyomást gyakoroljon a Lundbeckre az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás megkötésének időpontjában.

234 Mindenesetre a megtámadott határozatból az tűnik ki, hogy a Bizottság figyelembe vette az EGT államai között fennálló különbségeket, amikor ezek relevánsnak bizonyultak a potenciális verseny e területen való fennállásának vizsgálata szempontjából. Ily módon a Bizottság a megtámadott határozat (827) preambulumbekezdésében többek között megemlítette, hogy a Lundbeck gyógyszerhatóanyagra vonatkozó szabadalma a többi tagállamtól eltérően csak 2003. áprilisban járt le Ausztriában. Az EGT különböző államaiban a forgalombahozatali engedélyek vonatkozásában fennálló helyzetet is megvizsgálta a megtámadott határozat (326), (347) és (827)–(830) preambulumbekezdésében.

235 A felperesek azon érvét illetően, amely szerint az NM Pharma elkerülhetetlenül az általuk indított perekkel szembesült volna, elegendő annyit megállapítani, hogy ezt az állítást cáfolják a tények, mivel az NM Pharma ténylegesen belépett a svéd piacra majdnem öt hónapra, és ott „nagyon biztató” értékesítéseket ért el (a megtámadott határozat (325) preambulumbekezdése), anélkül hogy a Lundbeck vele szemben bármilyen pert indított volna.

236 Ennélfogva a hatodik részt el kell utasítani.

I – *A hetedik, arra alapított részről, hogy nem állt fenn potenciális verseny a Lundbeck és az Arrow között a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában*

237 A felperesek úgy vélik, hogy az Arrow UK megállapodás és a dán Arrow-megállapodás megkötése során az Arrow nem volt potenciális versenyhelyzetben velük.

238 Először is az Egyesült Királyságot illetően ugyanis az Arrow csak 2002. júliusban szerzett forgalombahozatali engedélyt, amely ezenfelül a Cipla és a Matrix eredeti eljárásaik révén előállított gyógyszerhatóanyagaira vonatkozott; a „Cipla I”- és a „Matrix I”-eljárás a felperesek szerint sértette a kristályosításra vonatkozó szabadalmat. Semmi sem bizonyítja, hogy az Arrow észszerű esélyekkel rendelkezett e szabadalom érvénytelenítésére. Egyébként nem számíthatott volna a Cipla együttműködésére sem a bitorlás hiányának bizonyításánál.

239 Másodszor az Arrow nem rendelkezett valós és konkrét lehetőségekkel arra sem, hogy áttérjen a „Cipla II”- és a „Matrix II”-eljárás révén előállított gyógyszerhatóanyagokra, amelyek mindenféleképpen maguk is bitorló jellegűek voltak, illetve a Ranbaxy citalopramjára, amely azonfelül, hogy sértette az amidra vonatkozó szabadalmat és a jódra vonatkozó szabadalmat, nem tartozott egyik forgalombahozatali engedély hatálya alá sem.

240 Harmadszor a felperesek hivatkoznak a High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (legfelsőbb bíróság [Anglia & Wales], kancelláriai kollégium) 2001. október 23-i Smithkline Beecham Plc kontra Generics (UK) Ltd ítéletére ([2002] 25(1) I. P. D. 25005, a továbbiakban: Paroxetine-ítélet), amelyből az következik, hogy egy generikus vállalkozás nem léphet piacra azt megelőzően, hogy bizonyította, hogy terméke nem jár bitorlással, amit az Arrow nem tudott volna megtenni.

241 Negyedszer az, hogy a felperesek elfogadták, hogy olyan megállapodásokat kötnek az Arrow-val, amelyek kifizetéseket írnak elő a terhükre, nem azt jelenti, hogy az Arrow-t potenciális versenytársnak tekintették, hanem azt, hogy féltek attól, hogy megsértik a szabadalmaikat.

242 Dániát illetően a felperesek az Egyesült Királyságot érintő érvek többségére hivatkoznak, hozzátéve ehhez, hogy az Arrow a dán piacra csak 2005-ben lépett be, valamint hogy a dán Arrow-megállapodás időtartama alatt több generikus vállalkozással szemben intézkedéseket alkalmaztak, amikor megpróbáltak generikus citalopramot értékesíteni ebben a tagállamban.

243 A Bizottság ezen érvek összességét vitatja.

1. Az egyesült királysági helyzet

244 Elsősorban a felpereseknek a közöttük és az Arrow között az Arrow UK megállapodás megkötése idején fennálló potenciális verseny állítólagos hiányára vonatkozó érveit kell megvizsgálni.

245 A felperesek arra vonatkozó érveit illetően, hogy az Arrow számára állítólag lehetetlen volt a piacra lépés a Cipla vagy a Matrix citalopramjával, a következőkre kell rámutatni.

246 Először is a megtámadott határozat (375) és (878) preambulumbekezdésében a Bizottság megállapította, hogy 2001. május 22-én az Arrow-megállapodást kötött a Tiefenbacherrel annak érdekében, hogy megvásárolja egyrészt azokat a forgalombahozatali engedélyeket, amelyeket az az EGT több országában kért a generikus citalopramot illetően, másrészt pedig e gyógyszernek a Cipla, illetve a Matrix gyógyszerhatóanyagából készített tablettáit.

247 Másodszor a megtámadott határozat (379) és (878) preambulumbekezdésében a Bizottság rámutatott arra, hogy 2001. szeptember 10-én az Arrow 2,8 millió német márka (DEM) értékű generikus citalopramtablettát rendelt a Tiefenbachertől, amelyeket részben 2001. novemberben, részben pedig 2002 januárjának második hetében kapott meg. E tablettákat a Ciplának a „Cipla I”-eljárás segítségével előállított gyógyszerhatóanyagából fejlesztették ki.

248 Harmadszor a megtámadott határozat (382) preambulumbekezdéséből azt következik, hogy 2001. december 14-én az Arrow és a Tiefenbacher találkozót tartottak. Az e találkozóra vonatkozó, a felperesek által a Törvényszékhez benyújtott jegyzetek szerint a Tiefenbacher úgy ítélte meg, hogy a

„Cipla I”-eljárás szerint gyártott citalopram sérthette volna a kristályosításra vonatkozó szabadalmat, ha azt megadják az Egyesült Királyságban, noha a Cipla szerint eljárása megfelelt az eredeti szabadalomban hivatkozott eljárások egyikének. Az említett jegyzetekben az is szerepel, hogy az Arrow védelmi stratégiát kívánt előkészíteni a Lundbeck által az illetékes bíróságok előtt annak érdekében benyújtani kívánt intézkedés iránti kérelmekkel szemben, hogy kifogásolja az Arrow piacra lépését az Egyesült Királyságban. Ezenfelül az az elektronikus levél, amely révén e jegyzeteket elküldték, megemlíti, hogy az Arrow egy munkatársa megvizsgálta a „Cipla I”- és a „Matrix I”-eljárást, és azt állapította meg, hogy ezek láthatóan nem sértik a kristályosításra vonatkozó szabadalmat.

249 Negyedszer a megtámadott határozat (383) preambulumbekezdése szerint 2001. december 21-én az Arrow megvásárolta a Tiefenbachertől azt a forgalomba hozatal iránti kérelmet, amelyet az korábban az Egyesült Királyság illetékes hatóságaihoz nyújtott be. E kérelemnek, amely a 2001/18 irányelv 18. cikkében hivatkozott kölcsönös elismerési eljárás szerint a Tiefenbacher által azt megelőzően Hollandiában kapott forgalombahozatali engedélyen alapult, 2002. júliusban adtak helyt, azt követően, hogy elutasították a Lundbeck által Hollandiában az utóbbi forgalombahozatali engedéllyel szemben benyújtott keresetet. E tekintetben meg kell jegyezni, ahogy azt a Bizottság is kiemelte a megtámadott határozat (882) preambulumbekezdésében, hogy a potenciális verseny a forgalombahozatali engedély megadása előtt kezdődik (fenti 92–94. pont), valamint hogy ezt az engedélyt mindenféleképpen megadták az Arrow UK megállapodás időtartama alatt.

250 Ötödször a megtámadott határozat (387) preambulumbekezdésében a Bizottság rámutatott arra, hogy egy, az Arrow részére 2002. január 15-én elküldött elektronikus levélben a Cipla úgy nyilatkozott, hogy kész támogatni az Arrow-t a Lundbeck ellen folytatott esetleges perben, noha az eljárására vonatkozó szükséges információkat közvetlenül az illetékes hatóságok részére kívánta átadni, nem pedig először az Arrow-nak vagy a Tiefenbachernek. Ily módon a megtámadott határozat (385) preambulumbekezdésében említett 2002. január 11-i elektronikus levél szerint nem számít, hogy a Cipla nem kívánt további információkat szolgáltatni az eljárását illetően.

251 Hatodszor a megtámadott határozat (389) preambulumbekezdéséből az következik, hogy a felperesek által előző napon részére küldött figyelmeztetésre válaszolva az Arrow a 2002. január 22-i elektronikus levélben arról tájékoztatta őket, hogy nem áll szándékában megsérteni új szabadalmaikat.

252 Hetedszer a megtámadott határozat (390), (880) és (887) preambulumbekezdésében hivatkozott, a citalopram gyógyszerhatóanyag egy másik gyártójához intézett 2002. január 23-i elektronikus levélben az Arrow egyik leányvállalata, a Resolution Chemicals azt állította, hogy „a [következő] héten [forgalomba hozza termékét] az Egyesült Királyságban”. Ebben az elektronikus levélben a Resolution Chemicals továbbá kifejezte érdeklődését e szállító (mint második gyógyszerhatóanyag-szállító) hatóanyaga iránt.

253 Nyolcadszor emlékeztetni kell arra, hogy a hetedik Arrow UK preambulumbekezdésben az Arrow nem ismerte el, hogy megsértette a Lundbeck új szabadalmait, hanem pusztán azt jegyezte meg, hogy nem tudja megdönthetetlen bizonyítékokkal cáfolni ezt a vádat.

254 Kilencedszer többek között a megtámadott határozat (157), (627), (669) és (745) preambulumbekezdéséből, valamint 322. lábjegyzetéből az következik, hogy más generikus vállalkozásoknak és a Lundbecknek magának is kétségei voltak a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvényességét illetően. Az utóbbi konkrétan úgy vélte, hogy 50 és 60% közé tehető annak valószínűsége, hogy e szabadalmat érvénytelenné nyilvánítják. Vitathatatlan, hogy az e becslésre vonatkozó bizonyítékok a vitatott megállapodások megkötését követő időszakból származnak. A felperesek ugyanakkor nem szolgáltattak semmilyen olyan bizonyítékot, amely alapján meg lehetne magyarázni, hogy korábban mennyiben lett volna más e kérdés értékelése. Egyébként figyelembe kell venni a fenti 122. pontban az eljárási szabadalmak érvénytelenné nyilvánításával kapcsolatban

ismertetett megfontolásokat is. Ha ugyanis a kristályosításra vonatkozó szabadalmat érvénytelenné nyilvánították volna, akkor annak az Arrow általi esetleges megsértése nem járt volna semmilyen következménnyel.

255 E bizonyítékok elegendők ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy az Arrow UK megállapodás megkötésének időpontjában az Arrow a potenciális versenyviszonyban állt a Lundbeckkel, mivel valós és konkrét lehetőségei voltak a piacra lépésre a Ciplának a „Cipla I”-eljárás révén előállított citalopramjával.

256 Annak lehetőségét illetően, hogy az Arrow gyógyszerhatóanyag-gyártót cserél, és áttér a Matrixnak a „Matrix I”-eljárás révén előállított gyógyszerhatóanyagára, amelyet a Tiefenbacher szállíthatott volna neki, meg kell jegyezni, hogy a 2001. december 14-i találkozóról készített jegyzeteket kísérő elektronikus levél (lásd a fenti 248. pontot) szerint az Arrow úgy ítélte meg, hogy a Matrix által e gyógyszerhatóanyag-előállítás érdekében használt eljárás valószínűleg nem sérti a kristályosításra vonatkozó szabadalmat. E jegyzetek utalnak annak lehetőségére is, hogy az Arrow áttér a Matrix gyógyszerhatóanyagára, azt feltételezve ugyanakkor, hogy abban a szakaszban, amelyben ekkor volt, nem lehet elvégezni egy ilyen változtatást. E tekintetben meg kell jegyezni, ahogy arra a Bizottság is megalapozottan mutatott rá a megtámadott határozat (885), (886), (889), (895) preambulumbekezdésében és 1636. lábjegyzetében, hogy az Arrow Tiefenbacherrel kötött megállapodása lehetővé tette ezt a váltást, így az a tény, hogy e lehetőség kevésbé előnyös megoldás lehetett az Arrow számára, mint az, amely szerint megállapodást köt a Lundbeckkel, nem gátolja meg, hogy úgy tekintsük, hogy valós és konkrét lehetőséggel rendelkezett a piacra lépésre az e gyógyszerhatóanyagból előállított citaloprammal.

257 A felperesek „Matrix II”-eljárásra és a „Cipla II”-eljárásra vonatkozó érveit illetően vissza kell utalni a fenti 198–200. pontra.

258 A felperesek fenti 240. pontban hivatkozott Paroxetine-ítéletre vonatkozó érvét illetően emlékeztetni kell arra, hogy a valamely tagállam nemzeti jogának értelmezésére vonatkozó kérdés ténykérdés (lásd ebben az értelemben analógia útján: 2011. december 21-i A2A kontra Bizottság ítélet, C-318/09 P, EU:C:2011:856, 125. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2014. július 16-i Zweckverband Tierkörperbeseitigung kontra Bizottság ítélet, T-309/12, EU:T:2014:676, 222. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), amelynek tekintetében a Törvényszék főszabály szerint teljes körű felülvizsgálatot köteles gyakorolni (fenti 113. pont).

259 A fenti 240. pontban hivatkozott Paroxetine-ítélet alapjául szolgáló ügyben az érintett bíróság az ideiglenes intézkedések meghozatalát az angol jogban szabályozó elveket alkalmazta, és úgy ítélte meg, hogy az érdekes mérlegelése az originális gyártó mellett szól, figyelemmel az ügy sajátos körülményeire, és különösen arra, hogy a szóban forgó generikus vállalkozás nem „hárította el az akadályokat” oly módon, hogy tájékoztatta volna az említett gyártót azon határozott szándékáról, hogy forgalomba hozza generikus termékét a piacon, holott e piacra lépésre négy éven át készült, és annak ellenére, hogy tudta, hogy az originális gyártó olyan szabadalmakkal rendelkezik, amelyek lehetővé teszik számára, hogy vele szemben bitorlási keresetet indítson.

260 Mindazonáltal, anélkül hogy dönteni kellene a fenti 240. pontban hivatkozott Paroxetine-ítélet pontos értelmezéséről és tartalmáról, rá kell mutatni, hogy több eltérés van a jelen ügy és az említett ítélet alapjául szolgáló ügy között.

261 Egyrészt ugyanis a megtámadott határozat (374) preambulumbekezdéséből az következik, hogy a felperesek és az Arrow már 2000. december 15-én kapcsolatba léptek egymással annak érdekében, hogy megvitassák a generikus citalopram kérdését. Ezenkívül a megtámadott határozat (389) preambulumbekezdésében a Bizottság megállapította, hogy 2002 januárjában az Arrow megerősítette a felpereseknek, hogy piacra lépésre készül az Egyesült Királyságban.

262 Másrészt, míg a fenti 240. pontban hivatkozott Paroxetine-ítélet alapjául szolgáló ügyben az érintett generikus vállalkozás által esetlegesen megsértett szabadalom már fennállt azon teljes időszak során, amelynek folyamán a generikus vállalkozás a piacra lépésre készült, addig a jelen ügyben a kristályosításra vonatkozó szabadalmi bejelentést az Egyesült Királyságban a Lundbeck csak 2001. március 12-én nyújtotta be, és azt csak 2001. július 4-én tették közzé, magát a szabadalmat pedig a UK Patents Act 25. cikke értelmében véglegesen csak 2002. január 30-án adták meg, vagyis az Arrow UK megállapodás megkötését követően.

263 Egyebekben a felperesek az európai szabadalmi oltalmi rendszer tökéletlenségén és az abból eredő kockázatok aszimmetriáján kívül nem adtak semmilyen magyarázatot azon okokat illetően, amelyek miatt az általuk alkotott vállalkozás, amely tapasztalt és ügyvédi szaktanácsadást igénybe vevő vállalat, inkább olyan visszterhes szerződést kötött, mint az Arrow UK megállapodás, amely pusztán annak elérését tette lehetővé számára, hogy az Arrow elhalassza a piacra lépést az Egyesült Királyságban. Ha ugyanis a fenti 240. pontban hivatkozott Paroxetine-ítéletre vonatkozó értelmezésük helyes lenne, ahogy azon meggyőződésük is, hogy szabadalmaik segítségével meg tudják akadályozni a generikus gyógyszerek piacra lépését, akkor kétségkívül ideiglenes intézkedéseket hoztak volna az Egyesült Királyságban az Arrow-val szemben, amikor az megpróbál e piacra lépni generikus gyógyszereivel, ezáltal lehetővé téve számukra, hogy a kedvező érdemi ítéletre várva megakadályozzák az említett piacra lépést.

264 Amennyiben a felperesek lényegileg a saját kockázataik és az Arrow kockázatai közötti aszimmetriára hivatkoznak, rá kell mutatni arra, hogy egy ilyen érv önmagában nem alkalmas azon megállapítás megkérdőjelezésére, amely szerint az Arrow-t fenyegetésnek tekintették a citalopram piacán az Arrow UK megállapodás megkötésének időpontjában.

265 A felperesek arra vonatkozó érveit illetően, amelyek szerint nem potenciális versenytársnak tekintették az Arrow-t, hanem olyan vállalkozásnak, amely megsértheti szabadalmaikat, meg kell jegyezni, hogy maga az a tény, hogy megállapodást kötöttek az Arrow-val, arra utaló igen jelentős valószínűsítő körülmény, hogy azt potenciális versenytársnak tekintették (lásd a fenti 181. pontot). Ezenkívül, emlékeztetni kell arra, hogy az Arrow nem osztotta a Lundbeck azzal kapcsolatos meggyőződését, hogy az utóbbi szabadalmait megsértették (lásd a hetedik Arrow UK preambulumbekezdést és a fenti 35. pontot), továbbá azt az Arrow UK megállapodás megkötésének időpontjában egyetlen bíróság sem erősítette meg.

266 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el mérlegelési hibát, amikor a megtámadott határozatban úgy tekintette, hogy az Arrow a Lundbeck potenciális versenytársa volt az Egyesült Királyságban.

2. A dániai helyzetről

267 Másodsorban a dániai potenciális versenyt illetően először is el kell utasítani a felperesek arra vonatkozó érvét, hogy az Arrow nem a dán Arrow-megállapodás lejártakor, 2003. áprilisban lépett be a piacra, hanem csak 2005-ben. E tekintetben mindenekelőtt arra kell rámutatni, hogy utólagos bizonyítékról van szó, valamint hogy a tényleges versenyre, nem pedig a potenciális versenyre vonatkozik. Egyébként fontos megjegyezni, hogy az e megállapodás lejártát követő helyzet nem volt összehasonlítható az azt megelőző helyzettel, ugyanis az e piacon érvényesülő feltételek az eltelt idő során változtak.

268 Másodszor azzal kapcsolatban, hogy a felperesek több intézkedés elrendelését is elérték Dániában, rá kell mutatni arra, hogy ezek későbbiek, mint a dán Arrow-megállapodás megkötésének időpontja, így a Bizottság nem volt köteles azokra támaszkodni annak értékelése céljából, hogy az Arrow piacralépési lehetőségei valósak és konkrétak voltak-e ezen megállapodás megkötésének időpontjában. Feltételezve,

hogy ezen intézkedéseket figyelembe lehet venni, ugyanennek kellene vonatkoznia a fellebbezések alapján hozott határozatokra, amelyek több első fokon hozott intézkedést visszavontak, ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozat (185) preambulumbekezdésében megjegyezte.

269 Harmadszor, noha igaz, hogy a dán Arrow-megállapodás megkötésekor az Arrow tudta, hogy a „Cipla I”-eljárás valószínűleg bitorlással jár, mindazonáltal egyrészt megpróbálhatta volna elérni a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvénytelenné nyilvánítását, másrészt pedig megpróbálhatta volna beszerezni először a Matrixnak a „Matrix I”-eljárás révén gyártott citalopramját, majd a „Cipla II”- és a „Matrix II”-eljárás alapján gyártott citalopramot, vagy akár a Ranbaxy citalopramját (lásd a fenti 198–201. és 256. pontat). E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az Arrow még azt követően is tett a forgalombahozatali engedély észszerű időn belül történő beszerzésére irányuló lépéseket, hogy a Lundbeck megkapta a kristályosításra vonatkozó szabadalmat Dániában, annak érdekében, hogy értékesíteni tudja a dán piacon a Tiefenbacher által szállított, a Cipla vagy a Matrix gyógyszerhatóanyagából előállított generikus citalopramot (lásd a megtámadott határozat (450), (454), (967) és (968) preambulumbekezdését, valamint a dán Arrow-megállapodás harmadik preambulumbekezdését).

270 Ebből következik, hogy a Bizottság megalapozottan tekintette úgy, hogy az Arrow a Lundbeck potenciális versenytársa volt Dániában is.

271 Következésképpen a hetedik részt el kell utasítani.

J – *A nyolcadik, arra alapított részről, hogy nem állt fenn potenciális verseny a Lundbeck és Alpharma között a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában*

272 A felperesek előadják, hogy az Alpharma-megállapodás megkötésének idején az Alpharma nem volt velük potenciális versenyhelyzetben.

273 Először ugyanis, az Alpharma nem fért hozzá semmilyen, a szabadalmaikat nem sértő citalopramhoz, mivel köteles volt a Tiefenbachertől beszerezni termékeit. Márpedig az utóbbi az Alpharma részére a „Cipla I”-eljárás alapján előállított generikus citalopramot szállított, amely egyértelműen bitorló jellegű volt, és csak más bitorló jellegű termékeket tudott volna neki szállítani, amelyeket a „Matrix I”-, vagy később a „Cipla II”- és a „Matrix II”-eljárás révén állítottak elő. Egyébként az Alpharmának a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvényességével kapcsolatos kétségei nem jelentik azt, hogy potenciális versenytárs volt, figyelemmel többek között arra, hogy e kétségek szubjektív értékeléseken alapultak.

274 Másodszor a felperesek megjegyzik, hogy az Alpharma csak nyolc EGT-országra rendelkezett forgalombahozatali engedéllyel, amelyek közül az Egyesült Királyságra vonatkozót csak 2002. júliusban adták meg.

275 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

276 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozat (1035) preambulumbekezdésében a Bizottság rámutatott, hogy az Alpharma szóban forgó ügyért felelős vezérigazgatójának 2002. február 19-i elektronikus levele szerint az Alpharma-megállapodás megkötése helyett az Alpharma-csoport piacra léphetett volna már megkapott vagy megrendelt citalopramtablettáival, amelyeket a „Cipla I” -eljárás alapján állítottak elő, és hivatkozhatott volna a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvénytelenségére, amelyet az ezen időszakban az Alpharma-csoport és a Lundbeck rendelkezésére álló információk szerint az említett eljárás bitorolt.

277 Elsősorban meg kell jegyezni, hogy az, hogy az Alpharma egyáltalán nem zárta ki, hogy piacra lép a már megkapott vagy megrendelt tablettákkal, ugyanezen vezérigazgatónak a megtámadott határozat (516) preambulumbekezdésében hivatkozott 2002. február 14-i belső elektronikus leveléből is következik. Ezen elektronikus levél szerzője ugyanis kifejtette egyik kollégájának, hogy ekkoriban az Alpharma, ahogy azt a „we are riding two horses” (egyszerre két lovat ülünk meg) kifejezés is mutatja, kettős stratégiát követett – ami egyrészt azt jelentette, hogy előkészítették a citalopram forgalmazását az EGT több országában, másrészt pedig, hogy tárgyalásokat folytattak a Lundbeckkel –, valamint hogy a következő héten valószínűleg döntést kell majd hozni. Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy a lehető legjobb döntés meghozatala érdekében be kell szereznie a helyzet jogi leírását az említett országokban, valamint azon kockázatok ismertetését, amelyeknek az Alpharma ki van téve.

278 A 2002. február 14-i és 19-i elektronikus levelekből tehát az következik, hogy az Alpharma, azon kockázatok tudatában, amelyekkel a piacra lépés járhatott, nem hagyott volna fel terveivel, ha nem tudott volna kellően előnyös megállapodást kötni a Lundbeckkel. Mivel belső elektronikus levelekről van szó, nem hihető, hogy az ott megfogalmazott álláspontok célja a Lundbeckkel szembeni „blöff” volt. Emellett a Lundbeck tapasztalt vállalkozás volt, amely hosszú ideje figyelemmel kísérte az Alpharma lépéseit, ahogy azt többek között a megtámadott határozat (477) és (496) preambulumbekezdésében hivatkozott levelek is alátámasztják. E levelek többek között a Lundbeck használati mintájára, valamint a kristályosításra vonatkozó szabadalomra utaltak, így nem lehet úgy tekinteni, hogy az említett elektronikus levelek az e szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos kockázatok ismerete nélkül megfogalmazott álláspontokat tartalmaztak.

279 Egyébként a kristályosításra vonatkozó szabadalom esetleges érvénytelenségét illetően emlékeztetni kell a fenti 122. és 254. pontban megfogalmazott megfontolásokra.

280 A fent említett elektronikus levelekben szereplő nyilatkozatokat az Alpharma által addig a piacra lépésének előkészítése érdekében tett lépések fényében kell értelmezni.

281 E tekintetben többek között a megtámadott határozat (476), (486), (490), (516) és (1017) preambulumbekezdéséből az következik, hogy az Alpharma-megállapodás megkötésének időpontjában az Alpharma:

– már megkötött a Tiefenbacherrel egy 2001. június 25-én kelt szerződést a Cipla vagy a Matrix gyógyszerhatóanyagából előállított generikus citalopram szállításáról;

– e szerződés és egy ugyanazon felek között 2000. július 31-én létrejött előző szerződés alapján forgalombahozatali engedélyt kaphatott Hollandiában, azon forgalombahozatali engedély alapján, amelyet a Tiefenbacher 2001. augusztus 31-én kapott e tagállam hatóságaitól, és a 2001/83 irányelv által előírt kölcsönös elismerési eljárás alapján forgalombahozatali engedélyeket kaphatott az EGT más országaiban;

– már 9,4 millió citalopramtablettával rendelkezett és további 16 milliót megrendelt;

– forgalombahozatali engedélyeket kapott Hollandiában, Finnországban, Dániában és Svédországban, 2002. január 9-én pedig biztosították arról, hogy a nagyon közeli jövőben forgalombahozatali engedélyt kap az Egyesült Királyságban;

– már közzétette citalopramja árlistáját az Egyesült Királyságban.

282 Másodsorban a Bizottság által a megtámadott határozat (1035) preambulumbekezdésében említettekhez hasonlóan meg kell jegyezni, hogy a 2002. február 19-i elektronikus levél szerint az Alpharma-megállapodás megkötése helyett az Alpharma el is halaszthatta volna piacra lépését ugyanazon év tavaszáig vagy nyaráig, áttérve a Matrix citalopramjára, amelyet a kristályosításra vonatkozó szabadalom szempontjából problémamentesnek tekintettek.

283 Az vitathatatlanul igaz, hogy a 2002. február 19-i elektronikus levél szerint a Matrix citalopramjára való áttérés komoly kényelmetlenségekkel járt. Ugyanakkor meg kell jegyezni először is azt, hogy a Tiefenbacher és az Alpharma között kötött szerződés lehetővé tette az utóbbi számára, hogy megszerezze mind a Cipla, mind a Matrix citalopramját (lásd a megtámadott határozat (480) preambulumbekezdését).

284 Másodszor, bár a 2002. február 19-i elektronikus levél kiemeli, hogy a Matrix gyógyszerhatóanyagára való áttérés a piacra lépés elhalasztásával járt volna, ami csökkentette volna a várt nyereséget, e hátrányt mérlegelni kell az azáltal jelentett előnyhöz képest, hogy mérséklik a kristályosításra vonatkozó szabadalom bitorlásának kockázatát. Mindenesetre az említett elektronikus levél egyáltalán nem cáfolja, hogy az említett halasztás és következményei ellenére a Matrix gyógyszerhatóanyagára való áttérés gazdaságilag életképes választási lehetőséget jelentett. Egyszerűen olyan tényezőről volt szó, amely pénzügyileg kívánatosabbá tette egy előnyös megállapodás megkötését a Lundbeckkel. Márpedig e kérdés nem releváns annak értékelése szempontjából, hogy fennálltak-e annak valós és konkrét lehetőségei, hogy az Alpharma piacra lép.

285 Harmadszor az a körülmény, hogy egy, az Alpharma-megállapodást megkötését követő időpontban a Matrix módosította az általa a citalopram gyógyszerhatóanyag elállítására használt eljárást, ahogy az kitűnik a megtámadott határozat 155. lábjegyzetéből, nem bizonyítja azt, hogy a korábban rendelkezésre álló eljárás sértette a kristályosításra vonatkozó szabadalmat, hanem csak a Matrix arra irányuló erőfeszítéseiről tanúskodik, hogy utólag elkerülje a bitorlás bármilyen kockázatát. Egyébként e módosításra az említett megállapodás időtartama alatt került sor, így az Alpharma használhatta volna a Matrix új, a „Matrix II”-eljárás alapján előállított gyógyszerhatóanyagát, ha nem részesült volna pénzjuttatásban azért, hogy maradjon kívül a piacon. Mindenesetre, 2002. február 19-én az Alpharma-csoport úgy ítélte meg, hogy a Matrixnak az általa abban az időben használt „Matrix I” -eljáráson alapuló gyógyszerhatóanyaga lehetővé teheti számára, hogy a kristályosításra vonatkozó szabadalom bitorlása nélkül lépjen be a piacra.

286 Ebből következik, hogy az Alpharma-megállapodás megkötésének idején e vállalkozás valós és konkrét lehetőségekkel rendelkezett a piacra lépésre a „Cipla I”-vagy a „Matrix I”-eljárás alapján előállított generikus citaloprammal. Egyébként, ahogy az a fenti 198. és 200. pontban megvizsgálásra került, e megállapodás időtartama alatt a „Matrix II”- és a „Cipla II”-eljárás alapján előállított generikus citalopram szintén elérhető vált.

287 Azt a megállapítást, amely szerint az Alpharma a felperesek potenciális versenytársa volt, nem kérdőjelezi meg az, hogy a felperesek hivatkoznak az Alpharma egy 2002. február 28-i sajtónyilatkozatára. E nyilatkozattal az Alpharma lényegileg azt jelentette be, hogy a citalopram értékesítéseit elhalasztja legalább a nyári szabadságolási időszak végéig, valamint hogy adott esetben felhagyhat az ezen értékesítésekkel kapcsolatos tervvel, azzal az indokkal, hogy raktárkészlete problémát jelent a felperesek szabadalmai szempontjából. Ehhez hozzátette, hogy másik gyógyszerhatóanyag-gyártót kell keresnie, és be kell szereznie a szükséges engedélyeket.

288 Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, ahogy arra a Bizottság a megtámadott határozat (1055) preambulumbekezdésében rámutatott, hogy e nyilatkozat úgy mutatja be az Alpharma terveinek módosítását, mint egy részéről hozott egyoldalú döntés következményét. A nyilatkozat egyáltalán nem hivatkozik ugyanis az Alpharma-megállapodásra, ami megfelel a megállapodás 3.1 pontjából kitűnő titkos jellegének. Ezenkívül figyelembe kell venni azt, hogy az említett nyilatkozat célja az volt, hogy magyarázatokat szolgáltasson az Alpharma potenciális ügyfeleinek.

289 Ennélfogva e nyilatkozat nem cáfolja a Bizottság azon, többek között a 2002. február 14-i és 19-i elektronikus levelekre, valamint az Alpharma részéről addig teljesített lépésekre alapított állítását, amely szerint az Alpharma-megállapodás megkötésének hiányában e vállalkozás valós és konkrét lehetőséggel rendelkezett a piacra lépésre.

290 Ami a felperesek arra vonatkozó érvét illeti, hogy az Alpharma nem rendelkezett forgalombahozatali engedéllyel az EGT valamennyi országában, elegendő azt megjegyezni, hogy már több forgalombahozatali engedélyre is számíthatott, továbbá hogy valós és konkrét lehetőségei voltak arra, hogy továbbiakat szerez a 2001/83 irányelv 18. cikkében hivatkozott kölcsönös elismerési eljárásban. Ezenkívül a fenti 163. és 171. pontban ismertetett megfontolások alapján az ilyen lehetőségek valóban a potenciális verseny körébe tartoznak.

291 A fentiek összességére figyelemmel a nyolcadik részt el kell utasítani.

K – *A kilencedik, arra alapított jogalapról, hogy a Lundbeck és a Ranbaxy között nem állt fenn potenciális verseny a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában*

292 A felperesek előadják, hogy a Ranbaxy-megállapodás időpontjában a Ranbaxy nem volt velük potenciális versenyhelyzetben.

293 A felperesek először is előadják, hogy bár a Ranbaxy vitathatatlanul tájékoztatta őket a 2002. április 17-én tartott találkozón, hogy szabadalmat nem sértő eljárással rendelkezik, hogy nyolc hónapos időtartamon belül forgalombahozatali engedélyt szándékozik szerezni, és hogy hamarosan szerződést köt egy másik generikus vállalkozással, amely megvásárolhatja a gyógyszerhatóanyagát, és legfeljebb négy hónapon belül piacra léphet az e gyógyszerhatóanyagból előállított generikus citaloprammal, ezzel csak „blöffölt” annak érdekében, hogy meggyőzze őket, hogy a Ranbaxy számára kedvező szerződést kössenek. Az, hogy az utóbbi hasonló értelemben nyilatkozott olyan más generikus vállalkozásoknak is, amelyek a gyógyszerhatóanyagának potenciális vevői voltak, szintén nem bizonyító erejű. Konkrétabban, az Alpharma felé tett nyilatkozata megelőzte a Ranbaxy reakciómodelljének Lundbeck által végzett vizsgálatát, amely lehetővé tette annak megállapítását, hogy a Ranbaxy eljárása sérti a Lundbeck amidra és jódra vonatkozó szabadalmait.

294 Másodszor a felperesek megjegyzik, hogy a Ranbaxynak nem volt valós és konkrét lehetősége arra, hogy forgalombahozatali engedélyt kapjon a Ranbaxy megállapodás időtartama alatt. A közigazgatási eljárás során a Ranbaxy elismert minden, a 2001/83 irányelv 18. cikke szerinti kölcsönös elismerési eljáráshoz kapcsolódó nehézséget.

295 Harmadszor a felperesek hangsúlyozzák, hogy 2002. októberben a Ranbaxy kijelentette, hogy 2002. június után nemcsak Európában, hanem az egész világon sem értékesített citalopramot, ami azt bizonyítja, hogy erre a kizárólag az EGT-re vonatkozó Ranbaxy-megállapodástól függetlenül nem volt képes.

296 Negyedszer a felperesek megjegyzik, hogy a Ranbaxy a rá vonatkozó megállapodás lejártát követően licenciát kért tőlük a jódra vonatkozó szabadalom vonatkozásában, ahelyett hogy egyszerűen saját eljárását alkalmazta volna, ami megerősíti, hogy az sértette az említett szabadalmat.

297 Ötödször a megtámadott határozat semmilyen bizonyítékot nem tartalmaz arra a tényre nézve, hogy a felpereseknek vagy a Ranbaxynak kétségei lettek volna az amidra vonatkozó szabadalom és a jódra vonatkozó szabadalom érvényességét illetően, mivel az említett nyilatkozatok csak a kristályosításra vonatkozó szabadalmat érintik.

298 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

299 Elsősorban a felpereseknek a Ranbaxy állítólagos blöffjére vonatkozó érveit illetően emlékeztetni kell arra – ahogy azt a Bizottság is kiemelte többek között a megtámadott határozat (1095) és (1096) preambulumbekezdésében –, hogy a közöttük és a Ranbaxy között 2002. április 17-én tartott találkozó jegyzőkönyvéből az következik, hogy ezen alkalommal a Ranbaxy az alábbiakat adta elő:

– olyan eljárást alkalmaz, amely nem sérti a Lundbeck szabadalmait;

– a Lundbeck tudomással bír ezen eljárásról;

– szándékában áll forgalombahozatali engedélyeket kérni az Egyesült Királyságra és Németországra vonatkozóan, ahol saját leányvállalatai vannak, és arra számít, hogy ezeket a forgalombahozatali engedélyeket nyolc hónapon belül megkapja;

– várható, hogy hamarosan megállapodást köt egy általa meg nem jelölt másik generikus vállalkozással (ez a Lundbeck szerint vagy a Tiefenbacher volt, vagy a Merck-csoport egy társasága), amelynek révén várakozásai szerint képes lesz gyógyszerhatóanyagát három-négy hónapos időtartamon belül piacra juttatni Észak-Európában;

– világméretű gyártási kapacitása évi 4,5 tonna gyógyszerhatóanyag;

– kész megállapodást kötni a Lundbeckkel.

300 Ehhez hasonlóan rá kell mutatni arra, hogy e jegyzőkönyv szerint a Lundbeck tudta, hogy egy ilyen megállapodás költséges és nehéz lehet, különösen versenyjogi szempontból (lásd a megtámadott határozat (188) és (1095) preambulumbekezdését).

301 Ugyanakkor a Lundbeck úgy döntött, hogy megköti a Ranbaxy-megállapodást, ami azt bizonyítja, hogy komolyan vette az e vállalkozás által jelentett fenyegetést.

302 Ebben az összefüggésben rá kell mutatni, hogy az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően (lásd a fenti 101. és 104. pontot), a Lundbeck Ranbaxyról kialakított felfogása figyelembe vehető elem, noha önmagában nem elegendő a potenciális verseny fennállásának bizonyításához.

303 Azzal a lehetőséggel kapcsolatban, hogy a felperesek felfogására hathatott a Ranbaxy „blöffje”, mindenekelőtt arra kell rámutatni, hogy a felperesek olyan tapasztalt vállalkozást alkottak, amely hosszú ideje követte a generikus vállalkozások citaloprammal kapcsolatos lépéseit (lásd különösen a megtámadott határozat (172)–(183) preambulumbekezdését).

304 Konkrétan a Ranbaxyt illetően a felperesek e vállalkozást különös figyelemmel kísérték, mivel 2001. január és július között sűrű kapcsolatban álltak, azzal a deklarált céllal, hogy felderítsék a Ranbaxy citalopramja felhasználásának lehetőségét, holott valójában halogató stratégiáról volt szó a részükről (lásd a megtámadott határozat (549)–(552) preambulumbekezdését). Ezenfelül 2002. májusban a felperesek megtudták, hogy a Ranbaxy két szabadalmi bejelentést nyújtott be Indiában, és miután elemezték a Ranbaxy reakciómodelljeit, úgy ítélték meg, hogy e bejelentések ütközhetnek az amidra vonatkozó szabadalommal és a jódra vonatkozó szabadalommal (lásd a megtámadott határozat (560)–(564) preambulumbekezdését).

305 A felperesek még a Ranbaxy-megállapodás aláírását követően sem kifogásolták soha azt, hogy csel áldozatai lettek, ellenben, ahogy az a megtámadott határozat (206) preambulumbekezdéséből kitűnik, örömmel vették, hogy 2002. decemberben elérték a generikus citalopram 2002. első negyedévre tervezett forgalomba hozatalának elhalasztását, ami pozitív feltételeket teremtett új gyógyszerük, a Cipralex értékesítéseinek alakulására (lásd a fenti 22. pontot). Még meg is akarták hosszabbítani ezt a

megállapodást 2003. december 31-ig, egy 2003. február 19-én aláírt kiegészítés révén. Márpedig minden erre vonatkozó bizonyíték hiányában nem hihető, hogy a Ranbaxy két alkalommal, ilyen hosszú időn át be tudta csapni a Lundbecket.

306 Egyébként, ahogy az többek között a megtámadott határozat (1105) preambulumbekezdéséből is következik, a Ranbaxy-megállapodás megkötése előtt és után e vállalkozás harmadik személyeknek azt állította, hogy eljárásai nem sértik a Lundbeck új szabadalmait. Konkrétan a megtámadott határozat (554), (557) és (1093) preambulumbekezdésében a Bizottság megállapította, hogy a Ranbaxy kapcsolatba lépett az Arrow-val, először 2002 januárjában, majd áprilisában, és ezek az utóbbi részére 500–1 000 kg gyógyszerhatóanyag értékesítésére vonatkozó konkrét ajánlat megtételével zárultak. Márpedig nem hihető, hogy a Ranbaxy szándékosan hamis információkat szolgáltatott potenciális ügyfeleinek, annak érdekében, hogy meggyőzze őket saját gyógyszerhatóanyaga megvásárlásáról. Az ilyen magatartás eredményeként ugyanis az említett ügyfelek által indított kártérítési perekkel szembesült volna. Ezenfelül az egyik ügyfél megkapta a Ranbaxytól az annak alátámasztásához szükséges teljes dokumentációt, hogy eljárásai nem voltak jogsértők.

307 Azt, hogy a Ranbaxy nem „blöffölt” a felperesek felé, egyéb, a Bizottság által a megtámadott határozatban kiemelt bizonyítékok is alátámasztják.

308 Ily módon először is arra kell emlékeztetni, amint arra a Bizottság is rámutatott a megtámadott határozat (1091) preambulumbekezdésében, hogy a Ranbaxy már 2001. januárban megkezdte egy, a citalopram előállítását szolgáló eljárás kifejlesztését. A megtámadott határozat (552) és (1091) preambulumbekezdésében hivatkozott dokumentumból az következik, hogy amikor 2001. júliusban a Lundbeck azt közölte a Ranbaxyval, hogy nem kívánja megvásárolni az utóbbi által neki felkínált 400 kg gyógyszerhatóanyagot, a Ranbaxy azért volt rendkívül csalódott, mert a teljes megelőző időszak folyamán, amelynek során a Lundbeck elhitette vele, hogy érdeklődik a gyógyszerhatóanyaga iránt, szándékosan lemondott az egyéb kínálkozó lehetőségekről.

309 Másodszor a megtámadott határozat (566) és (1092) preambulumbekezdésében a Bizottság mindenekelőtt azt állapította meg, hogy a Ranbaxy 2001. decemberben a gyógyszerhatóanyagára vonatkozó technikai adatokat szolgáltatott egy potenciális olaszországi ügyfélnek, amit 2002 első félévében 16 kg gyógyszerhatóanyag elküldése követett. Ezután 2002. januárban egy potenciális franciaországi ügyfél szintén megkapta a technikai adatokat. Ezt követően, 2002-ben, a Ranbaxy kis mennyiségű gyógyszerhatóanyagot küldött egy potenciális svédországi ügyfélnek.

310 Harmadszor meg kell jegyezni, amint azt a Bizottság is kiemelte a megtámadott határozat (584) preambulumbekezdésében, hogy 2002. júliusban a Ranbaxy kis mennyiségben értékesítette gyógyszerhatóanyagát azon olasz ügyfél részére, amellyel már néhány hónappal korábban kapcsolatba került. Márpedig, ha a Ranbaxy el tudott adni kis mennyiségű gyógyszerhatóanyagot közvetlenül a Ranbaxy-megállapodás megkötését követően, akkor meg kell állapítani, hogy legalábbis valós és konkrét lehetőségei voltak erre azt megelőzően.

311 Végül meg kell jegyezni, hogy a Ranbaxy még reakciómodelljeinek a felperesek által végzett vizsgálatát követően is úgy döntött, hogy benyújtja DMF-jét az Egyesült Királyság illetékes hatóságaihoz, majd pedig forgalombahozatali engedélyt kért. Márpedig e lépéseket nem vállalta volna, ha az említett vizsgálatot követően azt állapították volna meg, hogy a Ranbaxy által gyógyszerhatóanyaga előállítása céljából alkalmazott eljárás sérti az amidra vonatkozó szabadalmat, illetve a jódra vonatkozó szabadalmat.

312 Másodsorban a felpereseknek a forgalombahozatali engedély megszerzéséhez szükséges időtartamra vonatkozó érve kapcsán emlékeztetni kell a fenti 171., 177. és 178. pontokban kifejtett megfontolásokra, valamint a Ranbaxy által a 2002. április 17-i találkozón közölt időtartamokat érintő bizonyítékokra (lásd a fenti 299. pont harmadik és negyedik francia bekezdését).

313 Mivel ugyanis egyrészt a Ranbaxyhoz hasonló generikus vállalkozás által a generikus citaloprammal való piacra lépés előkészítése érdekében tett lépések – beleértve a forgalombahozatali engedélyek megszerzéséhez szükséges eljárást is – relevánsak a potenciális verseny értékelése szempontjából, másrészt pedig e lépéseket a Lundbeck komolyan vette, ezért nem számít, hogy az e forgalombahozatali engedélyek megadásához szükséges eljárások véget érhettek-e a Ranbaxy által tervezett határidőkön belül, vagy csak később.

314 Rá kell mutatni arra, hogy bár a forgalombahozatali engedély megszerzését célzó eljárás befejeződése elengedhetetlen ahhoz, hogy tényleges verseny állhasson fenn, az oda vezető út, amennyiben azon a piacra lépését komolyan előkészítő vállalkozás hosszú ideje elindult, a potenciális verseny körébe tartozik, még akkor is, ha valójában hosszabb időszakot vesz igénybe, mint amelyet az érintettek elképzeltek.

315 E tekintetben, még ha fel is tételezzük, hogy a Ranbaxy alábecsülte a forgalombahozatali engedély megszerzéséhez szükséges időtartam hosszát, először is meg kell jegyezni, hogy a Lundbeck ennek ellenére érezte a versenynyomást, olyan mértékben, hogy úgy gondolta, hogy érdekében áll fizetni a Ranbaxynak annak érdekében, hogy korlátozza, vagy akár kizárja annak piacra lépését a Ranbaxy-megállapodás időtartama alatt.

316 Másodszor, e kifizetés eredményeként a Ranbaxynak szükségképpen kevésbé volt sürgős, hogy a lehető leginkább meggyorsítsa a forgalombahozatali engedély kiadását célzó eljárást, mivel a Ranbaxy-megállapodás megkötésével méretéhez képest jelentős nyereségre tett szert e korlátozás, illetve kizárás ellenértékeként. Az, hogy az anyag „átformázása” miatt a forgalomba hozatal iránti kérelmét 2002. augusztusban nyújtotta be, noha a Bizottságnak a megtámadott határozat 1887. lábjegyzetében szereplő megállapításai szerint a releváns tesztek valamennyi eredményét júniusban megküldték Indiából, azt támasztja alá, hogy a Lundbeckkel kötött megállapodás aláírását követően nem sietett különösebben a forgalombahozatali engedély megszerzésével.

317 Mindenesetre rá kell mutatni először arra, hogy a 2001/83 irányelv 17. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy egy gyógyszer forgalombahozatali engedélyezésével kapcsolatos eljárás az érvényes kérelem benyújtását követően 210 napon belül befejeződjön. Ily módon, amennyiben a Ranbaxy valamennyi szükséges pontosítást tartalmazó kérelmet nyújtott volna be, az illetékes hatóságoknak azt rövidebb idő alatt kellett volna elbírálniuk, mint a 2002. április 17-i találkozó jegyzőkönyvében említett nyolc hónapos időtartam.

318 Vitathatatlan, hogy a 2001/83 irányelv 17. cikkének (1) bekezdésében előírt 210 napos határidőt felfüggesztik, amennyiben az illetékes hatóság úgy ítéli meg, hogy a kérelem nem érvényes, és felhívja az érintett vállalkozást, hogy szolgáltasson további információkat.

319 Ugyanakkor a 2002. április 17-i találkozó jegyzőkönyvének szerkesztése során a Lundbeck nem rögzített arra vonatkozó megjegyzést, hogy Ranbaxy által tervezett nyolc hónapos határidő nem reális, hanem csak azt jegyezte meg, hogy a megállapodás 10–20 millió USD, vagy azt meghaladó költséggel járhat (a megtámadott határozat (1095) preambulumbekezdése).

320 Ebből következik, hogy a Ranbaxynak valós és konkrét esélye volt arra, hogy a Ranbaxy megállapodás időtartama alatt forgalombahozatali engedélyt szerezzen, ami a jelen ügy körülményei között elegendő volt ahhoz, hogy versenynyomást gyakoroljon a Lundbeckre.

321 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy a 2002. április 17-i jegyzőkönyv szerint a Ranbaxynak megvolt a lehetősége arra, hogy megvásároljon egy fennálló forgalombahozatali engedélyt, vagy hogy gyógyszerhatóanyagát eladja egy már forgalombahozatali engedéllyel rendelkező generikus vállalkozásnak, azzal, hogy e két lehetőség ugyanakkor azt követelte meg, hogy e forgalombahozatali engedélyeken II. típusú módosítást végezzenek.

322 Meg kell állapítani, ahogy azt a fenti 306. és 309. pontban kiemeltük, hogy a Lundbeckkel kötött megállapodást megelőzően a Ranbaxy által tett több lépés gyógyszerhatóanyagának, nem pedig az abból előállított késztermékeknek az értékesítését célozta. Az, hogy a késztermékek értékesítése nyereségesebbnek bizonyulhatott, nem zárja ki, hogy úgy tekintsük, hogy gyógyszerhatóanyagának értékesítése valós és konkrét lehetőséget jelentett a Ranbaxy számára arra, hogy versenyezzen a Lundbeckkel, ahogy az a 2002. április 17-i találkozó jegyzőkönyvében szerepel.

323 Végül, ahogy a Bizottság a megtámadott határozat 1885. lábjegyzetében kifejtette, a 2002. április 17-i jegyzőkönyvben említett három–négy hónapos határidő megfelel az Egyesült Királyság illetékes hatósága II. típusú módosításokkal kapcsolatos eljárások időtartamára vonatkozó statisztikáinak, amelyeket a Bizottság a Törvényszék elé terjesztett, és amelyekből az tűnik ki, hogy 2001. március és 2002. február között az ilyen eljárások többségét valóban lefolytatták 90 napos időtartamon belül.

324 E tekintetben vitathatatlanul igaz, amint az az említett statisztikák bevezető magyarázataiból is következik, hogy az említett időszakot egy teljes kérelem benyújtása alapján számították ki, anélkül hogy figyelembe vették volna a kiegészítő információkérések miatt bekövetkezett felfüggesztéseket. Ahogy ugyanakkor azt a Bizottság egyértelművé tette a Törvényszék kérdésére adott válaszában, az Egyesült Királyság illetékes hatósága megerősítette, hogy a szóban forgó statisztikák által lefedett időszakban a II. típusú módosításokra irányuló kérelmek 50%-át legfeljebb 90 napos határidőn belül elintézték. Az esetek 40%-ában ugyanis egyáltalán nem került sor kiegészítő információkérésre, 10%-uk esetében pedig az ilyen információkérés megküldése nem nyújtotta meg az eljárást az említett határidőn túl.

325 E statisztikák tehát azt támasztják alá, hogy valós és konkrét lehetőség volt a fennálló forgalombahozatali engedély annak érdekében történő módosítására, hogy az a 2002. április 17-i találkozó jegyzőkönyvében említettnek megfelelő határidőn belül kiterjedjen a Ranbaxy eljárásai szerint előállított citalopramra, mivel a módosítási kérelem a fenti 324. pontban hivatkozott esetek valamelyike alá eshetett.

326 Egyébként meg kell jegyezni, hogy bár az Egyesült Királyság illetékes hatósága által szolgáltatott magyarázatok a Ranbaxy-megállapodás aláírása, sőt, a megtámadott határozat elfogadása utániak, mivel azokat a Törvényszék előtti eljárás céljából rögzítették, mindazonáltal arra a helyzetre vonatkoznak, amely a Ranbaxy-megállapodás megkötése érdekében folytatott tárgyalások idején állt fenn, és pontosításokat tartalmaznak a megtámadott határozatban szereplő elemek értelmezése céljából. Ily módon e magyarázatok a fenti 138–141. pontban meghatározott feltételek mellett figyelembe vehetők.

327 Harmadszor azzal kapcsolatban, hogy a Ranbaxy kijelentette, hogy a Ranbaxy megállapodás időtartama alatt 2002. júniust követően nem értékesített citalopramot sem Európában, sem az egész világon (lásd a megtámadott határozat (577) preambulumbekezdését), rá kell mutatni arra, hogy az EGT-n belül az említett megállapodás megkötésének időpontjában fennálló potenciális verseny értékelése szempontjából nem releváns körülményről van szó. Az ugyanis, hogy Ranbaxy az EGT-n kívül sem végzett eladásokat, legfeljebb azt bizonyítja, hogy e vállalkozás nem volt a Lundbeck tényleges versenytársa az EGT-n kívül, de semmilyen hatással nincs a potenciális versenyviszony fennállására sem az EGT-n belül, sem e területen kívül. Egyébként rá kell mutatni, hogy a Bizottság egyáltalán nem volt köteles megvizsgálni az EGT-n kívüli potenciális versenyt.

328 Negyedszer, ami a felperesek arra vonatkozó érvét illeti, hogy 2004. januárban a Ranbaxy a 2003. március 23-án megadott, jódra vonatkozó szabadalom vonatkozásában licenciát kért tőlük, rá kell mutatni, hogy e körülmény nem jelenti azt, hogy nem rendelkezett valós és konkrét lehetőségekkel arra, hogy e termékekkel 2004 előtt piacra lépjen. A licenciakérést ugyanis több elkülönülő ok indokolhatja, mint például a bármilyen bitorlási kereset elkerülésére irányuló cél. A Ranbaxy úgy ítélhette meg, hogy a felperesek elfogadták, hogy számára csökkentett áron licenciát biztosítanak, ami lehetővé tette volna számára, hogy alacsony költséggel megvédje magát a jódra vonatkozó szabadalom

potenciális megsértésének minden kockázatával szemben. Ennélfogva a felperesek által hivatkozott licenciamegállapodás nem meghatározó azon kérdés tekintetében, hogy a Ranbaxyval potenciális versenytársak voltak-e a Ranbaxy-megállapodás megkötésének időpontjában.

329 Ötödször a felperesekhez hasonlóan rá kell mutatni, hogy a megtámadott határozat láthatóan nem tartalmaz semmilyen utalást az amidra vonatkozó szabadalom és a jódra vonatkozó szabadalom érvényességét érintő kétségekre. Eltekintve ugyanakkor attól, hogy a jódra vonatkozó szabadalmat még nem adták meg a Ranbaxy-megállapodás megkötésének időpontjában, így az nem képezhette bitorlási kereset alapját, meg kell jegyezni, hogy a Lundbeck és a Ranbaxy közötti potenciális verseny megtámadott határozatban szereplő értékelése inkább az azt alátámasztó bizonyítékokon alapul, hogy a Ranbaxy a piacra lépésre készült, mivel úgy ítélte meg, hogy eljárása nem jogsértő, nem pedig annak lehetőségén, hogy a Ranbaxy elérje a Lundbeck bitorolható szabadalmainak érvénytelenné nyilvánítását.

330 A fentiek összességére tekintettel a kilencedik részt, valamint az első jogalap egészét el kell utasítani.

II – *A második, harmadik, negyedik, ötödik és hatodik, lényegileg az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított jogalapról*

331 Mielőtt megvizsgálnánk a felpereseknek a vitatott megállapodások tartalmára, céljára és összefüggéseire vonatkozó érveit, röviden fel kell idézni a Bizottság által a megtámadott határozatban annak érdekében követett megközelítést, hogy a jelen ügyben a vitatott megállapodásokat cél általi versenykorlátozásnak minősítse, valamint a releváns ítélkezési gyakorlatot is.

A – *A cél általi versenykorlátozás fennállására vonatkozó elemzés a megtámadott határozatban*

332 A Bizottság a megtámadott határozatban úgy ítélte meg, hogy a vitatott megállapodások az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének értelmében vett, cél általi versenykorlátozásnak minősülnek, e tekintetben több, az említett megállapodások tartalmára, összefüggéseire és céljára vonatkozó tényezőre támaszkodva (fenti 61–67. pont).

333 Ily módon úgy ítélte meg, hogy annak a gazdasági és jogi összefüggésnek, amelyben a vitatott megállapodásokat megkötötték, fontos elemét jelentette az, hogy a Lundbeck eredeti szabadalmai lejártak a vitatott megállapodások megkötését megelőzően, de az e megállapodások megkötésének időpontjában már több eljárási szabadalmat megkapott – vagy közel állt azok megkapásához –, beleértve a kristályosításra vonatkozó szabadalmat is. A Bizottság ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy egy szabadalom nem biztosít jogot arra, hogy a szabadalom által biztosított jogokon túlmenően korlátozzák a felek üzleti autonómiáját (a megtámadott határozat (638) preambulumbekezdése).

334 Ennélfogva úgy ítélte meg, hogy bár nem minden, szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodás jelent szükségszerűen problémát versenyjogi szempontból, ez a helyzet abban az esetben, ha az ilyen megállapodások az egyik – a másik fél szempontjából legalábbis potenciális versenytársnak tekinthető – felet határozott időre kizárják a piacról, és azokhoz a szabadalom jogosultja részéről értékátruházás kapcsolódik azon generikus vállalkozás részére, amely e szabadalmat megsértheti (a továbbiakban: fordított kifizetés) (a megtámadott határozat (639) és (640) preambulumbekezdése).

335 A megtámadott határozatból az is kitűnik, hogy bár a vitatott megállapodások által előírt korlátozások a Lundbeck szabadalmainak hatálya alá tartoztak, vagyis e megállapodások kizárólag a megállapodások felei által potenciálisan e szabadalmakat sértőnek tekintett generikus citalopram piacra lépését akadályozták meg, nem pedig minden fajta generikus citalopramét, azok mindennek ellenére cél általi versenykorlátozást jelentettek, többek között azért, mert megakadályozták vagy feleslegessé tették a

Lundbeck szabadalmainak a nemzeti bíróságok előtti bármilyen vitatását, noha a Bizottság szerint az ilyen jellegű vitatások a rendes verseny részét jelentik a szabadalmak területén (a megtámadott határozat (603)–(605), (625), (641) és (674) preambulumbekezdése).

336 Másként fogalmazva a Bizottság szerint a vitatott megállapodások az ilyen peres eljárásokkal kapcsolatos bizonytalanságot arra vonatkozó bizonyossággá alakították, hogy a generikus gyógyszerek nem lépnek be a piacra, ami akkor jelenthet cél általi versenykorlátozást, ha az ilyen korlátozások nem a szóban forgó kizárólagos jog érdemének a felek által elvégzett elemzéséből következnek, hanem a fordított kifizetés mértékéből, amely ilyen esetben elhomályosítja ezt az értékelést, és arra ösztönzi a generikus vállalkozást, hogy ne folytassa a piacra lépést célzó erőfeszítéseit (a megtámadott határozat (641) preambulumbekezdése).

337 E megfontolások alapján kell megvizsgálni a felperesek azon érveit, amelyek meg kívánják kérdőjelezni a cél általi versenykorlátozás fennállását a jelen ügyben.

B – *Az alkalmazandó elvek és ítélkezési gyakorlat*

338 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szerint „[a] belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, […] amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:

a) a beszerzési vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése;

b) a termelés, az értékesítés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása vagy ellenőrzése;

c) a piacok vagy a beszerzési források felosztása;

d) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek;

e) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.”

339 E tekintetben az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a vállalkozások közötti egyeztetés bizonyos típusai a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutatnak ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy hatásaik vizsgálata nem szükséges (CB kontra Bizottság ítélet, fenti 78. pont, EU:C:2014:2204, 49. pont; lásd továbbá ebben az értelemben: 1966. június 30-i LTM-ítélet, 56/65, EBHT, EU:C:1966:38, 359. és 360. o.; 2013. március 14-i Allianz Hungária Biztosító és társai ítélet, C-32/11, EBHT, EU:C:2013:160, 34. pont).

340 Ezen ítélkezési gyakorlat azzal a körülménnyel függ össze, hogy a vállalkozások közötti egyeztetés bizonyos formái jellegüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny megfelelő működésére (CB kontra Bizottság ítélet, fenti 78. pont, EU:C:2014:2204, 50. pont; lásd továbbá ebben az értelemben: Allianz Hungária Biztosító és társai ítélet, fenti 339. pont, EU:C:2013:160, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

341 Így általánosan elfogadott, hogy bizonyos összejátszásra irányuló magatartások, úgymint a kartellek révén való horizontális árrögzítéshez vagy az egyes versenytársak piacról való kizárásához vezető magatartások úgy tekinthetők, hogy annyira valószínűen negatív hatásokkal járnak különösen az áruk és szolgáltatások árára, mennyiségére vagy minőségére, hogy úgy tekinthető, hogy az EUMSZ 101. cikk

(1) bekezdésének alkalmazásában szükségtelen bizonyítani a piacra gyakorolt tényleges hatásaikat. A tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy az ilyen magatartások a termelés csökkenésével és az árak növekedésével járnak, és a forrásoknak különösen a fogyasztók hátrányára való kedvezőtlen elosztását eredményezik (lásd: CB kontra Bizottság ítélet, fenti 78. pont, EU:C:2014:2204, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; lásd továbbá ebben az értelemben: 2008. november 20-i Beef Industry Development Society és Barry Brothers ítélet, C-209/07, EBHT, a továbbiakban: BIDS-ítélet, EU:C:2008:643, 33. és 34. pont).

342 Amennyiben azonban a vállalkozások közötti egyeztetés valamely típusának elemzése nem tár fel a verseny tekintetében elegendő károssági fokot, meg kell vizsgálni az egyeztetés hatásait, és az egyeztetés megtiltásához olyan tényezők együttes megléte szükséges, amelyek azt bizonyítják, hogy a verseny működése érezhetően akadályozva vagy korlátozva volt, illetve torzult (Allianz Hungária Biztosító és társai ítélet, fenti 339. pont, EU:C:2013:160, 34. pont; CB kontra Bizottság ítélet, fenti 78. pont, EU:C:2014:2204, 52. pont).

343 Egy megállapodás versenyellenes jellegének megállapítása, és annak értékelése érdekében, hogy az elegendő károssági fokot mutat-e ahhoz, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett, cél általi versenykorlátozásnak kelljen tekinteni, e megállapodás rendelkezéseinek tartalmát és az általa elérni kívánt célkitűzéseket, valamint azt a gazdasági és jogi hátteret kell megvizsgálni, amelybe a megállapodás illeszkedik. Az említett háttér értékelése keretében figyelembe kell venni továbbá az érintett termékek vagy szolgáltatások jellegét, valamint az érintett piac vagy piacok működésének és szerkezetének tényleges feltételeit is (Allianz Hungária Biztosító és társai ítélet, fenti 339. pont, EU:C:2013:160, 36. pont; CB kontra Bizottság ítélet, fenti 78. pont, EU:C:2014:2204, 53. pont).

344 Ezenfelül, noha a felek szándéka nem szükséges elem a vállalkozások közötti megállapodás korlátozó jellegének meghatározásához, a versenyhatóságokat, a nemzeti bíróságokat vagy az uniós bíróságot semmi nem akadályozza abban, hogy tekintetbe vegyék e szándékot (Allianz Hungária Biztosító és társai ítélet, fenti 339. pont, EU:C:2013:160, 37. pont; CB kontra Bizottság ítélet, fenti 78. pont, EU:C:2014:2204, 54. pont).

C – A második, a vitatott megállapodásokban szereplő értékátruházások szerepének értékelésekor elkövetett téves jogalkalmazásra és ténybeli tévedésre, valamint hiányos indokolásra alapított jogalapról

345 A felperesek szerint a határozat tévesen tekinti úgy, hogy az, hogy a vitatott megállapodásokban kifizetéseket írtak elő a Lundbeck részéről, azt jelenti, hogy e megállapodások versenyellenes célúak, mivel e kifizetések azt támasztják alá, hogy az említett egyes megállapodásokban szereplő korlátozások nem feleltek meg a felek releváns szabadalmak erejére és azok megsértésére vonatkozó értékeléseinek (első rész). Ezenkívül a határozat téves annyiban is, amennyiben azt állapítja meg, hogy a vitatott megállapodásokban szereplő korlátozások csökkentették vagy megszüntették a generikus vállalkozások arra való ösztönzését, hogy független jelleggel folytassák a piacra lépést célzó erőfeszítéseiket, még ha ezek a korlátozások nem is múlták felül azokat, amelyek a Lundbeck szabadalmai fennállásával jártak. A határozat nem bizonyítja, hogy a Lundbeck által teljesített kifizetések ilyen hatással jártak, ahogy azt sem, hogy a szóban forgó korlátozások nem feleltek meg a felek értékeléseinek (második rész). A Bizottság által a megtámadott határozatban e tekintetben követett álláspont következetlen és irreális, valamint érvényesíthetetlen jogi szempontot alkalmaz (harmadik rész).

1. Az első részről

346 A felperesek úgy ítélik meg, hogy a határozat jogilag és ténybelileg is téves, amennyiben azt állapítja meg, hogy a vitatott megállapodások nem tükrözték a szabadalmak erejének felek általi értékelését.

347 Megjegyzik, hogy a megtámadott határozat megállapítja, hogy egy egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodás valószínűleg jogszerű, amennyiben azt „valamennyi félnek a szabadalmak helyzetére vonatkozó kontradiktórius értékelése alapján kötötték” (a (604) preambulumbekezdés), azonban az egyezség útján történő vitarendezés keretében előírt korlátozások „sérthetik az [EUMSZ] 101. cikket, amennyiben e korlátozások igazolhatatlanok, és nem a szigorúan vett kizárólagos jog tartalmának a felek általi értékeléséből következnek” (a (641) preambulumbekezdés). Márpedig a megtámadott határozat azon megállapítását, amely szerint a vitatott megállapodások nem tükrözték a feleknek a szabadalmak erejére vonatkozó értékelését, egyrészt semmilyen olyan írásbeli bizonyíték nem támasztja alá, amely azt tanúsítaná, hogy a felek nem bíztak a szóban forgó szabadalmak erejében, másrészt pedig az azon az önkényes vélelmen alapul, amely szerint az értékátruházások azt jelentették, hogy az e megállapodásokban szereplő korlátozások nem felelnek meg annak az elképzelésnek, amelyet a felek az említett szabadalmak erejéről alkottak.

348 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

349 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban úgy ítélte meg, hogy az, hogy a vitatott megállapodásokban szereplő korlátozásokat jelentős fordított kifizetések révén érték el, döntő elem e megállapodások jogi értékelése szempontjából (a megtámadott határozat (660) preambulumbekezdése).

350 A megtámadott határozat ugyanakkor elismeri, hogy a fordított kifizetés fennállása egy szabadalmi jogvita egyezség útján történő rendezése keretében nem mindig jelent problémát, többek között akkor nem, ha e kifizetés a szabadalom valamennyi fél felfogásának megfelelő erejéhez kötődik, ha az szükséges ahhoz, hogy mindkét fél számára elfogadható és jogszerű megoldást találjanak, valamint ha ahhoz nem kapcsolódnak a generikus gyógyszerek piacra lépésének késleltetésére irányuló korlátozások (a megtámadott határozat (638) és (639) preambulumbekezdése). Így a határozat a Neolab példájára hivatkozott, amellyel a Lundbeck szintén egyezség útján történő megállapodást kötött, amelyet nem tekintettek problémásnak, noha fordított kifizetést tartalmazott, mivel erre a Neolab javára szóló kifizetésre a Neolab azon kötelezettségvállalása fejében került sor, hogy nem igényel kártérítést az illetékes bíróságok előtt, továbbá a Lundbeck meghatározott időszakra lemondott minden szabadalommal kapcsolatos követelés előterjesztéséről (a megtámadott határozat (164) és (639) preambulumbekezdése). Ebben az esetben azonban a fordított kifizetés célja ténylegesen egy felek közötti jogvita rendezése volt, anélkül hogy az késleltette volna a generikus gyógyszerek piacra lépését.

351 Bár az igaz, amint azt a felperesek előadják, hogy a Neolab esetében volt egy első, egyezség útján történő vitarendezés is a felek között, amely előírta a Neolab piacra lépésének elhalasztását a Lagap-per eredményének megismeréséig, magához e vitarendezéshez azonban nem kapcsolódott értékátruházás, és annak feltétele volt, hogy a Lundbeck kártérítést fizessen a Neolab részére az említett jogvita keretében hozott hátrányos döntés esetén. Miután a Lundbeck végül úgy döntött, hogy egyezség útján rendezi jogvitáját a Lagappal, a Neolabnak továbbra is fennállt a kártérítéshez fűződő érdeke, azáltal hogy eléri a Lundbeck szabadalmának érvénytelenné nyilvánítását. A Lundbeck ebben az összefüggésben részesítette előnyben a Neolabbal fennálló vitájának egyezség útján történő rendezését, oly módon, hogy elfogadta, hogy kártérítést fizet a részére azon év után, amikor kivonult a piacról, valamint hogy vállalja, hogy a Neolab piacra lépése esetén nem támaszt szabadalmi igényeket (a megtámadott határozat (164) preambulumbekezdése). Ez utóbbi kötelezettségvállalás tehát alapvető fontosságú, mivel a jelen ügyben szereplő vitatott megállapodásokkal ellentétben a Lundbeck által teljesített fordított kifizetés nem a piacról való kizárás ellenértékét jelentette, hanem az éppen ellenkezőleg, a bitorlás fenn nem állásának elismeréséhez, illetve egy arra vonatkozó kötelezettségvállaláshoz kapcsolódott, hogy nem akadályozza meg a Neolab piacra lépését generikus gyógyszereivel.

352 Ezzel szemben, amikor a fordított kifizetés a versenytársak piacról való kizárásához vagy a piacra lépésre ösztönző elemek korlátozásához kapcsolódik, a Bizottság megalapozottan véli úgy, hogy úgy lehet tekinteni, hogy e korlátozás nem kizárólag a szabadalmak erejének felek általi értékeléséből következik, hanem a korlátozást e kifizetés révén érték el (a megtámadott határozat (604) preambulumbekezdése), ami ezáltal a verseny kivásárlásához hasonlít.

353 A fordított kifizetés mértéke ugyanis utalhat egy szabadalomnak a megállapodások felei által azok megkötésének időpontjában érzékelt erejére vagy gyengeségére, illetve arra, hogy az originális gyártó nincs határozottan meggyőződve sikerének esélyeiről egy jogvita esetén. Ugyanebben az értelemben a Supreme Court of the United States (az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága) is úgy ítélte meg, hogy a jelentős fordított kifizetés megjelenése a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodásban elfogadható pótléka lehet egy szabadalom gyengeségének, anélkül hogy a bíróságnak magának alaposan meg kellene vizsgálnia e szabadalom érvényességét (a Supreme Court of the United States 2013. június 17-i Federal Trade Commission kontra Actavis ítélete, 570 U. S. [2013], a továbbiakban: Actavis-ítélet). A felperesek írásbeli beadványaikban a megtámadott határozat (640) preambulumbekezdésére hivatkozva egyébként láthatóan elismerik, hogy az originális gyártó úgy véli, hogy nagy az esélye annak, hogy visszavonják a szabadalmát, vagy megállapítják, hogy azt nem sértették meg, továbbá hogy minél magasabb a generikus gyógyszerek piacra lépéséből eredő kár, az említett gyártó annál inkább hajlani fog arra, hogy jelentős összegeket fizessen a generikus vállalkozások részére e kockázat elkerülése érdekében.

354 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban nem azt állapította meg, hogy a szabadalmakkal kapcsolatos, fordított kifizetéseket tartalmazó valamennyi egyezség útján történő vitarendezés ellentétes az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével, hanem kizárólag azt, hogy az ilyen kifizetések aránytalansága, több másik tényezővel együttesen – mint az, hogy e kifizetések összege láthatóan megfelel legalább a generikus vállalkozások által piacra lépésük esetén várt nyereségnek, a generikus vállalkozásuk számára a megállapodások lejártát követően termékeik piacra dobását a Lundbeck által indított bitorlási keresetek kockázata nélkül lehetővé tévő kikötések hiánya, illetve az, hogy e megállapodásokban a Lundbeck szabadalmainak hatályán túllépő korlátozások szerepelnek – lehetővé teszi annak megállapítását, hogy a vitatott megállapodások a jelen ügyben a verseny e rendelkezés értelmében vett, cél általi korlátozására irányultak (lásd a megtámadott határozat (661) és (662) preambulumbekezdését).

355 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor a megtámadott határozatban úgy ítélte meg, hogy a fordított kifizetések létezése és azok aránytalansága releváns elemek annak megállapítása szempontjából, hogy a vitatott megállapodások az EUMSZ 101. cikk értelmében vett „célzott” versenykorlátozásoknak minősülnek, mivel e kifizetések révén az originális gyártó arra ösztönözte a generikus vállalkozásokat, hogy ne folytassák a piacra lépésre irányuló független erőfeszítéseiket.

356 A felperesek egyetlen érve sem kérdőjelezheti meg ezt a megállapítást.

357 A felperesek előadják elsősorban azt, hogy a megtámadott határozat nem állapítja meg, hogy a vitatott megállapodások nem tükrözték a feleknek a szabadalmak erejére vonatkozó értékelését. A megtámadott határozat a vitatott megállapodások konkrét kikötéseinek betű szerinti értelmezésére, valamint a Lundbeck és a generikus vállalkozások által a kristályosításra vonatkozó szabadalom esetleges érvénytelenségére, illetve megsértésének esetleges elmaradására vonatkozóan tett elszigetelt nyilatkozatokra utalt, és abból azt a következtetést vonta le, hogy a feleknek a szabadalmak ereje alapján nem sikerült megállapodásra jutniuk. Márpedig e kikötések és nyilatkozatok, amelyek a határozatban szereplő egyedüli írásbeli bizonyítékok, nem teszik lehetővé annak bizonyítását, hogy a feleknek kétségeik voltak a Lundbeck szabadalmainak erejét illetően.

358 A felperesek nem vitatják ugyanakkor, hogy a vitatott megállapodásokban előírt kifizetések „ellenértéket” jelentettek, és „kapcsolódtak” a generikus vállalkozások által arra vonatkozóan vállalt kötelezettségekhez, hogy tartózkodnak a Lundbeck szabadalmait sértő citalopram forgalomba hozatalától. Azt sem tagadják, hogy a kifizetések további ösztönzést jelenthettek a generikus vállalkozások számára, hogy megállapodásra jussanak. Mindazonáltal álláspontjuk szerint pusztán az ellenérték vagy pusztán a kapcsolat nem bizonyítja azt, hogy e kifizetések „elhomályosították” a szabadalmak értékének a vitatott megállapodások felei által végzett értékelését, oly módon, hogy „a piacról való kizárás eredményét nem a szabadalom ereje, hanem az értékátruházás összege révén érték el” (a megtámadott határozat (604) és (641) preambulumbekezdése).

359 Elegendő azt megállapítani, hogy ez az érv hatástalan, mivel a megtámadott határozat téves értelmezésén alapul.

360 A Bizottság ugyanis a megtámadott határozatban nem tekintette úgy, hogy csak a „kizárólag” a szabadalmak erejének felek általi értékelésén alapuló egyezség útján történő vitarendezések mentesülnek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása alól. Ezzel szemben úgy vélte, e tekintetben több tényezőt is figyelembe véve (lásd a fenti 354. pontot), hogy amennyiben az ilyen megállapodások olyan jelentős fordított kifizetéseket tartalmaznak, amelyek egy adott időszak folyamán csökkentik vagy kiküszöbölik a generikus vállalkozások piacra lépését ösztönző elemeket, anélkül azonban, hogy megoldanák a mögöttes szabadalmi jogvitát, akkor az ilyen megállapodások e rendelkezés hatálya alá tartoznak (a megtámadott határozat (604) preambulumbekezdése). Ilyen esetben ugyanis az értékátruházás lép az originális gyártó szabadalmai erejének a felek által végzett önálló értékelése, illetve az e szabadalmakra alapított vagy azok érvényességére vonatkozó esetleges jogvita megnyerésének esélyeire vonatkozó értékelésük helyébe (lásd a fenti 353. pontot).

361 Márpedig először is a jelen ügyben a Bizottsághoz hasonlóan emlékeztetni kell arra, hogy a vitatott megállapodások felei nem értettek egyet azzal kapcsolatban, hogy a Lundbeck szabadalmai kellően erősek-e ahhoz, hogy kizárják a generikus citalopram piacra lépését, így e szabadalmak nem lehettek döntő jelentőségűek azzal kapcsolatban, hogy a generikus vállalkozások vállalták, hogy nem lépnek be a piacra. A kifizetések ily módon a megállapodást beindító tényezőként (dealclincher) működtek, és meghatározónak bizonyultak a generikus vállalkozások arról való meggyőzésében, hogy szüntessék be a piacra lépésre irányuló erőfeszítéseiket.

362 Másodszor a felperesek nem vitatják, hogy az általuk a generikus vállalkozások részére fizetett összegeket úgy lehetett kiszámolni, hogy az e vállalkozások által piacra lépésük esetén a vitatott megállapodások időtartama alatt elérhető várt nyereséget vagy forgalmat vesszük alapul, ami e tekintetben jelentős valószínűsítő körülmény. A tárgyalás során a felperesek előadták, hogy az ilyen számítást csak a generikus vállalkozások végezhették el, nem pedig ők maguk, ami nem változtat semmit e megállapításon.

363 Harmadszor a vitatott megállapodások megkötését megelőző időszakra vonatkozó bizonyítékok azt támasztják alá, hogy a generikus vállalkozások jelentős erőfeszítéseket tettek piacra lépésük előkészítése érdekében, és hogy nem állt szándékukban lemondani ezen erőfeszítésekről a Lundbeck szabadalmai miatt. Vitathatatlanul bizonytalanság állt fenn azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy termékeiket esetlegesen bitorló jellegűnek nyilvánítja-e az illetékes bíróság. A megtámadott határozat ugyanakkor bizonyítja, hogy a generikus vállalkozások per esetén valós esélyekkel rendelkeztek annak megnyerésére (lásd a fenti 122. pontot és a megtámadott határozat (75) és (76) preambulumbekezdését). Ennélfogva a vitatott megállapodások megkötésével a felperesek e bizonytalanságot azzal a bizonyossággal váltották fel, hogy a generikus vállalkozások jelentős összegű fordított kifizetések fejében nem lépnek piacra (a megtámadott határozat (604) preambulumbekezdése), ezáltal azok időtartamára kiküszöbölve a piacon minden – akár potenciális – versenyt.

364 Másodsorban a felperesek úgy vélik, hogy a megtámadott határozat nem mutatja, hogy az értékátruházás fennállása mennyiben jelzi azt, hogy a korlátozások nem feleltek meg a szóban forgó szabadalmak ereje felek általi értékelésének. Álláspontjuk szerint a megtámadott határozat a részükről a generikus vállalkozások részére teljesített kifizetések fennállására támaszkodik azon vélelem alátámasztása érdekében, mely szerint kétségek álltak fenn a releváns szabadalmak érvényességét, illetve megsértését illetően. Tévedés az az állítás, mely szerint „minél inkább úgy véli az originális gyártó, hogy szabadalma valószínűleg semmis vagy azt nem sértették meg […], annál nagyobb az az összeg, amelyet kész megfizetni a generikus gyártónak e kockázat elkerülése érdekében” (a megtámadott határozat (640) preambulumbekezdése). Ennélfogva a megtámadott határozat sérti a bizonyítási szabályokat, amelyek azt írják elő a Bizottság számára, hogy cáfolja meg az értékátruházások egyéb, a versenyellenes egyeztetéstől eltérő magyarázatait.

365 A felperesek előadják, hogy a Bizottság által a megtámadott határozatban hivatkozotthoz hasonló gazdasági vélelem csak akkor fogadható el, ha az erőteljesen tapasztalati és elméleti alapokon nyugszik, valamint hogy a Bizottság csak akkor hivatkozhat egy nem kellően egyértelmű vélelemre, ha bizonyította, hogy az az egyedüli hihető magyarázat. E szabályt kell analógia útján alkalmazni arra a következtetésre is, amely szerint egy egyezség útján történő vitarendezésben szereplő fordított kifizetés arra utal, hogy a felek kételkedtek a releváns szabadalom erejében.

366 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a fenti 105–112. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozatban több olyan bizonyítékra hivatkozott, amelyek azt támasztották alá, hogy elsődlegesen a generikus vállalkozások részére teljesített fordított kifizetések mértéke ösztönözte azokat arra, hogy elfogadják a magatartásukat szabályozó korlátozásokat, nem pedig a Lundbeck eljárási szabadalmainak fennállása vagy akár egy esetleges jogvitához kapcsolódó költségek elkerülésének szándéka (lásd különösen a megtámadott határozat (255) és (748) preambulumbekezdését, valamint a fenti 354. és 363. pontot). Például a Merck (GUK)-ot illetően, a megtámadott határozat azt bizonyítja, hogy ezek az összegek megfeleltek a Merck (GUK) által a piacra lépéssel elérni tervezett nyereségnek, anélkül hogy folytatnia kellett volna erőfeszítéseit, és vállalnia kellett volna az ilyen belépéssel járó kockázatokat (a megtámadott határozat (350), (809) és (862) preambulumbekezdése). Hasonló megfontolások szerepelnek a megtámadott határozat (398), (460), (1071) és (1157) preambulumbekezdésében az Arrow, az Alpharma és a Ranbaxy kapcsán.

367 Ezenkívül szóbeli előadásaikban a felperesek maguk hivatkoznak a megtámadott határozat (640) preambulumbekezdésére (fenti 353. pont), amelyben a Bizottság megállapította, hogy a fordított kifizetés mértéke gyakran az originális gyártó által érzékelt, a szabadalma érvénytelenségét vagy a generikus termékek nem bitorló jellegét megállapító ítélet meghozatalához fűződő kockázathoz, illetve az e termékek piacra lépése által neki okozott kárhoz kapcsolódik. A felperesek nem vitatják azt sem, hogy a fordított kifizetések a generikus vállalkozások azon kötelezettségvállalásának ellenértékét jelentették, hogy tartózkodnak a piacra lépéstől azon generikus citaloprammal, amely a felperesek álláspontja szerint sértette szabadalmaikat, ahogy azt sem, hogy e kifizetések további ösztönzést jelenthettek a generikus vállalkozások számára a vitatott megállapodások megkötésére.

368 Egyébként pedig a vitatott megállapodások korabeli bizonyítékai azt támasztják alá, hogy a felperesek „nagy halom [USD-t]” szándékoztak felhasználni a generikus gyógyszerek piacról való kizárása érdekében (a megtámadott határozat (131) preambulumbekezdése), mivel kételyeik voltak szabadalmaik érvényességét, továbbá bírósági előtti jogvita esetén a győzelmük esélyeit illetően (a megtámadott határozat (146) preambulumbekezdése, valamint a fenti 126. pont).

369 Mindenesetre a Bizottság annak megállapítása céljából, hogy a jelen ügyben fennállt a cél általi jogsértés, nem volt köteles megcáfolhatatlanul bizonyítani, hogy a felpereseknek kételyeik voltak szabadalmaik érvényességét illetően, mivel a megtámadott határozatban szereplő bizonyítékok azt támasztják alá, hogy a generikus vállalkozások a maguk részéről bíztak abban, hogy van esélyük kellően rövid időn belül a piacra lépésre, vagy a bitorlásra vonatkozó, a felperesektől származó

állításokkal szembeni védekezés révén, vagy úgy, hogy jogvita esetén vitatják azok szabadalmainak érvényességét (lásd a fenti első jogalapot). Ami fontos, az tehát az, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában bizonytalanság állt fenn azzal kapcsolatban, hogy a generikus vállalkozások piacra tudnak-e lépni anélkül, hogy velük szemben intézkedéseket alkalmaznának vagy bitorlási kereseteket indítanának, illetve hogy képesek-e sikeresen vitatni a felperesek szabadalmait, továbbá hogy e megállapodások a jelentős összegű fordított kifizetések ellenében e bizonytalanságot az arra vonatkozó bizonyossággal váltották fel, hogy a generikus vállalkozások nem lépnek piacra a vitatott megállapodások időtartama alatt (lásd a fenti 336. és 363. pontot).

370 Harmadszor a felperesek úgy ítélik meg, hogy a megtámadott határozat nem cáfolja az értékátruházásokra adott egyéb magyarázatokat, és emlékeztetnek arra, hogy a kifogásközlésre adott válaszukban előadták, hogy a szóban forgó kifizetések azt a nyomást bizonyítják, amelynek a generikus vállalkozások részéről az általuk és az e vállalkozások által viselt kockázatok aszimmetriája folytán ki voltak téve. A felperesek ugyanis jelentős és helyrehozhatatlan kár kockázatát viselték a generikus vállalkozások által elkövetett bitorlás folytán, míg az utóbbiak csupán gyenge, sőt nem létező kockázattal szembesültek. Ez az aszimmetria volt az oka annak, hogy a felperesek elfogadták a fordított kifizetések előírását a vitatott megállapodásokban. E „zsarolási” probléma a kifogásközlésben megjelölt valamennyi megállapodásban megjelenik.

371 A megtámadott határozat, többek között a (644) preambulumbekezdésében, elismerte a kockázatok ezen aszimmetriájának fennállását, előadva, hogy a generikus vállalkozás által a piacra lépéssel elért nyereség alacsonyabb, sőt jóval alacsonyabb azon veszteségeknél, amelyeket az originális gyártó szenvedne valószínűleg el a generikus gyógyszerek piacra lépése esetén. Ezenkívül azok a kártérítési összegek, amelyek megfizetésére a generikus vállalkozásokat kötelezhetnék, szintén jelentősen alacsonyabbak lennének a potenciális károknál, és csak egy részét tennék ki az originális gyártó által a generikus vállalkozások jogellenes piacra lépése folytán elszenvedett károknak. Egyes esetekben ugyanis a generikus vállalkozásoknak egyáltalán nem kellene megtéríteniük a jogellenes piacra lépésük által okozott helyrehozhatatlan károkat. Egyébként pedig a hatóságok által meghatározott ár-, illetve térítési szintek automatikusan csökkenhetnének a generikus változatok piacra lépésétől kezdve, függetlenül attól, hogy azok sértenek-e érvényes szabadalmakat, vagy sem. A különböző szabadalmi perekhez kapcsolódó költségek összege szintén rendkívül magas lenne.

372 A generikus vállalkozások tehát a kockázatok ezen aszimmetriáját használták ki, amikor azt a benyomást keltették, hogy készek értékesíteni bitorló jellegű termékeiket, és ez adta meg számukra a szükséges erőt ahhoz, hogy kikényszerítsék a Lundbecktől a kifizetéseket. Mind a gazdasági irodalom, mind a megtámadott határozat – többek között a (640) preambulumbekezdés – elismeri azt is, hogy minél magasabb az originális gyártó szerint a generikus vállalkozások piacra lépése által okozott kár, annál nagyobb összeget kész e vállalkozások számára fizetni annak érdekében, hogy elkerülje ezt a kockázatot.

373 Ennélfogva a felperesek szerint a megtámadott határozatban a Bizottság téved, amikor azt feltételezi, hogy kizárólag a szabadalom erejének a generikus vállalkozás általi értékelése határozza meg annak motivációját egy gyógyszer forgalomba hozatalára, holott az ilyen értékelés csak egyike a forgalomba hozatalra vonatkozó döntés szempontjából releváns kritériumoknak, amely irreleváns is lehet, amennyiben a generikus vállalkozások bitorlásból kívánnak nyereségre szert tenni.

374 Következésképpen a kifizetések és a vitatott megállapodások feleinek a szabadalmi igényeikkel kapcsolatos szubjektív felfogása közötti kapcsolat hiányában a megtámadott határozat nem képes alátámasztani azt a megfontolást, amely szerint a kifizetés indította arra a generikus vállalkozásokat, hogy elfogadják azokat a korlátozásokat, amelyeket pusztán a szabadalmak erejével kapcsolatos értékelésük alapján nem fogadtak volna el, így a megtámadott határozat alapját képező első okozati összefüggés megbukik, és az a megállapítás, amely szerint a vitatott megállapodások megsértették az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését, alaptalannak bizonyul.

375 A beavatkozó fél úgy véli továbbá, hogy a Bizottságnak bizonyítania kellett volna, hogy nem volt más jogszerű magyarázat az értékátruházásra, figyelembe véve először a szabadalom jogosultja helyrehozhatatlan kárának kockázatát a generikus gyógyszerek jogellenes piacra lépése esetén, másodszor annak valószínűségét, hogy kártérítés révén megfelelő kompenzációt kaphat, illetve elérheti ideiglenes intézkedések elrendelését, valamint harmadszor a különböző bíróságok elé terjesztett több keresethez kapcsolódó költségeket, beleértve annak kockázatát is, hogy a különböző bíróságok előtt különböző eredmények születnek. A Bizottságnak ennélfogva bizonyítania kell, hogy az értékátruházás fennállása miért változtat át egy egyezség útján történő vitarendezést versenyellenes horizontális megállapodássá.

376 Rá kell mutatni, hogy ellentétben a felperesek által előadottakkal, a Bizottság a megtámadott határozatban cáfolta a felperesek által a fordított kifizetések vitatott megállapodásokban való szereplése kapcsán előterjesztett egyéb magyarázatokat, különösen a „blöffelméletre” és a kockázatok aszimmetriájára vonatkozókat.

377 A Bizottság ily módon a megtámadott határozatban elismerte, hogy üzleti szempontból érdemes lehet az originális gyártó számára, hogy fizessen a generikus vállalkozásoknak azok piacra lépésének elkerülése érdekében, figyelemmel azokra az összegekre, amelyeket a piacra lépés esetén veszíthet. Ezenkívül ezen összegek valószínűleg meghaladják azt a nyereséget, amelyre a generikus vállalkozások a piacra lépés esetén szert tettek volna, feltéve hogy termékeiket nem tekintik bitorló jellegűnek, illetve sikerül elérniük az érintett szabadalmak érvénytelenné nyilvánítását. Ebben az esetben ugyanakkor a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a fogyasztók járnának rosszul, mivel megfosztanák őket annak lehetőségétől, hogy a generikus gyógyszerek piacra lépése által eredményezett alacsonyabb árakat fizessék (a megtámadott határozat (640) preambulumbekezdése).

378 A felperesek e tekintetben előadják, hogy bizonyos esetekben a piacra lépéssel kapcsolatos kockázatok nagyon gyengék, sőt nem létezők a generikus vállalkozások számára, amelyek elkerülhetik a velük szemben elrendelt, a piacra lépést megtiltó intézkedéseket, illetve azt, hogy jogellenes piacra lépés esetén kártérítés fizetésére kötelezzék őket, többek között olyan mesterséges megoldások révén, mint az elkülönült jogi személyek közötti nyereségátvitel. A megtámadott határozat ezenkívül elismeri, hogy az a kártérítés, amelyre e vállalkozásokat kötelezhetik, gyakran jelentősen alacsonyabb, mint az originális gyártó által a jogellenes piacra lépés folytán elszenvedett kár, az ilyen piacra lépés által elindított negatív árspirál miatt (a megtámadott határozat (93) és (645) preambulumbekezdése).

379 Vitathatatlan, hogy a generikus vállalkozások és az originális gyártó által viselt kockázatok aszimmetriája részben lehetővé teszi azon okok megmagyarázását, amelyek miatt az utóbbi arra kényszerülhet, hogy jelentős összegű fordított kifizetéseket teljesítsen azon, akár csekély kockázat elkerülése érdekében, hogy a generikus gyógyszerek piacra léphetnek. Ez különösen igaz abban az esetben, ha a szabadalmaztatott gyógyszer, mint a jelen ügyben a Cipramil, a generikus gyártó fő terméke, amely forgalmának lényeges részét teszi ki (a megtámadott határozat (26) és (120) preambulumbekezdése).

380 Emlékeztetni kell ugyanakkor arra, hogy az, hogy a versenyellenes magatartás elfogadása lehet a legjövedelmezőbb vagy a legkevésbé kockázatos megoldás egy vállalkozás számára, egyáltalán nem zárja ki az EUMSZ 101. cikk alkalmazását (lásd ebben az értelemben: 2004. július 8-i Corus UK kontra Bizottság ítélet, T-48/00, EBHT, EU:T:2004:219, 73. pont; Dalmine kontra Bizottság ítélet, T-50/00, EBHT, EU:T:2004:220, 211. pont), különösen, ha arról van szó, hogy tényleges vagy potenciális versenytársak számára azért teljesítenek kifizetést, hogy azok távol maradjanak a piactól, és a jelen ügyhöz hasonlóan megosztják velük a generikus gyógyszerek e piacon való hiányából eredő, a fogyasztók hátrányára megvalósuló nyereséget.

381 A felperesek szerint a kockázatok aszimmetriája lehetővé tette a generikus vállalkozások számára, hogy zsarolják a felpereseket (vagy hogy „blöfföljenek”), ami lehetővé tette számukra, hogy jelentős pénzösszegeket szerezzenek, azáltal hogy elhitették, hogy készek piacra lépni bitorlással nem járó termékekkel.

382 Ez ugyanakkor éppen, hogy alátámasztja a Bizottság azon állítását, amely szerint a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában jelentős volt a bizonytalanság az esetleges szabadalmi jogviták kimenetelét illetően, valamint hogy e bizonytalanságot kiküszöbölte az, hogy annak helyébe az arra vonatkozó bizonyosság lépett, hogy a generikus vállalkozások nem lépnek piacra e megállapodások időtartama alatt.

383 Egyébként az, hogy a fordított kifizetés jelentheti az egyetlen eszközt arra, hogy a megállapodás felei „az árkot betemetve” megállapodásra jussanak, nem jelenti azt, hogy az ilyen kifizetés a megállapodás elérésének jogszerű eszköze, vagy hogy e megállapodás kikerül a versenyjog hatálya alól, különösen olyan körülmények között, amikor e kifizetés összege láthatóan a generikus vállalkozások által a piacra lépés esetén várt nyereséghez kapcsolódik, vagy a megállapodás nem teszi lehetővé a háttérben meghúzódó, a felek között fennálló szabadalmi jogvita megoldását, vagy az originális gyártó szabadalmainak hatályán túllépő korlátozásokat tartalmaz (lásd a fenti 354. pontot, valamint a megtámadott határozat (661) és (662) preambulumbekezdését).

384 Ezenkívül, ha a felperesek annyira meg voltak győződve szabadalmaik érvényességéről, illetve arról, hogy a generikus vállalkozások által forgalmazni kívánt termékek megsértik azokat, akkor nyitva állt előttük a lehetőség, hogy az ilyen piacra lépés megakadályozása céljából kérjék az illetékes bíróságok intézkedését, illetve hogy a generikus vállalkozások jogellenes piacra lépése esetén kártérítést követeljenek azoktól. Arra is megvolt a lehetőségük, hogy a Neolab esetéhez hasonlóan (fenti 350. pont) egyezség útján történő vitarendezési megállapodást kössenek, amelynek valós célja a háttérben meghúzódó szabadalmi jogvita rendezése, anélkül hogy az ilyen megállapodás keretében esetlegesen elért, a generikus vállalkozások üzleti autonómiáját terhelő korlátozásokat fordított kifizetés motiválná.

385 Noha lehetséges, ahogy azt a Bizottság is elismeri, hogy a generikus vállalkozások jogellenes piacra lépése esetén az ilyen piacra lépés által okozott visszafordíthatatlan áresések miatt helyrehozhatatlan kár éri az originális gyártót, a gyógyszerhatóanyagra vonatkozó szabadalom lejártát követően a szabályozott árak csökkenése a gyógyszerpiacok egyik, a felperesek által ismert jellemzője, és az ily módon olyan rendes üzleti kockázatot jelent, amely nem igazolhatja versenyellenes megállapodások megkötését. Egyébként a szabályozói beavatkozás által eredményezett ilyen árcsökkenések egy olyan összefüggésben, amelyben a gyógyszerhatóanyagra vonatkozó szabadalom már lejárt, azt az egyensúlyt illusztrálják, amelyet a tagállamok egyfelől az originális gyártó szabadalma részére biztosított oltalom, másfelől pedig az állami költségvetések és a fogyasztók által a generikus gyógyszerek piacra lépése és a verseny révén elért megtakarítások között alakítottak ki.

386 Ennélfogva, a felperesek kockázatok aszimmetriájára vonatkozó álláspontjának elfogadása végső soron azt jelentené, hogy úgy tekintjük, hogy azok a vitatott megállapodásokhoz hasonló megállapodások generikus vállalkozásokkal való megkötése révén megvédhették magukat az árak olyan visszafordíthatatlan csökkenésétől, amelyet saját állításuk szerint sem lehetett volna elkerülni, még akkor sem, ha megnyerték volna a nemzeti bíróságok előtt indított bitorlási pereket. Ennélfogva a felperesek az ilyen megállapodások megkötése révén a fogyasztók és az állami egészségügyi költségvetések kárára fenntarthatnák termékeik magasabb árait, holott ezt az eredményt nem lehetett volna elérni még akkor sem, ha a nemzeti bíróságok megerősítették volna szabadalmaik érvényességét, és a generikus vállalkozások termékeit bitorló jellegűnek ítélték volna. Ez az eredmény egyértelműen ellentétes lenne a Szerződés versenyről szóló rendelkezéseinek célkitűzéseivel, amelyek többek között a fogyasztók versenytársak közötti összejátszásból származó indokolatlan áremelésekkel szembeni védelmét célozzák (lásd ebben az értelemben: 2015. március 19-i Dole Food és Dole Fresh Fruit Europe kontra Bizottság ítélet, C-286/13 P, EBHT, EU:C:2015:184, 115. pont, valamint az ott

hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2015. július 9-i InnoLux kontra Bizottság ítélet, C-231/14 P, EBHT, EU:C:2015:451, 61. pont). Nincs ok arra, hogy elismerjük, hogy az ilyen összejátszás a jelen ügyben jogszerű, azzal az indokkal, hogy eljárási szabadalmakról volt szó, holott e szabadalmak nemzeti bíróságok előtti megvédése még a felperesek számára legkedvezőbb forgatókönyv esetén sem vezethetett volna ugyanilyen negatív eredményekhez a verseny és különösen a fogyasztók szempontjából.

387 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy nem fogadható el, hogy a vállalkozások megpróbálják mérsékelni a jogszabályok azon hatásait, amelyeket különösen kedvezőtlennek tartanak, azzal az ürüggyel, hogy e szabályok rájuk nézve hátrányosan megbontják az egyensúlyt, és ezért olyan kartelleket hozzanak létre, amelyek célja e hátrányok kiküszöbölése (lásd: 2005. július 27-i Brasserie nationale és társai kontra Bizottság ítélet, T-49/02–T-51/02, EBHT, EU:T:2005:298, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

388 Végül azzal kapcsolatban, hogy a beavatkozó fél által támogatott felperesek azt adják elő, hogy a vitatott megállapodások lehetővé tették a különböző államokban folyó perekhez kapcsolódó jelentős költségek, valamint a több bíróság előtt folyó ilyen perekből következő eltérő határozatok kockázatának elkerülését, rá kell mutatni először is arra, hogy a vitatott megállapodások többsége egyáltalán nem tartalmazott konkrét hivatkozást az elkerülhető perekkel kapcsolatos költségekre, illetve ezekkel kapcsolatban semmilyen becslést sem. Ezenkívül a felperesek semmilyen magyarázatot nem nyújtottak a fordított kifizetések összegének számítási módjával kapcsolatban, kivéve hogy azok a generikus vállalkozásokkal folytatott tárgyalásaikból következtek, míg a megtámadott határozat számos azt alátámasztó bizonyítékot tartalmaz, hogy ezek az összegek többé-kevésbé megfeleltek a generikus vállalkozások által a piacra lépésük esetén várt nyereségnek vagy annak a kártérítésnek, amelyet akkor kaphattak volna, ha megnyerik a Lundbeck elleni pert (lásd különösen a megtámadott határozat (398), (460), (809), (862), (1071) és (1157) preambulumbekezdését).

389 Mindenesetre a felperesek által előadottakkal ellentétben kevéssé valószínű, hogy az EGT különböző országaiban folytatott esetleges perekkel kapcsolatos költségek összege magasabb lett volna, mint a generikus vállalkozások által a jelen ügyben a vitatott megállapodások révén kifizetett összegek, amelyek több millió eurót tettek ki. Nem gyakori ugyanis, hogy a gyógyszeripari vállalkozások egyszerre kezdeményeznek jogvitát valamennyi tagállamban. Ahogy azt a Lagap egyesült királysági esete mutatja (a megtámadott határozat (63) preambulumbekezdése), általában úgy szoktak dönteni, hogy néhány próbaperre koncentrálnak, és nem indítanak sok pert ugyanazon kérdéseket illetően különböző bíróságok előtt. A Lagap esetében ugyanakkor a felperesek végül inkább megállapodást kötöttek annak érdekében, hogy elkerüljenek egy olyan vereséget, amelyet fel lehetett volna használni velük szemben más bíróságok előtt (a megtámadott határozat (160) preambulumbekezdése).

390 A megtámadott határozat egyébként elismeri, hogy vannak más, versenyjogi szempontból elfogadható módjai egy jogvita egyezség útján történő rendezésének, mint azok, amelyek révén a jelen ügyhöz hasonlóan fordított kifizetések segítségével késleltetik a potenciális versenytársak piacra lépését (fenti 354. pont). Az ítélkezési gyakorlat szerint a szabadalom sajátos célját nem lehet úgy értelmezni, hogy az védelmet biztosít az olyan keresetekkel szemben is, amelyek egy szabadalom érvényességének vitatására irányulnak, figyelemmel arra, hogy közérdek a gazdasági tevékenység minden olyan akadályának elhárítása, amely egy tévesen megadott szabadalomból következhet (lásd ebben az értelemben: Windsurfing-ítélet, fenti 119. pont, EU:C:1986:75, 92. pont). Noha a felpereseknek jogukban állt egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodásokat kötni a generikus vállalkozásokkal az esetleges perek költségeinek elkerülése érdekében, így eljárva nem helyettesíthették a szabadalmaik érvényességére és a generikus vállalkozások termékeinek bitorló vagy nem bitorló jellegére vonatkozó értékelésükkel a független bíróság erre vonatkozó értékelését oly módon, hogy fizetnek a generikus vállalkozásoknak annak érdekében, hogy kövessék ezt az értékelést, és bizonyos ideig távol maradjanak a piactól.

391 Ennélfogva a megtámadott határozat megalapozottan állapította meg, hogy a fordított kifizetések arra ösztönözték a generikus vállalkozásokat, hogy fogadják el üzleti autonómiájuk vitatott megállapodásokban előírt korlátozásait, anélkül hogy a felperesek által az ilyen kifizetések igazolása érdekében előterjesztett egyéb magyarázatok lehetővé tennék e megállapítás megkérdőjelezését.

392 Az első részt tehát el kell utasítani.

2. A második részről

393 A felperesek úgy vélik, hogy a megtámadott határozat tévesen állítja, hogy a vitatott megállapodásokból következő szerződéses korlátozások kiküszöbölték a piacra lépésre irányuló egyéb ösztönzéseket.

394 Előadják először is, hogy a szabadalmak hatálya alá tartozó korlátozások nem csökkentik és nem szüntetik meg a piacra lépést célzó független erőfeszítések fenntartására irányuló ösztönzéseket. Ily módon azok a generikus vállalkozások, amelyek értékátruházás fejében elfogadják, hogy nem lépnek a piacra bitorlást megvalósító gyógyszerekkel, továbbra is törekedhetnek arra, hogy olyan ítélet szülessen, amely megállapítja, hogy gyógyszereik nem bitorló jellegűek, vagy hogy az állítólagosan megsértett szabadalom érvénytelen. Ezenfelül semmi sem alapozza meg azt a megállapítást, mely szerint egy bitorlást megvalósító gyógyszerek forgalmazásától való tartózkodást díjazó kifizetés csökkenti a generikus társaság arra irányuló ösztönzését, hogy fenntartsa a bitorlással nem járó gyógyszerek segítségével történő piacra lépésre irányuló erőfeszítéseit. Az, hogy a generikus vállalkozás megelégszik az originális gyártó által átruházott értékkel, és a meg nem támadási kikötés hiánya ellenére nem próbálja meg vitatni a releváns szabadalmat, pusztán arra utal, hogy e vállalkozásnak kétségei vannak a szabadalom érvénytelenné nyilvánítását illető esélye kapcsán.

395 A felperesek ennélfogva úgy vélik, hogy az a törvényi vélelem, amely szerint a fizetés ellenében a piacról való kizárás cél általi versenykorlátozást jelent, mivel csökkenti vagy megszünteti a generikus vállalkozások piacra lépést célzó független erőfeszítések fenntartására irányuló ösztönzéseit, csak akkor állhat fenn, ha a szerződéses korlátozások nem tartoznak a releváns szabadalom hatálya alá.

396 Másodszor a felperesek úgy ítélik meg, hogy a megtámadott határozat nem indokolja kellőképpen azt a megállapítását, amely szerint az értékátruházások vitathatatlanul csökkentik a generikus vállalkozások ösztönzését a pereskedésre. A megtámadott határozat elismeri, hogy az originális gyártóval szemben indított kereset benyújtását követően egy bizonyos idő elteltével a fordított kifizetést tartalmazó egyezség útján történő vitarendezés lehetősége alkalmas a generikus vállalkozások arra való ösztönzésére, hogy ilyen keresetet nyújtsanak be (a (711) preambulumbekezdés). Ennek elismerése ellentétes a megtámadott határozat azon érvelésével, amely szerint a fordított kifizetések valószínűleg csak azzal az eredménnyel járnak, hogy eltántorítják a generikus vállalkozásokat a pereskedéstől (a (966) preambulumbekezdés). E belső ellentmondás rámutat arra, hogy a megtámadott határozat mögött nem található következetes gazdasági alap, és aláássa azt a megállapítást, amely szerint a „jelentős összegű” fordított kifizetések szükségképpen a fogyasztók kárára valósulnak meg (a (646) preambulumbekezdés).

397 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

398 A felperesek azon érvét illetően, amely szerint a vitatott megállapodások nem tartalmaztak olyan kikötést, amely megakadályozta volna a generikus vállalkozásokat abban, hogy vitassák szabadalmaik érvényességét, így e megállapodások nem küszöböltek ki vonatkozásukban minden, a piacra lépésre irányuló ösztönzést, mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy ez az érv hatástalan, mivel a megtámadott határozat pusztán azt állapítja meg, hogy a vitatott megállapodások által előírt fordított kifizetések arra bátorították vagy ösztönözték a generikus vállalkozásokat, hogy fogadják el üzleti autonómiájuk olyan

korlátozásait, amelyeket ilyen kifizetések hiányában nem fogadtak volna el, nem pedig azt, hogy ezek megszüntettek ezzel kapcsolatban minden ösztönzést (a megtámadott határozat (604) és (659)–(661) preambulumbekezdése).

399 Mindenesetre, még ha a vitatott megállapodások nem is tartalmaztak semmilyen meg nem támadási kikötést, a generikus vállalkozásoknak a vitatott megállapodások megkötését követően egyáltalán nem fűződött érdekük a Lundbeck szabadalmainak vitatásához, mivel a fordított kifizetések nagyjából megfeleltek annak a nyereségnek, amelynek elérésére a piacra lépés esetén számítottak, illetve annak a kártérítésnek, amelyet akkor kaphattak volna, ha megnyerték volna a Lundbeck elleni pert (lásd a fenti 388. pontot). Még ha fel is tételezzük, hogy e kifizetések kisebbek voltak a várt nyereségnél, akkor is biztos és azonnali nyereségről volt szó, amely vonatkozásában nem kellett szembesülniük azokkal a kockázatokkal, amelyeket a piacra lépés hordozott volna. A jelen ügyben ténylegesen megvalósult tényállás egyébként alátámasztja ezt az értelmezést, mivel a vitatott megállapodások időtartama alatt egyik generikus vállalkozás sem vitatta a Lundbeck szabadalmait, és nem is lépett be a piacra. Noha a Merck (GUK) az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás lejártát követően néhány napra ténylegesen belépett az Egyesült Királyságban a citalopram piacára, ennek oka az volt, hogy úgy ítélte meg, hogy a Lundbeck által e megállapodás meghosszabbítása érdekében ajánlott feltételek nem elég jók, és jövedelmezőbb kompenzációt szeretett volna e megállapodás második meghosszabbításáért cserébe (a megtámadott határozat (299) preambulumbekezdése).

400 Ezt követően, amennyiben a felperesek előadják, hogy a generikus vállalkozások beléphettek volna a piacra bitorlással nem járó generikus termékek révén, úgy a hatodik, a vitatott megállapodások időtartalmának és hatályának elemzésére vonatkozó jogalap lenti vizsgálatára kell utalni.

401 Mindenesetre, még ha a vitatott megállapodásokban szereplő korlátozások potenciálisan a Lundbeck szabadalmainak hatálya alá is tartoztak, abban az értelemben, hogy azokat perekkel összefüggésben is el lehetett volna érni, a megtámadott határozat megalapozottan állapítja meg, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában pusztán egy lehetőségről volt szó. Márpedig az, hogy a generikus vállalkozások termékeinek bitorló vagy nem bitorló jellegére és a felperesek szabadalmainak érvényességére vonatkozó ezen bizonytalanságot felváltotta az arra vonatkozó bizonyosság, hogy a generikus vállalkozások a vitatott megállapodások időtartama alatt nem lépnek be a piacra, önmagában cél általi versenykorlátozást jelent a jelen ügyben, mivel ezt az eredményt fordított kifizetés révén érték el (lásd a fenti 336. és 363. pontot).

402 Végül, a felperesek hiába hivatkoznak arra, hogy a megtámadott határozat indokolása e tekintetben nem elégséges. A megtámadott határozatban ugyanis számos, a fordított kifizetésekre vonatkozó, maguk a felperesek által hivatkozott szakasz bizonyítja azt, hogy azok megértették a Bizottság ezzel kapcsolatos álláspontját, még ha nem is értenek vele egyet. Egyebekben pedig nincs semmilyen ellentmondás a megtámadott határozatban azzal kapcsolatban, hogy az egyrészt elismeri, hogy az originális gyártó által történő fordított kifizetések megszerzésének kilátása arra ösztönözheti a generikus vállalkozásokat, hogy pereket indítsanak, míg másrészről a vitatott megállapodások alapján kapott fordított kifizetések a jelen ügyben eltántorították a generikus vállalkozásokat attól, hogy ilyen pereket indítsanak. Ahogy ugyanis a Bizottság lényegileg kiemeli többek között a megtámadott határozat (639) és (660) preambulumbekezdésében, az akár fordított kifizetéseket tartalmazó egyezség útján történő vitarendezések nem mindig jelentenek problémát versenyjogi szempontból, különösen, ha azokhoz nem kapcsolódik semmilyen, a generikus gyógyszerek piacra lépését érintő korlátozás, hanem ellenkezőleg, arra irányulnak, hogy kompenzációt biztosítsanak a generikus vállalkozások részére elmaradt hasznukért, miután az originális gyártó elismeri, hogy generikus termékeik nem sértenek semmilyen szabadalmat.

403 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el semmilyen mérlegelési hibát, amikor a megtámadott határozatban azt állapította meg, hogy a vitatott megállapodásokban szereplő, a jelentős összegű fordított kifizetések fejében elért korlátozások csökkentették a generikus vállalkozások ösztönzéseit a piacra lépésre.

404 Ennélfogva a második részt is el kell utasítani.

3. A harmadik részről

405 A felperesek úgy vélik, hogy érvényesíthetetlen az a határozat által alkalmazott szabály, amely szerint a szabadalmi ügyekben az értékátruházások által eredményezett egyezség útján történő vitarendezési megállapodások versenykorlátozó célúak.

406 Először is előadják, hogy e szabály jellegénél fogva következetlen, és eltántorít a gyors piacra lépést előíró, a fogyasztók számára előnyös megállapodások megkötésétől, mivel eltérő eredményekre vezet attól függően, hogy az értékátadás pénzkifizetés vagy gyors piacra lépés formáját ölti.

407 Másodszor úgy vélik, hogy egy megállapodás nem alapulhat „kizárólag” a szabadalom erejének felek általi értékelésén, valamint hogy a Bizottság által alkalmazott szabály a gyakorlatban megtilt minden fordított kifizetést. Egyetlen egyezség útján történő vitarendezés sem alapulhat „kizárólag” a szabadalom erejének felek általi értékelésén, azon egyszerű oknál fogva, hogy a szabadalom „ereje” nem egy pontos fogalom. Ha az lenne a követelmény, hogy az egyezség útján történő vitarendezés „kizárólag” a szabadalom erejének felek általi értékelésén alapuljon, akkor végeredményben arra kötelezznék a feleket, hogy indítsanak pert. A határozat nem hagy semmilyen mozgásteret a felek számára arra, hogy fordított kifizetést alkalmazzanak annak érdekében, hogy eltántorítsanak egy generikus vállalkozást az originális gyártó szabadalmainak megsértésétől.

408 Harmadszor a felperesek úgy ítélik meg, hogy a kifizetett összegre alapított jogi szempont érvényesíthetetlen, mivel a megtámadott határozat nem állapít meg olyan egyértelmű küszöbértéket, amely alapján el lehetne dönteni, hogy egy kifizetés elfogadható vagy versenyellenes-e.

409 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

410 Először is nyilvánvalóan megalapozatlan a felperesek azon érve, amely szerint a megtámadott határozat eltántorító hatással van a generikus gyógyszerek gyors piacra lépését előíró, egyezség útján történő vitarendezési megállapodások megkötésére, mivel a Bizottság – éppen ellenkezőleg – úgy tekintette, hogy a vitatott megállapodások azért jelentenek problémát versenyjogi szempontból, mert azok célja a generikus gyógyszerek piacra lépésének késleltetése, nem pedig e piacra lépés megkönnyítése. Arra is emlékeztetni kell egyébként, hogy a Bizottság azt is figyelembe vette, hogy a vitatott megállapodások nem tartalmaztak a Lundbeck részéről arra vonatkozó kötelezettségvállalást, hogy tartózkodik attól, hogy bitorlási kereseteket nyújtson be a generikus vállalkozásokkal szemben, amennyiben azok a megállapodások lejártát követően piacra lépnek a generikus citaloprammal (a megtámadott határozat (662) preambulumbekezdése).

411 Ezenkívül a határozat elismeri, hogy bizonyos esetekben az egyezség útján történő vitarendezések nem jelentenek problémát, még akkor sem, ha fordított kifizetéseket tartalmaznak, ha egyébként a generikus gyógyszerek azonnali piacra lépését írják elő (lásd a Neolab fenti 350. pontban hivatkozott példáját). Az, hogy a Bizottság eltérően kezelte a fordított kifizetéshez kapcsolódó megállapodásokat és az ilyen kifizetést elő nem író megállapodásokat, teljes mértékben igazolható, figyelemmel az ilyen kifizetés által a generikus vállalkozásokra abban az irányban gyakorolt ösztönző hatásra, hogy elfogadják az olyan korlátozásokat, amelyeket a kifizetés hiányában nem fogadtak volna el (lásd a fenti 349. és azt követő pontokat). Egyébként pedig egy gyorsabb piacra lépést lehetővé tévő megállapodás nyilvánvalóan nem jelent problémát versenyjogi szempontból, így az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodásban szereplő egyéb kötelezettségvállalások ilyen ellenszolgáltatását nem lehet összehasonlítani a piacra lépés késleltetését célzó fordított kifizetéssel.

412 Másodszor emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozat nem mondja ki azt, hogy ahhoz, hogy el lehessen kerülni az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazását, a megállapodásnak kizárólag a szabadalom erejének e megállapodás felei általi értékelésén szabad alapulnia (fenti 360. pont). A felperesek tehát tévesen hivatkoznak arra, hogy a megtámadott határozat hatása az, hogy kiküszöböl minden ösztönzést a szabadalmi jogviták egyezség útján történő rendezésére, ezáltal perek sorozatát idézve elő az egész EGT-ben. A Bizottság ugyanis kizárólag azokat az egyezség útján történő vitarendezés formájában kötött megállapodásokat marasztalta el – amint a jelen ügyben is –, amelyek valódi célja nem a megállapodás felei közötti, a háttérben meghúzódó szabadalmi jogvita rendezése, és amelyek a fordított kifizetéseket a generikus vállalkozások által a piacról való távolmaradás kapcsán vállalt kötelezettség ellenértékeként írják elő. Ezenfelül, noha igaz, hogy a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az ilyen megállapodások versenyellenesek, az originális gyártót nem terheli semmilyen kötelezettség arra, hogy pereket indítson az EGT valamennyi bírósága előtt szabadalmainak megvédése érdekében, mivel mindig megvan a lehetőség például arra, hogy olyan egyezség útján történő vitarendezési megállapodásokat kössenek, amelyek egyáltalán nem tartalmaznak fordított kifizetést, vagy amelyekhez, bár előírnak ilyen kifizetést, nem kapcsolódik semmilyen, a generikus gyógyszerek piacra lépését érintő korlátozás (lásd a Neolab fenti 350. pontban hivatkozott példáját).

413 Végül a felperesek azon érve, amely szerint a megtámadott határozat nem hagy számukra semmilyen mozgásteret a fordított kifizetések arra való felhasználására, hogy eltántorítsák a generikus vállalkozásokat szabadalmaik megsértésétől, újfent azon a téves előfeltevésen alapul, amely szerint a generikus vállalkozások termékei megsértették a felperesek szabadalmait, holott ez a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában nem került megállapításra.

414 Harmadszor a Bizottság a megtámadott határozatban kifejtette, hogy a fordított kifizetések különösen problematikusak a jelen ügyben, mivel a vitatott megállapodások által előírt összegek többé-kevésbé megfeleltek a generikus vállalkozások által a piacra lépésük esetén várt nyereségnek, vagy annak a kártérítésnek, amelyet akkor kaphattak volna, ha megnyerik a Lundbeck elleni pert (fenti 388. pont). Ilyen esetben ugyanis a generikus vállalkozások piacra lépésére irányuló mindennemű ösztönzés jelentősen csökken, sőt meg is szűnik. Ami fontos, az tehát az, hogy a jelen ügyben az egyes vitatott megállapodások által előírt fordított kifizetések összege kellően magas volt ahhoz, hogy lehetővé tegye a generikus vállalkozások számára, hogy elfogadják autonómiájuk korlátozását, és hogy csökkentsék ösztönzésüket arra, hogy generikus termékeikkel belépjenek a piacra (lásd különösen a megtámadott határozat (644) preambulumbekezdését).

415 A Bizottság vitathatatlanul több tényezőre támaszkodott a jelen ügyben a cél általi versenykorlátozás fennállásának bizonyítása céljából (lásd a fenti 354. pontot, valamint a megtámadott határozat (661) és (662) preambulumbekezdését). A felperesek ugyanakkor nem kifogásolhatják azt, hogy a Bizottság nem tette kellő mértékben egyértelművé a megtámadott határozatban, hogy mekkora jelentőséget tulajdonít annak a ténynek, hogy a fordított kifizetések megfelelnek a generikus vállalkozások által várt nyereségnek. Mindenesetre a Bizottsághoz hasonlóan hangsúlyozni kell, hogy az határozataiban nem köteles általánosan alkalmazandó jogi normákat rögzíteni, hanem csak azt kell eldöntenie az egyes esetekben, hogy az általa vizsgált megállapodások összeegyeztethetők-e a Szerződés versenyről szóló rendelkezéseivel, valamint e határozatokat e tekintetben kellően egyértelmű és meggyőző indokolással kell ellátnia. Márpedig a fenti elemekre figyelemmel meg kell állapítani, hogy a Bizottság a jelen ügyben eleget tett e követelményeknek.

416 Ennélfogva a harmadik részt és a második jogalap egészét el kell utasítani.

D – *A harmadik, a cél általi versenykorlátozásra vonatkozó elvek alkalmazása során történt téves jogalkalmazásra alapított jogalapról*

417 A felperesek úgy vélik, hogy a megtámadott határozat tévesen alkalmazta a jogot, mivel az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének állandó értelmezési elveit alkalmazva azt állapította meg, hogy a vitatott megállapodások versenykorlátozó célúak. A megtámadott határozat konkrétan téves először is, amennyiben e megállapodásokat hasonlónak tekinti azokhoz, amelyek a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítélet (EU:C:2008:643) alapjául szolgáló ügyben, valamint más, piacfelosztásokra vonatkozó, nem szabadalmak végrehajtásáról szóló ügyekben szerepeltek, másodszor, mivel úgy tekinti, hogy az értékátruházás önmagában célzottan versenykorlátozóvá tehet egy egyezség útján történő vitarendezési megállapodást a szabadalmak területén, harmadszor, amennyiben nem ismeri el, hogy a vitatott megállapodások által követett cél, vagyis a Lundbeck szabadalmai tiszteletben tartásának elérése kizárta a cél általi versenykorlátozás megállapítását, negyedszer pedig, mivel nem ismerte fel, hogy az a helyzet, amely a vitatott megállapodások hiányában állt volna fenn (a továbbiakban: alternatív forgatókönyv), kizárta bármilyen cél általi versenykorlátozás fennállását a jelen ügyben.

1. Az első részről

418 A felperesek úgy vélik, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban téved, amikor a vitatott megállapodásokat hasonlónak tekinti a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítéletben (EU:C:2008:643) szereplő piacfelosztó megállapodásokhoz.

419 E tekintetben a felperesek először előadják, hogy a jelen üggyel ellentétben a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítéletben (EU:C:2008:643) szereplő megállapodások nem egy olyan szabadalom megvédésére irányultak, amely jogosultja számára jogot biztosított arra, hogy megakadályozza a bitorlást megvalósító termékek piacra lépését és az ilyen piacra lépésből következő helyrehozhatatlan kárt.

420 Másodszor, ellentétben a jelen ügyben érvényesülő helyzettel, a releváns piacról a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítélet (EU:C:2008:643) alapjául szolgáló ügyben szereplő megállapodások alapján kilépő vállalkozások e megállapodások megkötésének hiányában vitathatatlanul versenyben álltak volna az e piacon maradó vállalkozásokkal.

421 Harmadszor, ellentétben a jelen ügyben szereplő érveléssel, a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítéletben (EU:C:2008:643) szereplő megállapodásokat versenykorlátozónak tekintették volna még kifizetés hiányában is. Az, hogy az említett ügyben kompenzációs kifizetések szerepeltek, nem volt döntő jelentőségű abból a szempontból, hogy e megállapodásokat versenykorlátozó célúnak tekintsék.

422 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

423 Először is rá kell mutatni, hogy a Bizottság által a megtámadott határozat (657) és (658) preambulumbekezdésében a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítélet (EU:C:2008:643) alapjául szolgáló ügyben szereplő megállapodások és a vitatott megállapodások között vont analógia nem jelent téves jogalkalmazást.

424 Ahogy ugyanis az többek között az említett ítélet 8. pontjából következik, ebben az ügyben az írországi marha- és borjúhús-feldolgozó piacon aktív vállalkozások olyan mechanizmust alakítottak ki, amely alapján egyes vállalkozások vállalták, hogy a piacon maradó vállalkozások részéről teljesített kifizetések fejében két éven át az említett piacon kívül maradnak. Hasonló folyamat zajlott a jelen ügyben a vitatott megállapodások megkötése révén, amelyek alapján a Lundbeck, amely az e megállapodások által érintett országok piacain a vezető, sőt az egyetlen jelen levő vállalkozás volt, fizetett potenciális versenytársainak, a generikus vállalkozásoknak, hogy azok adott időszakon át maradjanak e piacon kívül.

425 Ebből következik, hogy mind a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítélet (EU:C:2008:643) alapjául szolgáló ügyben, mind pedig a jelen ügyben olyan megállapodásokról volt szó, amelyek korlátozták a versenytárs gazdasági szereplők lehetőségét arra, hogy önálló módon határozzák meg azt a politikát, amelyet e piacon követni szándékoznak, megakadályozva ezáltal azt, hogy a verseny rendes medrében folyjon (lásd ebben az értelemben: BIDS-ítélet, fenti 341. pont, EU:C:2008:643, 33–35. pont).

426 A felperesek azon érvét illetően, amely szerint a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítélet (EU:C:2008:643) alapjául szolgáló ügytől eltérően a jelen ügyben a vitatott megállapodásokat olyan összefüggésben kötötték, amelyben a felperesek rendelkeztek a bitorlást megvalósító termékek piacra lépésének megakadályozását lehetővé tévő szabadalmakkal, mindenekelőtt arra kell emlékeztetni, amint az az első jogalap vizsgálatából következik, hogy a jelen ügyben a Lundbeck új eljárási szabadalmainak fennállása nem zárta ki, hogy a generikus vállalkozásokat a Lundbeck potenciális versenytársainak lehessen tekinteni. Márpedig az EUMSZ 101. cikk ugyanúgy védi a potenciális versenyt, mint a tényleges versenyt (lásd a fenti 99. pontot).

427 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint egy megállapodás nem mentesül a versenyjog alól pusztán amiatt, hogy szabadalomra vonatkozik, vagy egy szabadalmi jogvita egyezség útján történő rendezésére irányul (lásd ebben az értelemben: 1988. szeptember 27-i Bayer és Maschinenfabrik Hennecke ítélet, 65/86, EBHT, EU:C:1988:448, 15. pont). Egyébként valamely megállapodás versenykorlátozó célúnak tekinthető akkor is, ha célja nem csupán a verseny korlátozása, hanem más, jogszerű célokat is követ (lásd: BIDS-ítélet, fenti 341. pont, EU:C:2008:643, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

428 Másodszor, noha igaz, hogy a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítélet (EU:C:2008:643) alapjául szolgáló ügyben szereplő vállalkozások tényleges versenytársak voltak, mivel az érintett piacon már jelen lévő vállalkozások onnan való távozásának eléréséről volt szó, míg a jelen ügyben a Lundbeck és a generikus vállalkozások csak potenciális versenytársak voltak, mindazonáltal a Bíróság az említett ítéletben nem követelte meg a Bizottságtól, hogy bizonyítsa, hogy a megállapodások hiányában a vállalkozások a piacon maradtak volna. Mivel ugyanis cél általi versenykorlátozásról van szó, a megállapodások hatásainak elemzése felesleges (lásd a fenti 341. pontot). A Bíróság tehát ebben az ügyben annak megállapítására szorítkozott, hogy a szóban forgó megállapodások lényegében azon közös politika végrehajtását kívánják lehetővé tenni, amelynek célja egyes vállalkozások piacról való kilépésének elősegítése, és következésképpen azon kapacitástöbbletek csökkentése, amelyek érintik jövedelmezőségüket, mivel akadályozzák őket a méretgazdaságosság megvalósításában. Ennélfogva megállapította, hogy e megállapodástípus nyilvánvalóan sérti a Szerződés versenyre vonatkozó rendelkezéseiben rejlő koncepciót, amely szerint minden gazdasági szereplőnek önállóan kell meghatároznia a piacon követni kívánt politikáját, emlékeztetve arra, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének célja az, hogy megtiltson minden olyan egyeztetési formát, amely a vállalkozások közötti gyakorlati együttműködéssel szándékosan kiiktatja a verseny kockázatait (BIDS-ítélet, fenti 341. pont, EU:C:2008:643, 33. és 34. pont).

429 Márpedig a jelen ügyben a vitatott megállapodások felei előnyben részesítették a verseny rendes lefolyásához kapcsolódó kockázatok, valamint a Lundbeck eljárási szabadalmainak érvényességével kapcsolatos bizonytalanság, továbbá az említett szabadalmaknak a generikus vállalkozások által forgalomba hozni kívánt termékek általi megsértésére vonatkozó kérdés felváltását az arra vonatkozó bizonyossággal, hogy e vállalkozások nem lépnek piacra e megállapodások időtartama alatt, olyan jelentős összegű fordított kifizetések fejében, amelyek körülbelül megfelelnek annak a nyereségnek, amelyet akkor értek volna el, ha beléptek volna a piacra. Ennélfogva nem számít, hogy a vállalkozások bizonyosan beléptek volna-e a piacra a vitatott megállapodások időtartama alatt, mivel e megállapodások éppen e lehetőséget küszöbölték ki, felváltva azt az arra vonatkozó bizonyossággal, hogy ezen időszak során oda nem lépnek be termékeikkel. Márpedig így eljárva a vitatott megállapodások felei részben megoszthatták a Lundbeck által a generikus gyógyszerek piacra lépése esetén fizetendőnél továbbra is magasabb árat fizető fogyasztók kárára továbbra is elért nyereséget (lásd a megtámadott határozat (644)–(646) preambulumbekezdését).

430 Harmadszor el kell utasítani a felperesek azon érvét is, amely szerint a vitatott megállapodásoktól függetlenül a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítélet (EU:C:2008:643) alapjául szolgáló ügyben szereplő megállapodások az e megállapodások alapján teljesített kifizetések hiányában is versenyellenesek lettek volna. A Bizottsághoz hasonlóan ugyanis rá kell mutatni, hogy a kifizetések mindkét ügyben meghatározó szerepet játszottak, mivel arra ösztönözték a vállalkozásokat, hogy vonuljanak ki a piacról. Ily módon a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítélet (EU:C:2008:643) alapjául szolgáló ügyben kevéssé valószínű, hogy a távozó vállalkozások elfogadták volna, hogy a maradó társaságok által teljesített kifizetések hiányában kivonuljanak a piacról. Ehhez hasonlóan a jelen ügyben az iratokból kitűnik, hogy a generikus vállalkozások a fordított kifizetések hiányában nem fogadták volna el, hogy egyoldalúan távol maradjanak a piactól, azt követően, hogy jelentős lépéseket tettek és befektetéseket eszközöltek.

431 A Bizottság vitathatatlanul elismerte, hogy bizonyos esetekben egy szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodás megkötése nem versenyellenes, többek között, ha az a szabadalom erejének a megállapodás minden egyes fele általi értékelésén alapul, illetve ha az fordított kifizetést ír elő, anélkül azonban, hogy késleltetné a generikus gyógyszerek piacra lépését (a megtámadott határozat (638) és (639) preambulumbekezdése). A jelen ügyben ugyanakkor a Bizottság megalapozottan tekintette úgy, hogy a fordított kifizetések meghatározó szerepet játszottak, mivel lehetővé tették a Lundbeck számára, hogy olyan kötelezettségvállalásokat érjen el a generikus vállalkozások részéről, amelyeket e kifizetések hiányában nem tudott volna elérni, ezáltal késleltetve azok piacra lépését.

432 A Törvényszék által a fenti 78. pontban hivatkozott CB kontra Bizottság ítélet (EU:C:2014:2204) következményeire vonatkozóan feltett kérdésre válaszolva a felperesek előadták, hogy ezen ítélet megerősíti azon álláspontjukat, amely szerint a Bizottság tévesen minősítette cél általi korlátozásnak a vitatott megállapodásokat. A Bíróság ugyanis először is emlékeztetett arra, hogy a cél általi korlátozás fogalmát megszorítóan kell értelmezni. Másodszor a cél általi korlátozás fennállását csak akkor lehet megállapítani, ha a megállapodás önmagában elegendő károssági fokot mutat. Ugyanakkor a megtámadott határozat szerint az a kérdés, hogy az egyezség útján történő vitarendezés összeegyeztethetőnek tekinthető-e a versenyjoggal, vagy sem, az adott megállapodás alapos elemzését igényli, figyelemmel a ténybeli, gazdasági és jogi összefüggésekre. A KFST egy belső feljegyzéséből az is kitűnik, hogy a Bizottság nem tekintette úgy, hogy a Lundbeck esetében a kifizetések mértéke a versenytársai részére annak érdekében fizető vállalkozás egyértelmű példáját képezte, hogy azok kívül maradjanak a piacon. A felperesek ennélfogva úgy ítélik meg, hogy megközelítésével a Bizottság valójában el akarja kerülni a ténybeli elemzést, és azt a bizonyítási terhet, ami egy megállapodás hatásain alapuló versenykorlátozás fennállásának bizonyítása tekintetében hárul rá. Harmadszor nem lehet figyelmen kívül hagyni azt az összefüggést, amelyben a vitatott megállapodásokat megkötötték, vagyis többek között az érvényes eljárási szabadalmak fennállását, a megállapodások korlátozott tartalmát, az EGT-ben fennálló konkrét szabályozási hátteret és a bitorlással nem járó termékek kellően rövid időn belül történő elérhetőségének hiányát. Negyedszer a szerzett tapasztalat fontos annak megállapítása szempontjából, hogy egy magatartás a verseny korlátozását célozza-e. E tapasztalat úgy értelmezendő, mint ami hagyományosan kitűnik a gazdasági elemzésből, ahogy azt a versenyhatóságok elismerték, és amelyet adott esetben az ítélkezési gyakorlat is jóváhagyott. Márpedig a jelen ügyben semmiféle ilyen tapasztalat nem áll fenn.

433 A Bizottság kifejtette, hogy a kérdéskörrel kapcsolatos állandó ítélkezési gyakorlatot alkalmazta, ahogy azt a Bíróság a fenti 78. pontban hivatkozott CB kontra Bizottság ítéletben (EU:C:2014:2204) felidézte.

434 Rá kell ugyanis mutatni arra, hogy a fenti 78. pontban hivatkozott CB kontra Bizottság ítélet (EU:C:2014:2204) révén a Bíróság nem kérdőjelezte meg a cél általi korlátozás fogalmára vonatkozó, a korábbi ítélkezési gyakorlatból következő alapelveket. A Bíróság ítéletében vitathatatlanul elutasította a Törvényszék által a 2012. november 29-i CB kontra Bizottság ítéletben (T-491/07, EU:T:2012:633) megfogalmazott elemzést, amelyben az úgy tekintette, hogy a cél általi korlátozás fogalma nem értelmezhető megszorítóan. A Bíróság emlékeztetett arra, hogy a cél általi versenykorlátozás fogalma csak bizonyos típusú, vállalkozások közötti összejátszásokra alkalmazható, amelyek a verseny

tekintetében elegendő károssági fokot mutatnak ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy hatásaikat nem szükséges megvizsgálni; ellenkező esetben ugyanis a Bizottság mentesülne azon kötelezettsége alól, hogy bizonyítsa az olyan megállapodások piacra gyakorolt tényleges hatásait, amelyek esetében egyáltalán nem nyert bizonyítást, hogy jellegüknél fogva károsak a rendes verseny megfelelő működésére (CB kontra Bizottság ítélet, fenti 78. pont, EU:C:2014:2204, 58. pont).

435 Márpedig a megtámadott határozat általános rendszeréből, és különösen (802) és (1338) preambulumbekezdéséből azt tűnik ki, hogy a vitatott megállapodások hasonlítottak a piacról való kizárásról szóló megállapodásokhoz, amelyek a verseny legsúlyosabb korlátozásai közé tartoznak. A versenytársak piacról való kizárása ugyanis a piacfelosztás és a termeléskorlátozás extrém formáját jelenti. A felperesek nem kifogásolhatják, hogy a Bizottság a jelen ügyben nem vette figyelembe eljárási szabadalmaik fennállását vagy az EGT-ben fennálló konkrét szabályozási hátteret, mint e tekintetben releváns, az összefüggéshez tartozó elemet. A megtámadott határozat (666)–(671) preambulumbekezdéséből ugyanis kitűnik, hogy a Bizottság figyelembe vette a felperesek eljárási szabadalmait, de úgy ítélte meg, hogy azok, még ha érvényesek is lettek volna, nem tették lehetővé mindennemű, a citalopram gyógyszerhatóanyagra vonatkozó verseny kizárását. Ezenkívül a Bizottság azt is figyelembe vette, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában bizonytalanság állt fenn a felperesek szabadalmai, különösen a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvényességének kérdését illetően, valamint hogy az EGT egyetlen bírósága sem döntött e kérdésről a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában.

436 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Bizottság helyesen alkalmazta a fenti 338–344. pontban felidézett ítélkezési gyakorlatot, amely szerint azt kell eldönteni, hogy egy megállapodás jellegénél fogva úgy tekinthető-e, hogy kellően súlyos mértékben korlátozza a versenyt ahhoz, hogy azt a jelen ügyben cél általi korlátozásnak lehessen tekinteni (lásd különösen a megtámadott határozat (651) preambulumbekezdését).

437 Ennélfogva a Bizottságnak ezenkívül nem kellett megvizsgálnia a vitatott megállapodások által a versenyre gyakorolt konkrét hatásokat, többek között azt a kérdést, hogy e megállapodások hiányában a generikus vállalkozások piacra léptek volna-e a Lundbeck valamelyik szabadalmának megsértése nélkül, ahhoz, hogy bizonyítani tudja az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett, cél általi versenykorlátozás fennállását, mivel a generikus vállalkozások e tekintetben valós és konkrét lehetőségekkel rendelkeztek, és a Lundbeck potenciális versenytársai voltak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában (lásd fent az első jogalapot).

438 Egyébként a felperesek állításával ellentétben annak, hogy cél általi versenykorlátozásnak minősülhessenek, nem szükséges feltétele az, hogy a megállapodások ugyanezen típusát a Bizottság már szankcionálta. A tapasztalatnak a Bíróság által a fenti 78. pontban hivatkozott CB kontra Bizottság ítélet (EU:C:2014:2204) 51. pontjában említett szerepe nem egy megállapodás adott ágazatban fennálló konkrét kategóriájára vonatkozik, hanem arra utal, hogy megállapítást nyert, hogy az összejátszások bizonyos formái általánosságban, a megszerzett tapasztalatokra tekintettel oly mértékben alkalmasak arra, hogy negatív hatást gyakoroljanak a versenyre, hogy nem szükséges azt bizonyítani, hogy a szóban forgó konkrét esetben hatásokat gyakoroltak. Az a tény, hogy a Bizottság a múltban nem tekintette úgy, hogy egy adott típusú megállapodás maga a célja alapján versenykorlátozó jellegű, önmagában tehát nem zárhatja ki, hogy a jövőben a vitatott intézkedések – azok tartalmát, célját és összefüggéseit figyelembe vevő – egyedi és részletes vizsgálata alapján így tegyen (lásd ebben az értelemben: CB kontra Bizottság ítélet, fenti 78. pont, EU:C:2014:2204, 51. pont; Wahl főtanácsnok CB kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa, C-67/13 P, EBHT, EU:C:2014:1958, 142. pont; Wathelet főtanácsnok Toshiba Corporation kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa, C-373/14 P, EBHT, EU:C:2015:427, 74. pont).

439 A felperesek tehát tévesen hivatkoznak arra, hogy a Bizottság nem bizonyította kellő mértékben, hogy a vitatott megállapodásokat gazdasági és jogi összefüggésükre figyelemmel tartalmuk és céljaik alapján a versenyre kellően károsnak lehetett tekinteni (lásd a fenti 343. pontot).

440 Az első részt tehát el kell utasítani.

2. A második részről

441 A felperesek úgy ítélik meg, hogy a Bizottság tévesen alkalmazza a jogot, amikor a megtámadott határozatban azt állapítja meg, hogy az értékátruházás önmagában elegendő ahhoz, hogy célzottan korlátozóvá tegyen egy szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodást.

442 Megjegyzik, hogy a megtámadott határozat megállapítja, hogy „figyelembe kell venni a szabadalmak jogosultjai által jogaik védelme érdekében igénybe vett eszközöket” (a (641) preambulumbekezdés), ami azt jelenti, hogy az „eszközök” önmagukban célzottan versenyellenessé tehetnek egy megállapodást. Márpedig semmilyen korábbi ügy nem utal arra, hogy egy külső ösztönző intézkedés, akár gazdasági előnyök, akár fizikai vagy pszichológiai nyomás formáját ölti, önmagában alkalmas arra, hogy versenyellenessé tegyen egy egyébként jogszerű megállapodást. Ezenkívül, ha a külső ösztönzés fennállása nem igazolhat egy egyébként versenyellenes megállapodást, ugyanígy nem tehet versenyellenessé egy egyébként jogszerű megállapodást. Végül a Bíróság ítélkezési gyakorlata megerősíti, hogy egy megállapodás versenyellenes célját minden, a felek pénzügyi ösztönzéseivel kapcsolatos megfontolástól függetlenül kell bizonyítani. A megtámadott határozat tehát téves annyiban, amennyiben döntő jelentőséget tulajdonít a kifizetésnek, holott az versenyjogi szempontból semleges.

443 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

444 Amennyiben e rész révén a felperesek a fordított kifizetésekkel kapcsolatos, a Bizottság által a megtámadott határozatában végzett értékelést kívánják megkérdőjelezni, e tekintetben utalni kell az e kérdéssel kapcsolatban a másik jogalap keretében ismertetett megfontolásokra (lásd a fenti 345–416. pontot).

445 Ezenkívül hozzá kell tenni, hogy a felperesek által hivatkozott ítélkezési gyakorlat, amely szerint a jogsértés fennállása szempontjából lényegtelen, hogy a megállapodás megkötése a megállapodást megkötő felek kereskedelmi érdekében állt-e, vagy sem (lásd ebben az értelemben: 2007. január 25-i Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság ítélet, C-403/04 P és C-405/04 P, EBHT, EU:C:2007:52, 44. és 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), kizárólag azt jelenti, hogy az EUMSZ 101. cikkben szereplő tilalom kikerülése érdekében a megállapodás felei nem hivatkozhatnak arra, hogy e megállapodás jelentette a legjövedelmezőbb megoldást (lásd a fenti 380. pontot). Nem zárja ki ezzel szemben azt, hogy a Bizottság a cél általi korlátozás fennállásának megállapítása érdekében figyelembe vegye egy megállapodás tartalmát, annak célját, valamint azt az összefüggést, amelyben azt megkötötték, mint a jelen ügyben a jelentős összegű fordított kifizetések meglétét.

446 Ennélfogva a második részt is el kell utasítani.

3. A harmadik részről

447 A felperesek előadják, hogy a megtámadott határozat tévesen alkalmazta a jogot, először is, mert elmulasztotta annak elismerését, hogy a vitatott megállapodások szükségesek voltak egy jogszerű cél eléréséhez, vagyis egy szabadalom megóvásához és érvényesítéséhez, másodszor pedig, mivel az tévesen alkalmazza a jelen ügyben a „más jogszerű célokra” vonatkozó ítélkezési gyakorlatot.

448 A felperesek az uniós bíróságok azon állandó ítélkezési gyakorlatára hivatkoznak, amely szerint a felek cselekvési szabadságának korlátozása nem korlátozza következetesen a versenyt, különösen, ha e korlátozás egy olyan elsődleges cél követése érdekében szükséges, amely a verseny szempontjából semleges, vagy segíti azt. Márpedig a szellemi tulajdonjog jogosultja által eszközölt befektetés védelme a felperesek álláspontja szerint ilyen jogszerű célt jelenthet.

449 A jelen ügyben a vitatott megállapodások a Lundbeck eljárási szabadalmainak megvédésére és tiszteletben tartásának elérésére, illetve ilyen módon a Lundbeck befektetésének azáltal való megóvására irányuló jogszerű célt követték, hogy megakadályozzák azt a helyrehozhatatlan kárt, amelyet a generikus gyógyszerek forgalomba hozatala okozott volna. A megállapodások egyebekben biztosították a generikus vállalkozások számára az annak eldöntéséhez szükséges időt, hogy megsértették-e a Lundbeck szabadalmait, anélkül hogy egy jogvitához kapcsolódó költségeket vagy egyéb terheket kellett volna viselniük, vagy el kellett volna szenvedniük az ahhoz kapcsolódó időbeli késedelmet. Ezenkívül a vitatott megállapodások alkalmazási köre és időtartama arányos, mivel azok egyedüli célja annak megakadályozása volt, hogy a generikus vállalkozások a Lundbeck szabadalmait megsértő citalopramot hozzanak forgalomba, valamint mivel időtartamuk végső soron a Lagap-per egyesült királysági kimeneteléhez kapcsolódott, amelynek lehetővé kellett tennie a háttérben meghúzódó jogviták elbírálását, és annak megállapítását, hogy a Lundbecknek továbbra is érdemes-e érvényesítenie az eljárási szabadalmait.

450 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

451 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben valamely meghatározott ügyletre vagy tevékenységre – semlegességénél vagy a versenyre gyakorolt kedvező hatásánál fogva – nem terjed ki az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom elve, ezen ügylet vagy e tevékenység egy vagy több résztvevője kereskedelmi önállóságának korlátozására sem terjed ki az említett tilalom elve akkor, ha e korlátozás az említett ügylet vagy tevékenység megvalósításához objektíve szükséges, és azok célkitűzéseivel arányos (lásd: 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EBHT, EU:C:2014:2201, 89. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

452 Amikor ugyanis az ilyen korlátozás nem választható el az alapügylettől vagy az alaptevékenységtől azok létének vagy céljainak veszélyeztetése nélkül, meg kell vizsgálni e korlátozás EUMSZ 101. cikkel való összeegyeztethetőségét azon alapügylet vagy alaptevékenység EUMSZ 101. cikkel való összeegyeztethetőségével együtt, amelynek a korlátozás a járulékos részét képezi, noha első látásra úgy tűnhet, hogy külön vizsgálva az ilyen korlátozásra kiterjed az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom elve (MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 450. pont, EU:C:2014:2201, 90. pont).

453 Amikor azt kell eldönteni, hogy valamely versenyellenes korlátozás kikerülhet–e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alól azzal az indokkal, hogy ilyen versenyellenes jelleggel nem bíró alapügylet járulékos részét képezi, meg kell vizsgálni, hogy ezen ügylet megvalósítása a szóban forgó korlátozás hiányában lehetetlen lenne-e. Azon tény, hogy az említett ügylet a szóban forgó korlátozás hiányában egyszerűen nehezebben megvalósítható vagy kevésbé előnyös, nem tekinthető úgy, hogy e korlátozásnak olyan „objektíve szükséges” jelleget kölcsönöz, amely megkövetelt ahhoz, hogy járulékosnak lehessen minősíteni. Az ilyen értelmezés ugyanis e fogalmat minden olyan korlátozásra kiterjesztené, amely nem szigorúan elengedhetetlen az alapügylet megvalósításához. Az ilyen eredmény sértené az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatékony érvényesülését (MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 450. pont, EU:C:2014:2201, 91. pont).

454 Valamely korlátozás szükségességének követelménye tehát kettős vizsgálatot igényel. Egyrészt ugyanis azt kell megvizsgálni, hogy a korlátozás objektív módon szükséges-e az alapügylet megvalósításához, másrészről pedig azt, hogy e korlátozás arányos-e az alapügylethez képest (lásd: E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet, fenti 98. pont, EU:T:2012:332, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

455 Egyébként ki kell emelni, hogy mivel az uniós versenyjogban nem ismerhető el a józan mérlegelés elvének létezése, a járulékos korlátozások megítélése keretében helytelen lenne az objektív szükségesség feltételét úgy értelmezni, hogy az magában foglalja valamely megállapodás versenyt szolgáló és versenyellenes hatásainak mérlegelését (lásd ebben az értelemben: E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet, fenti 98. pont, EU:T:2012:332, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

456 A jelen ügyben a felperesek arra hivatkoznak, hogy a generikus vállalkozások üzleti autonómiájának korlátozásai járulékos jellegűek a szellemi tulajdonjogaik megvédésében álló elsődleges cél megvalósításához képest.

457 Ennek az érvnek nem lehet helyt adni.

458 Először ugyanis, a felperesek nem bizonyították, hogy a vitatott megállapodások alapján kikötött korlátozások a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében objektíve szükségesek voltak szellemi tulajdonjogaik megvédéséhez. Egyrészt e jogokat szabadalmaik megsértése esetén az illetékes nemzeti bíróságok előtt indított keresetek révén is megvédhették volna. Másrészt, ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozat (638) és azt követő preambulumbekezdéseiben kiemelte, számos módja van egy szabadalmi jogvita egyezség útján történő rendezésének, anélkül hogy a generikus gyógyszerek piacra lépését érintő korlátozásokat kötnének ki, olyan fordított kifizetések fejében, amelyek körülbelül megfelelnek a generikus vállalkozások által a piacra lépés esetén várt haszonnak (lásd a fenti 334. és 411. pontot). A felperesek tehát nem bizonyítják, hogy e korlátozások objektíve szükségesek voltak az állítólagos cél, vagyis szellemi tulajdonjogaik tiszteletben tartásának biztosítása céljából.

459 Másodszor emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint egy megállapodás nem mentesül a versenyjog alól pusztán amiatt, hogy szabadalomra vonatkozik, vagy egy szabadalmi jogvita egyezség útján történő rendezésére irányul, továbbá hogy az korlátozó célúnak tekinthető akkor is, ha célja nem csupán a verseny korlátozása, hanem más, jogszerű célokat is követ (lásd a fenti 427. pontot, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Az, hogy a legjövedelmezőbb vagy üzleti szempontból a legkevésbé kockázatos megoldásról lehet szó, egyáltalán nem zárja ki az EUMSZ 101. cikk alkalmazását (lásd a fenti 380. pontot).

460 Harmadszor és mindenféleképpen, még ha fel is tételezzük, hogy a vitatott megállapodások alapján kikötött korlátozásokat a felperesek által hivatkozott, szellemi tulajdonjogaik tiszteletben tartásának elérésében álló elsődleges célhoz objektíve szükségesnek lehet tekinteni, ezek akkor sem arányosak e cél eléréséhez viszonyítva. Ellentétben ugyanis a felperesek által előadottakkal, a vitatott megállapodások semmilyen szabadalmi jogvitát nem rendeztek, mivel kizárólag azt írták elő, hogy a generikus vállalkozások fizetés ellenében egy bizonyos időszakon át kívül maradnak a citalopram piacán, anélkül hogy akár azt rögzítették volna, hogy ezen időszakot követően anélkül léphetnek e piacra, hogy a Lundbeck részéről bitorlási perekkel kelljen szembesülniük. Ezenkívül az e megállapodásokban szereplő korlátozások terjedelme gyakran túllépett a Lundbeck szabadalmainak alkalmazási körén (lásd lent a hatodik jogalapot). Végül a felperesek tévesen állítják, hogy az egyesült királysági Lagap-per olyan kulcsfontosságú ügy volt, amely lehetővé tette a generikus vállalkozásokkal fennálló jogviták rendezését, mivel, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (683) és azt követő preambulumbekezdéseiben kifejtette, az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodást, az Arrow UK megállapodást, a dán Arrow-megállapodást, az Alpharma-megállapodást és a Ranbaxy-megállapodást mind azelőtt kötötték meg, hogy a Lundbeck 2002. október 14-én bitorlási pert indított a Lagappal szemben az Egyesült Királyságban. Ami az egyetlen ezt követően kötött

megállapodást, azaz az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodást illeti, itt a Lagap-per valójában nem volt releváns, mivel a „Matrix II”-eljáráson alapuló Lagap-ügyben szereplő gyógyszerhatóanyag eltért a Natco gyógyszerhatóanyagától, amelyből a Merck (GUK) által értékesíteni kívánt generikus citalopramot előállították (a megtámadott határozat (687) preambulumbekezdése).

461 A felperesek tehát tévesen állítják, hogy a vitatott megállapodásokban kikötött korlátozások objektíve szükségesek és arányosak voltak szellemi tulajdonjogaik védelme céljából.

462 Másodszor a felperesek úgy vélik, hogy a jelen ügyben a megtámadott határozatban a Bizottság tévesen alkalmazta a más jogszerű célokra vonatkozó ítélkezési gyakorlatot. A Bizottság e határozatban ugyanis azt mondja ki, hogy az, hogy egy megállapodás egyébként más, teljesen jogszerű célokat követhet, nem zárja ki a cél általi korlátozás fennállása megállapításának lehetőségét. A Bizottság által ezen állításának alátámasztása érdekében hivatkozott ügyek ugyanakkor olyan helyzetekre vonatkoztak, amelyeknél a jogszerű célt el lehetett volna érni a verseny korlátozása nélkül is, míg a jelen ügyben a vitatott megállapodások szükségesek voltak a Lundbeck szabadalmai tiszteletben tartásának biztosításához.

463 A beavatkozó fél támogatja a felperesek érveit, és szintén úgy véli, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó jogi feltételt. Álláspontja szerint a Bíróság ítélkezési gyakorlata az EUMSZ 101. cikk alkalmazhatóságának alátámasztása céljából az „objektív szükségesség” kritériumán alapul. Ennélfogva a Bizottságnak meg kellett volna vizsgálnia, hogy jóhiszeműen kötöttek-e egyezség útján történő vitarendezési megállapodást egy valós szabadalmi jogvita megoldása céljából, valamint hogy a kikötött korlátozások szükségesek és e jogszerű célhoz viszonyítva arányosak voltak-e.

464 E tekintetben rá kell mutatni, hogy ellentétben a felperesek és a beavatkozó fél által előadottakkal, a Bizottság a jelen ügyben téves jogalkalmazás nélkül alkalmazta a más jogszerű célokra vonatkozó ítélkezési gyakorlatot (lásd a fenti 427. pontot, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), és utasította el a felperesek e tekintetben ismertetett érveit a megtámadott határozat (653) preambulumbekezdésében, mivel ezek az érvek szintén azon a téves előfeltevésen alapulnak, amely szerint a felperesek által hivatkozott, szellemi tulajdonjogaik megvédésében álló jogszerű célt nem lehetett volna elérni a verseny korlátozása nélkül (lásd a fenti 458–461. pontot).

465 Ennélfogva a harmadik részt el kell utasítani.

4. A negyedik részről

466 A felperesek úgy vélik, hogy a határozat tévesen alkalmazza a jogot, amennyiben nem ismeri el, hogy a jelen ügyben az alternatív forgatókönyv kizárja a cél általi versenykorlátozás megállapításának lehetőségét.

467 Előadják, hogy a megtámadott határozat figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy a generikus vállalkozások a vitatott megállapodások nélkül sem értékesítettek volna nem bitorló jellegű citalopramot. Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy annak értékelésénél, hogy egy megállapodás célja vagy hatása a verseny korlátozása-e, az általános szempontot annak vizsgálata jelenti, hogy a szóban forgó megállapodás hiányában miként alakult volna a verseny az érintett piacon. Az azzal kapcsolatos legkisebb kétség is elegendő tehát az EUMSZ 101. cikk megsértésének kizárásához, hogy megállapodás hiányában fennállt volna-e a verseny. Ezenkívül a bizonytalanság kiküszöbölése minden egyezség útján történő vitarendezés sajátja, és a megtámadott határozat elismeri, hogy a piacra lépést késleltető, egyezség útján történő vitarendezések bizonyos esetekben nem sértik az EUMSZ 101. cikket.

468 A vitatott megállapodások hatálya alá tartozó időszakban az EGT egy vagy több piacára való belépés megtámadott határozatban szereplő reális kilátásai alaptalanok, és mindenféleképpen pusztán kilátások, ami legalábbis azt jelenti, hogy nem volt biztos, hogy e megállapodások hiányában a generikus vállalkozások nem bitorló jellegű citalopramot adtak volna el. A felperesek szerint ugyanis a generikus vállalkozások egyáltalán nem rendelkeztek forgalombahozatali engedéllyel, és még ha fel is tételezzük, hogy forgalomba tudták hozni bitorló jellegű generikus termékeiket, akkor is szembesültek volna a felperesek által kért intézkedésekkel. Ezenkívül e vállalkozások dönthettek volna úgy is, hogy kívül maradnak a piacon, vagy hogy kilépnek arról, annak érdekében, hogy elkerüljék a pert a Lundbeckkel. Egyébként pedig több generikus vállalkozás aktívan folytatta a piacra lépésének előkészítését, többek között a nem bitorló jellegű citaloprammal kapcsolatos kutatások folytatása révén, továbbá a vitatott megállapodások abban sem akadályozták meg őket, hogy vitassák a Lundbeck szabadalmainak érvényességét.

469 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

470 Először is, mivel a felperesek érvelésükkel láthatóan azt a megállapítást kívánják megkérdőjelezni, amely szerint a generikus vállalkozások a Lundbeck potenciális versenytársai voltak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában, és mivel ezeket az érveket már a fenti első jogalappal összefüggésben cáfoltuk, ezért vissza kell utalni az e tekintetben ismertetett okfejtésekre.

471 Ezenkívül fontos emlékeztetni arra, hogy az EUMSZ 101. cikk ugyanúgy irányul a potenciális verseny, mint a piacon jelen levő vállalkozások közötti tényleges verseny védelmére (lásd a fenti 99. pontot). A felperesek tehát hiába hivatkoznak ismét arra, hogy nem állt fenn bizonyosság arra nézve, hogy a vállalkozások ténylegesen beléptek volna a piacra a vitatott megállapodások időtartama alatt, mivel ez az érvelés figyelmen kívül hagyja a tényleges verseny és a potenciális verseny közötti megkülönböztetést.

472 Másodszor, amennyiben a felperesek arra hivatkoznak, hogy a Bizottságnak a jelen ügyben meg kellett volna vizsgálnia az alternatív forgatókönyvet, emlékeztetni kell arra, hogy a cél általi versenykorlátozások kapcsán a Bizottság kizárólag annak bizonyítására volt köteles, hogy a vitatott megállapodások a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutatnak, figyelemmel azok rendelkezéseinek tartalmára, az általuk elérni kívánt célokra, valamint gazdasági és jogi összefüggésükre, anélkül azonban, hogy köteles lett volna megvizsgálni azok hatásait (fenti 341. pont).

473 Amellett, hogy nehezen lenne kivitelezhető, mivel azt követelné meg a Bizottságtól, hogy rekonstruálja azokat az eseményeket, amelyek a vitatott megállapodások hiányában történtek volna, holott azok célja éppen a generikus vállalkozások piacra lépésének késleltetése volt (lásd a fenti 138. és 139. pontot), a hipotetikus alternatív forgatókönyv vizsgálata inkább a vitatott megállapodások által a piacra gyakorolt hatások vizsgálatához hasonlít, mint azok versenyre gyakorolt kellően káros hatásának objektív vizsgálatához. Márpedig a hatások ilyen vizsgálata nem szükséges a cél általi versenykorlátozás fennállására alapított elemzés keretében (fenti 341. pont).

474 Ennélfogva, még ha fel is tételezzük, hogy bizonyos generikus vállalkozások nem léptek volna piacra a vitatott megállapodások időtartama alatt a Lundbeck által indított bitorlási keresetek miatt vagy azért, mert nem lehetett kellően rövid idő alatt forgalombahozatali engedélyt szerezni, a fontos az, hogy e vállalkozások valós és konkrét lehetőségekkel rendelkeztek a piacra lépésre a vitatott megállapodások Lundbeckkel való megkötésének időpontjában, így versenynyomást gyakoroltak rá. Márpedig e versenynyomást a vitatott megállapodások időtartama alatt kiküszöbölték, ami önmagában az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett, cél általi versenykorlátozásnak minősül.

475 Bár az igaz, hogy az egyezség útján történő vitarendezések célja gyakran a pereskedéssel járó bizonytalanságok csökkentése, az ilyen vitarendezések nem mentesülnek a versenyjog alkalmazása alól (lásd a fenti 427. pontot). Ezenfelül, ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozatban megállapította, az ilyen megállapodások különösen problematikusak abban az esetben, ha a jelen ügyhöz hasonlóan

arra irányulnak, hogy azért fizessenek a potenciális versenytársak részére, hogy meghatározott időszakon át kívül maradjanak a piacon, anélkül azonban, hogy bármilyen háttérben meghúzódó szabadalmi jogvitát rendeznének.

476 Ennélfogva a Bizottság megalapozottan tekintette úgy, hogy a vitatott megállapodások a versenytársak közötti, piacról aló kizárásról szóló megállapodásokhoz hasonlítottak, valamint hogy negatív hatást gyakorolhattak a versenyre, anélkül hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása céljából bizonyítani kellett volna, hogy ilyen hatásokkal jártak.

477 Ennélfogva a negyedik részt és a harmadik jogalap egészét is el kell utasítani.

E – *A negyedik, a szabadalom hatálya szempontjának – mint a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodások EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésén alapuló értékelésével összefüggő lényeges szabálynak – az elutasítása során történt téves jogalkalmazásra és hiányos indokolásra alapított jogalapról*

478 A felperesek úgy vélik, hogy a Bizottság tévesen tagadja meg annak elismerését, hogy a szabadalom által jogosultja részére biztosított jogok gyakorlásával együtt járó korlátozásoknak megfelelő korlátozásokat tartalmazó megállapodások nem tartoznak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá, és tévesen utal arra, hogy az e szabadalom hatályát meghaladó korlátozásokat előíró megállapodások valószínűleg sértik ezt a rendelkezést. Álláspontjuk szerint először is a megtámadott határozat tévesen alkalmazza a jogot, amennyiben elveti a szabadalom hatályának szempontját mint a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodások EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésén alapuló értékelésének releváns szabályát, másodszor pedig a Bizottság által a megtámadott határozatban e szempont elvetésekor követett érvelés homályos, abszurd, és annak ellentmond a megtámadott határozat többi részét alátámasztó kulcsfontosságú érvelés.

1. Az első részről

479 Először is a felperesek előadják, hogy a szabadalom jogosultját megillető jogok időbeli, területi és tárgyi hatálya alá tartozó szerződéses korlátozások nem sértik a versenyjogot, mivel e korlátozások ugyanolyanok, mint a mögöttes szabadalommal járó korlátozások, függetlenül attól a kérdéstől, hogy az egyezség útján történő vitarendezés egyébként értékátruházással jár-e az originális gyártó részéről a generikus gyártó felé.

480 Az ilyen feltétel megfelel annak az elvnek, amely szerint a szabadalmak érvényességét vélelmezni kell azok érvénytelenségének kifejezett kimondásáig. A fenti 119. pontban hivatkozott Windsurfing-ítéletben (EU:C:1986:75) a Bíróság elismerte, hogy valamennyi, szabadalom alá eső termékre vonatkozó kikötés igazolható egy szellemi tulajdonjog védelmével. A szabadalom hatálya tehát releváns az EUMSZ 101. cikk megsértésének értékelése szempontjából.

481 Másodszor a felperesek úgy ítélik meg, hogy minden békés vitarendezésnek egy, a megállapodás felei közötti, egy szabadalom érvényességéről vagy megsértéséről szóló „jóhiszemű” jogvitához kell kapcsolódnia. Az ilyen megállapodások inherens módon jogszerűek és hasznosak, és azok kapcsán csak abban az esetben kell tartani az „antitröszt” vizsgálattól, ha a mögöttes jogvita fiktív volt.

482 Márpedig a szabadalmakkal és a generikus gyógyszerekkel kapcsolatos egyezség útján történő vitarendezések terén a jogvitát akkor kell valódinak tekinteni, ha egyrészt nem bizonyított, hogy egy szabadlom jogosultja tudta vagy mélyen meg volt győződve arról, hogy az érvénytelen, másrészt pedig, e jogosult elegendő bizonyítékkal rendelkezett ahhoz, hogy azt állíthassa, hogy a generikus gyógyszerek sértik a szabadalmát. Ha egy szabadalom jogosultjának pusztán kétségei vannak a szabadalom érvényességét illetően, e kétségek, amelyek a valamennyi jogvita kimeneteléhez kapcsolódó bizonytalanságot jelenítik meg, nem elegendőek ahhoz, hogy kihassanak a jogvita valódiságára, és hogy

jogellenessé tegyenek egy egyezség útján történő vitarendezési megállapodást. Ennélfogva a megtámadott határozatban többször idézetthez hasonló, a vitatott megállapodások megkötését követően több mint másfél évvel később tett nyilatkozatok, amelyek arra utalnak, hogy a Lundbeck egy munkavállalója 60%-ra becsülte annak valószínűségét, hogy a kristályosításra vonatkozó szabadalmat az Egyesült Királyság bíróságai érvénytelenné fogják nyilvánítani, semmilyen esetben sem fogadhatók el annak bizonyítására, hogy a Lundbeck úgy vélte, hogy a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvénytelen, illetve hogy semmilyen esélye nincs annak bíróság előtti érvényesítésére.

483 Harmadszor a felperesek ennélfogva úgy vélik, hogy a szabadalom hatályának szempontja jelenti az egyetlen megfelelő szabályt. Mindenekelőtt egy ilyen szempont lehetővé teszi az észszerű egyensúly kialakítását a versenyjog és a szabadalmi jog között. Ezt követően e szempont megfelel a Bizottság szabadalmi jogviták egyezség útján történő rendezésére vonatkozó aggodalmainak, mivel ilyen megállapodást kötő generikus vállalkozás többek között oly módon léphet be a piacra, amely nem sérti a szóban forgó szabadalom tárgyi, időbeli vagy területi hatályát. Végül e szempontot nem terhelik a megtámadott határozatban elfogadott szempontot érintő hibák.

484 Negyedszer a felperesek szerint a vitatott megállapodások egyike sem sérti az EUMSZ 101. cikket, mivel mindegyik megfelel egyrészt a szabadalom hatályán belül maradás feltételének, mivel a szerződéses korlátozások a bitorlást megvalósító gyógyszerekre korlátozódtak, és nem léptek túl a Lundbeck eljárási szabadalmainak területi és időbeli terjedelmén, másrészt pedig a valódi jogvita feltételének, mivel egyetlen bizonyíték sem utal arra, hogy a Lundbeck úgy tekintette, hogy szabadalmai érvénytelenek, ezenfelül pedig azt alátámasztó tudományos bizonyítékokkal rendelkezett, hogy a generikus vállalkozások megsértették eljárási szabadalmait.

485 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

486 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése nem különbözteti meg azokat a megállapodásokat, amelyek célja egy jogvita lezárása, és azokat, amelyek más célra irányulnak (Bayer és Maschinenfabrik Hennecke ítélet, fenti 427. pont, EU:C:1988:448, 15. pont). Bár a valamely tagállam ipari tulajdonnal kapcsolatos jogszabályai által elismert jogok fennállását az EUMSZ 101. cikk nem érinti, ezek gyakorlásának feltételei mindazonáltal az e cikkben szereplő tilalmak hatálya alá tartozhatnak. Mindig ez az eset állhat fenn, amikor egy ilyen jog gyakorlása egy kartell céljának, eszközének vagy következményének tűnik (Centrafarm és de Peijper ítélet, fenti 117. pont, EU:C:1974:114, 39. és 40. pont).

487 Ennélfogva, noha igaz, hogy az ipari tulajdon sajátos célja többek között az, hogy a jogosult számára biztosítsa – a feltaláló kreatív erőfeszítéseinek jutalmazása érdekében – a találmány kizárólagos használatára vonatkozó jogot az ipari termékek gyártása és első kereskedelmi forgalomba hozatala céljából, vagy közvetlenül, vagy pedig harmadik személy számára hasznosítási engedélyek megadása révén, valamint a tiltakozáshoz való jogot valamennyi szabadalombitorlás ellen (Centrafarm és de Peijper ítélet, fenti 117. pont, EU:C:1974:115, 9. pont), e célt nem lehet úgy értelmezni, hogy az védelmet biztosít az olyan keresetekkel szemben is, amelyek egy szabadalom érvényességének vitatására irányulnak, figyelemmel arra, hogy közérdek a gazdasági tevékenység minden olyan akadályának elhárítása, amely egy tévesen megadott szabadalomból következhet (Windsurfing-ítélet, fenti 119. pont, EU:C:1986:75, 92. pont).

488 E tekintetben, a felperesek által előadottakkal ellentétben, meg kell jegyezni, hogy a fenti 119. pontban hivatkozott Windsurfing-ítélet (EU:C:1986:75) 92. pontjában kifejtett megfontolások nem vonatkozhatnak kizárólag azokra a kikötésekre, amelyek nyilvánvalóan kívül esnek a szabadalom hatályán. Ugyanezen ítélet 46. pontjában ugyanis a Bíróság úgy ítélte meg, hogy még ha fel is tételezzük, hogy a német szabadalom az egész szörföt lefedte, így kiterjedt a deszkára is, ami azt jelentette volna, hogy az érintett kikötés a szabadalom hatálya alá tartozik, ez nem jelenti azt, hogy egy ilyen kikötés összeegyeztethető az EUMSZ 101. cikkel.

489 Ezenkívül az ítélkezési gyakorlat szerint, noha a Bizottság nem maradhat teljesen passzív, ha a szabadalom hatálya releváns az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk megsértésének értékelése szempontjából, nem kell meghatároznia a szabadalom hatályát (Windsurfing-ítélet, fenti 119. pont, EU:C:1986:75, 26. pont).

490 Ezen ítélkezési gyakorlatra, valamint az EUMSZ 101. cikk inherens céljaira figyelemmel, amelyek szerint többek között minden gazdasági szereplőnek önállóan kell meghatároznia a piacon követni kívánt politikáját (lásd ebben az értelemben: BIDS-ítélet, fenti 341. pont, EU:C:2008:643, 33. és 34. pont), annak érdekében, hogy megvédjék a fogyasztókat a versenytársak közötti összejátszásból származó indokolatlan áremelésekkel szemben (lásd a fenti 386. pontot), a Bizottság megalapozottan utasította el a jelen ügyben a szabadalom hatálya szempontjának alkalmazását a vitatott megállapodásoknak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése fényében történő értékelése céljából.

491 Ahogy ugyanis a Bizottság a megtámadott határozat (698) preambulumbekezdésében kifejtette, e szempont versenyjogilag több szempontból is problematikus. Először is az annak vélelmezéséhez vezet, hogy egy generikus gyógyszer sérti az originális gyártó szabadalmát, és ily módon, ezen az alapon lehetővé teszi a generikus gyógyszer kizárását, noha a generikus gyógyszer jogsértő vagy nem jogsértő jellege nem eldöntött kérdés. Másodszor e szempont azon vélelemre épül, amely szerint a szabadalom érvényességének vitatása esetén minden, egyezség útján történő vitarendezés keretében hivatkozott szabadalmat érvényesnek kell tekinteni, holott ennek nincs sem jogi, sem gyakorlati alapja (fenti 122. pont). A szabadalom hatályának szempontja tehát szabadalmaik hatályának és érvényességének a felperesek által végzett szubjektív értékelésén alapul, holott egy nemzeti bíróság vagy egy illetékes hatóság álláspontja eltérő lehetett volna.

492 A Supreme Court of the United States, lezárva az ezzel kapcsolatos intenzív vitát, egyébként ugyanezt a megközelítést követte, amikor a fenti 353. pontban hivatkozott Actavis-ítéletében elutasította a szabadalom hatályának szempontját, amelyet egyes alsóbb bíróságok alkalmaztak; az ítéletben úgy tekintette, hogy az, hogy a megállapodás egy szabadalom hatálya alá tartozik, nem mentesíti ezt a megállapodást az „antitröszt” kereset alól.

493 Az a kérdés ugyanis, hogy egy korlátozás egy szabadalom hatálya alá tartozik-e, vagy sem, a szabadalom hatályára és érvényességére vonatkozó vizsgálatból következő megállapítás, nem pedig e vizsgálat kiindulópontja, ahogy a felperesek sugallják (lásd az Actavis-ítélet kapcsán a fenti 353. pontot).

494 Ily módon, amikor a felperesek arra próbálnak hivatkozni, hogy a generikus vállalkozások által forgalmazni kívánt termékek sértették szabadalmaikat, vagy azok tárgyi, időbeli és területi hatálya alá tartoztak, valójában csak saját szubjektív értékeléseiken alapuló spekulációkról van szó, mivel nem vitatják azt, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában egyetlen nemzeti bíróság, illetve illetékes hatóság sem állapította meg, hogy e termékek sértik valamelyik eljárási szabadalmukat (fenti 145. pont). Ezenkívül, ahogy azt a Bizottság hangsúlyozza, a kristályosításra vonatkozó szabadalmat még meg sem adták abban az időpontban, amikor a legtöbb vitatott megállapodást megkötötték (fenti 127. pont), így a felperesek szabadalmainak hatálya, valamint az e megállapodásokban szereplő korlátozások alkalmazási köre bizonytalan volt.

495 Egyébként az, hogy a Bizottság a vitatott megállapodásokban szereplő egyes korlátozásokat potenciálisan a Lundbeck szabadalmai hatálya alá tartozóknak tekintette, kizárólag azt jelenti, hogy a felperesek hasonló korlátozásokat érhettek volna el a szabadalmaik érvényesítése érdekében hozott bírósági határozatok révén, amennyiben az illetékes nemzeti bíróságok előtt pernyertesek lesznek. Ebben az értelemben, még ha a vitatott megállapodások potenciálisan a felperesek szabadalmainak hatálya alá tartozó korlátozásokat is tartalmaznának, e megállapodások túlmentek a szellemi tulajdonjogaik sajátos célján, amely jogok kétségkívül kiterjedtek a bitorlások kifogásolásához fűződő jogra, de nem tartalmazták az olyan megállapodások megkötésének jogát, amelyek eredményeként a tényleges vagy potenciális piaci versenytársak részére azért fizettek, hogy ne lépjenek be a piacra (lásd a fenti 487. pontot, valamint a megtámadott határozat (698) preambulumbekezdését).

496 A felperesek ugyanakkor előadják, hogy valós szabadalmi jogviták álltak fenn a jelen ügyben szereplő vitatott megállapodások felei között, így azok az EUMSZ 101. cikk megsértése nélkül, egyezség útján tudták rendezni e vitákat.

497 Kétséges ugyanakkor, hogy a vitatott megállapodások lehetővé tették-e, hogy valóban véget vessenek a felperesek és a generikus vállalkozások között a háttérben meghúzódó szabadalmi jogvitáknak, mivel e megállapodások nem írták elő a generikus gyógyszerek azonnali piacra lépését a szabadalmak lejártát követően, amelyhez a felperesek részéről a szabadalmi igényeikről való lemondás társult volna (lásd a fenti 354. pontot, valamint a megtámadott határozat (662) preambulumbekezdését).

498 Egyébként, még ha fel is tételezzük, hogy a vitatott megállapodások lehetővé tették a felek közötti jogvita egyezség útján történő rendezését, elegendő arra emlékeztetni, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése nem különbözteti meg azokat a megállapodásokat, amelyek célja egy jogvita lezárása, és azokat, amelyek más célra irányulnak (Bayer és Maschinenfabrik Hennecke ítélet, fenti 427. pont, EU:C:1988:448, 15. pont). Márpedig, mivel e megállapodások versenyellenes célja kellően bizonyított – tekintve, hogy olyan megállapodásokról van szó, amelyek fizetés ellenében kizárják a potenciális versenytársakat a piacról –, így még ha fel is tételezzük, hogy azok előnyösek is lehettek a verseny és a fogyasztók számára, az ilyen hatásokat a felpereseknek bizonyítaniuk kellene, és azokat a Bizottságnak az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szempontjából (lásd a hetedik jogalap lenti vizsgálatát) kellene megvizsgálnia, nem pedig ugyanezen cikk (1) bekezdésével összefüggésben értékelnie (lásd ebben az értelemben: Brasserie nationale és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 387. pont, EU:T:2005:298, 85. pont).

499 Ennélfogva a felperesek tévesen állítják, hogy a Bizottság által alkalmazott jogi szempontnak nincs alapja az ítélkezési gyakorlatban, vagy hogy a szellemi tulajdonjogok gyakorlása csak kivételes körülmények között tartozhat az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében előírt tilalom hatálya alá. A Bizottság nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor elutasította a szabadalom hatályának szempontját, mint a vitatott megállapodások EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szempontjából történő vizsgálatának releváns szempontját. Ahogy azt a Bizottság előadja, a jelen ügyben a releváns szempont a cél általi korlátozás fogalma volt, annak az uniós bíróságok ítélkezési gyakorlatában kialakított formájában (fenti 338–344. pont).

500 Következésképpen a Bizottság a jelen ügyben annak megállapítása érdekében, hogy a vitatott megállapodások célja az EUMSZ 101. cikk értelmében a verseny korlátozása volt, megalapozottan támaszkodott kontextuális elemként több olyan tényezőre, mint a fordított kifizetések fennállása, e kifizetések mértéke, az, hogy e kifizetések összege láthatóan megfelelt a generikus vállalkozások által piacra lépésük esetén várt nyereségnek, a vitatott megállapodások lejártát követően a generikus gyógyszerek piacra lépését megkönnyítő kikötés hiánya, illetve az, hogy a megállapodásokban a felperesek szabadalmainak hatályán túllépő korlátozások szerepelnek (lásd a megtámadott határozat (661) és (662) preambulumbekezdését).

501 Ennélfogva az első részt el kell utasítani.

2. A második részről

502 A felperesek először előadják, hogy a szabadalom hatályára vonatkozó szempont elutasításának indokolása kizárólag a megtámadott határozat (698) preambulumbekezdésében jelenik meg, amely ezenfelül abszurd okfejtést tartalmaz, mivel a felperesek szerint e szempont kizárólag a bitorló jellegű termékek értékesítésére irányuló, nem pedig a piacra lépésre irányuló erőfeszítésekkel való felhagyásra ösztönzi a generikus vállalkozásokat.

503 Ezenkívül a bitorlások kifogásolásának jogához az is hozzátartozik, hogy a szabadalom jogosultja egyezség útján történő vitarendezés révén kifogásolhatja a bitorlásokat. E jog, ellentétben a megtámadott határozat által sugalltakkal, a szabadalom sajátos céljából is következik. A megtámadott határozatban idézett, a fenti 119. pontban hivatkozott Windsurfing-ítéletre (EU:C:1986:75, 26. pont) csak azon állítás alátámasztása érdekében lehet hivatkozni, hogy a Lundbeck nem jogosult arra, hogy eldöntsön valamely két harmadik személy gyártó termékei közötti konfliktust, ami a jelen esetben nem áll fenn. Egyébként a megtámadott határozatban felvetett azon érv, amely szerint az egyezség útján történő vitarendezések csak akkor engedélyezettek, ha azok alapját a feleknek a szabadalom erejére vonatkozó szubjektív értékelése képezi, ellentmond annak az állításnak, amely szerint a szabadalmak jogosultjainak nem szabadna megengedni, hogy saját maguk értékeljék, hogy a generikus gyógyszerek bitorolják-e a szabadalmukat. A megtámadott határozat azt sem fejti ki, hogy a szabadalom hatályának ez az Amerikai Egyesült Államok jogában fennálló szempontja mennyiben nem ültethető át az uniós jogba.

504 A felperesek másodszor úgy vélik, hogy az, hogy a Bizottság elutasította a szabadalom hatályának szempontját, nem áll összhangban a megtámadott határozat azon kulcsfontosságú okfejtésével, amelyre a Bizottság a vitatott megállapodásokkal kapcsolatos értékelését építette. A Bizottság ugyanis azon megállapítását, amely szerint e megállapodások célja a verseny korlátozása volt, arra az állításra alapította, amely szerint az említett megállapodások a Lundbeck szabadalmain túllépő korlátozásokat tartalmaztak, mivel minden generikus citalopram piacra lépésének megakadályozására irányultak, függetlenül attól, hogy az bitorló jellegű-e, vagy sem. Márpedig más helyeken a Bizottság azt mondta ki, hogy a fordított kifizetések, mint olyanok, arra utalnak, hogy a vitatott megállapodások célja az, hogy a generikus citalopram piacán kívül maradásra kényszerítsék a generikus vállalkozásokat a megállapodások teljes időtartama alatt, függetlenül attól a kérdéstől, hogy azok a gyógyszerek, amelyeket e vállalkozások értékesíthettek volna, bitorló jellegűek-e, vagy sem.

505 Ez azt bizonyítja, hogy a szabadalom hatályának szempontja fontos szerepet játszott a Bizottság elemzésében, ami ellentétes azon állításával, amely szerint az a kérdés, hogy a vitatott megállapodások a Lundbeck szabadalmainak hatályán belül maradtak-e, nem változtatta meg alapvetően e korlátozások Bizottság által végzett jogi elemzését.

506 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

507 Először is emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 296. cikk által megkövetelt indokolást a kérdéses jogi aktus természetéhez kell igazítani, és abból világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a jogi aktust meghozó intézmény érvelésének oly módon, hogy az érdekeltek megismerhessék a meghozott intézkedés indokait, a hatáskörrel rendelkező bíróság pedig gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét (lásd: 2011. szeptember 29-i Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, C-521/09 P, EBHT, EU:C:2011:620, 147. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

508 Ily módon, az egyedi határozatokat illetően az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az ilyen határozatok indokolására vonatkozó kötelezettség célja – a bírósági felülvizsgálat lehetővé tételén kívül – az érintett részére elegendő tájékoztatás biztosítása annak eldöntéséhez, hogy a határozat adott esetben szenved–e valamely, az érvényességének vitatását lehetővé tevő hibában. Emlékeztetni kell ugyanakkor arra, hogy az EUMSZ 296. cikkben előírt indokolási kötelezettség olyan lényeges eljárási szabálynak minősül, amelyet külön kell választani az indokolás megalapozottságának kérdésétől, amely a vitatott jogi aktus érdemi jogszerűségére vonatkozik (Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, fenti 507. pont, EU:C:2011:620, 146. és 148. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

509 A jelen ügyben a megtámadott határozatban a szabadalom terjedelmére vonatkozó szempont elutasításának indokolását illetően meg kell állapítani, hogy a Bizottság kifejezetten válaszolt a felperesek ezzel kapcsolatos érveire a megtámadott határozat (698) preambulumbekezdésében. A Bizottság itt többek között kifejtette azokat az indokokat, amelyek miatt e szempont nem teszi lehetővé, hogy megválaszolják a vitatott megállapodások által versenyjogi szempontból felvetett

aggodalmakat (lásd a fenti 491. pontot). Ezenkívül a megtámadott határozat egészének rendszeréből kitűnik, hogy a Bizottság az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése alapján a cél általi korlátozás fogalmát alkalmazta a vitatott megállapodásokra, figyelemmel arra a gazdasági és jogi összefüggésre, amelyben azokat megkötötték, e vonatkozásában számos tényezőt véve tekintetbe (lásd a fenti 354. pontot), és ennek alapján szükségképpen elvetette a szabadalom terjedelmére vonatkozó szempontot mint e megállapodások EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szempontjából való értékelésének releváns jogi szempontját.

510 A felperesek tehát nem kifogásolhatják azt, hogy a Bizottság nem indokolta meg a megtámadott határozatban kellő mértékben a szabadalom hatálya szempontjának elutasítását, illetve azt a kérdést, hogy a szabadalmak jogosultjai jogosultak-e a bitorlások kifogásolására jogvitáik egyezség útján történő rendezése révén, azzal, hogy e kérdés a megtámadott határozat érdemi vizsgálatának körébe tartozik, amelyet a második és a harmadik jogalap fenti elemzésének keretében végeztünk el.

511 Ezenkívül a felperesek hiába hivatkoznak arra, hogy a Bizottságnak az Amerikai Egyesült Államok jogában alkalmazandó jogi szempontokra utalva kellett volna megindokolnia a megtámadott határozatot. Már kimondásra került ugyanis, hogy egy harmadik ország jogában elfogadott álláspont nem határozhatja meg az uniós jogban elfogadott álláspontot, és hogy egy ilyen jog megsértése önmagában nem képez az uniós jog alapján elfogadott határozat jogellenességét magával vonó hibát (lásd ebben az értelemben: 2003. szeptember 30-i Atlantic Container Line és társai kontra Bizottság ítélet, T-191/98 és T-212/98–T-214/98, EBHT, EU:T:2003:245, 1406. és 1407. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

512 Mindenesetre elegendő annyit megállapítani, hogy a fenti 353. pontban hivatkozott Actavis-ítélet alapjául szolgáló ügyben a Supreme Court of the United States többségi véleményét – nem pedig Roberts bíró különvéleményét – tartalmazó ítélet egyértelműen kimondja, hogy az, hogy a megállapodás egy szabadalom hatálya alá tartozik, nem mentesíti ezt a megállapodást az „antitröszt” kereset alól, ennek alapján elutasítva a szabadalom hatályának szempontját, mint a jelen ügyben szereplő vitatott megállapodásokhoz hasonló, fordított kifizetéseket, úgynevezett „pay for delay”-t tartalmazó, a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodások versenyellenes jellege vizsgálatának releváns szabályát.

513 Vitathatatlan, amint azt a felperesek is kifejtették a tárgyaláson, hogy az Egyesült Államokban érvényesülő szabályozási háttér eltér az Unió különböző tagállamaiban fennállótól. A Bizottság tehát a vitatott megállapodások EUMSZ 101. cikk szempontjából való elemzése érdekében megalapozottan nem vizsgálta tovább a felpereseknek a szabadalom hatályának egyes egyesült államokbeli alsóbb bíróságok által a fenti 353. pontban hivatkozott Actavis-ítéletet megelőzően alkalmazott szempontjára vonatkozó érveit.

514 Másodszor a felperesek tévesen állítják, hogy a megtámadott határozat ellentmondásos, amennyiben kimondja egyrészt, hogy a vitatott megállapodások versenyellenesek voltak, függetlenül attól, hogy tartalmaztak-e a felperesek szabadalmainak hatályát meghaladó korlátozásokat, vagy sem, másrészt pedig, hogy e megállapodások a felperesek szabadalmainak hatályát meghaladó korlátozásokat tartalmaztak, mivel azok a generikus vállalkozások részéről bármely típusú generikus citalopram értékesítésének megakadályozására irányultak.

515 A Bizottság ugyanis a megtámadott határozat (661) és (662) preambulumbekezdésében többek között kifejtette, hogy különösen az, hogy a Lundbeck eljárási szabadalmaira hivatkozva nem érhette volna el a generikus gyógyszerek piacra lépésének ugyanilyen korlátozásait, arra utaló fontos valószínűsítő körülménynek minősül, hogy a vitatott megállapodások ellentétesek voltak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével. Másként fogalmazva, azt a kérdést, hogy a vitatott megállapodásokban szereplő korlátozások kiléptek-e a felperesek szabadalmainak hatálya alól, az e rendelkezés értelmében vett, cél általi korlátozás fennállásának megállapítása szempontjából releváns, de nem döntő tényezőnek

tekintették, ahogy az egyértelműen kitűnik a megtámadott határozat (641) preambulumbekezdéséből is (fenti 335., 336. és 354. pont). E tekintetben tehát a megtámadott határozatban nincs semmilyen ellentmondás.

516 Ennélfogva a negyedik jogalapot el kell utasítani.

F – *Az ötödik, a tényállás mérlegelésének nyilvánvaló hibájára, a gondossági kötelezettség megsértésére és az indokolás hiányosságára alapított jogalapról, amennyiben a Lundbeck cselekményeit a generikus gyógyszerek piacra lépése ellen irányuló globális stratégiának minősítették, valamint relevánsnak tekintették azokat a vitatott megállapodások EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése alapján történő értékelése szempontjából*

517 A felperesek szerint a megtámadott határozat nincs kellően indokolva, abban a tényállás mérlegelése nyilvánvalóan hibás, továbbá sérti a Bizottságot terhelő gondossági kötelezettséget, amennyiben néhány kiválasztott nyilatkozatra koncentrált, és figyelmen kívül hagyott lényeges tényeket annak megállapításakor, hogy a felperesek a citalopram generikus változatai ellen irányuló „globális stratégiát” követtek, és a megtámadott határozat erre az állítólagos stratégiára támaszkodott a vitatott megállapodásoknak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szerinti értékelése céljából.

518 Először is a felperesek előadják, hogy a globális stratégiájuk a vitatott megállapodásokkal semmilyen kapcsolatban nem álló, és semmiképpen sem jogszerűtlen egyoldalú cselekményekből állt. Úgy vélik, hogy a Bizottság néhány súlyos hibát követett el, amikor a megtámadott határozatban azt állította, hogy a felperesek több, a generikus gyógyszereknek a citalopram piacára történő belépése elleni állítólagos globális stratégia keretébe illeszkedő politikát követtek; ezek közé tartozik először is az escitalopram forgalomba hozatalára kedvező időszak kialakítása, másodszor a citalopram gyártásával kapcsolatos eljárási szabadalmak bejelentése, harmadszor beavatkozás a citalopram generikus változatainak forgalombahozatali engedélyeivel kapcsolatos eljárásokba, negyedszer a citalopram gyógyszerhatóanyag jövőbeli gyártói által jelentett versenyfenyegetés kiküszöbölése, és ötödször a generikus vállalkozások arra ösztönzése, hogy szüntessék meg a citalopram piacára való belépésre irányuló erőfeszítéseiket.

519 Másodszor előadják, hogy a megtámadott határozat nem magyarázza meg, hogy cselekményeik mennyiben relevánsak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése megsértésének megállapítása szempontjából. A felperesek szerint a felek szándéka nem tehet a versenyjoggal összeegyeztethetetlenné egyébként jogszerű megállapodásokat. A felek szubjektív szándéka járulékos jellegű ahhoz az elsődleges kérdéshez képest, hogy versenykorlátozás következik-e az e megállapodások által követett objektív célokból, azok összefüggéseinek fényében vizsgálva. Márpedig a megtámadott határozat tévesen koncentrál a Lundbeck egyoldalú magatartására, és elmulasztja kifejteni, hogy a generikus vállalkozások mennyiben értettek egyet a Lundbeck állítólagos szándékával, illetve hogy tudtak-e erről a szándékról. Következésképpen a Bizottság nem hivatkozhat e magatartásra a Lundbeck és a generikus vállalkozások között fennálló, a citalopram generikus változata által jelentett verseny elfojtására irányuló szándékegység fennállásának bizonyítása céljából.

520 Harmadszor a felperesek úgy vélik, hogy a Bizottság megsértette gondossági kötelezettségét, amely azt követeli meg tőle, hogy gondosan és elfogulatlanul vizsgálja meg az ügy minden releváns körülményét, mivel elmulasztotta figyelembe venni az összes egyéb olyan tényt, amely arra utal, hogy a felperesek cselekményei olyan jogszerű célok elérésére irányultak, mint az érvényes szabadalom igénybevétele annak érdekében, hogy kifogásolják a bitorlással járó piacra lépést, egy innovatív termék forgalomba hozatala a fogyasztók javára, az egészségügyi hatóságok tájékoztatása a biztonsággal kapcsolatos potenciális kockázatok fennállásáról, illetve a többlettermelési kapacitás elérése.

521 Negyedszer a felperesek úgy ítélik meg, hogy a megtámadott határozat tévesen minősítette egyes cselekményeiket jogellenesnek, mint például üzleti erőfeszítéseiknek egy új, hatékonyabb termék, a Cipralex felé irányítását, az általuk tett több szabadalmi bejelentést, amelyek a citalopram gyártását lehetővé tévő eljárásokat fedtek le, a forgalombahozatali engedélyek megadására irányuló eljárásokba történő beavatkozásaikat, illetve a gyógyszerhatóanyag-gyártókkal folytatott ügyleteiket. A felperesek ezenkívül úgy vélik, hogy a megtámadott határozat tévesen állítja azt, hogy a Lagap-per során elismerték, hogy a Matrix által használt eljáráson alapuló generikus termékek nem valósítottak meg bitorlást, holott a kiegészítő mosási szakaszt tartalmazó „Matrix II”-eljárásra alapított forgalombahozatali engedélyt az Egyesült Királyságban csak 2003. június 4-én adták ki. A Lundbeck végezetül soha nem ismerte el, hogy a Matrix olyan ipari léptékű eljárást vett igénybe, amely üzletileg életképes, és ezzel egyidejűleg nem jár bitorlással.

522 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

523 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság teljesen megalapozottan vette figyelembe a felperesek szándékát a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában, mivel az ítélkezési gyakorlat elismeri, hogy a felek szándéka releváns elem lehet az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének értelmében vett, cél általi korlátozás fennállásának megállapítása céljából (fenti 344. pont).

524 Ezt követően, amennyiben a felperesek előadják, hogy stratégiájuk nem volt jogellenes, mivel az többek között egy új szabadalmaztatott termék, az escitalopram kifejlesztéséből, a citaloprammal kapcsolatos eljárási szabadalmak bejegyeztetéséből, illetve a generikus vállalkozások forgalombahozatali engedélyek megszerzésére irányuló eljárásaiba való beavatkozás révén ezen eljárási szabadalmak megvédéséből állt, meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat nem azt állapítja meg, hogy az ilyen cselekmények önmagukban jogellenesek voltak. A Bizottság pusztán figyelembe vette ezeket az elemeket, mint olyan releváns ténybeli körülményeket, amelyek lehetővé teszik a vitatott megállapodások szélesebb összefüggésbe helyezését és bizonyítják azt, hogy a felperesek késleltetni kívánták a generikus gyógyszerek piacra lépését annak érdekében, hogy bármely lehetséges – jogszerű és nem jogszerű – eszköz révén kedvező utat találjanak az escitalopram forgalomba hozatalára (a megtámadott határozat (123) és azt követő preambulumbekezdései). Ezek az érvek tehát nagyrészt hatástalanok.

525 Mindazonáltal, mivel a felperesek érvei úgy is értelmezhetők, hogy azok a Bizottság által a megtámadott határozatban végzett ténybeli értékelések vitatására vonatkoznak, és e tekintetben a bizonyítékok elferdítésére hivatkoznak, ki kell emelni az alábbiakat.

526 Először is a felperesek azon állításait illetően, amelyek szerint eljárási szabadalmaik vélelmezetten érvényesek, valamint a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában egyetlen bíróság sem állapította meg, hogy a generikus vállalkozások nem követtek el bitorlást, emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban egyáltalán nem azt állapította meg, hogy a felperesek eljárási szabadalmai nem érvényesek, vagy hogy a felpereseknek nincs esélyük arra, hogy kifogásolják a generikus gyógyszerek piacra lépését, amennyiben azok kockázattal lépnek a piacra, hanem azt, hogy e tekintetben bizonytalanság áll fenn, amelyet a vitatott megállapodások jelentős mértékben csökkentettek vagy megszüntettek (fenti 336., 363. és 429. pont).

527 Ezenkívül a Lundbecknek a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvénytelenné nyilvánításának esélyére vonatkozó belső becsléseit a Bizottság a megtámadott határozatban elsődlegesen annak megállapítása érdekében használta fel, hogy a Lundbeck és a generikus vállalkozások potenciális versenytársak voltak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában (lásd a fenti 96. pontot, valamint a megtámadott határozat (627) preambulumbekezdését). Bármilyen összefüggésben is tették ezt a nyilatkozatot, és bárki is legyen a szerzője, abból az tűnik ki – ahogyan a Bizottság is megállapította a megtámadott határozatban –, hogy bizonytalanság állt fenn azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a Lundbeck szabadalmai lehetővé tették volna-e a generikus vállalkozások

bármilyen piacra lépésének megakadályozását, valamint hogy azoknak e tekintetben valós és konkrét lehetőségei voltak-e a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában. A felperesek egyébként elismerik, hogy a nemzeti szintű érvénytelenségi eljárásokat jelentős kockázatok jellemezték.

528 Másodszor a felperesek tévesen tekintik úgy, hogy a megtámadott határozat nem támaszkodik semmilyen konkrét dokumentumra a vitatott megállapodások és az escitalopram forgalomba hozatala közötti kapcsolat alátámasztása céljából. A megtámadott határozat ugyanis e tekintetben többek között a Lundbeck stratégiai tervének egy kivonatára (a (135) preambulumbekezdés), egy, a Lundbeck igazgatótanácsának 1998. április 24-i ülésére készített dokumentumra (a (136) preambulumbekezdés), a Lundbeck egy 1999. szeptember 24-i dokumentumára (a (138) preambulumbekezdés), a Lundbeck 1999. évi (a (137) preambulumbekezdés), 2001. évi (a (139) preambulumbekezdés) és 2002. évi (a (140) preambulumbekezdés) stratégiai tevékenységi tervére és költségvetésére, valamint a Lundbeck egy 2003 elején tartott stratégiai találkozója kapcsán készített írásos jegyzetekre (a (141) preambulumbekezdés) hivatkozik. Ez utóbbi dokumentum például azt bizonyítja, hogy a Lundbeck azt tervezte, hogy harcba száll a generikus gyógyszerek ellen, annak érdekében, hogy olyan ablakot nyisson, amely révén lehetőség nyílik az escitalopramra való átállásra. Ezenkívül 2003. évi stratégiai tevékenységi tervében és költségvetésében a Lundbeck megállapította, hogy a generikus gyógyszerek eredetileg 2002 első negyedévére tervezett piacra lépését igen hatékony módon sikerült 2002. októberre halasztani, valamint hogy egyértelmű, hogy a generikus gyógyszerek távol maradása pozitív hatást gyakorolt a Cipralex (escitalopram) értékesítéseinek alakulására 2003-ban (a megtámadott határozat (206) preambulumbekezdése).

529 Harmadszor a felperesek az egyesült királysági Lagap-per bizonyítékainak a megtámadott határozatban történő elferdítésére is hiába hivatkoznak. A Bizottság által előterjesztett, egyébként a felperesek által sem vitatott bizonyítékokból ugyanis az tűnik ki, hogy bár ezen eljárás keretében a felperesek ténylegesen előadták, hogy a Matrix által előállított citalopram sérti a kristályosításra vonatkozó szabadalmat, mindazonáltal ismét szubjektív értékelésükről volt szó, mivel ezt az állítást soha nem erősítette meg az ügyben eljáró bíróság, ugyanis a felperesek inkább megegyeztek a Lagappal annak érdekében, hogy elkerüljenek egy olyan vereséget, amely saját megfogalmazásuk szerint „megalázó” lett volna, és amelyet „fel lehetett volna használni velük szemben más bíróságok előtt” (a megtámadott határozat (160) preambulumbekezdése). A felperesek nem bizonyították, hogy a megtámadott határozat mennyiben ferdítette el az e tekintetben benne szereplő bizonyítékokat.

530 A felperesek ugyanakkor előadják, hogy a kiegészítő mosási szakaszra (vagyis a „Matrix II”-eljárásra) vonatkozó forgalombahozatali engedélyt csak 2003. december 3-án adták ki az Egyesült Királyságban, így az ezen időpont előtt az Egyesült Királyságban forgalmazott generikus citalopram a „Matrix I” -eljáráson alapult, amely a felperesek álláspontja szerint sértette szabadalmaikat, mivel meghamisított adatokon alapult. Ezt ugyanakkor soha nem bizonyították, mivel a megtámadott határozat (155) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy egy 2003. február 14-i közbenső ítéletben az ügyben eljáró egyesült királysági bíróság azt mondta ki, hogy „a Lundbecknek innentől el kellett ismernie, hogy megalapozatlan volt azon szilárd és megdönthetetlen meggyőződése, amely szerint lehetetlen, hogy a Lagap és beszállítói bitorlással nem járó eljárást használjanak”, így a felperesek nem hivatkozhatnak e tekintetben a bizonyítékok elferdítésére.

531 Negyedszer a felperesek azon állítását illetően, amely szerint a gyógyszerhatóanyag-gyártókkal folytatott ügyleteik célja kizárólag azon kapacitásproblémák megoldása volt, amelyekkel szembesültek, rá kell mutatni arra, hogy e magyarázat kevéssé valószínű, figyelemmel a Bizottság által a megtámadott határozat (172) és azt követő preambulumbekezdéseiben hivatkozott bizonyítékokra. Különösen nehéz megérteni azt, hogy mennyiben volt elengedhetetlen, vagy akár csak hasznos a Lundbeck számára az ilyen kapacitásproblémák megoldása céljából a VIS Farmaceutici SpA (a továbbiakban: VIS) olasz vállalkozás megvásárlása és a DMF-jének visszavonása a Tiefenbacher holland hatóságok előtt folyamatban lévő forgalombahozatali engedély iránti kérelméből (a megtámadott határozat (176) preambulumbekezdése).

532 Végül a felperesek tévesen állítják, hogy a megtámadott határozat azt állapította meg, hogy bitorlási kereseteik elbuktak. E határozat ezzel szemben azt ismeri el, hogy a felperesek először el tudták érni, hogy bizonyos bíróságok intézkedéseket bocsássanak ki, illetve hogy bizonyos államokban lefoglalások történjenek, de miután számos generikus vállalkozás áttért a „Matrix II”-eljárásra, ezeket visszavonták, elutasították, illetve egyezség útján történő vitarendezésekkel zárultak. A megtámadott határozat kizárólag azt állapítja meg, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában az EGT egyetlen bírósága sem állapította meg, hogy a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvényes, és hogy azt megsértették (a megtámadott határozat (185) preambulumbekezdése), amit egyébként a felperesek sem vitatnak (fenti 145. pont).

533 E megfontolások összességére figyelemmel az ötödik jogalapot mint hatástalant, illetve mint mindenféleképpen megalapozatlant el kell utasítani.

G – A hatodik, a tényállás mérlegelésének nyilvánvaló hibájára alapított jogalapról, amennyiben a megtámadott határozat azt állapítja meg, hogy a vitatott megállapodások a Lundbeck szabadalmai által biztosított jogok gyakorlásával együtt járó korlátozásokat meghaladó korlátozásokat tartalmaztak

534 A felperesek előadják, hogy a megtámadott határozat nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz, amennyiben nem vizsgál meg minden, a vitatott megállapodásokkal kapcsolatos körülményt, és tévesen állapítja meg, hogy e megállapodások a felperesek szabadalmai által biztosított jogok gyakorlásával együtt járó korlátozásokat meghaladó korlátozásokat tartalmaztak. Minden vitatott megállapodás a szabadalmaik hatályán belül maradt, és csak a bitorló jellegű citalopram értékesítését akadályozta meg.

535 Először is a felperesek úgy ítélik meg, hogy a megtámadott határozat tévesen állapította meg, hogy a vitatott megállapodások megakadályozták a generikus vállalkozásokat abban, hogy citalopramot értékesítsenek, beleértve a nem bitorló jellegű citalopramot is, és ily módon túlléptek a felpereseket a szabadalmaik alapján megillető jogokon.

536 Előadják, hogy ha az lett volna a szándékuk, hogy megakadályozzák a generikus vállalkozásokat a citalopram bármely típusának értékesítésében, akkor valamennyi potenciális belépővel megállapodásokat kellett volna kötniük, miközben ebben az időszakban több mint 300 generikus vállalkozás értékesített antidepresszánsokat az EGT-ben. A Lundbecknek semmilyen hihető indoka nem lett volna arra, hogy megakadályozza a nem bitorló jellegű gyógyszerek pusztán négy generikus vállalkozás által végzett értékesítését.

537 Másodszor a felperesek előadják, hogy az egyes vitatott megállapodásokat illetően a megtámadott határozat nem veszi figyelembe valamennyi azokkal kapcsolatos körülményt, és azon megállapítása kapcsán, miszerint e megállapodások túllépnek a felperesek szabadalmainak hatályán, nem vizsgálja meg a felek szándékának hű kifejeződését, amely mind egy szerződés kikötéseiből, mind a szóban forgó vállalkozások magatartásából kitűnhet.

538 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

539 Előzetesen a Bizottsághoz hasonlóan rá kell mutatni, hogy még ha a vitatott megállapodások nem is mentek volna túl a felperesek szabadalmainak hatályán, e megállapodások mindazonáltal az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének értelmében vett, cél általi versenykorlátozásoknak minősültek volna, mivel olyan kartellekből álltak, amelyek célja a generikus vállalkozások piacra lépésének késleltetése volt, jelentős összegű fordított kifizetések fejében (lásd a fenti második, harmadik és negyedik jogalapot), és amelyek az e piacra lépéssel kapcsolatos bizonytalanságot az arra vonatkozó bizonyossággal váltották fel, hogy erre a vitatott megállapodások időtartama alatt nem kerül sor (fenti 363. pont).

540 A jelen jogalap tehát hatástalan.

541 Mindazonáltal másodlagosan meg kell vizsgálni a felperesek ezzel kapcsolatos érveit, ugyanis a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a felperesek nem felelnek meg a saját maguk által megállapított feltételeknek, mivel a vitatott megállapodásokban szereplő szerződéses korlátozások nem korlátozódnak a potenciálisan bitorló jellegű termékekre, továbbá túllépnek a szóban forgó szabadalmak hatályán.

1. Az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás

542 A felperesek szerint a megtámadott határozat téves, amennyiben úgy ítéli meg először is, hogy a Merck (GUK) arra vonatkozó kötelezettségét, hogy nem hozza forgalomba a kizárólag a Natco gyógyszerhatóanyagán alapuló citalopramot, attól függetlenül alkalmazták, hogy a Natco gyógyszerhatóanyaga bitorló jellegű volt-e, vagy sem, másodszor pedig, hogy az e megállapodásban szereplő kizárólagos beszerzési kötelezettség megakadályozta a Merck (GUK)-ot abban, hogy értékesítse a generikus citalopram bármely más változatát.

543 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

544 Először is a felperesek úgy ítélik meg, hogy a megtámadott határozat tévesen állapítja meg, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás megakadályozta a Natco citalopramjának értékesítését, függetlenül attól, hogy az bitorló jellegű volt-e. Előadják, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás csak egy termékre, a Natco citalopramjára vonatkozott, amelyen a Lundbeck teszteket végzett, és amelyet a szabadalmait bitorlónak tekintett.

545 A megtámadott határozat tévesen hivatkozik a Merck (GUK) két belső elektronikus levelében szereplő nyilatkozatokra annak megállapításakor, hogy a Lundbeck szabadalmai – a jelen esetben a kristályosításra vonatkozó szabadalom – nem voltak érvényesek, illetve azokat nem sértették meg, továbbá hogy egyik közzétett szabadalmi bejelentés sem okozott problémát. Egyébként a megtámadott határozat nem veszi figyelembe a Merck (GUK) egyéb tényállás korabeli dokumentumait, amelyek azt támasztják alá, hogy a Merck (GUK) erősen tartott attól, hogy a Natco gyógyszerhatóanyaga sérti a Lundbeck szabadalmait, sem azt, hogy a közigazgatási eljárás során a Merck (GUK) elismerte, hogy nem volt biztos abban, hogy a Natco eljárása nem sérti a Lundbeck eljárási szabadalmait.

546 Ezenkívül a felperesek úgy ítélik meg, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás semmiképpen sem terjedhetett ki a különböző, bitorlással nem járó eljárások révén előállított citalopramra, mivel a Natco és a Merck (GUK) nem tudtak volna új gyógyszert igénybe venni e megállapodás rövid időtartama alatt.

547 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás preambulumának C. pontjából kifejezetten kitűnik, hogy a Merck (GUK) nem fogadta el, hogy terméke bitorló jellegű, ellenben elismerte, hogy fennáll a szabadalmi perek kockázata, ami késedelmeket és kellemetlenségeket okozhat.

548 Ezzel szemben meg kell állapítani, ahogy azt a Bizottság is tette a megtámadott határozat (768) preambulumbekezdésében, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás még csak azt sem jelölte meg, hogy a felperesek melyik szabadalmát sértették meg.

549 A felperesek tehát tévesen próbálnak újfent arra hivatkozni, hogy a Merck (GUK) generikus termékei bitorló jellegűek voltak, mivel ez az állítás pusztán a saját szubjektív észlelésükön alapul (fenti 221. pont). Az, hogy a Merck (GUK)-nak kétségei lehettek termékei bitorló jellegét illetően, csak azt támasztja alá, hogy a felperesek és a generikus vállalkozások a bizonytalanság állapotában voltak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában, de semmiképpen sem teszi lehetővé annak

megállapítását, hogy a Natco gyógyszerhatóanyaga bitorló jellegű volt. Ezenkívül azok az objektív bizonyítékok, amelyekre a Bizottság a megtámadott határozatban támaszkodott, inkább azt bizonyítják, hogy a Merck (GUK) bizakodó volt a Lundbeckkel folytatott esetleges jogvita megnyerését illetően (fenti 125. pont).

550 Mivel a felperesek egyéb érvei már elutasításra kerültek az első, a potenciális versenyre vonatkozó jogalap vizsgálatánál, vissza kell utalni e jogalap vizsgálatára és konkrétan a Merck (GUK) helyzetét illetően a fenti 207–236. pontra.

551 Ennélfogva el kell utasítani a felperesek azon érvét, amely szerint a Bizottság tévesen állapította meg, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás korlátozta a Natco citalopramjának értékesítéseit, függetlenül attól, hogy az bitorló jellegű volt-e.

552 Másodszor a felperesek úgy ítélik meg, hogy a megtámadott határozat tévesen állapította meg, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 3.2. pontjában szereplő kizárólagossági kikötés megakadályozta a Merck (GUK)-ot abban, hogy a citalopram egy másik generikus változatával piacra lépjen, akár végtermék, akár gyógyszerhatóanyag formájában. Álláspontjuk szerint a 3.2. pont kizárólag azt írta elő a Merck (GUK) számára, hogy a 28 darab 20 mg-os Cipramil tablettát tartalmazó leveleket kizárólag a Lundbecktől szerezze be, és nem korlátozta a GUK szabadságát arra nézve, hogy akár nem a Lundbecktől származó citalopramot tartalmazó végtermékeket, akár bármely más formában citalopramot – például citalopram gyógyszerhatóanyagot – vásároljon bármely harmadik személytől.

553 Ellentétben a Bizottság által a megtámadott határozatban előadottakkal, ennek az értelmezésnek van értelme, mivel ilyen kikötés hiányában a Merck (GUK) harmadik személyektől, például nagykereskedőktől is megvásárolhatta volna a Lundbeck Cipramilját, ami meghiúsította volna a Lundbeck azon célját, hogy növelje e gyógyszer összesített értékesítését az Egyesült Királyságban.

554 Ezenkívül a megtámadott határozat elismeri, hogy „ha szó szerint értelmezzük az e kikötésekben szereplő kifejezéseket, akkor előfordulhat, hogy a 3.2 pontban valójában nem akadályozták meg a Merck (GUK)-ot abban, hogy harmadik személyektől citalopram gyógyszerhatóanyagot vásároljon” (a (781) preambulumbekezdés). Ugyanakkor a megtámadott határozat tévesen állapítja meg, hogy a Merck (GUK)-ot megakadályozták abban, hogy harmadik személyektől citalopram gyógyszerhatóanyagot vásároljon, mivel erre semmilyen indíttatása nem volt. Egyrészt ugyanis a Merck (GUK) szabadon értékesíthetett végtermék formájában nem a Lundbecktől származó citalopramot, a Natco bitorló jellegű citalopramja kivételével, másrészt pedig, noha a Merck (GUK) a citalopram gyógyszerhatóanyag harmadik személyektől való vásárlása révén megsértette a Schweizerhallal kötött megállapodásának 1.3 cikkét, amely szerint a Merck (GUK) kötelezettséget vállalt arra, hogy éves citalopram gyógyszerhatóanyag szükségletét teljes egészében az utóbbitól szerzi be (a (783) preambulumbekezdés), a Lundbeck nem ismerte ezt a rendelkezést, így nem tudhatott a Merck (GUK) arra való indíttatásának állítólagos hiányáról sem, hogy harmadik személyektől vásárolja meg a gyógyszerhatóanyagot. Mindenesetre az indíttatás ezen hiánya nem az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodásból következett, és ebből következően nem vehető figyelembe az utóbbi hatályának megállapítása céljából.

555 A Bizottság vitatja ezeket az érveket, és emlékeztet arra, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 3.2 pontja azt írja elő, hogy „a GUK vállalja, hogy kizárólag a [Lundbecktől] szerez be a GUK és kapcsolt vállalkozásai által végzett viszonteladás céljából végtermékeket”. E rendelkezés rendes értelme szerint azt jelenti, hogy a Merck (GUK) csak a Lundbecktől szerezhette be a végtermékeket, más beszállítók kizárásával. Ezt az értelmezést támasztja alá a preambulum D. pontja is, amely szerint „a felek ezenkívül megállapodtak abban, hogy a GUK Végtermék szükségleteit úgy fedezi, hogy azokat a [Lundbecktől] vásárolja meg”. A felperesek a közigazgatási eljárás alatt még azt is elismerték, hogy a Merck (GUK) „vállalta, hogy az Egyesült Királyságban történő viszonteladás céljából citalopramszükségleteit kizárólag a Lundbecktől szerzi be”. Márpedig e kötelezettségvállalások egyértelműen túlléptek a Lundbeck szabadalmainak hatályán.

556 A Bizottság elutasítja a felperesek által javasolt értelmezést, amely szerint a „Végtermékek” kifejezés kizárólag a Lundbeck Cipramiljére utal. E kifejezést ugyanis a megállapodás 1.1 pontjában úgy határozzák meg, hogy azok „a [Lundbeck] által a GUK részére a jelen megállapodásnak megfelelően kész csomag formájában szállítandó citalopramot tartalmazó termékek”. A felperesek által javasolt értelmezés redundánssá tenné a „kizárólag” kifejezést, mivel teljesen egyértelmű, hogy a Merck (GUK) a Lundbeck Cipramiljét csak a Lundbecktől szerezheti be. A „kizárólag” kifejezés tehát azt jelenti, hogy a Merck (GUK) köteles volt citalopramszükségleteit végtermék formájában teljes mértékben a Lundbecktől való vásárlással fedezni. Ezenkívül e rendelkezést a felperesek szándéka alapján kell értelmezni, amely a generikus vállalkozások független piaci jelenlétének elkerülésére irányult.

557 A citalopram gyógyszerhatóanyag harmadik személyektől történő vásárlását illetően a megtámadott határozat elismerte, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 3.2 pontjának szó szerinti értelmezése kétségtelenül nem jelentette akadályát a gyógyszerhatóanyag harmadik személyektől történő vásárlásának. A megtámadott határozat ugyanakkor megállapította, hogy a Merck (GUK) és a Schweizerhall között 2011. májusban kötött beszállítási szerződésre figyelemmel, amelynek feltételei megerősítették az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás feltételeit, a Merck (GUK)-nak immár semmilyen indíttatása nem volt arra, hogy harmadik személyektől vásároljon citalopram gyógyszerhatóanyagot. Ugyanis, még ha a Merck (GUK) nem a Natcótól származó gyógyszerhatóanyagot vásárolt is volna annak érdekében, hogy maga gyártson és értékesítsen végterméket, akkor is azt kockáztatta volna, hogy megsérti az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodáson alapuló azon kötelezettségét, hogy citalopram „szükségleteit” kizárólag a Lundbecktől származó végtermékek formájában „szerzi be”.

558 E tekintetben a felperesekhez hasonlóan úgy kell tekinteni, hogy nem lehet elfogadni az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 3.2 pontjának a Bizottság által a megtámadott határozatban követett azon értelmezését, amely szerint a Merck (GUK) kötelezettséget vállalt arra, hogy a citalopramot kizárólag a Lundbecktől származó végtermékek formájában szerzi be az egyesült királysági forgalmazás érdekében, minden más citalopram kizárásával.

559 A „Végtermékek” fogalmának az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontjában található meghatározásából (fenti 26. pont) egyértelműen kitűnik ugyanis, hogy az a Lundbecktől származó végtermékekre, vagyis a Cipramilre utal. E kikötés révén a Merck (GUK) tehát kizárólag a Lundbeck Cipramil tablettáinak megvásárlására vállalt kötelezettséget, annak érdekében, hogy egy forgalmazási megállapodás alapján azt tovább értékesítse az Egyesült Királyságban. Az e rendelkezésben használt „kizárólagosan” kifejezés a Bizottság állításával ellentétben nem azt jelenti, hogy a Merck (GUK) azon kötelezettséget vállalta, hogy a citalopramot kizárólag a Lundbecktől származó végtermékek formájában vásárolja meg és adja el, minden más citalopram kizárásával, hanem hogy arra vállalt kötelezettséget, hogy a Cipramilt a többi beszállító kizárásával kizárólag a Lundbecktől szerzi be az Egyesült Királyságban történő továbbértékesítés céljából. Ellentétben a Bizottság által a megtámadott határozat (779) preambulumbekezdésében előadottakkal, ez az értelmezés nem abszurd, mivel a 3.2 pontban használt „kizárólagosan” kifejezés célja ily módon az lehetett, hogy elkerüljék, hogy a Merck (GUK) nagykereskedőktől vagy a Lundbecktől eltérő beszállítóktól is be tudjon szerezni Cipramilt, a Lundbeck azon céljának megfelelően, hogy növelje a Cipramil értékesítéseinek mennyiségét.

560 Ezenkívül a Bizottság az értelmezésének alátámasztása érdekében tévesen hivatkozik az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás preambulumának D. pontjára, amelynek szövege lényegileg azonos a megállapodás 3.2 pontjával, mivel ott szintén a nagybetűvel írt „Végtermékekre” hivatkoznak, amelyek fogalmát ugyanezen megállapodás 1.1 pontja egyértelműen meghatározza.

561 Egyébként, ahogy a Bizottság maga is elismeri a megtámadott határozat (781) preambulumbekezdésében, az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 3.2 pontjának szó szerinti értelmezése ahhoz a megállapításhoz vezet, amely szerint e rendelkezés nem akadályozta meg a Merck (GUK)-ot abban, hogy gyógyszerhatóanyag formájában harmadik személyektől szerezzen be citalopramot.

562 Rá kell ugyanis mutatni arra, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.2 pontja csak azt tartalmazza, hogy a Merck (GUK) vállalja, hogy leszállítja a Lundbeck részre valamennyi „Termékét”, amely fogalmat a megállapodás 1.1 pontja úgy határozza meg, mint „alapanyag formáját öltő, ömlesztett vagy tabletta formájú, a mellékletben meghatározott, és a GUK által [a megállapodás] aláírás[ának] napján benyújtott, a 2. mellékletben csatolt termékleírásnak megfelelően gyártott citalopram termékek”. Márpedig e melléklet valójában a Natco gyógyszerhatóanyagára utal. Ez azt jelenti, hogy a Merck (GUK) e rendelkezés alapján kizárólag a meglevő, a megállapodás aláírásának időpontjában már létező citalopramkészletét volt köteles leszállítani, a más típusú, a Natcótól eltérő gyártótól származó, általa esetlegesen később beszerzett generikus citalopramot pedig nem. A Bizottság egyébként a megtámadott határozat (763) preambulumbekezdésében elismeri, hogy e kötelezettség kizárólag a Natco gyógyszerhatóanyagára vonatkozott.

563 A megtámadott határozat (783) preambulumbekezdésében a Bizottság ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy ha a Merck (GUK) harmadik személyektől szerzett volna be citalopramot gyógyszerhatóanyag formában, akkor megsértette volna a Schweizerhallal kötött beszerzési szerződésének 1.3 pontját, amely azt írta elő, hogy a Merck (GUK) éves generikus citalopramszükségletének 100%-át a Schweizerhalltól szerzi be (fenti 210. pont). A Bizottság ennélfogva úgy ítélte meg a megtámadott határozat 1435. lábjegyzetében, hogy még ha formálisan volt is lehetősége a Merck (GUK)-nak arra, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás alapján piacra lépjen a Natcótól eltérő forrásból származó generikus citaloprammal, ez a Schweizerhall-megállapodás miatt nem volt lehetséges. Márpedig a Bizottság szerint e két megállapodás kölcsönösen kiegészítette egymást, így azokat együttesen kellett értelmezni.

564 A felperesekhez hasonlóan rá kell ugyanakkor mutatni, hogy még ha fel is tételezzük, hogy ismerték a Merck (GUK) azon kötelezettségét, hogy a Schweizerhallal kötött beszerzési szerződés értelmében kizárólag a Natcótól szerezzen be generikus citalopramot, e kötelezettség nem az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás rendelkezéseiből, hanem a Schweizerhall-megállapodásból következik.

565 Márpedig a Bizottság nem hivatkozhat egy nem ugyanazon feleket érintő másik megállapodás rendelkezéseire az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás kikötései tartalmának meghatározása céljából, és különösen annak megállapítása érdekében, hogy e kikötések a Lundbeck szabadalmainak hatályán túllépő korlátozásokat tartalmaztak-e, vagy sem. Az ilyen értelmezés alapján ugyanis úgy lehetne tekinteni, hogy a Merck (GUK) által kötött, a Natcónak az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás felei által ugyanakkor potenciálisan bitorló jellegűnek tekintett gyógyszerhatóanyagára vonatkozó korlátozásokat tartalmazó bármilyen típusú megállapodás túllép a Lundbeck szabadalmainak hatályán, a korábban és más felek által kötött Schweizerhall-megállapodásból következő kizárólagos beszerzési kötelezettség miatt.

566 Ennélfogva, még ha a Lundbecknek tudomása is lehetett a Schweizerhall-megállapodás fennállásáról, a Bizottság nem hivatkozhat e körülményre annak megállapítása céljából, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 3.2 pontja önmagában arra irányult, hogy megakadályozza a Merck (GUK) bármilyen típusú citaloprammal történő piacra lépését, függetlenül attól, hogy az a Natcótól származik-e, vagy sem, illetve hogy azt a felek potenciálisan bitorló jellegűnek tekintik-e, vagy sem.

567 Vitathatatlan, ahogy azt a Bizottság is kifejti, hogy a vitatott megállapodásokat nem pusztán szövegükre, hanem összefüggésükre és az általuk követett célokra is figyelemmel kell értelmezni. Ezen értelmezési módszer alapján azonban a Bizottság nem hagyhatja figyelmen kívül egy megállapodás rendelkezéseinek megszövegezését, ha e szövegezés kellően egyértelmű.

568 Egyébként e tekintetben rá kell mutatni, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (635) preambulumbekezdésében és 1562. lábjegyzetében, illetve a Törvényszék egy kérdésére adott válaszában maga is azt állította, hogy a Schweizerhall-megállapodást fel lehetett volna mondani a Lundbeck szabadalmainak bitorlása esetén (lásd a fenti 224. pontot). Márpedig a Schweizerhall-megállapodás ilyen értelmezése nehezen egyeztethető össze az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodásnak a Bizottság által a megtámadott határozatban javasolt értelmezésével, amely szerint a korlátozások túlléptek a Lundbeck szabadalmainak hatályán, a Merck (GUK) azon, a Schweizerhall-megállapodásból fakadó kötelezettsége miatt, hogy kizárólag a Schweizerhalltól szerezzen be generikus citalopramot. Az ugyanis, hogy a Merck (GUK) esetlegesen nem szándékozott olyan citalopramot vásárolni, amelyet nem a Natco állított elő, nem jelenti azt, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás ilyen, a Lundbeck szabadalmainak hatályán túllépő korlátozásokat tartalmazott.

569 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Bizottság, amelyre e tekintetben a bizonyítási teher nehezedik (lásd a fenti 105–112. pontot), a megtámadott határozatban nem bizonyította a jogilag megkövetelt módon, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodásban szereplő korlátozások túlléptek a Lundbeck szabadalmainak hatályán, vagyis hogy e korlátozásokat a Lundbeck a szabadalmi ügyekben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság előtt nem érhette volna el, ha a Natco gyógyszerhatóanyagán alapuló azon generikus termékeket, amelyeket a Merck (GUK) forgalmazni kívánt, bitorló jellegűnek tekintették volna, és ha e szabadalmak fennmaradtak volna az érvényességük megkérdőjelezésére irányuló esetleges viszontkereseteket követően.

570 E megállapítás ugyanakkor nem járhat semmilyen következménnyel a megtámadott határozat jogszerűségének vizsgálatával összefüggésben, mivel a felperesek által előterjesztett kifogás az alábbiakban kifejtett okok miatt hatástalan.

571 Először is meg kell állapítani, hogy a felperesek nem vitatják sem azt, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontja értelmében a Merck (GUK) vállalta, hogy nem lép piacra a Natco gyógyszerhatóanyagán alapuló generikus termékeivel, valamint hogy ugyanezen megállapítás 2.2 és 2.3 pontja értelmében vállalta, hogy leszállítja részükre teljes citalopramkészletét (a megtámadott határozat (771) és (772) preambulumbekezdése), sem azt, hogy e kötelezettségvállalás fejében 3 millió GBP összeget fizettek a Merck (GUK) részére (fenti 26. pont). Ehhez hasonlóan a felperesek nem vitatják, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 2.7 pontja értelmében a Merck (GUK) vállalta, hogy e megállapodás időtartama alatt nem adja át az Egyesült Királyságban már megszerzett forgalombahozatali engedélyét, illetve nem ad arra felhasználási engedélyt.

572 Márpedig, ahogy azt a Bizottság előadja, az ilyen kötelezettségvállalások mindenféleképpen versenyellenesek már céljuk révén is, függetlenül attól, hogy túllépnek-e a Lundbeck szabadalmainak hatályán, vagy sem, mivel egyáltalán nem az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás felei között fennálló bármiféle szabadalmi jogvita megoldására irányultak, hanem azokat jelentős összegű fordított kifizetések ellenértékeként érték el, valamint azok célja a Merck (GUK) – és bármely más, a forgalombahozatali engedélyét használni kívánó vállalkozás – megakadályozása volt abban, hogy a megállapodás teljes időtartama alatt piacra lépjen a Natco gyógyszerhatóanyagán alapuló generikus termékeivel, amelyekre odáig egész piacralépési stratégiáját alapozta.

573 Ahogy a Bizottság többek között a megtámadott határozat (641) és (820) preambulumbekezdésében hangsúlyozta, e tekintetben az a releváns, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás az esetleges bitorlási keresetek kimenetelével kapcsolatos bizonytalanságot az arra vonatkozó bizonyossággá alakította, hogy a Merck (GUK) e megállapodás teljes időtartama alatt nem lép be a piacra generikus termékeivel, míg a Merck (GUK) üzleti autonómiájának korlátozásai nem kizárólag a Lundbeck szabadalmainak a megállapodás felei által végzett elemzéséből eredtek, hanem a fordított kifizetés nagyságából, amely ebben az esetben jelentősebbnek bizonyult, mint az említett értékelés, és arra ösztönözte a generikus vállalkozást, hogy ne folytassa a piacra lépésre irányuló erőfeszítéseit.

574 Másodszor a teljesség kedvéért ki kell emelni, hogy a Bizottság helyesen állapította meg többek között a megtámadott határozat (784) preambulumbekezdésében, hogy a Merck (GUK)-nak az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás összefüggéseiben értelmezett rendelkezései folytán immár semmilyen indíttatása nem volt arra, hogy gyógyszerhatóanyag formájában citalopramot szerezzen be harmadik személyektől, vagy hogy a Lundbeck végtermékétől eltérő végtermékek formájában citalopramot adjon el, noha e megállapodás értelmében ezt elvileg meg is tehette volna.

575 Rá kell ugyanis mindenekelőtt mutatni arra, hogy a Merck (GUK) az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 3.2 pontja értelmében arra vállalt kötelezettséget, hogy a megállapodás időtartama alatt értékesíti a Lundbeck Cipramilját az Egyesült Királyságban, valamint hogy e megállapodás 6.2 pontja értelmében az 5 millió GBP, „nettó nyereségnek” minősített összeg megfizetésének az volt a feltétele, hogy e gyógyszerekből egy bizonyos mennyiséget eladnak az Egyesült Királyságban a megállapodás időtartama alatt. Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy ezt az összeget több részletben kellett megfizetni, ami lehetővé tette a Lundbeck számára, hogy biztosítsa a megállapodás megfelelő végrehajtását.

576 Ennélfogva, még ha a Merck (GUK) elméletileg be is szerezhetett volna gyógyszerhatóanyag formájában generikus citalopramot harmadik személyektől, és értékesíthetett volna a Lundbeck végtermékeitől eltérő végtermékeket, ehhez semmilyen érdeke nem fűződött, mivel az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 6.2 pontja alapján az 5 millió GBP összeget bármilyen kockázatvállalás nélkül is megszerezhette a Cipramil értékesítése folytán garantált nyereségként, míg a más generikus termékekkel való piacra lépésre irányuló minden kísérlet eredményeként bitorlási és kártérítési keresetekkel szembesülhetett volna a Lundbeck részéről. Ezenkívül, ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozat (784) preambulumbekezdésében kifejti, nehezen képzelhető el harmadik felek ahhoz fűződő érdeke, hogy gyógyszerhatóanyag formájában a Merck (GUK) közvetítésével vásároljanak generikus citalopramot abból a célból, hogy azt végtermék formájában újra értékesítsék az Egyesült Királyságban, ha azt a gyógyszerhatóanyag-gyártótól, illetve privilegizált beszállítójától közvetlenül is beszerezhették.

577 Ennélfogva a felperesek azon érvét, amely szerint a Bizottság tévesen állapította meg, hogy az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás korlátozta a nem a Natco gyógyszerhatóanyagából előállított citalopram értékesítését mint hatástalant el kell utasítani.

2. Az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás

578 Az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodást illetően a felperesek úgy vélik, hogy a megtámadott határozat tévesen állapította meg, hogy az e megállapodás hatálya kiterjedt a nem bitorló jellegű citalopramra, és hogy az a Natco mint gyógyszerhatóanyag-szállító kiiktatására irányult.

579 Először is a felperesek úgy vélik, hogy a megtámadott határozat tévesen állapította meg, hogy az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás bármilyen típusú citalopramra alkalmazható volt. A megtámadott határozat tévesen értelmezi betű szerint az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontját, amely azt írja elő, hogy a GUK „felhagy a citalopramot tartalmazó gyógyszeripari termékek értékesítésével és szállításával”, holott az e megállapodásra alkalmazandó jogot jelentő dán jogban a megállapodások értelmezésének a felek közös szándékán kell alapulnia. Márpedig a felek szándéka, ahogy azt a megállapodás preambulumának D., F. és G. pontja is alátámasztja, azt volt, hogy a megállapodás csak a Natco gyógyszerhatóanyagán alapuló citalopramra vonatkozzon. Ezenkívül e megállapodást az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodással együttesen és annak megfelelően kell értelmezni, mivel e két megállapodás a Bizottság felfogása szerint egységes és folyamatos jogsértést alkot.

580 Az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontjának Bizottság általi értelmezése nem veszi figyelembe azt sem, hogy a Merck dura, a Merck egy német leányvállalata, továbbra is értékesítette a Tiefenbacher citalopramját Németországban 2002. április 15-ét követően, valamint az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás által lefedett teljes időszakban, továbbá hogy a Lundbeck az említett megállapodás végrehajtása helyett bitorlási pert indított a Merck dura ellen. Márpedig a megállapodás 1.1 pontja értelmében, amely megtiltja a Merck (GUK) számára, hogy citalopramot tartalmazó termékeket értékesítsen és szállítson, a Merck dura e rendelkezés értelmében a Merck (GUK) „kapcsolt fele" volt, ami azt jelenti, hogy a „citalopram tartalmú termékek" kifejezés csak a Natco citalopramjára vonatkozhatott, nem pedig bármilyen típusú citalopramra.

581 Végül a felperesek kifogásolják a Bizottság azon, a megtámadott határozat (845) preambulumbekezdésében megfogalmazott következtetését, amely szerint abból a puszta tényből, hogy a Merck (GUK)-nak volt egy olyan szerződése, amelynek értelmében 2008-ig valamennyi szükségletét a Natcótól kellett beszereznie, nem következik logikusan az, hogy azon kötelezettségvállalásának, amely szerint tartózkodik attól, hogy citalopramot értékesítsen az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás időtartama alatt, szintén a Natco citalopramjára kell korlátozódnia. E megállapítás egyértelműen ellentétes a megtámadott határozat EGT-re vonatkozó GUK-megállapodással kapcsolatos érvelésével, amely szerint a Merck (GUK) azon szerződéses kötelezettségvállalása, hogy valamennyi szükségletét a Natcótól való beszerzés révén fedezi, azt bizonyítja, hogy a Merck (GUK)-nak nem volt semmilyen indíttatása arra, hogy ennek alapján harmadik személyektől beszerzett gyógyszerhatóanyagot vagy végtermékeket értékesítsen.

582 Másodszor a felperesek úgy vélik, hogy a megtámadott határozat tévesen állapította meg, hogy a Merck (GUK)-kal az EGT vonatkozásában kötött megállapodás a Natco mint gyógyszerhatóanyag-szállító kiiktatására irányult.

583 Vitatják azt, hogy az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontja, amelynek értelmében a Merck (GUK) „köteles minden tőle telhetőt megtenni annak biztosítása érdekében, hogy a Natco felhagyjon a Citalopram és a Citalopramot tartalmazó gyógyszerek szállításával a Területen", azért született, hogy kiiktassák a Natcót mint gyógyszerhatóanyag-szállítót. E rendelkezés csupán annak garantálására szolgáló eszköz volt, hogy a Merck (GUK) ne tudja megkerülni az említett megállapodást, és ne tudjon, például elkülönült társaság révén, a Natco gyógyszerhatóanyagán alapuló, bitorlást megvalósító citalopramot értékesíteni. Az említett rendelkezés alapját az jelenti, hogy a Lundbeck legalábbis 2002. júniusig – tévesen – úgy vélte, hogy a Merck (GUK) a Natco kizárólagos forgalmazója. Egyébként, ha a Bizottság az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás vonatkozásában elismeri, hogy a Natco gyógyszerhatóanyagára vonatkozó korlátozások nem estek a Lundbeck szabadalmainak hatályán kívül, akkor ugyanezt a következtetést kellene alkalmazni az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodásban szereplő szerződéses korlátozásokra is.

584 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

585 E tekintetben rá kell mutatni, hogy az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontja első mondatának szövegezése további pontosítás nélkül azt írja elő, hogy a Merck (GUK) „vállalja, hogy a megállapodás időtartamára felhagy a citalopramot tartalmazó gyógyszeripari termékek értékesítésével és szállításával az EGT területén (beleértve, korlátozás nélkül, az NM Pharma AB részére történőt értékesítést és ellátást)".

586 E megállapodás preambulumának D. és E. pontja vitathatatlanul arra utal, hogy a Merck (GUK) a Natco által gyártott vagy szállított citalopramot tartalmazó termékek forgalmazója volt, valamint arra, hogy a Merck (GUK) részéről a citalopramot tartalmazó termékek egyesült királysági értékesítésére és szállítására a Lundbeck engedélye nélkül került sor.

587 Ez azonban nem teszi lehetővé a felperesek által elfogadott értelmezés megerősítését, amely szerint az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontja kizárólag a Natco citalopramjára vonatkozott.

588 Ha ugyanis az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás felei kizárólag a Natco citalopramjára akartak volna utalni, akkor a megállapodás 1.1 pontjában kifejezetten erre a citalopramra hivatkoztak volna, ahogy a megállapodás preambulumában, nem pedig általánosságban „citalopramot tartalmazó gyógyszeripari termékek[re]”, ahogy arra helyesen mutat rá a Bizottság. A „citalopram” kifejezést is meghatározhatták volna annak kiemelésével, hogy az csak a bizonyos módszerek szerint előállított egyes citalopramtípusokra vonatkozik, ahogy azt az Egyesült Királyságra vonatkozó megállapodás esetében tették (lásd a fenti 562. pontot).

589 Ezenkívül, a felperesek által javasolt értelmezés kevéssé hihető, ha összevetjük az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.3 pontjának szövegével, amely azt írja elő, hogy a Lundbeck vállalja, hogy nem indít pert a Merck (GUK) ellen, amennyiben az tiszteletben tartja a megállapodás 1.1 pontját. Ha elfogadnánk a felperesek értelmezését, ez ugyanis azt jelentené, hogy a Lundbeck arra vállalt kötelezettséget, hogy nem indít bitorlási pert a Merck (GUK) ellen, amíg az nem értékesíti vagy szállítja a Natco citalopramját az EGT-ben, még abban az esetben sem, ha értékesít egy másik gyártótól származó citalopramot. Ez nehezen egyeztethető össze azzal az összefüggéssel, amelyben a vitatott megállapodásokat megkötötték, amit többek között az támaszt alá, hogy a Lundbecknek határozott szándéka volt, hogy megakadályozza a generikus gyógyszerek bármilyen piacra lépését.

590 A felperesek ugyanakkor előadják, hogy a Merck dura, a Merck egy német leányvállalata, be tudott lépni a citalopram németországi piacára, holott az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontja értelmében vett kapcsolt fél volt, ami azt jelenti, hogy az említett pontban használt „citalopram tartalmú termékek” kifejezés csak a Natco citalopramjára vonatkozhatott, nem pedig bármilyen típusú citalopramra.

591 A Bizottsághoz hasonlóan rá kell ugyanakkor mutatni, hogy az EGT-re vonatkozó megállapodás 1.1 pontja a megállapodás többi részéhez hasonlóan a szerződés relatív hatályának megfelelően kizárólag a Merck (GUK)-ra vonatkozott, így a Merck (GUK) azon kötelezettsége, hogy kapcsolt társaságai részére nem értékesít generikus citalopramot, nem jelenti azt, hogy e kapcsolt társaságok, mint a Merck dura, nem végezhettek beszerzést más forrásból, és saját maguk nem adhattak el generikus citalopramot, ahogy azt a jelen estben a Merck dura tette, amikor a Tiefenebachertől végzett beszerzést. Abból tehát, hogy a Merck dura belépett a német piacra az EGT-re vonatkozó megállapodás időtartama alatt, illetve abból, hogy a felperesek bitorlási pereket indítottak vele szemben, nem lehet azt a következtetést levonni, hogy az e megállapodás 1.1 pontjában használt „citalopram tartalmú termékek” kifejezés nem bármilyen fajta citalopramra vonatkozott, hanem kizárólag a Natco citalopramjára.

592 Ennélfogva azáltal, hogy a Merck (GUK) részére azt a kötelezettséget írta elő, hogy az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás teljes időtartama alatt ne értékesítsen vagy szállítson citalopram tartalmú termékeket kapcsolt vállalkozásai vagy más harmadik fél részére (beleértve a citalopram értékesítését Svédországban megkezdő NM Pharmát is), e megállapodás 1.1 pontja a Lundbeck szabadalmainak hatályán túlmenő korlátozásokat tartalmazott, mivel e kötelezettség nem korlátozódott az e megállapodás felei által potenciálisan bitorló jellegűnek tekintett citalopramra.

593 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontja nemcsak azt a kötelezettséget írta elő a Merck (GUK) részére, hogy a megállapodás teljes időtartama alatt ne értékesítsen vagy szállítson citalopram tartalmú termékeket, hanem azt is, hogy tegyen meg minden észszerű erőfeszítést annak biztosítása érdekében, hogy a Natco felhagyjon a citalopram, illetve a citalopram tartalmú termékek szállításával az EGT területén a megállapodás időtartama alatt.

594 Márpedig semmi nem utal arra, hogy e kötelezettség csak egy csekély jelentőségű, sőt nem létező, vagy olyan kötelezettségvállalás volt, amely a felperesek azon téves meggyőződésén alapult, hogy a Merck (GUK) a Natco kizárólagos forgalmazója. Ahogy ugyanis a Bizottság kifejti, e kikötést a megállapodás felei kellően fontosnak tartották ahhoz, hogy azt egy 12 millió eurós összeg kifizetésének feltételéül szabják. Egyébként az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.2 pontja kifejezetten azt írta elő, hogy a

Lundbeck nem köteles teljesíteni a még nem esedékes kifizetéseket abban az esetben, ha a Natco a megállapodás időtartama alatt citalopramot, illetve citalopram tartalmú termékeket szállít az EGT területén.

595 Ennélfogva, még ha a Merck (GUK) nem is lett volna képes megakadályozni a Natcót abban, hogy citalopramot szállítson az EGT területén, ahogy azt a felperesek állítják, az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 1.1 pontja akkor is jelentős ösztönzést jelentett a Merck (GUK) számára, hogy tegyen meg minden e tekintetben szükséges lépést és „minden észszerű erőfeszítést”, ha nem akar elesni a Lundbeck által e megállapodás értelmében megígért kifizetések egy lényeges részétől.

596 Ahogy azt a Bizottság megalapozottan állapította meg a megtámadott határozat (848) preambulumbekezdésében, ez azt bizonyítja, hogy az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás célja nem kizárólag az volt, hogy kiszorítsák a Merck (GUK)-ot mint a Natco citalopramján alapuló generikus termékek eladóját az EGT piacairól, hanem az is, hogy kiszorítsák a Natcót mint a generikus citalopram gyártóját erről a területről.

597 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás összefüggésében értelmezett tartalmából kellő mértékben kitűnik, hogy e megállapodás kikötései értelmében a Merck (GUK) lemondott generikus citalopram változata értékesítésének minden lehetőségéről, függetlenül attól, hogy az a Natcótól származott-e, vagy sem, illetve hogy esetlegesen megsértette-e a Lundbeck valamelyik szabadalmát, vagy sem.

598 Így tehát a Bizottság nem követett el hibát, amikor a megtámadott határozat (846) preambulumbekezdésében úgy ítélte meg, hogy az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodást és különösen annak 1.1 pontját úgy kell értelmezni, hogy az arra kötelezte a Merck (GUK)-ot, hogy a megállapodás időtartamára szüntesse be az EGT egész területén a citalopram bármely típusának értékesítését és szállítását, ami túlment a Lundbeck szabadalmainak hatályán.

599 Mindenesetre, függetlenül attól, hogy milyen értelmezést tulajdonítunk e megállapodásnak, illetve attól, hogy a Merck (GUK) vonatkozásában rögzített korlátozások a Lundbeck szabadalmainak hatályából következnek-e, vagy sem, ezek mindazonáltal célzottan versenyellenesek, mivel nem bizonyították, hogy a Natco által gyártott citalopram megsértette e szabadalmak valamelyikét, továbbá mivel a Merck (GUK) emellett kifejezetten vitatta, hogy generikus termékei bitorlást valósítanak meg (lásd az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás preambulumának G pontját), és mivel a Merck (GUK) üzleti autonómiáját érintő korlátozások az annak ellenszolgáltatását képező, jelentős összegű fordított kifizetések eredményei voltak (lásd a fenti 572. és 573. pontot).

600 Ezenkívül, ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozat (847) preambulumbekezdésében megállapította, a vitatott megállapodások a szóban forgó korlátozások vonatkozásában a Lundbeck által ígért fordított kifizetéseken kívül nem tartalmaztak semmilyen más ellenszolgáltatást – mint például a Merck (GUK) részére biztosított azon lehetőséget, hogy e megállapodások lejártát követően azonnal piacra léphet, anélkül hogy bitorlási keresetektől kellene tartania a Lundbeck részéről –, így azok nem irányultak semmilyen szabadalmi jogvita rendezésére.

601 Következésképpen a felperesek azon kifogását, amely szerint az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás nem tartalmazott semmilyen, a Lundbeck szabadalmainak hatályán túlmenő korlátozást, el kell utasítani mint hatástalant és mint mindenféleképpen megalapozatlant.

3. Az Arrow UK megállapodás

602 A felperesek előadják, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor úgy értelmezte az Arrow UK megállapodást, hogy az megakadályozta az Arrow-t abban, hogy e megállapodás időtartama alatt a generikus citalopram bármilyen formáját értékesítse, amely megállapodás valójában

csak a felperesek szabadalmait bitorló citalopramot érintette. Ezt támasztja alá e megállapodás szövege, valamint a megkötésével kapcsolatos körülmények is, beleértve többek között az Arrow-val folytatott szabadalmi pert és a Lagap-pert.

603 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

604 Először is a felperesek vitatják, hogy a negyedik Arrow UK preambulumbekezdésben meghatározott és az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában használt „említett citalopram” kifejezés (lásd a fenti 35. pont második és hatodik francia bekezdését) minden olyan citalopramra utal, amelyet az Arrow a Tiefenbachertől vásárolhatott volna. Álláspontjuk szerint e kifejezés csak arra a citalopramra utal, amelyet az Arrow már megvásárolt vagy megrendelt a Tiefenbachertől, és amely sértette szabadalmaikat.

605 Az említett kifejezés felperesek által javasolt értelmezését egyrészt megerősíti az a hatodik Arrow UK preambulumbekezdésben (lásd a fenti 35. pont harmadik francia bekezdését) említett tény, hogy az „említett Citalopramon” laboratóriumi teszteket végeztek, másrészt azt az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában szereplő utalás sem kérdőjelezi meg, amely szerint az Arrow UK megállapodás 3.4 pontjában (lásd a fenti 35. pont utolsó francia bekezdését) meghatározott második szállítási időpontot (a továbbiakban: második szállítási időpont) követően tilos többek között az „említett citalopram” importja. Ez az utalás ugyanis csak az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában hivatkozott „bármely más olyan citalopram” kifejezésre vonatkozik. Mindenesetre az Arrow még a második szállítási időpontot követően is rendelkezett a Tiefenbachertől rendelt citalopramtablettákkal, amit a felperesek nem is vitattak.

606 Emlékeztetni kell arra, hogy az Arrow UK megállapodás 1.1. pontja a következőképpen szól:

„az Arrow [UK] saját nevében, és minden kapcsolt és kapcsolódó jogalany nevében kötelezettséget vállal arra, hogy [az UK-megállapodás időtartama alatt] az Egyesült Királyság területén nem gyárt, ruház át, kínál fel átruházásra, használ fel, valamint a második szállítási időpontot követően nem importál, illetve átruházás céljára vagy más célból nem őriz meg (1) [»]említett Citalopramot[«] vagy (2) bármely más olyan citalopramot, amely a Lundbeck szerint sérti annak [szellemi] tulajdonjogait, valamint, annak érdekében, hogy lehetővé tegye a Lundbeck részére annak megállapítását, hogy történt-e jogsértés, vagy sem [az Arrow UK megállapodás időtartama alatt] elegendő mennyiségű mintát szolgáltat a Lundbeck számára elemzés céljából, legalább egy hónappal bármely olyan gyártást, importálást, értékesítést vagy értékesítési ajánlatot megelőzően, amelyet az Arrow [UK] [az Arrow elleni bitorlási kereset kapcsán] hozott, fellebbezéssel meg nem támadható jogerős határozat meghozatalát megelőzően szándékozik elvégezni […]”

607 Az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában szereplő „említett citalopram” kifejezés jelentésének értelmezése érdekében emlékeztetni kell arra, hogy:

– e kifejezés egy, a negyedik Arrow UK preambulumbekezdésben szereplő, a következő meghatározással rendelkező kifejezés: „az Arrow [UK] harmadik féltől engedélyt kapott arra, hogy az Egyesült Királyságba behozzon nem a Lundbeck által vagy annak engedélyével gyártott citalopramot (a továbbiakban: az említett Citalopram, az egyértelműség kedvéért azzal, hogy e meghatározás csak az Egyesült Királyságban forgalmazásra és eladásra szánt citalopramra vonatkozik, a más országokban forgalmazásra és eladásra szánt citalopram kizárásával)”;

– az Arrow UK megállapodás 3.4 pontjából az következik, hogy az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában említett „második szállítási időpont” az az időpont, amikor az Arrow UK-nak le kellett szállítani a Lundbeck részére „az említett citalopramból” meglevő készletének második részét, valamint hogy e szállítást legkésőbb 2002. február 15-ig le kellett bonyolítani.

608 A megtámadott határozat (905), (910)–(913) és (916) preambulumbekezdésében a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az „említett Citalopram” kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az nemcsak arra a citalopramra vonatkozik, amelyet az Arrow már megvásárolt a Tiefenbachertől, hanem minden olyan citalopramra is, amelyet az a továbbiakban ugyanezen vállalkozástól vásárolhat, még akkor is, ha a felhasznált gyógyszerhatóanyagot már a „Cipla II”-, illetve a „Matrix II”-eljárást követve állították elő. Ennek érdekében a Bizottság az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában szereplő, az Arrow UK megállapodás 3.4. pontjában rögzített „második szállítási időpontot” követő időszakra való utalásra támaszkodott, amely álláspontja szerint meggátolja, hogy az „említett Citalopram” kifejezés által jelölt fogalom csupán arra a citalopramra vonatkozzon, amely már az Arrow készletéhez tartozott, valamint az Arrow UK megállapodás negyedik preambulumbekezdésének szövegére támaszkodott, amelyből az következik, hogy „említett Citalopram” minden olyan citalopram, amelyet a Tiefenbacher állított elő, és amely a Tiefenbacher forgalombahozatali engedélyének hatálya alá tartozik.

609 Figyelemmel a fent felidézett körülményekre, meg kell jegyezni, hogy az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában előírt egyik kötelezettséget annak tilalma jelenti, hogy az Arrow az e megállapodás 3.4 pontjában hivatkozott második szállítási időpontot követően importálja vagy megőrizze az „említett Citalopramot”. Márpedig e kötelezettségnek csak akkor van értelme, és csak akkor érvényesül hatékonyan, ha e kifejezés az ugyancsak a Tiefenbachertől származó, de az Arrow által e szállítást követően megrendelt citalopramot is jelöli. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy e kikötés szövegezésének egyik eleme alapján sem lehet úgy tekinteni, hogy a fent hivatkozott kötelezettség nem terjed ki az „említett Citalopramra”, hanem csak „bármely más olyan citalopram[ra], amely a Lundbeck szerint sérti annak [szellemi] tulajdonjogait”.

610 Ehhez hasonlóan az „említett Citalopram” kifejezésnek megfelelő, a negyedik Arrow UK preambulumbekezdésben szereplő meghatározást oly módon forgalmazták meg, hogy azt nem lehet úgy értelmezni, hogy az csak arra a citalopramra vonatkozik, amelyet az Arrow már megvásárolt a Tiefenbachertől. E preambulumbekezdés ugyanis azt jelenti, hogy valamennyi, a Tiefenbacher forgalombahozatali engedélyének hatálya alá tartozó citalopram részét képezi az „említett Citalopram” kifejezésnek megfelelő meghatározásnak. Márpedig e forgalombahozatali engedély lefedte a „Cipla I”- és a „Matrix I”-eljárás alapján előállított citalopramot is, függetlenül attól, hogy az Arrow készletében található tablettákat kizárólag a „Cipla I”-eljárás révén állították elő.

611 Bár az igaz, hogy a forgalombahozatali engedélyt kérő személy vagy annak jogosultja kérheti az engedélyt kiadó hatóságtól annak módosítását, annak érdekében, hogy hatálya más eljárásokra is kiterjedjen, a felperesek mindazonáltal megalapozottan állítják, hogy a szóban forgó preambulumbekezdésben semmi nem teszi lehetővé annak alátámasztását, hogy az Arrow UK megállapodás felei, amikor meghatározták az „említett Citalopram” fogalmat, a „Cipla II”- és a „Matrix II”-eljárás alapján előállított, az említett preambulumbekezdésben hivatkozott „engedély” hatálya alá nem tartozó citalopram gyógyszerhatóanyagra is utaltak. Ezen eljárásokra ugyanis a Tiefenbacher forgalombahozatali engedélye csak annak módosítását követően terjedhetett volna ki.

612 Végül ezt az értelmezést nem kérdőjelezi meg az a Bizottság által hivatkozott tény sem, hogy az Arrow hozzájárulásával hozott végzésen (fenti 36. pont) az „említett Citalopram” kifejezést a „nem a Lundbeck által vagy annak engedélyével gyártott Citalopram” kifejezés váltotta fel. Az Arrow hozzájárulásával hozott végzés ugyanis, noha az Arrow UK megállapodás megkötését követően hozták, attól elkülönülő jogi aktus.

613 Következésképpen az „említett Citalopramon” minden, a Tiefenbacher által a Cipla vagy Matrix részéről használt eljárások révén előállított, a Tiefenbacher forgalombahozatali engedélyének hatálya alá tartozó generikus citalopramot érteni kell, amelyet az Arrow az Arrow UK megállapodás aláírásának időpontjában már megvásárolt, illetve a későbbiekben megvásárolhatott volna.

614 Másodszor a felperesek szerint az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában használt, „bármely más olyan citalopram, amely a Lundbeck szerint sérti annak [szellemi] tulajdonjogait” kifejezés nem ruházott rájuk vétójogot, mivel nem hivatkozhattak pusztán arra, hogy az a citalopram, amelyet az Arrow esetlegesen fel kíván használni, bitorló jellegű, hanem bizonyítaniuk kellett volna szabadalmaik hamisítását, az említett pontban előírt mintavételi eljárás eredményeként, ami megfelel a fenti 240. pontban hivatkozott Paroxetine-ítéletben foglaltaknak. E tekintetben a felperesek hangsúlyozzák, hogy az Arrow UK megállapodás nem akadályozta meg az Arrow-t abban, hogy az illetékes bíróság előtt vitassa esetleges arra vonatkozó állításaikat, hogy az Arrow által esetlegesen felhasználni kívánt citalopram sérti a szabadalmaikat.

615 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság többek között a megtámadott határozat (917) és (922)–(924) preambulumbekezdésében azt állapította meg, hogy a szóban forgó kifejezés lehetővé tette a Lundbeck számára, hogy megvétózza a bármilyen eljárással előállított citalopram Arrow általi importját vagy értékesítését, mivel elegendő volt, hogy a Lundbeck kijelentse, úgy véli, hogy egy adott eljárás sérti szellemi tulajdonjogait. A Bizottság arra is rámutatott, hogy az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában előírt mintavételi eljárást soha nem használták, mivel az Arrow-nak semmilyen érdeke sem fűződött ahhoz, hogy megkérdőjelezze a Lundbecknek az esetleges tesztek eredményeire vonatkozó állításait, ahogy ahhoz sem, hogy akár csak a rendelkezésére bocsássa tesztelés céljából a gyógyszerhatóanyagokat mindaddig, amíg a Lundbeck teljesíti az előírt kifizetéseket.

616 E tekintetben hangsúlyozni kell, ahogy azt megalapozottan jegyzi meg a Bizottság is, hogy az Arrow a Bizottság 2008. december 18-i, a felperesek által a keresetlevélhez csatolt és a tárgyalás során megvitatott információkérésére válaszul elismerte a következőket:

„Az [Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában] előírt teszt egy állítólagos jogsértésre, nem pedig egy bizonyított jogsértésre vonatkozó szubjektív teszt. Ennélfogva azokat a citalopram tartalmú termékeket, amelyek vonatkozásában egyetlen bíróság sem állapította meg a [Lundbeck szellemi tulajdonjogait érintő] jogsértés hiányát, de amelyek valójában nem sértik [e jogokat], be lehetett volna vonni [e pont] hatálya alá, de ez teljesen megszokott az ilyen jellegű megállapodásoknál”.

617 E nyilatkozat megerősíti a Bizottság azon álláspontját, amely szerint a Lundbeck lényegileg vétójoggal rendelkezett. A felperesek állításával ellentétben egy ilyen jog nem tekinthető egyenértékűnek a fenti 240. pontban hivatkozott Paroxetine-ítélet által állítólagosan eredményezett helyzettel. A fenti 258–263. pontban ismertetett megfontolásokon túl ugyanis meg kell jegyezni, hogy az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában előírt mechanizmus nem jár bíróság beavatkozásával, míg az említett ítéletben szereplő forgatókönyvben nyilvánvalóan ez a helyzet, azzal, hogy nem képzelhető el, hogy a bíróság az állítólagosan megsértett szabadalom jogosultja által megfogalmazott puszta állítások alapján hozzon ideiglenes intézkedést.

618 Egyébként meg kell jegyezni, hogy e vétójog fennállása nem teszi feleslegessé az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában az „említett Citalopramra” vonatkozó részt, mivel az utóbbi vonatkozásában a Lundbecknek még csak a vétójogát sem kellett gyakorolnia, mert az Arrow számára e citalopramot illetően előírt tilalmakat anélkül kellett alkalmazni, hogy az előírt kifizetések teljesítésétől eltekintve a Lundbecknek bármit is tennie kellett volna.

619 Azt, hogy az Arrow UK megállapodás 1.1 pontjában előírt teszt szubjektív jellege miatt azt eredményezte, hogy vétójogot biztosítottak a Lundbeck számára, amiről az Arrow is tudott, megerősíti, hogy e tesztet nem alkalmazták az említett megállapodás teljes időtartama alatt. Ugyanis, noha e megállapodás időtartama alatt az Arrow folytatta az új gyógyszerhatóanyag-források keresését, soha nem adott át a Lundbeck részére mintákat annak érdekében, hogy az megvizsgálhassa őket.

620 Ezzel kapcsolatban először is rá kell mutatni, hogy az Arrow e célból folytatott kutatásait az arra irányuló szándék magyarázhatja, hogy belépjen az Egyesült Királyságétól eltérő piacokra. Egyrészt ugyanis az Arrow a dán Arrow-megállapodásnak az Arrow UK megállapodást követően több hónappal

később történt megkötéséig a dán piacra való belépését készítette elő. Másrészt, ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozat (931) preambulumbekezdésében kiemelte, az Arrow a svéd piac iránt is érdeklődött. Másodszor az Arrow-nak szüksége volt a Tiefenbacher alternatívájára azon terve megvalósításához, hogy végül maga állíthassa elő generikus citalopramtablettáit, közvetlenül – a Tiefenbacherhez hasonló, e gyógyszerhatóanyagot tablettává alakító közvetítő nélkül – vásárolva a gyógyszerhatóanyagot a gyártótól (lásd a megtámadott határozat 1935. lábjegyzetét).

621 Egyébként az ilyen kutatások azon lépések közé tartozhattak, amelyek az először egy évnél rövidebb időre megkötött, majd a későbbiekben két alkalommal meghosszabbított Arrow UK megállapodás lejártát követő időszakot készítik elő. E megfontolások érvényesek azon tény vonatkozásában is, hogy az Arrow UK megállapodás időtartama alatt az Arrow kérte a Cipla és a Matrix gyógyszerhatóanyagára vonatkozó forgalombahozatali engedély módosítását, annak érdekében, hogy az kiterjedjen a „Cipla II”- és a „Matrix II”-eljárásra is.

622 E megfontolások lehetővé teszik a felperesek azon érvének elutasítását is, amely szerint az, hogy az Arrow, még az Arrow UK megállapodás megkötését követően is folytatta azon beszállítók keresését, amelyek képesek számára a Lundbeck szabadalmait nem sértő gyógyszerhatóanyagot szállítani, azt támasztja alá, hogy e megállapodás csak az e szabadalmakat sértő citalopramra vonatkozott.

623 Harmadszor a felperesek emlékeztetnek arra, hogy az Arrow UK megállapodást szabályozó angol jognak megfelelően azt többek között üzleti célja alapján kell értelmezni, ami az volt, hogy helyettesítő megoldást biztosítson a nemzeti bíróság előtt kért ideiglenes intézkedés helyett. Márpedig egy ilyen intézkedés csak a Lundbeck szabadalmait sértő generikus citalopramra vonatkozhatott.

624 Meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy a felperesek részéről az angol jog szerződések értelmezésére vonatkozó elveinek hivatkozása nem kérdőjelezi meg a Bizottság által elfogadott értelmezést.

625 Vitathatatlanul emlékeztetni kell arra, hogy a tagállam nemzeti jogának értelmezésére vonatkozó kérdés ténykérdés, amely tekintetében a Törvényszék főszabály szerint teljes körű felülvizsgálatot köteles gyakorolni (fenti 258. pont).

626 A Lundbeck üzleti célja – amelyet az Arrow sem hagyhatott figyelmen kívül – ugyanakkor az volt, hogy megakadályozza az utóbbit abban, hogy piacra lépjen a generikus citaloprammal. A Lundbeck ezért fizette ki az Arrow részére az azon nyereséghez kapcsolódó összegeket, amelyet az utóbbi a piacra lépés révén el kívánt érni. E körülmények között nem meglepő, hogy az Arrow UK megállapodás felei elfogadták, hogy vétójogot biztosítsanak a Lundbeck részére, amelyre a „Cipla II”- és a „Matrix II” -eljárás révén előállított citalopram vonatkozásában is lehet hivatkozni.

627 Valójában egy ilyen kifizetést nehezen lehetett összeegyeztetni azon lehetőség fenntartásával, hogy az Arrow szabadon megkezdheti az „említett citalopramtól” eltérő citalopram, vagyis a „Cipla II”- vagy a „Matrix II”-eljárás révén előállított citalopram értékesítését. Ha ugyanis ez másként lett volna, az Arrow nemcsak a Lundbeck által teljesített kifizetéseket szerezhette volna meg, hanem a például a „Cipla II”- és a „Matrix II”-eljárás révén előállított generikus citaloprammal történő piacra lépés nyereségét is, míg a Lundbecknek mind a kifizetéseket, mind az említett piacra lépésből eredő veszteségeket viselnie kellett volna.

628 Negyedszer a felperesek előadják, hogy a Bizottság semmilyen, az Arrow UK megállapodás hatályára vonatkozó következtetést sem vonhat le a megállapodás második kiegészítésének 3. pontjából, amely szerint abban az esetben, ha a Lagap-perből kiderült volna, hogy a kristályosításra vonatkozó szabadalom érvénytelen, akkor a felpereseknek 750 000 GBP összeget kellett volna fizetniük az Arrow részére az annak készletében még meglevő tabletták leszállításáért. E kifizetést ugyanis az igazolta volna, hogy a szóban forgó tabletták felhasználhatósági ideje 2003. októberben lejárt, így az Arrow

azokat nem értékesíthette volna a piacon. Egyébként a felperesek arra hivatkoznak, hogy a Bizottság e kifogása elfogadhatatlan, mivel sem a megtámadott határozatban, sem a kifogásközlésben nem szerepelt.

629 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy ez az érv hatástalan, mivel az Arrow UK megállapodás hatályának a megtámadott határozatban szereplő értelmezése egyáltalán nem alapul a megállapodás második kiegészítésének 3. pontján. A Bizottság ugyanis csak a Törvényszék előtt hivatkozott e pontra, amelyet a megtámadott határozat (441) preambulumbekezdésében csak megemlített, anélkül hogy abból bármilyen következtetést levont volna.

630 A fentiek összességéből az következik, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor úgy értelmezte az Arrow UK megállapodás 1.1. pontját, hogy az annak megakadályozására irányult, hogy az Arrow e megállapodás időtartama alatt belépjen az Egyesült Királyság piacára, nem csak az általa a Tiefenbachertől már megrendelt vagy megvásárolt generikus citaloprammal, hanem minden egyéb olyan generikus citaloprammal is, amelyet később szerezhetett volna be, beleértve a „Cipla II”- és a „Matrix II”-eljárás révén előállított generikus citalopramot is.

631 Következésképpen a jelen kifogást el kell utasítani.

4. A dán Arrow-megállapodás

632 A felperesek előadják, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor a dán Arrow-megállapodást úgy értelmezte, hogy az megakadályozza az Arrow-t abban, hogy ezen, kizárólag a felperesek szabadalmait bitorló citalopramra vonatkozó megállapodás időtartama alatt értékesítse a generikus citalopram bármely formáját.

633 Először is a dán Arrow-megállapodás e megállapodás preambulumával és általános összefüggésével együttesen értelmezett 1.1 pontja (lásd a fenti 39. pont második francia bekezdését) csak arra a citalopramra vonatkozott, amelyet az Arrow már importált, és amelyen a felperesek már laboratóriumi teszteket végeztek. Az tehát a Tiefenbachertől származó, a szabadalmaikat sértő citalopramot érinti.

634 Másodszor a felperesek előadják, hogy az e megállapodást szabályozó dán jog szerint különös figyelmet kell fordítani a felek közös szándékára, ami a felperesek szabadalmai tiszteletben tartásának elérésére irányult. A Bizottság által elfogadott túlzottan széles értelmezés tehát sérti a dán jogot.

635 Harmadszor a felperesek hasonló érvekre hivatkoznak, mint amelyeket az Arrow UK megállapodás kapcsán említettünk, többek között azon tény vonatkozásában, hogy az Arrow továbbra is egyéb gyógyszerhatóanyag-forrásokat keresett, valamint megvolt a lehetősége arra, hogy egy nemzeti bírósághoz forduljon annak érdekében, hogy az döntsön a felperesek szabadalmai megsértésének esetleges hiányáról.

636 Negyedszer a felperesek előadják, hogy amennyiben a dán Arrow-megállapodás és az Arrow UK megállapodás egységes és folyamatos jogsértést valósít meg, ahogy az a megtámadott határozatban szerepel, nem képzelhető el az, hogy az első vonatkozik a nem bitorló jellegű citalopramra is, míg a második nem.

637 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

638 Emlékeztetni kell arra, hogy a dán Arrow-megállapodás 1.1 pontja a következőképpen szól:

„az Arrow [Group] elfogadja, hogy lemondja és megszünteti az olyan citalopramot tartalmazó termékek mindennemű importját, gyártását, előállítását, értékesítését vagy egyéb forgalmazását, amely a Lundbeck szerint sérti annak szellemi tulajdonjogait [Dánia] terület[é]n [a dán megállapodás] időtartama alatt”.

639 A felperesek előadják, hogy a dán Arrow-megállapodás preambuluma lehetővé teszi annak megértését, hogy az említett pontot úgy kell értelmezni, hogy az csak arra a citalopramra vonatkozik, amelyet az Arrow már megvásárolt a Tiefenbachertől.

640 Meg kell jegyezni, hogy a dán Arrow-megállapodás preambulumának harmadik és ötödik, a tekintetükben a megtámadott határozat (986) preambulumbekezdésében szereplő, a felperesek által sem vitatott pontosításokkal együttesen értelmezett preambulumbekezdése kétségtelenül arra utal, hogy az Arrow arra készült, hogy egy olyan forgalombahozatali engedélyt vásároljon, amely lehetővé tette volna számára, hogy Dániában értékesítse a Cipla, illetve a Matrix gyógyszerhatóanyagából előállított, a Lundbeck részéről laboratóriumi teszteknek alávetett generikus citalopramot. E preambulum negyedik preambulumbekezdése utal az Arrow azon szándékára is, hogy Németországból Dániába exportálja a Tiefenbachertől származó ömlesztett citalopramot.

641 E hivatkozások ugyanakkor, noha megmagyarázzák azt a kontextust, amelyben a dán Arrow-megállapodás megszületett, nem elegendőek annak megkérdőjelezéséhez, hogy a megállapodás 1.1 pontja olyan egyértelmű szövegezést tartalmaz, amelynek hatálya nem szűkíthető a felperesek által javasolt körre.

642 Ha ugyanis e megállapodás felei az Arrow által raktározott citalopramra kívánták volna szűkíteni a megállapodásban szereplő kötelezettségek hatályát, akkor olyan szövegezést választhattak volna, amely e célnak megfelel, ahelyett hogy a rendkívül széles megfogalmazás mellett döntenek, amelynek hatályát azonban mindenképpen szűkítette az azokon a preambulumbekezdéseken alapuló értelmezés, amelyeket ráadásul nem oly módon fogalmaztak meg, hogy azokból egyértelműen kitűnjön a korlátozások bevezetésére irányuló szándék.

643 Ami konkrétabban a felperesek részéről a felek közös szándékának a szóban forgó megállapodást szabályozó dán jog szerinti fontosságára való hivatkozást illeti, meg kell jegyezni, hogy a felperesek nem szolgáltattak semmilyen bizonyítékot arra, hogy e szándék eltért attól, amely a megállapodás szövegéből egyértelműen következett, és amelyet a megállapodás preambulumbekezdései sem kérdőjeleztek meg.

644 Egyébként a felperesek azon érvének sem lehet helyt adni, amely szerint, mivel az általuk az Arrow-val kötött két megállapodás egységes és folyamatos jogsértésnek minősül, a dán Arrow-megállapodásnak korlátozott hatályt kell tulajdonítani, az Arrow UK megállapodással fennálló koherenciával kapcsolatos okokból. Az utóbbi megállapodás ugyanis nem a felperesek által neki tulajdonított korlátozott hatállyal rendelkezik, ahogy az a fenti 604–629. pontban elvégzett vizsgálatból következik.

645 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el mérlegelési hibát, amikor úgy ítélte meg, hogy a dán Arrow-megállapodás 1.1. pontját úgy kell értelmezni, hogy az Arrow a megállapodás időtartama alatt nem lép be a dán piacra semmilyen generikus citaloprammal.

646 A fenti megállapításokra tekintettel a negyedik részt el kell utasítani.

5. Az Alpharma-megállapodás

647 A felperesek előadják, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor úgy ítélte meg, hogy az Alpharma-megállapodás megtiltotta e vállalkozás számára, hogy e megállapodás időtartama alatt a generikus citalopram bármely formáját értékesítse, amely megállapodás kizárólag a Lundbeck szabadalmait (beleértve az A. mellékletben szereplő szabadalmakat) sértő módon gyártott generikus citalopramra vonatkozott.

648 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

649 Ki kell emelni, hogy többek között a megtámadott határozat (1042), (1059) és (1061) preambulumbekezdésében a Bizottság úgy értelmezte az Alpharma-megállapodás 1.1 pontját, hogy abban az Alpharma arra vállalt kötelezettséget, hogy a releváns időtartam alatt nem értékesít semmilyen citalopramot, vagy legalábbis elfogadta a citalopramértékesítési lehetőségeinek olyan korlátozásait, amelyek jelentősen meghaladták azokat, amelyeket a Lundbeck az új szabadalmai alapján peres úton elérhetett volna.

650 A felperesek szerint elsősorban az Alpharma-megállapodás 1.1 pontját a kontextus és a rendelkezésre álló bizonyítékok fényében kell értelmezni, amelyek alapján az állapítható meg, hogy az ott szereplő „Citalopram” kifejezés csak a felperesek szabadalmait sértő citalopramra vonatkozik. Ez az értelmezés az Alpharma-megállapodás preambulumának és A. mellékletének értelmezéséből fakad, amelyek azt támasztják alá, hogy ez volt a megállapodás feleinek szándéka.

651 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az Alpharma-megállapodás 1.1 pontja alapján az Alpharma, beleértve „[l]eányvállalatait” is, „visszamondj[a], leállítj[a] és nem végz[i] a Területen […] Citalopramot tartalmazó gyógyszeripari termékek semmilyen importját, […] gyártását […] vagy értékesítését a [releváns időszak] folyamán”, a Lundbeck pedig eláll az Alpharma elleni bitorlási keresettől. Az is szerepel e pontban, hogy az nem vonatkozik „az escitalopramot tartalmazó valamennyi termékre”.

652 Meg kell állapítani, hogy az Alpharma-megállapodás, beleértve annak 1.1 pontját is, mindig a nagy „c” betűvel írt „Citalopram” kifejezést használja. Ehhez hasonlóan e megállapodás nagy kezdőbetűvel írt szavakat használ akkor is, amikor meghatározással rendelkező kifejezéseket használ, mint a második preambulumbekezdésben szereplő „Terület” és az említett 1.1 pontban szereplő „Leányvállalatok”. Ugyanakkor e meghatározással rendelkező kifejezéseket első előfordulásuk helyén kifejezett, pontos hatályukat is megállapító definícióval látták el. Ily módon egyértelmű, hogy a „Terület” kifejezést az Unió tagállamai, Norvégia és Svájc által alkotott halmazra használják, míg a „Leányvállalatok” kifejezés minden olyan társaságra vonatkozik, amely közvetlenül vagy közvetve irányítja az Alpharma ApS-t, illetve annak irányítása vagy közös irányítása alatt áll.

653 Ezzel szemben, ahogy azt a Bizottság kifejti, az Alpharma-megállapodás egyáltalán nem tartalmazza a „Citalopram” kifejezés meghatározását, amely lehetővé tenné, hogy annak korlátozottabb értelmet tulajdoníthassunk, mint amely a citalopram mint gyógyszerhatóanyag általános nemzetközi megnevezéséhez az Egészségügyi Világszervezet (WHO) által elismerten kapcsolódik.

654 Egyébként, ahogy azt a Bizottság megalapozottan jegyezte meg a megtámadott határozat (1050) preambulumbekezdésében, az a körülmény, hogy az Alpharma-megállapodás 1.1 pontjának végén az szerepel, hogy a megállapodás nem alkalmazandó az escitalopramra, azt támasztja alá, hogy amikor e megállapodás felei korlátozni kívánták az említett pontból fakadó kötelezettségek hatályát, akkor ezt kifejezett módon tették.

655 E tekintetben, noha az a felperesek által hivatkozott körülmény, hogy az „escitalopram” szó nem nagy „e” betűvel szerepel, következetlenségre utal az Alpharma-megállapodásban a gyógyszerhatóanyagok hivatkozására alkalmazott kifejezések helyesírását illetően, mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy e körülmény nem elegendő ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy a felek korlátozni kívánták a „Citalopram” kifejezést hatályát.

656 Ami ezt követően az Alpharma-megállapodás preambulumát illeti, rá kell mutatni arra, hogy e preambulum első preambulumbekezdése azt írja elő, hogy „a Lundbeck olyan szellemi tulajdonjogok jogosultja, amelyek kiterjednek különösen a »Citalopram« gyógyszerhatóanyag gyártására vonatkozó szabadalmakra, beleértve az A. mellékletben szereplő szabadalmakat”.

657 Az Alpharma-megállapodás preambulumának hetedik preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Lundbeck bitorlási keresetet indított az Alpharmával szemben, „annak érdekében, hogy adjanak ki intézkedést a Citalopramot tartalmazó termékek Alpharma-csoport által történő értékesítése ellen, a Lundbeck szellemi tulajdonjogainak megsértése miatt”.

658 Végül a nyolcadik preambulumbekezdésből kitűnik, hogy az Alpharma elismerte, hogy a Lundbecknek a szabadalma sérelmére elkövetett jogsértéssel kapcsolatos észrevételei helyesek, és vállalta, hogy nem hoz forgalomba „ilyen termékeket”.

659 E tekintetben meg kell jegyezni, ahogy arra lényegileg a Bizottság is rámutatott a megtámadott határozat (1047) preambulumbekezdésében, hogy a preambulum első preambulumbekezdésében szereplő puszta hivatkozás arra, hogy a Lundbeck a „Citalopramra” vonatkozó szabadalmakkal rendelkezett, amelyeket az A. melléklet tartalmaz, nem teszi lehetővé azon következtetés levonását, hogy az Alpharma-megállapodás felei akárcsak hallgatólagosan a „Citalopram” szó olyan meghatározását kívánták szerepeltetni a megállapodásban, amely nem azonos azzal, amely általában a nem nagy „c” betűvel írt citalopramnak, vagyis az előállításához használt eljárástól függetlenül a citalopram gyógyszerhatóanyagnak tulajdonítható.

660 Ezenkívül, ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozat (1047)–(1049) preambulumbekezdésében megjegyezte, a preambulum hetedik és nyolcadik preambulumbekezdése vitathatatlanul felidézi azt az összefüggést, amelyben az Alpharma-megállapodás megszületett, de nem meghatározóak abból a szempontból, hogy korlátozó jelentést lehessen tulajdonítani a „Citalopram” kifejezésnek. Egyrészt ugyanis a hetedik preambulumbekezdést nem az említett szó meghatározásával szövegezték meg, hanem az a „Citalopramot” tartalmazó termékek értékesítése ellen, a Lundbeck szellemi tulajdonjogainak megsértése miatt kért ideiglenes intézkedés iránti kérelemre hivatkozik. Másrészt, még ha fel is tételezzük, hogy a nyolcadik preambulumbekezdésben az „ilyen termékek” kifejezés kizárólag az említett kérelemben hivatkozott, az Alpharma által is elismerten bitorló jellegű eljárások eredményeként létrejött, szintetizált citalopramot tartalmazó termékekre utal, e körülmény nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy az egész Alpharma-megállapodásban, beleértve a 1.1 pontot is, a „Citalopram” kifejezés csak ezen termékekre terjedt ki.

661 Ennélfogva, a „Citalopram” kifejezés jelentésének a preambulumból következő egyértelmű korlátai hiányában nem lehet úgy tekinteni, hogy az Alpharma-megállapodás megkötésének előzményeire való puszta utalások révén e megállapodás felei az Alpharma által vállalt kötelezettségek hatályát kizárólag arra a citalopramra kívánták korlátozni, amely vonatkozásában elismerték, hogy azt a Lundbeck új szabadalmait megsértve állították elő.

662 Másodsorban a felperesek arra hivatkoznak, hogy az említett megállapodás egy közöttük és az Alpharma között fennálló, éppen az utóbbi részéről szabadalmaik megsértésével kapcsolatos vita megoldására irányult. Utalnak továbbá a Lagap-per jelentőségére.

663 E tekintetben először is meg kell jegyezni, hogy az a körülmény, hogy az Alpharma-megállapodás azt követően született, hogy a felperesek megindították azt a bitorlási keresetet az Alpharma ellen, amely konkrétan azokra a tablettákra vonatkozott, amelyeket e vállalkozás már megkapott vagy megrendelt, nem jelenti azt, hogy az e megállapodás 1.1 pontjában előírt kötelezettségeket a megállapodás pont széles értelmű szövegezése ellenére úgy kellene értelmezni, hogy azok arra korlátozódnak, amit a felperesek az említett kereset révén elérhettek volna. Másodszor az Alpharma-megállapodás nem vetett véget ennek a keresetnek, amelyet pusztán csak felfüggesztettek az Alpharma megállapodás időtartamára, arra vonatkozó bármilyen garancia nélkül, hogy azt annak lejártát követően visszavonják. Az Alpharma-megállapodás ugyanis egyáltalán nem írja elő, hogy a Lundbeck a későbbiekben tartózkodik attól, hogy az Alpharma-csoporttal szemben szabadalmai bitorlása miatt eljárásokat indítson. Ezenfelül a Lundbecknek a megtámadott határozat (80) preambulumbekezdésében szereplő nyilatkozatából az következik, hogy az nem tekintette úgy, hogy a vitatott megállapodások, köztük az Alpharma-megállapodás, lehetővé teszik egy jogvita lezárását. Harmadszor a Lagap-per, amely, ahogy az a megtámadott határozat (63) preambulumbekezdéséből is kitűnik, 2002. októberben indult, semmilyen hatással nem lehetett az Alpharma-megállapodás 1.1 pontjából fakadó kötelezettségek hatályára.

664 Harmadsorban a felperesek hivatkoznak az Alpharma szóban forgó ügyért felelős vezérigazgatója által 2002. február 28-án a sajtónak tett nyilatkozatra (a továbbiakban: 2002. február 28-i nyilatkozat), amely utalt arra, hogy a generikus citalopram forgalomba hozatalát elhalasztották, de nem kizárt, hogy arra a nyári szabadságolások végén sor kerülhet, amennyiben a Lundbeck új szabadalmaiból következő nehézségeket addigra megoldják. Figyelemmel az Alpharma megállapodás időtartamára, e nyilatkozat azt támasztja alá, hogy az Alpharma-megállapodás 1.1 pontja nem vonatkozott a citalopram minden típusára.

665 Meg kell jegyezni, hogy a 2002. február 28-i nyilatkozattal az Alpharma lényegileg bejelentette a sajtónak, hogy elhalasztja a citalopram értékesítését, legalábbis a nyári szabadságolási időszak végéig, valamint hogy adott esetben felhagyhat az ezen értékesítésekkel kapcsolatos tervvel, azzal az indokkal, hogy készlete problémát jelent a Lundbeck szabadalmai szempontjából. Ehhez hozzátette, hogy másik gyógyszerhatóanyag-gyártót kell keresnie, valamint hogy be kell szerznie a szükséges engedélyeket.

666 E tekintetben meg kell jegyezni, ahogy arra a Bizottság is rámutatott a megtámadott határozat (1055) preambulumbekezdésében, hogy e nyilatkozatban, amelyre az Alpharma-megállapodás megkötése után került sor, úgy jelenik meg az Alpharma terveinek módosítása, mint részéről – az Alpharma-megállapodásban előírt kifizetésektől függetlenül – hozott egyoldalú döntés következménye. Ennélfogva, figyelemmel a fenti 138. és 139. pontban szereplő megfontolásokra, e nyilatkozatnak nem tulajdonítható jelentős bizonyító erő, már csak azért sem, mert az üzleti autonómiájának az Alpharma-megállapodásból eredő korlátozásait az ott előírt kifizetések fejében titokban elfogadó Alpharmának legalább potenciális ügyfelei előtt igazolnia kellett az általa korábban bejelentett terveket érintő változásokat. Ebből következik, hogy a 2002. február 28-i nyilatkozat nem jelentős eleme az összefüggésnek az Alpharma-megállapodás hatályának értelmezése szempontjából.

667 Mindenesetre meg kell jegyezni, hogy bár az Alpharma utalt arra, hogy nyár után esetleg piacra lép, azt a lehetőséget is megemlítette, hogy eláll a tervtől, ami megfelel az Alpharma-megállapodás Bizottság által elfogadott értelmezésének.

668 E körülmények között, e nyilatkozat alapján nem lehet azt megállapítani, hogy az Alpharma-megállapodás 1.1 pontja csak az azon eljárások révén előállított citalopramra vonatkozott, amelyek bitorló jellegét elismerték.

669 Negyedsorban a felperesek hivatkoznak az Alpharma hozzájárulásával hozott végzésre (lásd a fenti 45. pontot), amelynek tartalma releváns az Alpharma-megállapodás 1.1 pontjának értelmezése céljából, mivel e végzést annak érdekében hozták, hogy véget vessenek az Alpharma ellen indított bitorlási keresetnek. E tekintetben a felperesek hangsúlyozzák, hogy e végzés kimondja, hogy az Alpharmát

terhelő korlátozások hatálya a szabadalmaikat bitorló citalopramra korlátozódik. Egyebekben a felperesek vitatják azt a megtámadott határozatban szereplő állítást, amely szerint az Alpharma hozzájárulásával hozott végzést kevésbé korlátozó módon szövegezték meg, mint az Alpharma-megállapodás 1.1 pontját, mivel ellenkező esetben nehezen fogadta volna azt el egy bíróság. Megjegyzik, hogy azt is nehéz elképzelni, hogy egy bíróság biztosítja e pont betartását, annak a Bizottság által értelmezett formájában.

670 E tekintetben vitathatatlanul igaz, hogy az Alpharma hozzájárulásával hozott 2002. május 2-i végzést a felperesek által hivatkozott szövegezéssel (fenti 45. pont) hozták, amely egyértelműen kisebb terjedelmű korlátozásokat állapít meg az Alpharma magatartását illetően, mint amelyek az Alpharma-megállapodásnak a Bizottság által a megtámadott határozatban értelmezett 1.1 pontjából következnek.

671 Az is igaz, hogy kapcsolat áll fenn e végzés és az Alpharma-megállapodás között. A végzést ugyanis az Alpharma elleni bitorlási kereset felfüggesztése érdekében fogadták el, vagyis éppen azért, mert az említett megállapodást megkötötték.

672 Mindazonáltal ezek az elemek nem elegendők az Alpharma-megállapodás 1.1 pontja olyan értelmezésének elfogadásához, amely egybeesik az Alpharma hozzájárulásával hozott végzés hatályával.

673 Ahogy arra ugyanis a Bizottság a megtámadott határozat (1054) preambulumbekezdésében rámutatott, két elkülönült jogi aktusról van szó. Ahhoz, hogy az Alpharma-megállapodás jelenthesse az Alpharma hozzájárulásával hozott végzés elfogadásának indokát, az szükséges, hogy az Alpharma által az Alpharma-megállapodás alapján elfogadott kötelezettségek elegendők legyenek ahhoz, hogy a megállapodás időtartama alatt a Lundbecknek már ne álljon érdekében az Alpharma elleni, arra a kérdésre korlátozódó bitorlási kereset folytatása, hogy az Alpharma már megsértette-e a Lundbeck új szabadalmait. Márpedig e feltétel akkor is teljesül, ha az Alpharma-megállapodás hatálya túllép az említett végzésén.

674 Egyébként, mivel az Alpharma hozzájárulásával hozott végzést hozó nemzeti bíróság előtt nem kellett közölni, hogy mi volt az Alpharma-megállapodás pontos hatálya, így teljesen észszerű, hogy e megállapodás felei a végzés bíróság elé terjesztett szövegében az e megállapodásból következő azon kötelezettségek megismétlésére szorítkoztak, amelyek relevánsak voltak az Alpharma elleni bitorlási kereset alapján indult eljárás szempontjából. Egyébként pedig az Alpharma-megállapodás és az említett végzés közötti közvetlen kapcsolat hiányát az is alátámasztja, hogy e végzés egyáltalán nem utal arra, hogy e megállapodás fordított kifizetést írt elő az Alpharma javára, noha a megállapodás megkötésének egyik alapvető eleméről volt szó.

675 Ebből következik, hogy az Alpharma hozzájárulásával hozott végzés nem teszi lehetővé az Alpharma-megállapodás 1.1 pontjának a felperesek által javasolt irányú értelmezését.

676 Ötödsorban a felperesek hivatkoznak az üggyel foglalkozó egyik vezetőjük 2002. március 12-i elektronikus levelére (a továbbiakban: 2002. március 12-i elektronikus levél), amelyben e vezető kijelentette, hogy bár számos bizonytalanság áll fenn, nem gondolja, hogy az Alpharma a belátható jövőben piacra fog lépni az Egyesült Királyságban. A felperesek szerint semmilyen bizonytalanság nem állt volna fenn, ha az Alpharma-megállapodás 1.1 pontja a Bizottság által neki tulajdonított hatállyal rendelkezett volna.

677 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy az említett elektronikus levél válasz egy másik elektronikus levélre, amely az Alpharma citaloprammal kapcsolatos árlistáját tartalmazza, és arra kéri a címzettjét, hogy erre kérdezzen rá az Alpharmánál. A Bizottság szerint, mivel a 2002. március 12-i elektronikus levél szerzője az e kérésre adott válaszában kijelenti, hogy valószínűleg egy régi árlistáról van szó, és

jelzi, hogy e kérdésben nem kereste meg az Alpharmát, így ebben az elektronikus levélben semmi nem teszi lehetővé az Alpharma-megállapodás hatálya megtámadott határozatban rögzített értelmezésének megkérdőjelezését.

678 Ha ugyanis az Alpharma-megállapodás hatálya a „Cipla I”-eljárás révén előállított, az Alpharma által már megkapott vagy megrendelt citalopramra korlátozódna, ahogy azt a felperesek állítják, akkor aggódniuk kellett volna az említett árlista miatt, így a 2002. március 12-i elektronikus levél szerzője valószínűleg megpróbálta volna megállapítani, hogy az Alpharma be tudott-e már szerezni más eljárások révén gyártott citalopramot, amelyre nem terjedt ki az ily módon értelmezett Alpharma-megállapodásból eredő kötelezettségek hatálya. Ennélfogva az, hogy az említett elektronikus levél szerzője nem tett eleget a kollégájától érkezett kérésnek, kijelentve, hogy nem gondolja, hogy az Alpharma a belátható jövőben belépne a piacra, arra utal, hogy úgy vélte, az Alpharma-megállapodás nem csak a „Cipla I”-eljárás révén előállított citalopramra vonatkozik.

679 Ugyanakkor, mivel pusztán feltevésekről van szó, rá kell mutatni, hogy a 2002. március 12-i elektronikus levél nem teszi lehetővé valódi következtetések levonását az Alpharma-megállapodás hatályát illetően. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Bizottság nem erre az elektronikus levélre hivatkozott az Alpharma-megállapodásra vonatkozó értelmezésének alátámasztása érdekében, hanem azt pusztán megemlítette a megtámadott határozatban egy, a felperesek részéről az említett megállapodásra vonatkozó értelmezésük alátámasztása érdekében hivatkozott érv megcáfolása érdekében.

680 A fenti megfontolások összességére figyelemmel meg kell állapítani, hogy a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy az Alpharma-megállapodás szó szerinti, rendszertani és teleológiai értelmezése alapján lehetett arra következtetni, hogy az Alpharma által e megállapodás 1.1 pontja alapján vállalt kötelezettségek nem korlátozódtak az azon eljárások révén előállított citalopramra, amelyek vonatkozásában az Alpharma és a Lundbeck elismerte, hogy azok sértik az utóbbi új szabadalmait. E kötelezettségek ugyanis nem kizárólag a már az Alpharma által raktározott, a „Cipla I”-eljárás révén előállított citalopramot érintették, hanem azt a citalopramot is, amelyet már korábban megrendelt vagy ezt követően rendelt volna a Tiefenbachertől, függetlenül az utóbbi számára szállító gyógyszerhatóanyag-gyártó által használt eljárástól.

681 Az Alpharma-megállapodás 1.1 pontjának ezen értelmezése alapján úgy lehet tekinteni, hogy a megállapodásban az Alpharma által vállalt kötelezettségek meghaladták azokat, amelyeket a Lundbeck új szabadalmainak érvényesítése révén elérhetett volna.

682 Mivel a felpereseknek nem sikerült cáfolniuk azokat a bizonyítékokat, amelyek révén a Bizottság bizonyítani tudta, hogy az Alpharma-megállapodás e vállalkozás vonatkozásában olyan korlátozásokat írt elő, amelyek meghaladták azokat, amelyeket a felperesek új szabadalmaikra hivatkozva, valamint e tekintetben pert nyerve elérhettek volna, a jelen részt el kell utasítani.

6. A Ranbaxy-megállapodás

683 A felperesek előadják, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor úgy ítélte meg, hogy a Ranbaxy-megállapodás e vállalkozás számára nem csupán az általa már alkalmazott eljárás révén előállított citalopram értékesítését tiltja, hanem az azon eljárások révén gyártott citalopramét is, amelyet e megállapodás időtartama alatt fejleszthetett volna ki.

684 A Bizottság vitatja ezt az értelmezést.

685 Elsősorban a felperesek e tekintetben előadják, hogy a Ranbaxy-megállapodás 1.1 pontja (lásd a fenti 48. pont első francia bekezdését), amikor a „Ranbaxy […] által felhasznált bármilyen előállítási eljárást” említi, nem utal azokra a módszerekre, amelyek kifejlesztésére a Ranbaxynak a Ranbaxy-megállapodás

megkötését követően nyílhatott lehetősége, és amelyek esetlegesen nem sértették a felperesek szabadalmait – e lehetőség egyébként nem is állt fenn. Álláspontjuk szerint a Bizottság által elfogadott értelmezés összeegyeztethetetlen a Ranbaxy-megállapodás preambulumbekezdéseivel és az e megállapodás megkötésével kapcsolatos körülményekkel.

686 Emlékeztetni kell arra, hogy a Ranbaxy által a Ranbaxy-megállapodás értelmében vállalt kötelezettségek a megállapodás 1.1 pontjában szerepelnek, amely a következőképpen szól:

„[A jelen megállapodásban] rögzített feltételek mellett, valamint a Lundbeck részéről azt itt előírt kifizetések teljesítése esetén a Ranbaxy Laboratories nem tart igényt semmilyen jogra [a preambulumban hivatkozott] [s]zabadalmi [b]ejelentést vagy a Ranbaxy Laboratories által felhasznált bármilyen előállítási eljárást illetően, továbbá megszünteti, abbahagyja és lemond az említetteken alapuló gyógyszeripari termékek gyártásáról és értékesítéséről [többek között az EGT-ben] a jelen megállapodás időtartamára […]”.

687 Meg kell jegyezni, hogy a Bizottság többek között a megtámadott határozat (1131)–(1137) preambulumbekezdésében megállapította, hogy a „Ranbaxy Laboratories által felhasznált bármilyen előállítási eljárás” kifejezés nem csak azt az eljárást fedte le, amelyet a Ranbaxy-megállapodás megkötésének időpontjában a Ranbaxy már használt, hanem azokat is, amelyeket e megállapodás időtartama alatt a későbbiekben fejleszthetett volna ki.

688 A felperesek vitatják ezt az értelmezést, és előadják, hogy az említett kifejezés csak azokra az eljárásokra vonatkozik, amelyekkel a Ranbaxy a Ranbaxy-megállapodás megkötésének időpontjában már rendelkezett.

689 Az említett pont szövegezését illetően meg kell jegyezni, hogy önmagában a „bármely eljárás” kifejezés használata alapján úgy lehet tekinteni, hogy nemcsak azokról a módszerekről volt szó, amelyeket a Ranbaxy már használt, amikor aláírta e megállapodást, valamint hogy az általa esetlegesen később kifejlesztett eljárások is érintettek voltak, ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozatban megállapította.

690 Mindazonáltal meg kell vizsgálni, hogy más, magából a Ranbaxy-megállapodásból vagy keletkezésének összefüggéseiből következő körülmények nem cáfolják-e ezt az értelmezést.

691 E tekintetben a felperesek először is megjegyzik, hogy a Ranbaxy-megállapodás ötödik és hatodik preambulumbekezdése utal a Ranbaxy által Indiában benyújtott szabadalmi bejelentésekre (harmadik preambulumbekezdés), amelyek álláspontjuk szerint a laboratóriumi elemzések eredményei alapján olyan eljárásokra vonatkoztak, amelyek sértették az amidra vonatkozó szabadalmukat és a jódra vonatkozó szabadalmukat.

692 Ugyanakkor olyan elemekről van szó, amelyek bár megmagyarázzák a Ranbaxy-megállapodás születésének összefüggéseit, mindazonáltal nem elegendőek azon tény megkérdőjelezéséhez, hogy egyértelmű szövegezésére figyelemmel a Ranbaxy-megállapodás 1.1 pontja nem tartalmaz a Ranbaxy által elfogadott kötelezettségek által érintett eljárásokra vonatkozó korlátozásokat. Márpedig, ha e megállapodás felei e kötelezettségek hatályát a Ranbaxy szabadalmi bejelentéseinek megfelelő eljárásokra kívánták volna korlátozni, akkor olyan szövegezést választhattak volna, amely e célnak felel meg, ahelyett hogy a rendkívül széles megfogalmazás mellett döntenek, amelynek hatályát azonban szűkíti az ugyanazon megállapodás preambulumán alapuló konstruktív értelmezés.

693 Másodszor azt az összefüggést, amelyben a Ranbaxy-megállapodást megkötötték, megerősíti az említett megállapodás 1.1. pontjának a fenti 689. pontban rögzített értelmezése. Ahogy ugyanis a Bizottság lényegileg kiemelte többek között a megtámadott határozat (130)–(132), (140), (204) és

(206) preambulumbekezdésében, a Lundbeck késleltetni akarta a generikus citalopram piacra lépését, annak érdekében, hogy a lehető legjobb feltételeket alakítsa ki új gyógyszere, a szabadalom által védett Cipralex forgalomba hozatalára (lásd a fenti 22. pontot).

694 E célkitűzésre figyelemmel nem képzelhető el, hogy a felperesek elfogadták volna, hogy megfizetik a Ranbaxy részére a Ranbaxy-megállapodásban előírt összegeket, amennyiben a megállapodás lehetővé tette volna e vállalkozás számára, hogy az Indiában benyújtott szabadalmi bejelentéseinek hatálya alá tartozóktól eltérő eljárások révén előállított generikus citalopramot állítson elő és értékesítsen. Valójában kevéssé valószínű, hogy a Lundbeck megkötött volna egy visszterhes megállapodást abban az esetben, ha az nem biztosította volna, hogy a Ranbaxy a piacon kívül marad generikus citalopramjával e megállapodás időtartama alatt, amelynek során a Lundbeck el kívánta kezdeni a Cipralex forgalmazását.

695 Bár igaz, hogy a Ranbaxy nem osztotta a felperesek Cipralexre vonatkozó célját, mindazonáltal nem hagyhatta figyelmen kívül, főként pedig egyértelműen érdeke fűződött ahhoz, hogy biztos összegeket kapjon, anélkül hogy szembesülnie kellene azon kockázatokkal, amelyekkel a piacra lépése járt volna.

696 E megfontolások lehetővé teszik a felperesek azon érvének elutasítását is, amely szerint a Ranbaxy-megállapodást szabályozó svéd jog alkalmazásában a Bizottságnak jobban figyelembe kellett volna vennie e megállapodás feleinek közös szándékát.

697 A fentiekből az következik, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor többek között a megtámadott határozat (1137) és (1172) preambulumbekezdésében azt állapította meg, hogy a Ranbaxy által a Ranbaxy-megállapodás összefüggésében értelmezett 1.1. pontja alapján elfogadott kötelezettségek nem korlátozódtak az általa e megállapodás időpontjában alkalmazott eljárások révén előállított citalopramra, így e kötelezettségek túlléptek a Lundbeck szabadalmainak hatályán.

698 Másodsorban a felperesek előadják, hogy a Bizottság értelmezése nem egyeztethető össze azzal, hogy a Bizottság elismerte, hogy a Ranbaxy továbbra is szabadon értékesíthette a felperesek szabadalmait bitorló citalopramot, amennyiben az előállításához felhasznált gyógyszerhatóanyag harmadik személytől származott.

699 E tekintetben, ahogy a Bizottság megalapozottan jegyzi meg, nem releváns, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (694) preambulumbekezdésében elismerte, hogy a Ranbaxy-megállapodás nem akadályozta meg e vállalkozást abban, hogy citalopramot tartalmazó gyógyszeripari terméket értékesítsen, feltéve hogy az e célra használt gyógyszerhatóanyag harmadik személytől származik. A Ranbaxy által a Ranbaxy-megállapodás Bizottság által értelmezett 1.1 pontja szerint elfogadott, az e vállalkozás által előállított citalopram értékesítésére vonatkozó kötelezettségek ugyanis nem kapcsolódnak ahhoz a tisztán elméleti lehetőséghez, hogy a Ranbaxy más gyógyszerhatóanyag-gyártóktól származó citalopramot tartalmazó termékeket értékesítsen. E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a Ranbaxy eredetileg gyógyszerhatóanyag-gyártó volt, így egyáltalán nem fűződött érdeke ahhoz, hogy máshonnan szerezzen be gyógyszerhatóanyagot abból a célból, hogy végtermék formájában citalopramtablettákat állítson elő.

700 Harmadsorban a felperesek előadják, hogy a Ranbaxy-megállapodás 1.4 pontja (lásd a fenti 48. pont utolsó francia bekezdését) nem gátolta meg e vállalkozást abban, hogy vitassa szabadalmaik érvényességét. A szabadalom érvénytelenségének megállapítására irányuló kereset ugyanis nem e ponton „alapul”, míg e pont a Ranbaxy-megállapodásban hivatkozott szabadalmak „alapján” történő perindítástól való tartózkodásra irányuló kötelezettségvállalást tartalmaz. A Ranbaxyt érintő egyetlen tilalom a felperesek ellen az általa Indiában bejelentett szabadalmak megsértése miatt történő perindítás lehetőségére vonatkozott.

701 E tekintetben mindenekelőtt azt kell megjegyezni, hogy ezen érvek hatástalanok, mivel – ahogy az a fenti 398. és 399. pontból következik – a vitatott megállapodás cél általi korlátozásoknak minősítése nem azon alapul, hogy e megállapodások meg nem támadási kikötéseket tartalmaztak. Ezenfelül az

(1174) preambulumbekezdésből egyértelműen kitűnik, hogy a Bizottság a cél általi jogsértés fennállásának megállapítása szempontjából releváns tényezők között nem említette az ilyen kikötés jelenlétét a Ranbaxy-megállapodásban.

702 Mindenesetre rá kell mutatni arra, hogy a Ranbaxy-megállapodás 1.4 pontjában szereplő, „kötelezettséget vállalnak arra, hogy nem indítanak pert […] semmilyen fentebb hivatkozott szabadalom alapján” kifejezés kellően rugalmas ahhoz, hogy magában foglalja a szóban forgó szabadalmak érvényességét vitató kereseteket is. Egyébként meg kell jegyezni, hogy a Ranbaxy nem vitatta e szabadalmak érvényességét a Ranbaxy megállapodás időtartama alatt.

703 Negyedsorban a felperesek előadják, hogy a Ranbaxy-megállapodás 1.4 pontjára vonatkozó kifogást csak a tényállásközlésben hozták fel, nem pedig a kifogásközlésben, ami sértette a védelemhez való jogukat.

704 E tekintetben elegendő arra mutatni, hogy a felperesek elismerik, hogy e kikötés, valamint a Bizottság által a megtámadott határozatban annak tulajdonított értelmezés szerepelt a tényállásközlésben, amelyre a felperesek e pontot illetően is válaszoltak. Ebből következik, hogy e tekintetben megvolt a lehetőségük a nyilatkozattételre, így nem sérült a védelemhez való joguk (lásd ebben az értelemben: 2002. március 20-i LR AF 1998 kontra Bizottság ítélet, T-23/99, EBHT, EU:T:2002:75, 190. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

705 El kell utasítani tehát a jelen részt, valamint a hatodik jogalap egészét.

III – *A hetedik, nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapról, amennyiben nem értékelték helyesen a vitatott megállapodások által eredményezett hatékonyságjavulást*

706 A felperesek emlékeztetnek arra, hogy a kifogásközlésre adott válaszukban rámutattak, hogy a vitatott megállapodások előnyösek a verseny szempontjából, mivel az egyezség útján történő vitarendezési megállapodások egyrészt megőrzik az innovációs motivációt, másrészt pedig megkönnyíthetik a generikus gyógyszerek korábbi piacra lépését. A Bizottság elmulasztotta ezen érvek előírt szintű vizsgálatát. Ezenkívül a Bizottság által ellenkérelmében utólag szolgáltatott magyarázatok elfogadhatatlanok.

707 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

708 Rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (1212) és azt követő preambulumbekezdéseiben megvizsgálta az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésének a vitatott megállapodásokra való esetleges alkalmazását.

709 Ily módon megalapozottan emlékeztetett arra, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése lehetővé teszi a vállalkozások számára, hogy védekezzenek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése megsértésének fennállásával szemben, ha bizonyítják, hogy teljesült négy feltétel:

– először is a szóban forgó megállapodásnak hozzá kell járulnia az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához;

– másodszor a szóban forgó megállapodás nem róhat az érintett vállalkozásokra olyan korlátozásokat, amelyek e célok eléréséhez nem nélkülözhetetlenek;

– harmadszor a fogyasztók részére kell biztosítania az elért előnyök méltányos részét;

– negyedszer nem teheti lehetővé ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk tekintetében teljesen vagy jelentős mértékben megszüntessék a versenyt.

710 Az 1/2003 rendelet 2. cikke, illetve az ítélkezési gyakorlat (lásd ebben az értelemben: 2009. október 6-i GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai ítélet, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P és C-519/06 P, EBHT, EU:C:2009:610, 82. pont) azt írja elő, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésére hivatkozó félnek kell meggyőző érvekkel és bizonyítékokkal alátámasztania, hogy a mentességben való részesüléshez szükséges feltételek teljesülnek.

711 A bizonyítási teher tehát arra a vállalkozásra hárul, amely az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése alapján történő mentesítést kéri. Ugyanakkor az említett vállalkozás által hivatkozott tényállási elemek olyan jellegűek lehetnek, amelyek a másik felet magyarázatra vagy igazolásra kötelezhetik, amelynek elmaradása esetén megállapítható, hogy a vállalkozás eleget tett a bizonyítási tehernek (lásd ebben az értelemben: GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai ítélet, fenti 710. pont, 83. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

712 Ellentétben a felperesek által előadottakkal, a Bizottság az előírt szinten vizsgálta meg a megtámadott határozatban a generikus vállalkozások, valamint a felperesek által a közigazgatási eljárás során hivatkozott különböző érveket.

713 Először is azon érvet illetően, amely szerint a vitatott megállapodások fokozták a felperesek innovációra való indíttatását, noha igaz, hogy ezt az érvet a Bizottság konkrétan nem vizsgálta meg a határozat EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésének alkalmazhatóságára vonatkozó részében, a Bizottsághoz hasonlóan rá kell mutatni arra, hogy a kifogásközlésre adott válaszukban a felperesek egy gazdasági tanulmányra hivatkozva pusztán általános jelleggel állították azt, hogy a szabadalmi jogviták egyezség útján történő rendezése megőrzi az innovációra való ösztönzést, anélkül azonban, hogy kifejtették volna, hogy a vitatott megállapodások a jelen ügyben mennyiben járultak hozzá az ilyen ösztönzés fokozásához, a szabadalmakhoz kapcsolódó szabályozási védelmen túl, ahogy azt sem, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésének négy alkalmazási feltétele mennyiben teljesült a jelen ügyben. A felperesek által benyújtott tanulmány ugyanis inkább az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazhatóságát vonta kétségbe, amennyiben vitatta, hogy a szabadalmi jogvitákat egyezség útján rendező, a vitatott megállapodásokhoz hasonló megállapodások negatív hatásokat gyakorolhatnak a fogyasztókra. Ennélfogva, mivel ezt az érvet a Bizottság már elutasította a cél általi korlátozás fennállásának vizsgálata során (a megtámadott határozat (710)–(713) preambulumbekezdése), e tekintetben előterjesztett megalapozottabb érvek híján nem volt köteles azt ismét megvizsgálni az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szempontjából.

714 Mindenesetre a jelen ügyben nyilvánvaló, hogy a vitatott megállapodások, amelyek a generikus gyógyszerek piacra lépésének a fordított kifizetések révén történő elhalasztását írták elő, nem voltak elengedhetetlenek a felperesek innovációs indíttatásának megőrzéséhez. Ezenkívül nehéz elképzelni azokat az előnyöket, amelyeket az ilyen megállapodások a fogyasztók számára jelenthettek volna. Végül a mindennemű verseny megszüntetésének hiányára vonatkozó feltétel sem teljesül a jelen ügyben, mivel a generikus vállalkozások potenciális versenytársak voltak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában, továbbá azok fizetés ellenében vállalták, hogy nem lépnek piacra az említett megállapodások időtartama alatt.

715 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor a megtámadott határozatban nem vizsgálta meg jobban a felpereseknek a vitatott megállapodások innovációs ösztönzésére vonatkozó érvét az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésére tekintettel.

716 Másodszor a Bizottság a megtámadott határozat (1228)–(1230) preambulumbekezdésében megalapozottan utasította el azon állítást, amely szerint a vitatott megállapodások lehetővé tették a generikus gyógyszerek gyorsabb piacra lépését, úgy ítélve meg, hogy azt nem támasztják alá a tények, mivel a vitatott megállapodások nem írtak elő semmilyen kötelezettségvállalást a Lundbeck részére arra nézve, hogy engedélyezze a generikus gyógyszerek piacra lépését e megállapodások lejártát követően, és azok valójában megakadályozták e gyógyszerek potenciálisan azonnali piacra lépését.

717 Az iratokból és különösen a vitatott megállapodások tartalmából ugyanis kitűnik, hogy azok nem határoztak meg olyan pontos időpontot, amikor a generikus vállalkozások beléphettek volna a piacra a Lundbeck szabadalmainak lejárta előtt. Ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozat (662) preambulumbekezdésében megállapította, a vitatott megállapodások nem tartalmaztak semmilyen arra irányuló kötelezettségvállalást a Lundbeck részéről, hogy lejártuk után nem indít bitorlási kereseteket a generikus gyógyszerek piacra lépése esetén. A vitatott megállapodások tehát valójában nem oldottak meg szabadalmi jogvitát, illetve nem tették lehetővé a generikus gyógyszerek gyorsabb piacra lépését, ahogy azt a felperesek állítják, hanem pusztán az időnyerés lehetőségét biztosították a Lundbeck számára, a generikus vállalkozások részére fizetett jelentős összegek ellenében késleltetve a generikus gyógyszerek piacra lépését.

718 Harmadszor azt az állítást, amely szerint a vitatott megállapodások lehetővé tették a jelentős perköltségek, illetve az eltérő bírósági határozatok elkerülését, szintén nem támasztják alá a tények, mivel e megállapodások nem tették lehetővé, hogy lezárjanak egy mögöttes szabadalmi jogvitát e megállapodások felei között, ugyanis nem volt kizárva, hogy a megállapodások lejártát követően a Lundbeck pereket indíthasson a generikus vállalkozásokkal szemben, beleértve az EGT különböző államaiban található különböző bíróságok előtti pereket is. Ennélfogva a felperesek által hivatkozott, az EGT egészében több millió eurós perköltségek elkerülésére vonatkozó számadatok nem relevánsak, mivel nem tűnik ki az, hogy e költségek feltétlenül felmerültek volna a vitatott megállapodások hiányában. Noha az igaz, hogy a Lundbeck végül semmilyen pert nem indított e megállapodások lejártát követően, ennek azonban elsősorban az volt az okra, hogy a Lundbecknek már nem fűződött érdeke egy ilyen eljáráshoz, mivel a többi generikus vállalkozás, mint például az Egyesült Királyságban a Lagap, erre az időpontra már piacra lépett.

719 Mindenesetre, még ha fel is tételezzük, hogy a vitatott megállapodások lehetővé tették bizonyos, a különböző bíróságok előtt folytatott potenciális perek költségeinek elkerülését, a felperesek nem bizonyították, hogy az e megállapodásokból következő versenykorlátozások mennyiben voltak elengedhetetlenek e cél elérése érdekében, annak ellenére, hogy lehetséges volt más, versenyellenes jelleggel nem rendelkező, egyezség útján történő vitarendezései megállapodások megkötése (lásd a fenti 350. és 529. pontot). Azt sem fejtették ki, hogy e megállapodások mennyiben tették lehetővé a fogyasztók méltányos részesedését az állítólagosan elért előnyökből.

720 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el hibát, illetve nem sértette meg a bizonyítási teherre vonatkozó szabályokat, amikor megállapította, hogy a jelen ügyben nem teljesülnek az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésében szereplő feltételek.

721 Ennélfogva a hetedik jogalapot el kell utasítani.

IV – *A nyolcadik, a védelemhez való jog megsértésére alapított jogalapról*

722 A felperesek előadják, hogy a megtámadott határozat sérti a védelemhez való jogukat, mivel a Bizottság az előzetes meghallgatásuk nélkül módosította a kifogásközlésben szereplő állítólagos jogsértés alkotóelemeit. Nem tudták megcáfolni a Bizottság azon állításait, amelyek szerint a generikus vállalkozások szabadalmaik esetleges vagy valószínű megsértése ellenére potenciális versenytársaik voltak, valamint a Bizottság azon álláspontját sem, amely szerint a fordított kifizetések önmagukban elegendők voltak annak bizonyításához, hogy a vitatott megállapodások cél általi korlátozásoknak minősülnek. A Bizottságnak egyébként lehetővé kellett volna tennie a felperesek számára, hogy hozzáférjenek a KFST-vel folytatott levelezéséhez, mivel e levelezés mentő bizonyítékokat tartalmazhatott.

A – *Az első részről*

723 A felperesek úgy ítélik meg, hogy a Bizottság elképzelésének teljes átalakítása sérti a meghallgatáshoz való jogukat. Emlékeztetnek arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint, még ha a Bizottság által a megtámadott határozatban elfogadott valamennyi ténybeli elem szerepelt már a kifogásközlésben is, a védelemhez való jogot nem tartották tiszteletben, ha ezen ténybeli elemek e kifogásközlés különböző pontjaiban szerepeltek, anélkül hogy közöttük bármiféle kapcsolat megállapítást nyert volna, vagy anélkül, hogy a Bizottság minősítette volna ezeket.

724 Elsősorban a felperesek előadják, hogy a megtámadott határozat lényegesen megváltozott álláspontot tartalmazott ahhoz képest, amelyet a kifogásközlésben az állítólagos jogsértés lényeges alkotóelemét képező potenciális verseny kérdésével kapcsolatban ismertettek. Ily módon a megtámadott határozatban a Bizottság először is lényegesen módosította álláspontját, kijelentve, hogy még a nem bitorló jellegű citalopramhoz hozzá nem férő generikus vállalkozások esetében is vélelmezni kell, hogy azok a Lundbeck potenciális versenytársainak minősülnek, másodszor megkülönböztetett két szakaszt, amelyekben a potenciális verseny zajlott, harmadszor pedig hozzátette, hogy a potenciális verseny a szabadalmak érvényességének vitatása, az eljárási szabadalmakon alapuló innovációs kísérletek, a szabadalombitorlás hiányát megállapító bírósági határozatok kezdeményezése, illetve a gyógyszeripari ágazatban folyó verseny lényegét jelentő „kockázattal” történő piacra lépés révén is megnyilvánult.

725 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

726 Emlékeztetni kell arra, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartása az uniós jog által biztosított, az Alapjogi Charta e jog tiszteletben tartását minden eljárásban megkövetelő 41. cikke (2) bekezdésének a) pontjában rögzített alapvető jog.

727 A védelemhez való jog ily módon megköveteli, hogy a közigazgatási eljárás során az érintett vállalkozásoknak lehetőségük legyen megfelelően kifejteni álláspontjukat a tényállás és a hivatkozott körülmények valószerűségéről és jelentőségéről, valamint a Bizottság által a Szerződés megsértésének fennállására vonatkozó állításának alátámasztására felhasznált dokumentumokról (Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 111. pont, EU:C:2004:6, 66. pont; lásd továbbá ebben az értelemben: 1979. február 13-i Hoffmann-La Roche kontra Bizottság ítélet, 85/76, EBHT, EU:C:1979:36, 9. pont).

728 Ebben az értelemben az 1/2003 rendelet 27. cikkének (1) bekezdése előírja egyrészt azt, hogy a Bizottság az általa lefolytatott eljárás alá vont vállalkozásoknak és vállalkozások társulásainak lehetőséget nyújt arra, hogy meghallgassák őket a Bizottság által kifogásolt kérdésekkel kapcsolatban, másrészt pedig, hogy a Bizottság csak olyan kifogásokra alapozhatja határozatát, amelyekre az érintett felek megtehették észrevételeiket.

729 E követelményt azon ítélkezési gyakorlat fényében kell értelmezni, amely szerint a kifogásközlésnek világosan fel kell tüntetnie mindazokat a lényeges bizonyítékokat, amelyekre a Bizottság az eljárás e szakaszában támaszkodik. Mindezt azonban elegendő összefoglaló jelleggel megjelölni, és a határozatnak nem kell szükségszerűen a kifogásközlés leképezésének lennie, mivel ez olyan előkészítő iratnak minősül, amelynek ténybeli és jogi megállapításai tisztán ideiglenes jellegűek (lásd: Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 111. pont, EU:C:2004:6, 67. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

730 Elsősorban azon érvet illetően, amely szerint a Bizottság a megtámadott határozatban alapvetően megváltoztatta a potenciális versenyt illető álláspontját a kifogásközléshez képest, először is meg kell állapítani, ellentétben a felperesek által előadottakkal, hogy a Bizottság nem tekintette úgy, hogy kizárólag a nem bitorló jellegű citalopramhoz hozzáférő generikus vállalkozások tekinthetők a Lundbeck potenciális versenytársainak. A kifogásközlés (468) és (469) preambulumbekezdéséből ugyanis kitűnik többek között, hogy a Bizottság úgy tekintette, hogy a generikus vállalkozások és az originális gyártó potenciális versenytársaknak tekinthetők, függetlenül attól a kérdéstől, hogy az e

vállalkozások által forgalmazni szándékozott generikus termékek megsérthettek volna-e egy eljárási szabadalmat, vagy sem. Ezenkívül a kifogásközlés (519), (550), (586), (612), (645) és (683) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottság több tényezőre hivatkozott a generikus vállalkozások és a Lundbeck közötti legalábbis potenciális verseny fennállásának megállapítása érdekében, beleértve azt a körülményt is, hogy a generikus vállalkozások már jelentős erőfeszítéseket tettek piacra lépésük előkészítése érdekében, bizonyos esetekben pedig már be is szerezték a szükséges forgalombahozatali engedélyeket, illetve e célból jelentős mértékű generikus citalopramkészletet halmoztak fel.

731 Másodszor, noha a Bizottság a megtámadott határozatban a gyógyszeripari ágazatban fennálló potenciális versenyt érintő két szakaszt különböztetett meg (fenti 91. pont), rá kell mutatni, hogy a jelen ügyben nem vitatott, hogy a Lundbeck eredeti szabadalmai a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában az EGT szinte minden országában lejártak, így valamennyi generikus vállalkozás a piacra lépés előkészítésének előrehaladott fázisában volt. Az, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (616) preambulumbekezdésében úgy ítélte meg, hogy a potenciális verseny már évekkel a gyógyszerhatóanyagra vonatkozó szabadalom lejárta előtt megkezdődhetett, nem volt döntő jelentőségű, sőt még csak releváns sem a jelen ügyben a felperesek és a generikus vállalkozások közötti potenciális versenyre vonatkozó helyzet értékelése szempontjából. Ennélfogva, *a fortiori*, e tekintetben ez az értékelés nem lehetett kihatással a felperesek védelemhez való jogára.

732 Harmadszor a kifogásközlésből az is kitűnik, hogy a generikus vállalkozások „kockázattal” történő piacra lépését a közöttük és a Lundbeck között folyó versenyfolyamat részének tekintették (lásd többek között a kifogásközlés (29), (488), (528), (562), (594), (621) és (656) preambulumbekezdését). Bár az igaz, hogy a megtámadott határozat e tekintetben több okfejtést tartalmaz, emlékeztetni kell arra, hogy e határozatnak nem kell szükségszerűen a kifogásközlés leképezésének lennie (fenti 729. pont), továbbá hogy a Bizottságnak figyelembe kell tudnia venni a vállalkozásoknak a kifogásközlésre adott válaszait, kiegészítve, elmélyítve vagy átfogalmazva az általa fenntartott kifogásokat alátámasztó érveket (lásd ebben az értelemben: 2007. május 10-i SGL Carbon kontra Bizottság ítélet, C-328/05 P, EBHT, EU:C:2007:277, 62. pont; 2006. március 15-i BASF kontra Bizottság ítélet, T-15/02, EBHT, EU:T:2006:74, 93. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

733 Negyedszer a felperesek tévesen állítják, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban azt állapította meg, hogy a szabadalmi jogviták lehetősége elegendő a köztük és a generikus vállalkozások között lévő potenciális verseny fennállásának bizonyításához. A megtámadott határozat ugyanis a kifogásközléshez hasonlóan e tekintetben több tényezőre támaszkodik, köztük arra a tényre, hogy a generikus vállalkozások jelentős lépéseket tettek piacra lépésük előkészítése érdekében (fenti 96. és 730. pont). Ezenkívül a kifogásközlés utalt arra is, hogy a szabadalmi jogviták a gyógyszeripari ágazatban szerves részét képezik a versenyfolyamatnak (lásd többek között a kifogásközlés (27) preambulumbekezdését).

734 A felperesek tehát tévesen állítják, hogy a Bizottság lényegesen módosította a potenciális versenyre vonatkozó álláspontját a kifogásközlés és a megtámadott határozat között.

735 Másodsorban a felperesek úgy ítélik meg, hogy a kifogásközlés nem tartalmazott az uniós versenyjog tekintetében egyértelmű és következetes jogi normát a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodásokban szereplő fordított kifizetések vizsgálatát illetően.

736 Ehhez hasonlóan a kifogásközlés nem tartalmazott semmilyen adatot azon küszöbértékre vonatkozóan, amelytől egy pénzösszeget „jelentősnek” kell minősíteni, mivel az egyetlen viszonyítási pontot az jelentette, hogy a generikus vállalkozásoknak „több pénzt ajánlottak, mint amennyit a piacon a citalopram generikus változatainak értékesítése révén kereshettek”, ami „arra indította őket, hogy lemondjanak a Lundbeck versenytársaiként való fellépésről” (a kifogásközlés (710) preambulumbekezdése).

737 Az egyértelmű vizsgálati szabályok hiánya megakadályozta a felpereseket abban, hogy hasznosan kifejthessék álláspontjukat, ami különösen súlyos jogalkalmazási hiba, mivel a jelen ügy összetett és új jogkérdéseket vet fel, és a szabadalom terjedelmének a határozatban elutasított feltételén kívül semmilyen iránymutatás nem volt levezethető a korábbi ítélkezési gyakorlatból.

738 E tekintetben a felperesek állításával ellentétben meg kell állapítani, hogy a kifogásközlés (480) preambulumbekezdése kifejezetten kimondja, hogy a fordított kifizetések fennállása döntő fontosságú a vitatott megállapodások jogi értékelése szempontjából, ugyanolyan megfogalmazásban, mint amely a megtámadott határozat (660) preambulumbekezdésében szerepel. Ezenkívül a kifogásközléshez hasonlóan a megtámadott határozat is arra az állításra támaszkodik, amely szerint az, hogy a vitatott megállapodások fordított kifizetéseket tartalmaznak, egyike a releváns tényezőknek a cél általi korlátozás fennállásának megállapítása szempontjából (lásd a megtámadott határozat (661) és (662) preambulumbekezdését). Egyébként a kifogásközlés a megtámadott határozathoz hasonlóan azt tartalmazza, hogy a fordított kifizetések összegei problémát jelentettek annyiban, hogy figyelembe vettek olyan nyereséget vagy forgalmat, amelyet a generikus vállalkozások a piacra lépés esetén értek volna el, ami mérsékelte a generikus vállalkozások indíttatását a piacra lépést célzó erőfeszítések folytatására (lásd különösen a kifogásközlés (469), (496), (543), (588), (638), (687) preambulumbekezdését és a fenti 366. pontot).

739 A felperesek második kifogását tehát szintén el kell utasítani.

740 Harmadsorban a felperesek előadják, hogy a megtámadott határozat, valamint a tényállásközlés több olyan elemet is tartalmaz, amelyek nem jelentek meg a kifogásközlésben, mint a Lundbeck piaci részesedései az antidepresszánsok EGT-beli piacán (a megtámadott határozat (215) preambulumbekezdése és a tényállásközlés 17. pontja). A Bizottság által e piaci részesedések kiszámítása érdekében alkalmazott módszer, valamint a piac pontos meghatározása homályos és kifejtetlen marad, és az a tényállásközlésben sem szerepelt.

741 A felpereseknek a Bizottság által a 2013. április 12-i tényállásközlésben a vitatott megállapodások által eredményezett versenytorzulásokra vonatkozó következtetésének alátámasztása céljából ismertetett piaci részesedései kapcsán mindenekelőtt arra kell emlékeztetni, hogy az olyan megállapodás, amely érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet, és amelynek versenyellenes célja van, jellegénél fogva és bármilyen tényleges hatásától függetlenül érzékelhetően korlátozza a versenyt (2012. december 13-i Expedia-ítélet, C-226/11, EBHT, EU:C:2012:795, 37. pont). A Bizottság tehát nem volt köteles részletesen bizonyítani sem a kifogásközlésben, sem a megtámadott határozatban az érzékelhető versenykorlátozás fennállását, mivel kellő mértékben bizonyította, hogy a vitatott megállapodások versenyellenes célúak voltak, és kihathattak a tagállamok közötti kereskedelemre (lásd különösen a megtámadott határozat (196), (197), (209)–(213), (724) és (726) preambulumbekezdését). Mindenesetre a felperesek a tényállásközlést követően ismertethették észrevételeiket, így e tekintetben nem hivatkozhatnak védelemhez való joguk megsértésére (lásd a fenti 704. pontot).

742 Következésképpen az első részt teljes egészében el kell utasítani.

B – *A második részről*

743 A felperesek úgy vélik, hogy a Bizottság tévesen tagadta meg tőlük, hogy hozzáférhessenek a KFST-vel folytatott kommunikációjához. Bár álláspontjuk szerint igaz, hogy az [EUMSZ 101. cikk] és [EUMSZ 102. cikk], az EGT-megállapodás 53., 54. és 57. cikke, valamint a 139/2004/EK tanácsi rendelet alapján folytatott eljárásokban a Bizottság aktájába való betekintés szabályairól szóló bizottsági közlemény (HL 2005. C 325., 7. o.) kivonja a Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok közötti levelezést az iratbetekintéshez való jog hatálya alól, az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy amennyiben az ügy kivételes körülményei azt igénylik, a Bizottság belső dokumentumait a felek tudomására lehet hozni. Márpedig elegendő, ha a felek bizonyítják, hogy fennáll annak akár csak

csekély esélye, hogy a közigazgatási eljárás során hozzáférhetővé nem tett dokumentumok hasznosak lehettek volna védekezésük szempontjából. A jelen esetben ez a helyzet, mivel a KFST-vel folytatott levelezés olyan potenciális mentő bizonyítékokat tartalmaz, amelyek lehetővé teszik ténybeli szempontból és a Bizottság állításával ellentétesen annak bizonyítását, hogy abban az időpontban, amikor a felperesek megkötötték a vitatott megállapodásokat, a versenyjog állása bizonytalan volt a fordított kifizetést tartalmazó, egyezség útján történő vitarendezéseket illetően. Mindenesetre e dokumentumoknak a Bizottság általi utólagos hozzáférhetővé tétele azt bizonyítja, hogy azok nem tartalmaztak semmilyen bizalmas információt, így a Bizottságnak azonnal hozzáférést kellett volna biztosítania hozzájuk. Ez elegendő a megtámadott határozat megsemmisítéséhez.

744 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

745 Az ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben a Bizottság a közigazgatási eljárás során elutasította egy felperesnek a vizsgálati akta részét nem képező dokumentumokba való betekintés iránti kérelmét, a védelemhez való jog megsértése csak akkor állapítható meg, ha bizonyítást nyer, hogy a közigazgatási eljárás más eredményre vezethetett volna, ha a felperes betekinthetett volna a szóban forgó dokumentumokba az eljárás során (lásd: 2011. június 16-i Solvay kontra Bizottság ítélet, T-186/06, EBHT, EU:T:2011:276, 227. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

746 Arra is emlékeztetni kell, hogy a védelemhez való jog megsértése önmagában semmiképpen sem befolyásolhatja az egész megtámadott határozat érvényességét, amennyiben az nem kizárólag az említett adatokon alapul. Ezzel szemben ilyen esetben a Törvényszéknek el kell vonatkoztatnia ezeknek a dokumentumoknak a tartalmától a határozat megalapozottságának vizsgálata során (lásd ebben az értelemben: 1983. június 7-i Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság ítélet, 100/80–103/80, EBHT, EU:C:1983:158, 30. pont; 1998. május 14-i Mo och Domsjö kontra Bizottság ítélet, T-352/94, EBHT, EU:T:1998:103, 74. pont).

747 A jelen ügyben a Bizottság és a KFST közötti levelezésre vonatkozó e két dokumentumot illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság azokat a felperesek kérelmére válaszul ellenkérelméhez csatolva önként benyújtotta. Egyrészt a KFST 2003. október 7-i, az e hatóság által a Lundbeck tevékenységeire, valamint az általa az antidepresszánsok gyógyszeripari piacán kötött megállapodásokra vonatkozóan folytatott vizsgálatról szóló jelentésről, másrészt pedig a KFST azon 2005. június 10-i emlékeztetőjéről van szó, amely összefoglalta az említett hatóság következtetéseit e megállapodásoknak a Szerződés szabad versenyre vonatkozó rendelkezései szempontjából végzett értékelését illetően.

748 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy nem közvetlenül a Bizottságtól vagy szervezeti egységeitől származó dokumentumokról van szó, hanem egy nemzeti versenyhatóság közleményeiről. Márpedig az ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti versenyhatóságok nem kelthetnek a vállalkozásokban jogos bizalmat arra vonatkozóan, hogy a magatartásuk nem sérti az EUMSZ 101. cikket, mivel nincs hatáskörük negatív határozatot – vagyis az említett rendelkezés megsértésének hiányát megállapító határozatot – hozni (lásd ebben az értelemben: 2013. június 28-i Schenker & Co. és társai ítélet, C-681/11, EBHT, EU:C:2013:404, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ennélfogva, még ha fel is tételezzük, hogy a nemzeti versenyhatóságok megállapították a jogsértés hiányát, vagy megkérdőjelezték a Bizottság által a megtámadott határozatban elfogadott elméletet, e dokumentumokra a felperesek akkor sem tudnak mentő körülményként hasznosan hivatkozni, mivel még ha fel is tételezzük, hogy azokat közölték a felperesekkel a közigazgatási eljárás során, e közlés nem gyakorolt volna hatást az említett eljárás kimenetelére.

749 Mindenesetre e dokumentumok egyáltalán nem kérdőjelezik meg a vitatott megállapodásoknak a Bizottság által a megtámadott határozatban végzett értékelését, inkább megerősítik azt, mivel a KFST 2003. október 7-i jelentésében szereplő álláspontja szerint a vitatott megállapodások befolyásolhatták a versenyt, mivel a Lundbeck fizetett versenytársainak azért, hogy távol maradjanak a piactól, és ez vitathatatlanul magasabb árakat eredményezett. A KFST tehát úgy ítélte meg, hogy e megállapodások az EUMSZ 101. cikk különösen súlyos megsértését jelentik.

750 Bár az igaz, hogy a KFST 2005. június 10-i emlékeztetőjéből az is kitűnik, hogy a Bizottság szerint kétely állt fenn azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy az ilyen megállapodások versenyellenesek-e, figyelemmel többek között a Lundbeck által a generikus vállalkozások részére teljesített kifizetés mértékére, emlékeztetni kell arra, hogy pusztán a Bizottság előzetes értékeléséről volt szó, valamint hogy ezen információk alapján az úgy döntött, szélesebb körű vizsgálatot indít e megállapodástípust illetően a gyógyszeripar területén, annak érdekében, hogy pontosabb véleményt alakítson ki ezen ágazat működésével és az ilyen megállapodások EUMSZ 101. cikkel és EUMSZ 102. cikkel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban. Márpedig e vizsgálatot követően a Bizottság az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésén alapuló eljárás indított a Lundbeckkel és a generikus vállalkozásokkal szemben.

751 Ezenkívül a KFST ezen emlékeztetőjéből az is kitűnik, hogy a Bizottság elsődleges jelentőséget tulajdonított annak, hogy a jelentős összegű fordított kifizetés arra utaló valószínűsítő körülmény lehet, hogy az originális gyártó azért fizetett a generikus vállalkozások részére, hogy távol maradjanak a piactól. Az említett emlékeztetőből ugyanis kitűnik, hogy „az a kérdés, hogy egy megállapodás igazolható-e, többek között a kifizetés mértékétől függ”, hogy „[h]a az csak a bíróságok elé terjesztett jogvita kapcsán megbecsülhető költségeket fedi le, akkor e megállapodás kívül eshet az [EUMSZ 101. cikk], illetve az [EUMSZ 102. cikk] hatályán”, valamint hogy „[e]zzel szemben, ha a kifizetés jelentősebb, akkor az a versenytársak részére annak érdekében teljesített kifizetés eszközének tekinthető, hogy maradjanak távol a piactól, ami sérti az [EUMSZ 101. cikket] vagy az [EUMSZ 102. cikket]”. Márpedig a megtámadott határozatból egyértelműen kitűnik az is, hogy az, hogy a jelen ügyben a vitatott megállapodásokban szereplő fordított kifizetések jelentős összegűek voltak, és többé-kevésbé a generikus vállalkozások által a piacra lépés esetén várt nyereségnek feleltek meg, nem pedig azoknak az esetleges perköltségeknek, amelyeket elkerültek, döntő körülmény volt az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe ütköző jogsértés fennállásának megállapításánál (fenti 354., 414. és 415. pont).

752 A felperesek tehát tévesen hivatkoznak arra, hogy e dokumentumok hasznosak lehettek volna védekezésük szempontjából, ha azokat azonnal közölték volna velük a közigazgatási eljárás során, mivel ezek csak annak esetleges előadását teszik lehetővé, hogy ebben az időszakban kétség állt fenn azzal kapcsolatban, hogy a vitatott megállapodások azonnal, alaposabb vizsgálat nélkül az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett, cél általi versenykorlátozásoknak tekinthetők-e. Az ítélkezési gyakorlat ugyanakkor ahhoz, hogy egy megállapodást e rendelkezés értelmében cél általi versenykorlátozásnak lehessen minősíteni, nem követeli meg azt, hogy e megállapodást első ránézésre vagy kétségtelenül kellően károsnak kelljen tekinteni a verseny szempontjából, anélkül hogy alaposan meg kellene vizsgálni a megállapodás tartalmát és célkitűzését, valamint azt a gazdasági és jogi hátteret, amelybe illeszkedik (fenti 338–344. és 438. pont).

753 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a felperesek védelemhez való jogát a jelen ügyben nem sértették meg, mivel nem tűnik ki, hogy a közigazgatási eljárás eltérő eredményre vezethetett volna abban az esetben, ha a felperesek hozzáfértek volna ezen eljárás során a szóban forgó dokumentumokhoz (fenti 745. pont).

754 Ennélfogva a második részt, valamint a nyolcadik jogalap egészét el kell utasítani.

V – *A kilencedik, másodlagosan arra alapított jogalapról, hogy a bírságok Lundbeckkel szembeni kiszabása téves jogalkalmazást valósít meg*

755 A felperesek először is előadják, hogy nincsenek olyan korábbi ügyek, amelyek a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodásokat értékelik, másodszor pedig, hogy a 2010. július 1-jei AstraZeneca kontra Bizottság ítélet (T-321/05, EBHT, EU:T:2010:266) alkalmazhatatlan a szabadalmi jogviták egyezség útján történő rendezését illetően, így a jelen ügyben velük szemben a bírságok kiszabása minden jogalapot nélkülözött, és ellentétes volt a jogbiztonság elvével.

756 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

A – *Az első részről*

757 A felperesek mindenekelőtt előadják, hogy még ha fel is tételezzük, hogy a Bizottság megalapozottan állapította meg, hogy a vitatott megállapodások megsértették az EUMSZ 101. cikket, egyetlen megalapozott indoka sem volt arra, hogy a jelen ügyben bírságot szabjon ki velük szemben, figyelemmel a felhozott ténybeli és jogkérdések újdonságára és összetettségére, amit egyébként a Bizottság is elismer. E helyzetben a bírságok kiszabása ellentétes a jogbiztonság, valamint a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvével (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Egyébként az ellenkérelem elismeri, hogy a Bizottság első olyan határozatáról van szó, amely az úgynevezett „pay for delay" megállapodásokat (a generikus gyógyszerek piacra lépését kifizetés ellenében késleltető megállapodásokat) illetően jogsértést állapít meg.

758 A fennálló ítélkezési gyakorlat, többek között a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítélet (EU:C:2008:643) semmilyen olyan iránymutatást nem tartalmaz, amely szerint a vitatott megállapodásokban szereplő fordított kifizetések meghatározó körülményt jelentenének a Bizottság számára annak megállapításánál, hogy e megállapodások sértik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését. A Bizottság ugyanis azt állította, hogy ha e megállapodások nem írtak volna elő fordított kifizetéseket, akkor főszabály szerint olyan jogszerű eszközöknek minősültek volna, amelyek lehetővé teszik a Lundbeck szabadalmai tiszteletben tartásának biztosítását. Egyébként a felperesek előadják, hogy a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítéletet (EU:C:2008:643) a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában még nem hozták meg.

759 Ezenkívül a KFST 2004 elején kulcsfontosságú információkat szolgáltatott azon jogbizonytalanságot illetően, amely a fordított kifizetéseket előíró, szabadalmi jogviták rendezésére irányuló megállapodásokat övezte. Különösen a KFST 2004. január 28-i sajtóközleményéből tűnik ki az, hogy a Bizottság ebben az időszakban úgy ítélte meg, hogy a Lundbeck által teljesített kifizetések olyan összegűek voltak, hogy nem lehetett hitelesen kimutatni, hogy azok egy versenytárs piacon kívül tartásának kompenzációját szolgálták. Egyébként az, hogy a Bizottságnak több mint egy évtizedre volt szüksége ahhoz, hogy kialakítsa álláspontját a fordított kifizetéseket előíró megállapodások jogi minősítését illetően, alátámasztja a mögöttes kérdések különleges összetettségét és rendkívüli újdonságát.

760 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

761 Emlékeztetni kell arra, hogy a jogbiztonság elve megköveteli, hogy az uniós szabályozás tegye lehetővé az érdekeltek számára az ennek alapján őket terhelő kötelezettségek terjedelmének pontos ismeretét, mivel képeseknek kell lenniük arra, hogy egyértelműen megismerhessék jogaikat és kötelezettségeiket, és ezeknek megfelelően járjanak el (lásd: 2011. március 29-i ArcelorMittal Luxembourg kontra Bizottság és Bizottság kontra ArcelorMittal Luxembourg és társai ítélet, C-201/09 P és C-216/09 P, EBHT, EU:C:2011:190, 68. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

762 Ugyanakkor azon kérdést illetően, hogy valamely jogsértést szándékosan vagy gondatlanul követték-e el, és ezért szankcionálható-e az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének első albekezdése alapján, az ítélkezési gyakorlat értelmében e feltétel teljesül, amennyiben a szóban forgó vállalkozásnak tudatában kell lennie magatartása versenyellenes jellegének, akár tisztában van azzal, akár nem, hogy megsérti a Szerződés versenyszabályait (lásd: Schenker & Co. és társai ítélet, fenti 748. pont, EU:C:2013:404, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

763 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy a Rómában 1950. november 4-én aláírt, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 7. cikkében, valamint az Alapjogi Charta 49. cikkében előírt jogbiztonság elvét és a büntetések törvényességének elvét nem lehet úgy

értelmezni, hogy azok megtiltják a büntetőjogi felelősség szabályainak fokozatos világossá tételét, de ezen elvekkel ellentétes lehet a jogsértést megállapító jogszabály új értelmezésének visszaható hatállyal történő alkalmazása (lásd ebben az értelemben: Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, fenti 113. pont, EU:C:2014:2062, 148. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

764 A jelen ügyben, ellentétben a felperesek által előadottakkal, nem volt előreláthatatlan, hogy azok a megállapodások, amelyek révén az originális gyártónak meghatározott időn át jelentős összegű fordított kifizetések révén sikerül távol tartania a potenciális versenytársakat a piacról, ellentétesek lehetnek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével, függetlenül attól, hogy túllépnek-e, vagy sem, az originális gyártó szabadalmainak hatályán (lásd a fenti 486–490. pontot).

765 Ahogy a Bizottság megalapozottan állapította meg a megtámadott határozat (1312) és (1313) preambulumbekezdésében, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének szó szerinti értelmezése alapján egyértelmű, hogy a versenytársak között kötött, közülük egyeseknek a piacról való kizárására irányuló megállapodások jogellenesek. A piac felosztására vagy az onnan való kizárásra irányuló megállapodások ugyanis az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében kifejezetten említett legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartoznak (fenti 338. pont).

766 Abból a körülményből, hogy a jelen ügyben a vitatott megállapodásokat a szellemi tulajdonjogokra vonatkozó, egyezség útján történő vitarendezések formájában kötötték meg, a felperesek nem vezethetik le azt, hogy e megállapodások versenyjogi jogellenessége teljesen új vagy előreláthatatlan volt.

767 Az előreláthatóság fogalmának hatálya ugyanis nagymértékben a kérdéses szöveg tartalmától, a vonatkozó jogterülettől, valamint címzettjei számától és minőségétől függ. A törvény előreláthatóságával nem ellentétes, hogy az érintett személynek világos jogi tanácsokért kelljen folyamodnia ahhoz, hogy az adott ügy körülményei között észszerű szinten felmérhesse, hogy bizonyos cselekménynek milyen következményei lehetnek. Ez különösen igaz a szakmai tevékenységet ellátó személyek esetében, akik megszokták, hogy foglalkozásuk gyakorlásakor nagy gondossággal kell eljárniuk. Ezért elvárható tőlük az, hogy különös gondossággal értékeljék a foglalkozásukkal járó veszélyeket (lásd ebben az értelemben: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 219. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

768 A felperesek egyetlen érve sem alkalmas arra, hogy ezt a következtetést kétségbe vonja.

769 Először is noha igaz, hogy a Bizottság által a megtámadott határozatban említett, a fenti 341. pontban hivatkozott BIDS-ítéletet (EU:C:2008:643) a vitatott megállapodások megkötését követően hozták, mindazonáltal a korábbi ítélkezési gyakorlat rögzítette, hogy egy megállapodás nem mentesül a versenyjog alól pusztán amiatt, hogy szabadalomra vonatkozik, vagy egy szabadalmi jogvita egyezség útján történő rendezésére irányul (lásd ebben az értelemben: Bayer és Maschinenfabrik Hennecke ítélet, fenti 427. pont, EU:C:1988:448, 15. pont), valamint hogy az, hogy egy szabadalom megsértésének megállapítása érdekében az egyik fél diszkrecionális értékelésével helyettesítik a nemzeti bíróságok döntéseit, nyilvánvalóan nem tartozik a szabadalom sajátos céljához és a szabad verseny korlátozásának minősül (lásd ebben az értelemben: Windsurfing-ítélet, fenti 119. pont, EU:C:1986:75, 52. és 92. pont).

770 A fenti 117. pontban hivatkozott Centrafarm és de Peijper ítélet (EU:C:1974:114, 39. és 40. pont) szintén kimondta, hogy egy szellemi tulajdonjog gyakorlásának feltételei az EUMSZ 101. cikkben szereplő tilalmak hatálya alá tartozhatnak, és hogy ez az eset állhat fenn, amikor egy ilyen jog gyakorlása egy kartell céljának, eszközének vagy következményének bizonyul.

771 Másodszor a KFST-től származó dokumentumok és különösen a 2004. január 28-i sajtóközlemény kapcsán emlékeztetni kell mindenekelőtt arra, hogy nem a Bizottságtól származó dokumentumról van szó, tehát mint ilyen, nem kelthetett jogos elvárásokat a felperesekben. Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti versenyhatóságoknak nincs hatáskörük negatív határozatot – vagyis az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése megsértésének hiányát megállapító határozatot – hozni (fenti 748. pont).

772 Ezenkívül a KFST közleményéből egyértelműen kitűnik, hogy versenyellenesek azok a megállapodások, amelyek célja a versenytárs piacról való kizárása. A gyógyszeripari ágazatra vonatkozó átfogó vizsgálata eredményeként a Bizottságnak lehetősége nyílt arra, hogy finomítsa megközelítését, és hogy teljes mértékben megértse egyes megállapodások versenyellenes jellegét, többek között abban az esetben, ha a jelen ügyhöz hasonlóan fordított kifizetéseket tartalmaznak (fenti 349–403. pont).

773 Harmadszor, amennyiben a felperesek a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlatára hivatkoznak annak előadása érdekében, hogy a jelen ügyben megállapított jogsértés újszerű volt, és arra csak jelképes bírságot kell alkalmazni, emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság mérlegelési mozgástérrel rendelkezik a bírságok összegének megállapítására, hogy a vállalkozások magatartását a versenyszabályok tiszteletben tartása irányába befolyásolja. Az a tény, hogy a Bizottság a múltban bizonyos mértékű bírságot szabott ki meghatározott típusú jogsértések esetén, nem akadályozhatja meg abban, hogy az 1/2003 rendeletben előírt korlátok között e mértéket megemelje, ha az az uniós versenypolitika végrehajtása érdekében szükséges. Az uniós versenyszabályok hatékony alkalmazása valójában megköveteli, hogy a Bizottság a bírságok szintjét mindenkor e politika igényeihez igazíthassa (lásd: 2011. október 25-i Aragonesas Industrias y Energía kontra Bizottság ítélet, T-348/08, EBHT, EU:T:2011:621, 293. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

774 Ezenkívül az a tény, hogy a Bizottság a múltban nem tekintette úgy, hogy egy adott típusú megállapodás maga a célja alapján versenykorlátozó jellegű, önmagában nem zárhatja ki, hogy a jövőben a vitatott intézkedések tartalmát, célját és összefüggését figyelembe vevő egyedi és részletes vizsgálata alapján így tegyen. Annak tehát, hogy cél általi versenykorlátozásnak minősülhessenek, nem szükséges feltétele az, hogy a megállapodások ugyanezen típusát a Bizottság már szankcionálta (fenti 438. pont).

775 Az ítélkezési gyakorlat ahhoz, hogy e rendelkezés értelmében cél általi versenykorlátozásnak lehessen tekinteni, nem követeli meg azt sem, hogy egy megállapodást első ránézésre vagy kétségtelenül kellően károsnak kelljen tekinteni a verseny szempontjából, anélkül hogy alaposan meg kellene vizsgálni a megállapodás tartalmát és célkitűzését, valamint azt a gazdasági és jogi hátteret, amelybe illeszkedik (fenti 752. pont).

776 Végül a megtámadott határozatból kitűnik, hogy egyes generikus vállalkozások tudomással bírtak arról, hogy a vitatott megállapodásokhoz hasonló megállapodások jogsértőek, és éppen ezért megtagadták az ilyen megállapodások megkötését (lásd a megtámadott határozat (190) preambulumbekezdését). Ehhez hasonlóan a Lundbeck egyik munkavállalója annak kijelentésével reagált a Merck (GUK) által a Lundbecktől a vitatott megállapodások értelmében vásárolt citalopram árait és mennyiségeit rögzítő elektronikuslevél-váltásra, hogy „határozottan nem ért egyet ezen e-mail tartalmával”, valamint hogy „[nem állapodhatnak meg] és nem [szabad] megállapodniuk a viszonteladási árakról”, mivel „ez jogellenes” (a megtámadott határozat (265) preambulumbekezdése). A Ranbaxy-megállapodást illetően a Lundbeck a megállapodással kapcsolatos tárgyalások során szintén rámutatott arra, hogy a megállapodás visszterhes és problematikus lesz, többek között versenyjogi szempontból (lásd a megtámadott határozat (188) preambulumbekezdését).

777 E körülmények azt bizonyítják, hogy a vitatott megállapodásokban szereplő versenykorlátozások egyáltalán nem voltak előreláthatatlanok az érintett időszakban, és hogy a megállapodások felei e megállapodásokat észszerűen ellentétesnek tekinthették az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével.

778 Következésképpen a felperesek tévesen állítják, hogy a Bizottság a jelen ügyben megsértette a jogbiztonság és a büntetések törvényességének elvét.

779 Az első részt tehát el kell utasítani.

B – *A második részről*

780 A felperesek szerint a fenti 755. pontban hivatkozott AstraZeneca kontra Bizottság ítéletből (EU:T:2010:266) kitűnik, hogy nem indokolt bírságokat kiszabni egy ügy újszerűsége miatt, amennyiben egyrészt semmilyen korábbi ítélkezési gyakorlat nem vonatkozott a vizsgált magatartásra, másrészt pedig e magatartás nem erősen versenyellenes, így az érintett vállalkozás nem számíthatott arra, hogy az jogellenes. Márpedig álláspontjuk szerint a megtámadott határozat (1300) preambulumbekezdése elismeri, hogy az első feltétel a jelen ügyben teljesül, míg a második feltételt illetően a vitatott megállapodások nem jelentenek olyan visszaélésszerű gyakorlatokat, mint amelyek a fenti 755. pontban hivatkozott AstraZeneca kontra Bizottság ítélet (EU:T:2010:266) alapjául szolgáló ügyben szerepeltek. Ezenkívül semmilyen különleges felelősség nem terheli azokat a vállalkozásokat, amelyek a Lundbeckhez hasonlóan nincsenek erőfölényben. A Bizottság ennélfogva egy, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése alapján lefolytatott vizsgálattal összefüggésben nem alkalmazhat újfent egy erőfölénnyel való visszaéléssel kapcsolatos ügyben rögzített feltételeket.

781 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

782 E tekintetben rá kell mutatni, ahogy arra a Bizottság is emlékeztetett a megtámadott határozat (1300) preambulumbekezdésében, hogy a fenti 162. pontban hivatkozott AstraZeneca kontra Bizottság ítéletében (EU:C:2012:770) a Bíróság az említett ügy felperesének hasonló érvére válaszolva megállapította, hogy „még akkor is, ha a Bizottságnak és az uniós bíróságoknak még nem volt alkalmuk arra, hogy konkrétan nyilatkozzanak az e visszaéléseket jellemző magatartáshoz hasonló magatartásról, az [AstraZeneca] tudatában volt magatartása erősen versenyellenes jellegének, és számolnia kellett azzal, hogy az az uniós versenyjogi szabályokkal összeegyeztethetetlen”. A felperesek tehát tévesen vezetik le ebből az ítéletből, hogy az uniós bíróságok által helybenhagyott hasonló precedensek hiányában a Bizottság nem szabhat ki bírságot (fenti 438. és 774. pont).

783 Ezenkívül ugyanúgy, mint a fenti 755. pontban hivatkozott AstraZeneca kontra Bizottság ítélet (EU:T:2010:266) alapjául szolgáló ügyben, a jelen esetben a felperesek magatartásai nyilvánvalóan nem képezték részét a rendes versenynek, mivel jelentős összegű fordított kifizetések révén a potenciális versenytársak piacról való kizárására irányultak. Az, hogy egyes szabadalmi jogviták egyezség útján történő rendezése egyébként jogszerű lehet, és nem sérti a Szerződés szabad versenyre vonatkozó rendelkezéseit, mit sem változtat azon, hogy a jelen ügyben a felperesek által megkötött vitatott megállapodások versenyellenesek voltak a Bizottság által a megtámadott határozatban kifejtett okok miatt (lásd a fenti 354. pontot, valamint a megtámadott határozat (661) és (662) preambulumbekezdését).

784 Végül, noha igaz, hogy az erőfölényben lévő vállalkozásokat az EUMSZ 102. cikk értelmében az a különös felelősség terheli, hogy ne tanúsítsanak olyan bizonyos típusú egyoldalú magatartásokat, amelyek a fenti 755. pontban hivatkozott AstraZeneca kontra Bizottság ítéletben (EU:T:2010:266) szerepeltek, mindazonáltal esetleges erőfölényétől függetlenül minden vállalkozás az EUMSZ 101. cikk hatálya alá tartozik abban az esetben, ha e cikk alkalmazási feltételei teljesülnek, és velük szemben ennek alapján bírság szabható ki. Márpedig a Bizottság a jelen ügyben az utóbbi rendelkezést alkalmazta, nem pedig az EUMSZ 102. cikket.

785 Ennélfogva el kell utasítani a második részt, valamint a kilencedik jogalap egészét.

VI – *A tizedik, harmadlagosan a bírságok összegének kiszámítása során történt téves jogalkalmazásra és ténybeli tévedésekre alapított jogalapról*

786 A felperesek úgy vélik, hogy a megtámadott határozatban a Bizottságnak a bírságösszeg kiszámítása érdekében mindenféleképpen először is alacsonyabb súlyossági szorzót kellett volna alkalmaznia, másodszor figyelembe kellett volna vennie azt, hogy az állítólagos jogsértések rövid ideig tartottak, harmadszor tartózkodnia kellett volna bármilyen kiegészítő összeg kiszabásától, és negyedszer enyhítő körülményeket kellett volna figyelembe vennie.

787 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

788 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a felpereseket illetően a Bizottság a 2006. évi iránymutatásban leírt általános módszert alkalmazta, amelynek alapját az elkövetett jogsértések által közvetlenül vagy közvetve érintett, az EGT-n belül az érintett földrajzi területen értékesített érintett termékek értéke jelenti (az említett iránymutatás 13. és 19. pontja). Az elfogadott javaslat 10, illetve 11% volt, a vitatott megállapodások földrajzi hatókörétől függően (lásd a fenti 68–75. pontot, valamint a megtámadott határozat (1316)–(1358) preambulumbekezdését).

789 Arra is emlékeztetni kell, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a versenyszabályok megsértése esetén kiszabandó bírságok összegének meghatározása érdekében figyelembe kell venni a jogsértések időtartamát, és az összes olyan tényezőt, amely hatással lehet a jogsértések súlyának értékelésére, mint például az egyes vállalkozások magatartása, az összehangolt magatartások létrehozásában játszott szerepük, az e magatartásokból származó előnyük, a méretük és az érintett termékek értéke, valamint az, hogy az ilyen típusú jogsértések milyen kockázatot jelentenek (lásd: 2011. december 8-i KME Germany és társai kontra Bizottság ítélet, C-272/09 P, EBHT, EU:C:2011:810, 96. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

790 A Bíróság kifejtette továbbá, hogy figyelembe kell venni az olyan objektív tényezőket, mint a versenyellenes magatartások tartalma és időtartama, számuk és intenzitásuk, az érintett piac terjedelme és a gazdasági közrendet ért kár (lásd: KME Germany és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 789. pont, EU:C:2011:810, 97. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

791 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az indokolási kötelezettség igen különös jelentőséggel bír. A Bizottságnak meg kell indokolnia határozatát, és ki kell fejtenie különösen, hogy a figyelembe vett tényezőket hogyan súlyozta és értékelte. Az indokolás fennállását a bíróságnak hivatalból kell megvizsgálnia (lásd ebben az értelemben: KME Germany és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 789. pont, EU:C:2011:810, 101. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

792 Továbbá az uniós bíróság feladata, hogy a hivatkozott jogalapok alátámasztása érdekében a felperes által előterjesztett elemek alapján elvégezze a jogszerűség vizsgálatát. E vizsgálat során a bíróság sem az iránymutatásban említett kritériumok alkalmazásakor figyelembe vett tényezők megválasztását, sem pedig e tényezők értékelését illetően nem hivatkozhat a Bizottság rendelkezésére álló mérlegelési mozgástérre annak érdekében, hogy lemondjon a mind jogi, mind pedig ténybeli szempontból alapos felülvizsgálat elvégzéséről (KME Germany és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 789. pont, EU:C:2011:810, 102. pont).

793 A jogszerűség vizsgálatát kiegészíti a korlátlan felülvizsgálati jogkör, amelyet az EUMSZ 261. cikknek megfelelően az 1/2003 rendelet 31. cikke ruház az uniós bíróságra. E jogkör felruházza a bíróságot arra, hogy a szankció jogszerűségének egyszerű felülvizsgálatán túl a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítse, és következésképpen a kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot törölje, csökkentse vagy növelje (lásd ebben az értelemben: KME Germany és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 789. pont, EU:C:2011:810, 103. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

794 Hangsúlyozni kell azonban, hogy a korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása nem egyezik meg a hivatalból való felülvizsgálattal, és emlékeztetni kell arra, hogy az uniós bíróságok előtti eljárás kontradiktórius. A közrenden alapuló jogalapok kivételével, amelyeket – úgymint a megtámadott határozat indokolásának hiányát – a bíróságnak hivatalból kell megvizsgálnia, a felperesnek kell felhoznia a megtámadott határozattal szembeni jogalapokat, és neki kell bizonyítékokat előterjesztenie e jogalapok alátámasztása érdekében (KME Germany és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 789. pont, EU:C:2011:810, 104. pont).

795 A felperesek érveit e megfontolásokra figyelemmel kell megvizsgálni.

A – *Az első részről*

796 A felperesek előadják, hogy a Merck (GUK)-kal, az Alpharmával és a Ranbaxyval kötött megállapodások esetében az eladások értékének 11%-ában, míg az Arrow-val kötött megállapodások esetében az eladások értékének 10%-ában megállapított súlyossági szorzók túl magasak. Először ugyanis, a megtámadott határozat nem vette figyelembe a legalábbis részben a Lundbeck szabadalmainak hatálya alá tartozó vitatott megállapodásokban szereplő korlátozások korlátozott alkalmazási körét. A Lundbeck piaci részesedése az EGT országainak többségében alacsonyabb volt, mint 19%, és a megállapodások földrajzi hatókörének az EGT azon országaira kellett korlátozódnia, amelyek vonatkozásában a generikus vállalkozásoknak reális kilátásaik voltak a piacra lépésre.

797 Másodszor a határozat nem veszi figyelembe, hogy a vitatott megállapodások nem voltak titkosak, és az ilyen típusú megállapodások klasszikus kikötéseit tartalmazták, ami a Bizottság határozathozatali gyakorlatának megfelelően alacsonyabb súlyossági szorzót indokol. Harmadszor a vitatott megállapodások nem irányultak összejátszásra, amit egyébként a megtámadott határozat is elismer. Márpedig a múltban a Bizottság vagy nem szabott ki bírságot, vagy igen alacsony összegű bírságot szabott ki, vagy pedig a sáv legalsó szintjén határozta meg a súlyossági szorzót az ilyen típusú, összejátszásra nem irányuló korlátozó megállapodások esetén. A határozat tehát téves, amennyiben azt állapítja meg, hogy a vitatott megállapítások az EUMSZ 101. cikk súlyos megsértését jelentik. Az arányosság elve ezzel szemben azt követeli meg, hogy a jelen ügyben a súlyossági szorzót a sáv legalsó szintjén rögzítsék.

798 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

799 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2006. évi iránymutatás 21. pontja szerint az eladások értékének szóban forgó arányát akár 30%-ban is megállapíthatják. Az említett iránymutatás 22. pontja azt mondja ki, hogy annak eldöntéséhez, hogy az eladások értékének adott esetben alkalmazandó aránya e sáv alsó vagy felső értékéhez közelítsen, a Bizottság olyan tényezőket fog figyelembe venni, mint például a jogsértés jellege, az érintett felek összesített piaci részesedése, a jogsértés földrajzi kiterjedése, valamint az, hogy a jogsértés megvalósult-e.

800 Először is rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság megalapozottan minősítette a jelen ügyben szereplő jogsértéseket „súlyosnak”, mivel cél általi versenykorlátozásokról volt szó, amelyek versenyre káros jellegét kellő mértékben bizonyították, és amely abban állt, hogy fizettek a versenytársaknak azért, hogy meghatározott időszakon át távol maradjanak a piactól (a megtámadott határozat (1331) preambulumbekezdése).

801 Az a körülmény, hogy a vitatott megállapodásokban található egyes korlátozások esetleg a Lundbeck szabadalmainak (a fenti 335. és 569. pontban meghatározott) hatálya alá tartoznak, nem alkalmas e következtetés megkérdőjelezésére, mivel csak egy elemről volt szó azok közül, amelyeket a Bizottság a jelen ügyben a cél általi korlátozás fennállásának bizonyítása érdekében figyelembe vett (fenti 354. pont). Ennélfogva nem számít, hogy azok esetlegesen az e szabadalmak hatálya alá tartozó korlátozásokat is tartalmaztak, mivel, ahogy azt a Bizottság a megtámadott határozatban

megállapította, meghatározó jelentősége annak van, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában bizonytalanság állt fenn azzal kapcsolatban, hogy a generikus vállalkozások által forgalmazni kívánt termékek sértik-e, vagy sem, a Lundbeck valamelyik szabadalmát, hogy azok érvényességét is meg lehetett volna kérdőjelezni egy bíróság előtt, valamint hogy a felperesek számára a jelentős összegű fordított kifizetés eredményeként bizonyossá vált, hogy a generikus vállalkozások a vitatott megállapodások időtartama alatt nem lépnek piacra (fenti 363. és 429. pont). Mindenesetre a Bizottság megalapozottan tekintette úgy, hogy a vitatott megállapodások az esetek nagy többségében a Lundbeck szabadalmainak hatályán túllépő korlátozásokat tartalmaznak (lásd a fenti hatodik jogalapot).

802 Másodszor a Bizottság nem tévedett, amikor úgy ítélte meg, hogy a Lundbeck a vitatott megállapodásokkal érintett földrajzi piacokon a szóban forgó jogsértések által érintett termék tekintetében igen jelentős piaci részesedéssel rendelkezett. Ily módon legalábbis hallgatólagosan kitűnik a megtámadott határozatból, hogy a Lundbeck a citalopram tekintetében a vitatott megállapodások aláírásának időpontjában monopóliummal rendelkezett, mivel a citalopram gyógyszerhatóanyagra vonatkozó eredeti szabadalmai lejártak, és még egyik generikus gyógyszereket forgalmazó vállalkozás sem lépett piacra. Ezenkívül, még ha fel is tételezzük, hogy az érintett piac szélesebb volt, és magában foglalta az összes antidepresszáns gyógyszert, a Bizottság a megtámadott határozat (215) preambulumbekezdésében rámutatott, hogy a Lundbeck e piacon lényeges piaci részesedéssel rendelkezett az EGT-országok többségében.

803 Harmadszor a Bizottság megalapozottan tekintette úgy, hogy a szóban forgó jogsértések széles földrajzi hatókörrel bírtak, mivel az Arrow-val elkövetett jogsértés kivételével valamennyi lefedte az egész EGT-t.

804 Ellentétben a felperesek által e tekintetben kifejtettekkel, a Bizottság nem volt köteles arra, hogy csökkentse a bírság alapösszegét annak érdekében, hogy csak az azon országokban történt eladások értékét vegye figyelembe, amelyekben a generikus vállalkozások piacra lépést célzó előkészületei előrehaladottabb állapotban voltak. Mivel ugyanis olyan cél általi jogsértésekről volt szó, amelyek estében (az Arrow-val kötött megállapodások kivételével) a vitatott megállapodások által alkotott jogsértések az EGT egészére kiterjedő földrajzi hatókörrel rendelkeztek, a Bizottság megalapozottan hivatkozott e földrajzi hatókörre anélkül, hogy elvégezte volna a generikus vállalkozások konkrét piacralépési kilátásainak átfogó elemzését az EGT valamennyi államában. A vitatott megállapodások felei határozták meg ugyanis e megállapodások, és így a jelen ügyben szereplő jogsértések földrajzi hatókörét, amikor úgy döntöttek, hogy ezek az EGT egészét le fogják fedni (az Arrow-val elkövetett jogsértés kivételével).

805 Negyedszer a Bizottság nem követett el hibát akkor sem, amikor figyelembe vette azt, hogy valamennyi vitatott megállapodást végrehajtották, amit a felperesek sem vitattak, mivel a generikus vállalkozások nem léptek piacra a vitatott megállapodások időtartama alatt, a Merck (GUK) kivételével, amely az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás második meghosszabbítását megelőzően piacra lépett az Egyesült Királyságban (fenti 28., 131. és 399. pontok).

806 Ennélfogva e körülmények összességére figyelemmel meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor az eladások értékének a Lundbeckkel szemben kiszabott bírság alapösszegének megállapítása érdekében figyelembe vett arányát 11%-ban, illetve 10%-ban állapította meg, attól függően, hogy a jogsértéshez kapcsolódó megállapodások földrajzi hatálya az egész EGT-re kiterjedt-e, vagy sem. Egyébként a fenti körülményekre figyelemmel az ilyen, inkább a 2006. évi iránymutatás 21. pontjában előírt sáv alsó részébe eső súlyossági szorzók nem tekinthetők aránytalannak.

807 Arra is hiába hivatkoznak a felperesek, hogy a megállapodások titkos jellegének hiánya indokolta azt, hogy a Bizottság alacsonyabb súlyossági szorzót alkalmazzon a velük szemben kiszabott bírság összegének meghatározásakor.

808 A 2006. évi iránymutatás 23. pontja ugyanis azt írja elő, hogy „[a]z árak rögzítéséről, a piac felosztásáról és a termelés korlátozásáról szóló – általában titkos – horizontális megállapodások természetüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé számítanak”, hogy „[a] versenypolitika elvei jegyében szigorú bírságokat kell ellenük alkalmazni”, illetve hogy „[e]zért az ilyen jellegű jogsértések esetén az eladások arányát általában a legmagasabb szinten állapítják meg”.

809 Márpedig elegendő azt megállapítani, hogy még ha a vitatott megállapodásoknak nem is lenne semmilyen titkos jellegük, a Bizottság azáltal, hogy a jelen ügyben a figyelembe vett értékesítések arányát 10%-ban, illetve 11%-ban állapította meg, nem a 2006. évi iránymutatás 21. cikkében az eladások értékének 30%-ában meghatározott sáv felső részében helyezkedett el.

810 Ezenkívül, bár a Bizottság bizonyos esetekben különböző okokból úgy tekinthette, hogy nem szükséges bírságot kiszabni, vagy hogy az eladások értékének a súlyossági sáv alsó részére eső arányát kell figyelembe venni, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlata önmagában nem szolgál a versenyjogi bírságok kiszabásának jogi hátteréként, tekintettel arra, hogy az kizárólag az 1/2003 rendeletben és az iránymutatásban van meghatározva. Így a más ügyekben hozott határozatoknak csupán jelzésértékük van a hátrányos megkülönböztetés esetleges fennállásának vonatkozásában, mivel meglehetősen valószínűtlen, hogy valamely ügy sajátos körülményei – mint például az érintett piacok, termékek, vállalkozások és időszakok – megegyezzenek (lásd ebben az értelemben: E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet, fenti 98. pont, EU:T:2012:332, 260–262. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig a jelen ügyben a felperesek által hivatkozott korábbi határozatokban szereplő ügyek olyan körülményei, mint az érintett piacok, termékek, országok, vállalkozások és időszakok nem hasonlíthatók a jelen ügy körülményeihez, így az említett határozatok a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően nem relevánsak az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása szempontjából.

811 Végül a felperesek tévesen hivatkoznak a jelen ügyben az arányosság elvének megsértésére. Ez az elv ugyanis ebben az összefüggésben kizárólag azzal jár, hogy a Bizottságnak a jogsértés súlyának értékelése során figyelembe vett tényezőkkel arányosan kell meghatároznia a bírságot, és hogy e tényezőket egységes és objektíven igazolható módon kell alkalmaznia (lásd: 2006. szeptember 27-i Jungbunzlauer kontra Bizottság ítélet, T-43/02, EBHT, EU:T:2006:270, 228. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig a megtámadott határozat (1330)–(1333) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottság a jelen ügyben egységes és objektíven igazolható módon alkalmazta a 2006. évi iránymutatást 22. pontjában rögzített elveket.

812 Az első részt tehát el kell utasítani.

B – *A második részről*

813 A felperesek előadják, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (1335) preambulumbekezdésében tévesen utasította el, hogy rövidebb időtartamot állapítson meg az állítólagos jogsértések tekintetében. Ezt az időtartamot azon időszakra kell korlátozni, amelynek során a generikus vállalkozások ténylegesen készek voltak piacra lépni, ami azt igényelte, hogy legalább egy forgalombahozatali engedéllyel rendelkezzenek a releváns országokban. Márpedig például Ausztriában a gyógyszerhatóanyagra vonatkozó szabadalom csak 2003. áprilisban járt le, így a GUK-kal, az Alpharmával és a Ranbaxyval elkövetett jogsértések Ausztriában nem korlátozhatták e versenyt ezen időpontot megelőzően. E megközelítés azonos azzal az álláspontal, amelyet a Bizottság az [EUMSZ 101. cikk] alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39.401 – E.ON/GDF ügy) 2009. július 8-án hozott C(2009) 5355 végleges határozatban (összefoglalása: HL C 248., 5. o., a továbbiakban: E.ON/GDF határozat) képviselt, amelyben csak az 1998 utáni időszakot vette figyelembe a bírság összegének kiszámításánál.

814 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

815 E tekintetben a Bizottsághoz hasonlóan rá kell mutatni arra, hogy egy ilyen érv végeredményben a valós verseny és a potenciális verseny közötti megkülönböztetést tagadja, illetve azt, hogy az EUMSZ 101. cikk az utóbbit is védi (fenti 99. pont). Márpedig a Bizottság valamennyi érintett generikus vállalkozás vonatkozásában kellő mértékben bizonyította, hogy azok a piacra lépés valós és konkrét lehetőségével rendelkeztek, és hogy azok ily módon a Lundbeck potenciális versenytársai voltak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában (lásd fent az első jogalapot).

816 A fenti 98. pontban hivatkozott E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet (EU:T:2012:332) alapjául szolgáló ügy semmilyen segítséget nem nyújt a felperesek számára, mivel abban az ügyben, amint azt maguk is elismerik, a jogsértés időtartamának egy része alatt a verseny lehetetlen lett volna még versenyellenes megállapodás hiányában is, mert az ezen időszakban alkalmazandó nemzeti szabályozás alapján a piac ki volt vonva a verseny alól, ami *de facto* monopolhelyzetet idézett elő. A Bizottság határozatát ebben az ügyben éppen emiatt semmisítette meg részlegesen a Törvényszék, mivel nem volt kellő mértékben bizonyítva a versenykorlátozás a német gázpiacon (E.ON Ruhrgas és E.ON kontra Bizottság ítélet, fenti 98. pont, EU:T:2012:332, 105. és 155. pont). A jelen ügyben ezzel szemben a Bizottság a megtámadott határozatban a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a verseny a vitatott megállapodások miatt azok teljes időtartama alatt korlátozva volt. A felperesek nem bizonyították, hogy a vitatott megállapodások hiányában a közöttük és a generikus vállalkozások közötti – akár potenciális – verseny lehetetlen vagy nem létező lett volna, sem azt, hogy e megállapodások egyáltalán nem korlátozták a versenyt.

817 El kell tehát utasítani a második részt.

C – *A harmadik részről*

818 A felperesek úgy ítélik meg, hogy velük szemben semmilyen kiegészítő összeget nem lett volna szabad kiszabni, még az Arrow-val kötött megállapodások miatt sem (lásd a fenti 73. pontot), mert az állítólagos jogsértések nem felelnek meg egyik olyan esetnek sem, amelynél a 2006. évi iránymutatás kiegészítő összeg alkalmazását javasolja (ezek az „árrögzítésről, piacfelosztásról és termeléskorlátozásról szóló horizontális megállapodások”), és mivel semmilyen fokozott elrettentő hatás nem szükséges olyan jogsértések esetén, amelyek kezdete több mint tíz évvel korábbi, és amelyek vonatkozásában nem történt visszaesés.

819 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

820 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a 2006. évi iránymutatás 25. pontja, amely belépési díj beépítését írja elő a bírság alapösszegébe, a következőképpen rendelkezik:

„függetlenül attól, hogy a vállalkozás milyen hosszú időszakon keresztül vett részt a jogsértésben, a Bizottság […] az alapösszegbe beépít egy olyan összeget, mely az eladások értékének 15 és 25%-a között mozog, annak érdekében, hogy a vállalkozásokat elrettentsék attól, hogy egyáltalán árrögzítésről, piacfelosztásról és termeléskorlátozásról szóló horizontális megállapodásokat kössenek. A Bizottság más jogsértések esetén is alkalmazhat ilyen kiegészítő összeget. Annak eldöntésére, hogy adott esetben az eladások értékének mekkora hányada alkalmazandó, a Bizottság figyelembe fog venni bizonyos – főként a 22. pontban meghatározott – tényezőket [mint a jogsértés jellege, az érintett felek összesített piaci részesedése, a jogsértés földrajzi kiterjedése, valamint az, hogy a jogsértés megvalósult-e]”.

821 A felperesek lényegileg előadják, hogy a Bizottság nem építhetett volna be elrettentés címén ilyen belépési díjat a velük szemben kiszabott bírság összegébe, mivel az állítólagos jogsértések egyetlen olyan helyzetnek sem felelnek meg, amely kapcsán a 2006. évi iránymutatás kiegészítő összeg alkalmazását írja elő, és mivel a több mint tíz évre visszanyúló jogsértések vonatkozásában egyáltalán nem történt visszaesés.

822 Emlékeztetni kell ugyanakkor arra, hogy az uniós jog által a versenyjog területén a Bizottságra bízott felügyeleti funkció magában foglalja az egyedi jogsértések kivizsgálását és megtorlását, valamint egy általános politika folytatásának kötelezettségét, amelynek célja a Szerződés által előírt alapelvek alkalmazása a versenyügyekben, és a vállalkozások magatartásának orientálása ezen alapelvek fényében. Ebből következik, hogy a Bizottságnak ügyelnie kell a bírságok elrettentő jellegére (lásd ebben az értelemben: 2014. december 17-i Pilkington Group és társai kontra Bizottság ítélet, T-72/09, EU:T:2014:1094, 302. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

823 Ily módon a bírság összegének elrettentő hatása nem kizárólag arra irányul, hogy megelőzze a szóban forgó vállalkozás visszaesését. Általános elrettentő hatásuk megerősítése céljából a bírságok mértékéről való döntés a Bizottság hatáskörébe tartozik, különösen amikor meghatározott fajta jogsértések még viszonylag gyakoriak, vagy súlyosnak tekintendők (lásd: Pilkington Group és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 822. pont, EU:T:2014:1094, 303. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

824 Ezenkívül, ahogy azt a Bizottság kifejti, a jelen ügyben a vitatott megállapodások határozottan hasonlítottak a 2006. évi iránymutatás 25. pontjában kifejezetten hivatkozott, piacfelosztásról és termeléskorlátozásról szóló megállapodásokra (fenti 820. pont). Mindenesetre az említett iránymutatás ugyanezen pontja az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy a bírság elrettentő jellegének biztosítása érdekében más típusú jogsértések esetén is alkalmazzon ilyen kiegészítő összeget.

825 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem lépett túl a bírságok területén rendelkezésére álló mérlegelési mozgástéren, és nem sértette meg a 2006. évi iránymutatását sem, amikor az éves eladások értéke 10%-ának megfelelő kiegészítő összeget alkalmazott az Arrow-val elkövetett első jogsértés kapcsán, annak érdekében, hogy biztosítsa a felperesekkel szemben kiszabott bírság összegének kellően elrettentő jellegét (a megtámadott határozat (1340) preambulumbekezdése).

826 Ennélfogva a harmadik részt is el kell utasítani.

D – *A negyedik részről*

827 A felperesek először is úgy vélik, hogy a Bizottság tévesen tagadta meg a Lundbeck vonatkozásában a vállalkozásban a korlátozó magatartás jogellenességével kapcsolatban felmerült észszerű kétség fennállásából következő enyhítő körülmény alkalmazását. A megtámadott határozat azon érve, amely szerint a jogsértés fennállásával kapcsolatos észszerű kétségen alapuló enyhítő körülmény immár nem szerepelt a 2006. évi iránymutatásban (a megtámadott határozat (1343) preambulumbekezdése), nem képezi megalapozott indokát ezen enyhítő körülmény nem alkalmazásának, mivel mind ezen iránymutatás, mind pedig a Törvényszék elismeri, hogy az enyhítő körülmények listája nem kimerítő. Ezenkívül a KFST Bizottsággal folytatott kommunikációjából egyértelműen kitűnik, hogy az utóbbi számára a vitatott megállapodásokra alkalmazandó jogi kritérium nem volt egyértelmű az adott időszakban, így az nem lehetett egyértelmű a Lundbeck számára sem.

828 Másodszor a felperesek azt állítják, hogy méltánytalanul zárták ki esetükben az arra alapított enyhítő körülmény alkalmazását, hogy az állítólagos jogsértéseket gondatlanságból követték el, holott a vitatott megállapodásokat jóhiszeműen kötötték meg, annak érdekében, hogy megakadályozzák szabadalmaik

generikus vállalkozások általi bitorlását, e megállapodások hatályát kizárólag az e szabadalmakat bitorló termékekre korlátozva, és egyáltalán nem próbálták meg titokban tartani azokat, ahogy akkor tették volna, ha az lett volna a szándékuk, hogy megsértsék az uniós versenyjogot.

829 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

830 Először is a felperesekhez hasonlóan rá kell mutatni arra, hogy az, hogy a jogsértés fennállásával kapcsolatos észszerű kétség megléte immár nem szerepel kifejezetten a 2006. évi iránymutatásban konkrétan említett enyhítő körülmények között, nem elegendő ahhoz, hogy a Bizottság automatikusan elutasítsa annak enyhítő körülményként történő alkalmazását. Az ítélkezési gyakorlat ugyanis e tekintetben kimondta, hogy mivel az iránymutatás nem írja elő kötelezően a figyelembe vehető enyhítő körülményeket, a Bizottság mérlegelési mozgástere bizonyos mértékben továbbra is fennáll arra vonatkozóan, hogy enyhítő körülmények címén átfogó módon értékelhesse a bírságösszeg esetleges csökkentésének mértékét (lásd ebben az értelemben: Dalmine kontra Bizottság ítélet, fenti 380. pont, EU:T:2004:220, 326. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

831 Ugyanakkor az a körülmény, hogy egy bizottsági határozat a versenyszabályok első alkalmazását jelenti egy adott gazdasági ágazatban, nem minősíthető enyhítő körülménynek abban az esetben, ha a jogsértés elkövetője tudta vagy tudnia kellett, hogy magatartása a verseny korlátozásával járhat a piacon, és hogy versenyjogi szempontból problémát jelenthet (lásd ebben az értelemben: 2011. március 8-i World Wide Tobacco España kontra Bizottság ítélet, T-37/05, EU:T:2011:76, 160. pont).

832 Márpedig a jelen ügyben a felpereseknek tudniuk kellett, hogy a vitatott megállapodások sérthetik az EUMSZ 101. cikket. E megállapodások ugyanis kifizetések ellenében potenciális versenytársak piacról való kizárására irányultak a megállapodások időtartamára, ami az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében kifejezetten hivatkozott súlyos jogsértések körébe tartozik.

833 Ezenkívül a megtámadott határozatból kitűnik, hogy a Lundbeck tudott az említett megállapodások potenciálisan jogsértő jellegéről (lásd a fenti 776. pontot).

834 Egyébként a KFST felperesek által hivatkozott közleményeit illetően emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 101. cikket megsértő vállalkozás nem kerülheti el bírság kiszabását, ha az említett jogsértés abból ered, hogy valamely ügyvéd jogi tanácsának vagy valamely nemzeti versenyhatóság határozatának tartalma folytán e vállalkozás tévedett magatartása jogszerűségében (Schenker & Co. és társai ítélet, fenti 748. pont, EU:C:2013:404, 43. pont). Ezenkívül a jelen ügyben e közlemények egyáltalán nem hagytak kétséget az EUMSZ 101. cikknek a vitatott megállapodásokra való alkalmazhatóságát illetően, és rögzítették, hogy a vitatott megállapodások kihathattak a versenyre, amennyiben kiderül, hogy a Lundbeck fizetett versenytársainak azért, hogy távol maradjanak a piactól.

835 Mindenesetre, még ha fel is tételezzük, hogy a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában észszerű kétség állhatott fenn a jelen ügyben a cél általi versenykorlátozás fennállásának megállapítása érdekében figyelembe veendő elemeket illetően, abban az összefüggésben, mely szerint a felperesek olyan eljárási szabadalmakkal rendelkeztek, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy megakadályozzák a generikus vállalkozások piacra lépését, mindazonáltal semmilyen kétség nem állhatott fenn ebben az időpontban azzal kapcsolatban, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével nem lehetnek összeegyeztethetők az olyan, a jelen ügyben szereplőkhöz hasonló megállapodások, amelyek célja az volt, hogy fizessenek a potenciális versenytársak részére annak érdekében, hogy távol maradjanak a piactól egy meghatározott időszak során, mivel semmilyen módon nem tették lehetővé a generikus gyógyszerek piacra lépésének megkönnyítését, még a lejáratukat követően sem, valamint nem tették lehetővé a felek között a háttérben fennálló szabadalmi jogvita valós megoldását sem (fenti 475. és 497. pont).

836 Ezenkívül, ahogy az a fenti hatodik jogalappal összefüggésben megállapítást nyert, a vitatott megállapodások – az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás kivételével – a Lundbeck szabadalmainak hatályán túllépő korlátozásokat tartalmaztak, így még ha a felperesek által javasolt, a szabadalmak hatályára vonatkozó feltétel is lett volna e megállapodások jogszerűsége EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szempontjából történő értékelésének releváns jogi szempontja, a vitatott megállapodások akkor sem feleltek volna meg e szempontnak, és így ugyancsak az e rendelkezés értelmében vett, cél általi versenykorlátozásnak minősültek volna. Az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodást illetően rá kell mutatni arra, hogy e megállapodás az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodással együtt a Lundbeck és a Merck (GUK) által elkövetett ugyanazon egységes és folyamatos jogsértés részét képezi. Márpedig, ahogy arra fent rámutattunk, a Bizottság kellő mértékben bizonyította, hogy az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás a Lundbeck szabadalmainak hatályán túlmenő korlátozásokat tartalmazott.

837 Másodszor a felperesek előadják, hogy a jelen ügyben szóban forgó jogsértéseket gondatlanságból követték el, ami szintén a bírság összegének csökkentését indokoló enyhítő körülményt jelent.

838 A 2006. évi iránymutatás 29. pontja kimondja, hogy a bírság alapösszege csökkenthető, ha a Bizottság enyhítő körülményeket állapít meg, például többek között, amikor az érintett vállalkozás bizonyítani tudja, hogy a jogsértést gondatlanságból követték el.

839 A jelen ügyben ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy a vitatott megállapodásokat a felperesek szándékosan kötötték meg, valamint hogy azok egy, a generikus gyógyszerek potenciálisan azonnali piacra lépésének elkerülésére irányuló, átgondolt stratégia részét képezték (fenti 126. és 528. pont).

840 A felperesek érve ugyanis ismét azon az előfeltevésen alapul, amely szerint a vitatott megállapodások csak azon generikus termékek piacra lépését akadályozták meg, amelyek potenciálisan sértették szabadalmaikat. Márpedig, ahogy az a fenti hatodik jogalappal összefüggésben bizonyítást nyert, nem ez a helyzet. Mindenesetre bizonytalanság állt fenn azzal kapcsolatban, hogy a Lundbeck szabadalmai érvényesek voltak-e, és hogy azokat sértették-e azok a termékek, amelyeket a generikus vállalkozások a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában forgalmazni szándékoztak (lásd a fenti második jogalapot), amely bizonytalanságot e megállapodások megszüntették. A felperesek tehát tévesen hivatkoznak arra, hogy a jelen ügyben a jogsértéseket gondatlanságból követték el, és hogy a Bizottságnak velük kapcsolatban figyelembe kellett volna vennie ezt az enyhítő körülményt.

841 Ezenkívül, még ha fel is tételezzük, hogy a jogsértéseket a jelen ügyben gondatlanságból követték el, a Bizottság akkor sem volt köteles a felperesekkel szemben kiszabott bírság összegének csökkentésére. Ahogy ugyanis a 2006. évi megállapodás 29. pontjának szövegezése is megerősíti, a Bizottság e tekintetben az ügy összes körülményére figyelemmel mérlegelési mozgástérrel rendelkezik. Ennélfogva, noha az iránymutatásban felsorolt körülmények bizonyosan azok közé tartoznak, amelyeket a Bizottság egy adott esetben figyelembe vehet, a Bizottság nem köteles ennek alapján automatikusan, átfogó elemzés nélkül további csökkentést nyújtani akkor, ha egy vállalkozás olyan bizonyítékokat terjeszt elő, amelyek valamelyik ilyen körülmény fennállására utalnak. A bírságösszeg enyhítő körülményeken alapuló esetleges csökkentésének megfelelőségét ugyanis átfogó jelleggel kell értékelni, az ügy összes releváns körülményének figyelembevételével (lásd ebben az értelemben: 2013. december 5-i Caffaro kontra Bizottság ítélet, C-447/11 P, EU:C:2013:797, 103. pont).

842 Márpedig az ügy összes körülményére, és többek között arra figyelemmel, hogy a Bizottság a felperesekkel szemben kiszabott bírság alapösszegének 10%-os csökkentése céljából figyelembe vette az eljárás időtartamát, a Törvényszék az EUMSZ 261. cikknek megfelelően az 1/2003 rendelet 31. cikke által ráruházott korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva (fenti 793. pont) úgy ítéli meg, hogy a jelen ügyben nincs helye enyhítő körülmények alkalmazásának, valamint hogy a felperesekkel szemben a megtámadott határozatban kiszabott bírság összegét helyben kell hagyni.

843 Ami konkrétan az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodást illeti, hangsúlyozni kell, hogy bár a hatodik jogalappal összefüggésben megállapítást nyert, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban nem bizonyította kellő mértékben, hogy e megállapodás a Lundbeck szabadalmainak hatályán túllépő korlátozásokat tartalmazott, e kifogást a fenti 539. és 570–577. pontokban kifejtett okokból a Törvényszék hatástalannak tekintette. Ennélfogva nem indokolt, hogy a Törvényszék ennek alapján csökkentse a felperesekkel szemben kiszabott bírság összegét.

844 Ennélfogva a negyedik részt és a tizedik jogalap egészét el kell utasítani.

845 Mivel a felperesek által a megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelmük alátámasztása érdekében hivatkozott egyik jogalap sem megalapozott, illetve hatásos, és a bírság összegének megváltoztatására irányuló kérelmük alátámasztása érdekében előterjesztett érveik vizsgálata nem tette lehetővé a bírság összegének a Bizottság által végzett kiszámítása során nem megfelelő elemek fennállásának megállapítását, így a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

846 Az eljárási szabályzat 134. cikke alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A felpereseket, mivel pervesztesek lettek, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

847 Az eljárási szabályzat 138. cikke (3) bekezdésének és a Bizottság kérelmének megfelelően úgy kell határozni, hogy a beavatkozó fél viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (kilencedik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) A H. Lundbeck A/S és a Lundbeck Ltd viseli saját költségeit, valamint az Európai Bizottság részéről felmerült költségeket.

3) A European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) viseli saját költségeit.

Berardis Czúcz Popescu

Kihirdetve Luxembourgban, a 2016. szeptember 8-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei 2

I – A jelen ügyben érintett társaságok 2

II – Az érintett termék és az arra vonatkozó szabadalmak 3

III – A vitatott megállapodások 4

A – A Merck (GUK)-kal kötött megállapodások 4

B – Az Arrow-val kötött megállapodások 6

C – Az Alpharmával kötött megállapodás 8

D – A Ranbaxyval kötött megállapodás 10

IV – A Bizottság lépései a gyógyszeripari ágazatban és a közigazgatási eljárás 11

V – A megtámadott határozat 11

Az eljárás és a felek kérelmei 15

A jogkérdésről 16

I – Az első, téves jogalkalmazásra és mérlegelési hibára alapított jogalapról, amennyiben a megtámadott határozat úgy ítéli meg, hogy a generikus vállalkozások és a Lundbeck legalábbis potenciális versenytársak voltak a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában 16

A – A potenciális versenyre vonatkozó elemzés a megtámadott határozatban 16

B – Az alkalmazandó elvek és ítélkezési gyakorlat 18

1. A potenciális verseny fogalmáról 18

2. A bizonyítási teherről 19

3. A Törvényszék által végzett felülvizsgálat terjedelméről 21

C – Az első, arra alapított részről, hogy a gyógyszerek harmadik személyek szellemi tulajdonjogát sértő forgalomba hozatala nem minősül az EUMSZ 101. cikk értelmében vett potenciális verseny megnyilvánulásának 21

D – A második, arra alapított részről, hogy a Bizottság szubjektív értékelésekre alapozott annak megállapításakor, hogy a generikus vállalkozások a Lundbeck tényleges vagy potenciális versenytársai voltak 24

E – A harmadik, arra alapított részről, hogy egy érvényes szabadalom vitatása nem minősül a piacra lépés valós és konkrét lehetőségének 26

F – A negyedik, arra alapított részről, hogy a forgalombahozatali engedély hiánya megakadályozza valós vagy potenciális verseny fennállását 30

G – Az ötödik, arra alapított részről, hogy a generikus vállalkozások nem tudtak volna igénybe venni más eljárásokat vagy más gyógyszerhatóanyag-gyártókat a vitatott megállapodások időtartama alatt 32

H – A hatodik, arra alapított részről, hogy nem állt fenn potenciális verseny a Lundbeck és a Merck (GUK) között a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában 36

1. Az egyesült királysági helyzet 38

2. Az EGT-beli helyzet 40

I – A hetedik, arra alapított részről, hogy nem állt fenn potenciális verseny a Lundbeck és az Arrow között a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában 41

1. Az egyesült királysági helyzet 42

2. A dániai helyzetről 45

J – A nyolcadik, arra alapított részről, hogy nem állt fenn potenciális verseny a Lundbeck és Alpharma között a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában 46

K – A kilencedik, arra alapított jogalapról, hogy a Lundbeck és a Ranbaxy között nem állt fenn potenciális verseny a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában 49

II – A második, harmadik, negyedik, ötödik és hatodik, lényegileg az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított jogalapról 54

A – A cél általi versenykorlátozás fennállására vonatkozó elemzés a megtámadott határozatban 54

B – Az alkalmazandó elvek és ítélkezési gyakorlat 55

C – A második, a vitatott megállapodásokban szereplő értékátruházások szerepének értékelésekor elkövetett téves jogalkalmazásra és ténybeli tévedésre, valamint hiányos indokolásra alapított jogalapról 56

1. Az első részről 56

2. A második részről 65

3. A harmadik részről 67

D – A harmadik, a cél általi versenykorlátozásra vonatkozó elvek alkalmazása során történt téves jogalkalmazásra alapított jogalapról 69

1. Az első részről 69

2. A második részről 73

3. A harmadik részről 73

4. A negyedik részről 76

E – A negyedik, a szabadalom hatálya szempontjának – mint a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodások EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésén alapuló értékelésével összefüggő lényeges szabálynak – az elutasítása során történt téves jogalkalmazásra és hiányos indokolásra alapított jogalapról 78

1. Az első részről 78

2. A második részről 81

F – Az ötödik, a tényállás mérlegelésének nyilvánvaló hibájára, a gondossági kötelezettség megsértésére és az indokolás hiányosságára alapított jogalapról, amennyiben a Lundbeck cselekményeit a generikus gyógyszerek piacra lépése ellen irányuló globális stratégiának minősítették, valamint relevánsnak tekintették azokat a vitatott megállapodások EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése alapján történő értékelése szempontjából 84

G – A hatodik, a tényállás mérlegelésének nyilvánvaló hibájára alapított jogalapról, amennyiben a megtámadott határozat azt állapítja meg, hogy a vitatott megállapodások a Lundbeck szabadalmai által biztosított jogok gyakorlásával együtt járó korlátozásokat meghaladó korlátozásokat tartalmaztak 87

1. Az Egyesült Királyságra vonatkozó GUK-megállapodás 88

2. Az EGT-re vonatkozó GUK-megállapodás 93

3. Az Arrow UK megállapodás 96

4. A dán Arrow-megállapodás 101

5. Az Alpharma-megállapodás 103

6. A Ranbaxy-megállapodás 107

III – A hetedik, nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapról, amennyiben nem értékelték helyesen a vitatott megállapodások által eredményezett hatékonyságjavulást 110

IV – A nyolcadik, a védelemhez való jog megsértésére alapított jogalapról 112

A – Az első részről 113

B – A második részről 115

V – A kilencedik, másodlagosan arra alapított jogalapról, hogy a bírságok Lundbeckkel szembeni kiszabása téves jogalkalmazást valósít meg 117

A – Az első részről 118

B – A második részről 121

VI – A tizedik, harmadlagosan a bírságok összegének kiszámítása során történt téves jogalkalmazásra és ténybeli tévedésekre alapított jogalapról 122

A – Az első részről 123

B – A második részről 125

C – A harmadik részről 126

D – A negyedik részről 127

A költségekről 130